

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΛΕΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

*Εἰ δέ τι σὸν ἀκριβῶς ἀνείληπται, μηδεὶς ἡμῶν
γραφέτω μέμψως, ἐννοῶν ὡς πεπλανημένης
ἱστορίας συνελέξαμεν, τὴν τῶν ἀνθρώπων ὠφέ-
λειαν πραγματευόμενοι, δι' οὗς καὶ τῶν τηλι-
κούτων πόνων ἠνεσχόμεθα.*

ΕΥΑΓΓ. Ἐκκλ. Ἰου. ΣΤ', 24.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΩΝ "ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ."

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Εἰς ἀντίτυπα 300

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΑΩΛΑ'

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΛΕΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

*Εἰ δέ τι οὐκ ἀκριβῶς ἀνείληπται, μηδεις ἡμᾶς
γραφῆτω μέμψεως, ἐννοῶν ὡς πεπλανημένην
ἱστορίαν συνελέξαμεν, τὴν τῶν ἀνθρώπων ἀφέ-
λειαν πραγματευόμενοι, δι' οὓς καὶ τῶν τηλι-
κούτων πόνων ἠγεσχόμεθα.*

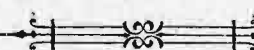
ΕΥΑΓΓ. Ἐκκλ. Ἱστ. ΣΤ', 24.

ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ

ΕΚ ΤΩΝ "ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ,"

Δ. ΓΡ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ

Εἰς ἀντίτυπα 300

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ

ΑΩΛΑ'

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟΥ

ΤΩΙ

ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΩΙ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΙ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΥΡΙΩ,

ΓΕΡΜΑΝΩ, ΚΑΛΛΙΓΑ,

© ΣΙΣΜΑΝΟΓΛΙΟΥ

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τῷ φίλῳ Δημητρίῳ Γρ. Καμπούρογλου.

Ἡ πρὸς ἐμὲ ὑμετέρα ἐπιεικεία ἐστὶν ἢ προχειρότερα μὲν, ἀλλ' ἅμα καὶ δικαιότερα δικαιολογία τῆς τόλμης, μεθ' ἧς προβαίνω 'να χοροστατήσω ἐν θιάσῳ πολυμαθεστάτῳ λογίων Ἀθηναίων, ἐκ φίλτρου καὶ μετὰ μελέτας ἐμπόνους ὑποδυσασμένων ἀγωνίσμα λαμπρόν, τοῦ ἀνερευνησαί τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων· ἢ ἐν αὐτοῖς ἐμὴ παρείσδους φαίνεται παράδοξος πρῶτιστα πάντων εἰς ἐμέ. καθῆκον ἔχοντα 'ν' ἀφωσιώσω ἡμέρας καὶ ἔτη πρὸς ἔρευναν τῆς ὀλίγῳ γνωστῆς τοπογραφίας τῆς μεγάλης πόλεως. ἐν ἣ ἔγε· νήθην καὶ κατοικῶ, δῆλα δὴ τῆς πρωτεύουσας τῶν σουλτάνων. Ἐνῶ δὲ καθῆκον ἔχω 'ν' ἀναζητῶ πανταχόθεν ἐπὶ λίθων καὶ χαρτίων πληροφορίας ἐπὶ θέματος ἀτέρμονος, ἀνεξετάστου μὲν τὸ πλεῖστον, ἐμοὶ δὲ προσφιλοῦς, ἐνόμισα παράξενον τὸ ζητεῖν ἐν χαρτίοις σητοβρώτοις εἰδήσεις περὶ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀθηναίων. Ἐὰν δ' ἀναλαμβάνω 'ν' ἀναδιφήσω τὰ παρ' ἐμοὶ χαρτῖα ταῦτα, ἐὰν προβάλλω νῦν εἰς μέσον περιαιθορίζων ἐν μιᾷ διατριβῇ πάσας τὰς ἐν αὐτοῖς εἰδήσεις, τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἰδίαν τῶν Ἀθηναίων ἱστορίαν, ἐὰν οὐδαμῶς ἢ κατὰ μικρὸν ἱκανοποιῶ τὰς ὑμετέρας προσδοκίας, ὑμεῖς, ἀγχιπητὲ Δημήτριε, ὑπέχετε τὴν εὐθύνην τῆς ἐν ταῖς ἐλπίσιν ἀποτυχίας. Μάτην ἠρεύνησα τὰ χαρτῖα ταῦτα ἐπὶ εὐρέσει σπουδαίων ἐγγράφων ἢ τινος ἀποσημειώματος πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ φιλόστορος ὑμῶν πόθου. Γραμμάτων πολλῶν ὁ φορητὸς ἐλάχιστον ἀπήνεγκεν, ὡς βλέπετε. Ὀλίγα ἐγγραφα πατριαρχικά, ἀναφερόμενα εἰς συστάσεις μονῶν ἢ βεβαιώσιν τῶν δικαίων τῆς σταυροπηγιακῆς αὐτῶν ἐλευθερίας, κειμένων ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς μητροπόλεως καὶ τῶν ἐπισκοπῶν αὐτῆς, ἢ εἰς παραιτήσεις, παύσεις, καὶ διορισμοὺς μητροπολιτῶν, πάντα δ' ἀναγόμενα εἰς τὸν ΙΖ' αἰῶνα — τὸν ἥμιστα γνωσκόμενον — τί προσοχῆς ὀλίγης ἢ πολλῆς ἄξιον προστιθέασιν εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Ἀθηναίων, εἰς τὰς τύχας τῆς ἱερᾶς αὐτῶν μητροπόλεως ἢ ἔστω καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς ἄλλοτε ἐξαρτωμένων ἐπισκοπῶν; Εἰμὶ δυστυχῆς ἐν τούτῳ, διότι οὐδὲν εὖρον ἄξιον λόγου.

Ἡ ἀποδοκιμασία μου αὕτη ἀφορᾷ κυρίως εἰς τὰ περὶ τῶν μονῶν καὶ τῶν ἐπίσκοπων τῶν ἐν Ἀττικῇ ἐκκλησιαστικῇ ἔγγραφα, τὰ θησαυριζόμενα ἐν τῇ «Νομικῇ Συναγωγῇ» τοῦ Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, ἐν τῷ κώδικι τοῦ Κριτίου, καὶ ἐν τῷ τοῦ Φωτίου Κυπρίου, μετὰ πολλῶν ἐτέρων ἀξίων μελέτης καὶ σπουδῆς μέχρις ἡμῶν θεία μοῖρα περισωθέντων. Πολλὴν ἔχει σημασίαν διὰ τὴν ὅλην ἱστορίαν τῶν κάτω χρόνων παρ' ἡμῖν ὁ πολὺς πλοῦτος τῶν χειρογράφων, κυρίως ἐπιστολῶν, ὅσα κέκτηται τὸ ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Μετόχιον τοῦ Παναγίου Τάφου. Εἴ τι ἐκ τῶν πολυτιμῶν αὐτῆς κωδίκων ἀπὸ καιροῦ μεταγεγραμμένον εἶχον εἰς ἀρωγὴν ἐν ταῖς ἐμαῖς ἐρευναῖς, ἀντιβαλὼν καὶ νῦν πρὸς τὰ πρωτότυπα, ἵνα δεόντως παρατηρήσω μὴ τις ἄλλοτε στίχος ἐξερρῦθη, κατήρτισα τὸν νῦν ἐκδιδόμενον Φάκελλον, περιέχοντα τὰ κατ' ἐμὲ χρήσιμα, ἅτινα πέμπω πρὸς ἔκδοσιν ἐν τῷ Β' τόμῳ τῶν ὑφ' ἡμῶν ἐπὶ προόδῳ τῶν ἱστορικῶν μελετημάτων ἐκδιδομένων «Μνημείων τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων». Μεταξὺ τῶν λοιπῶν, ἐν ἀντιβολῇ δὲ πρὸς ἐκεῖνα, ἐνόμισα ταῦτα χρήσιμα. Ἄν ὅμως φιλαυτίᾳ ἠττώμενος ἢ τεθηπῶς καὶ τὸ ἐλάχιστον ῥακίον πάσης παλαιῆς βιβλιοθήκης εὐρίσκω ταῦτα χρήσιμα καὶ τούτοις ἀποδιδῶ σημασίαν τινά, παρὰ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἐὰν περ ἔχωσιν ἢ οὐ τριαύτην, ὑμᾶς, ἀγαπητέ, τὸν ἐρευνήσαντα καὶ μελετῶντα πολλὰ ἔγγραφα, πραγματικῶς ἄξια πολλοῦ λόγου, νομίζω κριτὴν ἀρμόδιον, καὶ συνεπῶς ὑμῖν ἐμπιστεύω τὴν φροντίδα ἢ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, ἢ τῆς εἰς τοὺς Ἀποθέτας καταδίκης.

§

Δυστυχῶς ἐκ τῶν ὑφ' ἐμοῦ μελετηθέντων παλαιῶν γραμμάτων οὐδὲν ἐστὶν ἀρχαιότερον τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος· τὸ παλαιότερον ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδικεσιν ἔγγραφον φέρει χρόνον γραφῆς τὸ ἔτος 1539, ἢ δὲ σειρά τῶν μετὰ ταῦτα συνοδικῶν πατριαρχικῶν ἐγγράφων ἐστὶ τόσον ἡραιωμένη, ὥστε εἰς μόνος τόμος ἐκ πεντακοσίων λ. χ. μεγίστων in folio σελίδων περιέχει ἔγγραφα ἑκατὸν πενήκοντα ἑτῶν ἀπὸ τοῦ 1739 ἐστὶν ἀρκούντως πλήρης ἢ σειρά τῶν ὑπομνημάτων, ἧτοι συνοδικῶν πρακτικῶν τῆς ἐκλογῆς ἀρχιερέων καὶ πατριαρχῶν. Μόνον δ' ἀπὸ τοῦ 1823 σειρά τις ἀδιόκοπος εὔρηται ἐν τοῖς κώδικεσιν διαφόρων γραμμάτων, ἢ πλήρων, ἢ περιληπτικώτατα μεταγραφομένων. Φροντίδι Δοσιθέου πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων μετεγράφησαν καὶ διεσώθησαν εὐτυχῶς ἐν τῇ «Νομικῇ Συναγωγῇ» τὰ πλεῖστα τῶν ἐν τῷ Α' κώδικι τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐγγράφων, ἕτερα δὲ μετεγράφησαν ἀπὸ κωδίκων ἐτέρων. Ἐν αὐτοῖς δὲ οὐδὲν ἔγγραφον εὔρον ἀρχαιότερον τοῦ

1601, ἀναφερόμενον εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας Ἀθηνῶν, εἶχον δ' ἀνάγκην αὐτοῦ: Ἐγένετό μοι τις ἀμφιβολία μὴ τοι κατὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐπειράθη ἵνα ὑπαγάγῃ ὑπὸ τὴν διακαιοδοσίαν τῆς μητροπόλεως αὐτοῦ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Αἰγίνης, διότι ἀνέγνων που ὅτι τὸν ἐν ἀγίοις Διονύσιον Συγοῦρον προεβάλετο ταύτης ἀρχιεπίσκοπον ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Νικάνωρ¹: ἀλλ' οὐδὲν ἐδίδαξαν με τὰ τῶν κωδίκων ἔγγραφα· μόνον ἐν ὑπομνήματι συνοδικῷ τῆς 18 ἰουνίου 1608 ἀναγινώσκω περὶ τῆς Αἰγίνης τὰς λέξεις «τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀμοιρούσης πρὸ πολλοῦ ποιμένος», βλέπω δὲ ψηφίζομενον ἀρχιεπίσκοπον Αἰγίνης ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει συνόδου τὸν ἱερομόναχον Νήφωνα. Αὕτη ἡ μόνη πληροφορία περὶ Αἰγίνης καὶ τοῦ ἀραιοῦ αὐτῆς πληθυσμοῦ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΣ' αἰῶνος, ὅτε καὶ οὕτως ἔχοντος τοῦ πράγματος ἐχειροτονήθη Διονύσιος ὁ Συγοῦρος ἀρχιεπίσκοπος τῆς νήσου.

Ἄδυνατον ὁμως εἶπεν τὸ αὐτὸ περὶ τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ἀθηνῶν, διότι, τὸνναντίον, φρονῶ ὅτι ἦν πυκνὸς ὁ πληθυσμὸς τῆς πόλεως καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ὅλης διοικήσεως. Ὅταν γινώσκωμεν ὅτι «κατὰ τὸ κακὸ θανατικὸ» τοῦ ἔτους 1555 ἀπέθανον χιλιάδες λαός² ὅσον ἂν θεωρήσωμεν ἐξογκωμένην τὴν ἀριθμῆσιν, ὅσον μετριώτερον ἂν ὑπολογίσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν θυμάτων, ἔχομεν βέβαιον τὸ συμπέρασμα ὅτι πολλῶ πρότερον ἦν οὐχὶ ἡραιωμένος ὁ πληθυσμὸς· πληθυσμὸν δὲ νοῶ Ἑλλήνων ὀρθοδόξων· διότι ἐν τῷ βίῳ τῆς ὁσίας Φιλοθέης ἀναφέρεται καὶ αὐτῇ γόνος πλουσίων, καὶ ἄλλοι εὐπατρίδαι καὶ πλοῦσιοι, καὶ γυναικεῖα μοναστήρια μετὰ πολλῶν ἀσκητριῶν, ἐξ ὧν καταδεικνύται σαφῶς ὅτι τὸ τῆς Παλάδος ἄστου ἐκέκτητο πληθυσμὸν ὀρθοδόξων ἀρκούντα πρὸς συντήρησιν μητροπολίτου³.

¹) Αἱ τέσσαρες ἀκολουθοῦναι τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης, τοῦ θαυματουργοῦ· ἔκδοσις Σεργίου Ραφάνη, ἐν Ζακύνθῳ, 1876, σελ. 23.

²) Δ. Γρ. Καμπούρογλου «Μνημεῖα τῆς ἱστορίας τῶν Ἀθηναίων». τομ. Α', Ἀθῆναι, 1889, σελ. 191.

³) Πρέπει ἵνα ἀναγνωσθῇ μετὰ προσοχῆς ὁ βίος τῆς ὁσίας Φιλοθέης, προκειμένου ἵνα σχηματίσῃ τις ἰδέαν περὶ τῆς ἀραιότητος ἢ πυκνότητος τοῦ πληθυσμοῦ τῶν Ἀθηνῶν· οἱ γονεῖς αὐτῆς λέγονται πλοῦσιοι· αὐτὴν ἐξήτησε δωδεκαετιδα εἰς γάμον εἰς τῶν τότε πρωτίστων τῆς πόλεως· γηρέυσασαν δεκαπενταετὴ σχεδὸν ἐξήλθον ὡς σύζυγον οἱ ἐν τῇ πόλει περιφανεῖς· οὐκ ὀλίγοι τῶν ἐν τῇ πόλει περιβλέπτων παρθένων προσήρχοντο κατατασσόμεναι ἐν τῇ ὑπ' αὐτῆς ἐγερούσῃ μονῇ τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου. Πολιτεία ἔχουσα περιβλέπτους, εὐγενεῖς, περιφανεῖς, πλουσίους καὶ πρωτίστους, καὶ μάλιστα πρὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, εἶχε βεβαίως πυκνὸν πληθυσμὸν εἰκάζομεν δ' ὅτι καὶ ἡ Φιλοθέη καὶ οἱ ζητοῦντες αὐτὴν εἰς γάμον ἐγεννήθησαν δεκαπέντε καὶ εἴκοσι ἔτη πρὸ τῶν μέσων αὐτοῦ, δύσκολόν πως δ' ἐστὶ νὰ πιστεύσωμεν ὅτι πάντες οὗτοι ἀνέθρονον κατὰ τὴν δευτέραν ἢ τὴν τρίτην δεκάδα τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος. — Ἀλλὰ καὶ Σιλβεστρος ἱερομόναχος ὁ Βυζάντιος ἀναφέρει πρὸ τῆς Φιλοθέης δύο γυναῖκας ὁσίας Ἀγαθό-

Περὶ τῆς Ἐκκλησίας Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἐν τοῖς κάτω χρόνοις καταστάσεως αὐτῆς ἀνέλαβε νὰ γράψῃ ὁ πολυμαθέστατος, ἰατρός Τάσσος Νερούτσος βέης, ἀλλὰ τὰ γραφόμενα τοῦ σοφοῦ ἀνδρὸς ἠκιστα ἱκανοποιοῦσιν ἡμᾶς, οὐδὲ μὲ πείθει τὸ περὶ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης συμπέρασμα, ὅπερ ἐκ τῆς ἀνωμαλίας τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων ἐξάγει ὁ σοφὸς ἰατρός, καίπερ οὐκ ἀγνοῶν πόσον ἐστὶ « χαλεπὸν τὸ μετρίως εἰπεῖν—κατὰ Θουκυδίδην— ἐν ᾧ μόλις καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται ». Βεβαίῳ τὸν κ. Νερούτσον ὅτι οὐδέποτε τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἡ ἀνωμαλία ἠνάγκαζε τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως νὰ διασπᾷ τὴν ἱεραρχικὴν διαδοχὴν ἐν ἐπισκοπαῖς, ἀρχιεπισκοπαῖς, ἢ μητροπόλεσι. Δεκακυμία παθημάτων καὶ δυσπραγιῶν ἐκλυδώνιζε τὸ σκάφος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χρυσοστόμου κατὰ τὰς ἀρχὰς καὶ κατὰ τὰ μέσα καὶ κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἀπερίγραπτος δ' ἦν ἡ συστροφή τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων. Ἐὰν ἐκδοθῇ ποτὲ ἀλληλογραφία ἰδιωτικῆ κυρίως ἀρχιεπισκόπων καὶ μητροπολιτῶν καὶ πατριαρχῶν ἀκμασάντων κατὰ τὰ τεσσαράκοντα πρῶτα τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος ἔτη, ἐὰν αὕτη συμπληρωθῇ, ὅπως ἡ εἰκὼν τῶν δυσχειμέρων ἐκείνων χρόνων γραφῇ καθαρὰ, πλήρης φωτὸς καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν τελεία, θέλομεν ἰδεῖ ὅτι κλύδων ἀληθῆς, ὃν ἀπειργάζοντο ταπειναὶ βλέψεις, ἐκδικήσεις, ἀρχολιπαρία, φιλαργυρία κληρικῶν τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, δῆλον οὖν ὀφφικιάλων λαϊκῶν, ἐπεμβάσεις, ἐπεμβάσεις κοσμικῶν ἀρχῶν, ἐτάραττε τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὲρ ἧς εἰργάζοντο μετὰ ζήλου πολλοῦ ποῦ καὶ ποῦ φρεναὶ μορφαί, ὡς ὁ ἠρωϊκὸς Κύριλλος ὁ Λούκαρις καὶ οἱ ἀφωσιωμένοι αὐτῶ, μάρτυρες τῇ προαιρέσει γενόμενοι· ἡ πατριαρχικὴ μίτρα καθίστατο τότε πραγματικῶς στέφανος ἐξ ἀκανθῶν· οἱ τάλανες ἀρχιερεῖς, ἀμαθεῖς οἱ πλεῖστοι, οὐχὶ συρφετὸς ἀγνώριστος καὶ τυχαῖος, ἀλλ' εὐσεβεῖς, τετρυχωμένοι καὶ σκυθρωπάζοντες, μυρίαὶ μεθ' ἡμέραν ἐπάλαιον ἐπηρείαις καὶ συμφοραῖς. Καὶ ὅμως ἐν μέσῳ τῆς ἀλγεινῆς ἐκείνης συστροφῆς τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐχειροτόνει συνεχῶς καὶ δίχα διακοπῆς ἀρχιεπισκόπους καὶ μητροπολίτας οὐ μόνον ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν ὀλιγανθρώπων, ἀλλὰ καὶ πάμπαν ἡρημωμένων. Ὁ περίεργος ἀναγνώστης δύναται νὰ πεισθῇ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ ὑπομνήματος τῆς ἐκλογῆς τοῦ μητροπολίτου Μυρέων

κλειαν καὶ Θεοδούλην ἐτησίαις μνήμαϊς ἐν Ἀθήναις τιμωμένας, καίτοι σιγᾷ ὁ Συναξαριστὴς τοῦ Νικοδήμου, γόνους βέβαια τῶν Ἀθηνῶν· αὐτὸς δ' οὗτος ἀναφέρει, κατὰ τὴν μαρτυρίαν Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρου, καὶ Μελέτιον μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐν Ἀθήναις ἀσκήσαντα, ἐκτὸς ἂν συγγῆχ' αὐτὸν τῷ ἐν Μουσοπόλει.

Ματθαίου, γενομένης ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ῥαφαὴλ Β' τοῦ ἀπὸ Μεθύμνης τῷ 1606 κατὰ μάρτιον¹. Ἐπί τινος δὲ τῶν τρικυμιωδῶν ἐκείνων πατριαρχειῶν τοῦ Λουκάρου χειροτονεῖται μητροπολίτης Συνάδων καὶ μητροπολίτης Σεβαστείας, καὶ τίνα λόγον ἐκλογῆς δικαιολογοῦντα ταύτην δῆθεν εὐρίσκουμεν; — « τὸ μὴ ἀποσβεσθῆναι τέλεον τὸ ὄνομα τῆς ἐπίσκοπῆς² ». Τούντεῦθεν, ἐπιτρέψει μοι βεβαίως ὁ πολυμαθέστατος ἰατρός κ. Νερούτσος νὰ φρονῶ ὅτι ἡ ἀνωμαλία καὶ ἡ τεταραγμένη κατάστασις τῆς ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς πρὸς ἀλλήλους διαμάχας τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κληρικῶν, ὡς ἔγραψεν³, οὐδαμῶς δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ὑπόνοιαν—ἵνα μὴ εἶπω τὴν πεποίθητιν— ὅτι οἱ ἰθαγενεῖς Ἕλληνας χριστιανοὶ τῶν Ἀθηνῶν ἔμειναν ἀνεπίσκοποι δι' ὄλων ἐβδομήκοντα δύο ἐνιαυτῶν. Ἐὰν δὲ γινώσκουμεν ὅτι ἡ πρεσβυτέρα Ῥώμη προεχείριζεν ἀρχιεπισκόπους Ἀθηνῶν ἐπὶ ψιλῶ ὀνόματι μέχρι τοῦ 1530, οἵτινες ὅμως οὐδέποτε ἐπεσκέφθησαν τὰς Ἀθήνας⁴, ἀδιστακτικῶς λέγομεν ὅτι τὸ αὐτὸ ἠδύνατο νὰ πράττῃ καὶ τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως. Ἐὰν δ' ὁ κ. Νερούτσος ἐσχηματισμένην ἔχη καὶ πεποίθητιν ὅτι « διὰ τὴν μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπικρατοῦσαν ἐν Ἀθήναις ἀθλιότητα καὶ πενίαν οὐδεὶς τῶν ἐν Κων)πόλει ἱερωμένων ἐπεζήτει τὸν ἐπὶ τῆς Ἀθηνῶν μητροπόλεως διορισμόν, προσφέρων τῷ ἐκάστοτε πατριάρχῃ χρήματα, ὧν τὴν ἀπολαυὴν δὲν ἠδύνατο νὰ ἐξαναγκάσῃ ἐκ ποιμνίου καὶ κλήρου πενιχροῦ⁵ », πιθανῶς ὅμως ἀσπασθήσεται γνώμην ἐναντίαν, ἐὰν μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν τῶν ἐκκλησιαστικῶν παροικιῶν, ὅσαι ἐξηρτῶντο ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν ὡς ἐπισκοπαί. Δῆλον οὖν: ἀπαιτεῖται πρότερον νὰ βεβαιωθῶμεν ὅτι αἱ ἐπισκοπαὶ Ταλαντίου, Διαυλείας, Ἄνδρου, Σκύρου, Σάλωνος, Μενδενίτζης ἦσαν ἔρημοι χριστιανῶν ὀρθοδόξων, ὅτι δὲ συνεπῶς ἔπαυσαν χειροτονούμενοι ἐπίσκοποι? — Ὑπάρχει τοιοῦτό τι γνωστόν; — Ἐπ' ὅσον παρίστατο ἀνάγκη νὰ χειροτονῶνται ποιμένες τῶν ἐπισκοπῶν τούτων, ἔπρεπε νὰ χειροτονῆται μητροπολίτης Ἀθηνῶν· ἀπ' αὐτῶν δ' ἠδύνατο νὰ συντηρῆται, ἔχων τὴν ἀπολαυήν, ἣν ἀναφέρει ἀνωτέρω ὁ σοφὸς ἰατρός.

¹) Ἀνάγνωθι τοῦτο ἐν τόμῳ Α' τῶν ἐμῶν « Κανονικῶν διατάξεων » κτλ. σελ. 42—43.

²) Βλέπε προχείρως τοὺς ἐμοὺς « Πατριαρχικοὺς Πίνακας » σελ. 563 καὶ 564.

³) Ἀπόσπασμα ἐκ τῶν « Χριστιανικῶν Ἀθηνῶν » τοῦ ἰατροῦ Τάσσου Δ. Νερούτσου. ἐν τόμῳ Β. « Μνημείων τῆς Ἰστορίας τῶν Ἀθηναίων » ἀπὸ σελ. 171 — 180, Ἴδὲ ἰδίως σελ. 173.

⁴) Αὐτόθι σελ. 173.

⁵) Αὐτ. σελ. 174.

Μικρῶ μετὰ τὰ μέσα τῆς 15' ἑκατονταετηρίδος συνεγράφη ὁ γνωστός Νομοκάνων τοῦ Μαλαξοῦ, ὅστις ἀναγράφει ΚΒ', ἀν μὴ ἀπακτῶμαι, τὴν μητροπολιτικὴν καθέδραν τῶν Ἀθηνῶν, ἀποσιωπᾷ δ' ὅλως τὰς ἐπισκοπὰς ἐκάστης μητροπόλεως· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1464 γινώσκουμεν Ἀνθιμον ἐπίσκοπον Σάλωνος.¹ φρονῶ δ' ὅτι ὁ πάντα τὰ δὴλα φύων μακρὸς ἀναριθμητὸς χρόνος γνωρίσει ἡμῖν ὀνόματα καὶ ἐπισκόπων ὑποκειμένων τῷ Ἀθηνῶν καὶ μητροπολιτῶν. Ἄλλ' ἀν νομίζωμεν ὅτι ὑπῆρχον κατὰ τοὺς ἐβδομήκοντα δύο τούτους χρόνους ἐν Ἀθήναις καὶ τῇ περιοχῇ αὐτῶν μοναστήρια, δύσκολον ἔστι πεισθῶμεν ὅτι καὶ ἀπὸ τούτων ἡδύνατο νὰ πορίζηται ποσὸν ἀρκούν πρὸς συντήρησιν ὁ μητροπολίτης; Γινώσκουμεν δὲ καὶ τινὰς ἐπιφανεῖς ἀθηναίους βιώσαντας πρὸ τῶν μέσων τοῦ 15' αἰῶνος, οἵτινες ἀρχιερεῖς καὶ πρωθιεράρχαι γενόμενοι βεβαίως ἠθέλον τείνει χεῖρα πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς μητροπολιτικῆς ἀξίας τῶν Ἀθηνῶν, ὡς Ἰωακείμ ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας καὶ Λαυρέντιος ὁ Σισανίου μητροπολίτης.² Ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τέλος πάντων ὅτι τὰ τῆς ἀθηναϊκῆς ἐκκλησίας ἦσαν μηδαμινά, μηδενικῶς ἐξαρκούντα πρὸς συντήρησιν μητροπολίτου, φέρω μίαν ὑπόμνησιν ἀντιρρητικὴν· ὅτι, κατ' ἔθος ἀρχαῖον, ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, «κατ' ἐπίδοσιν — ἐπιδόσεως λόγῳ» ὡς ἢ ἐν χρήσει λέξις ἐδήλου τοῦτο, ἡδύνατο νὰ συνενώσῃ προσωρινῶς ἐπισκοπὴν τινὰ τῇ μητροπόλει Ἀθηνῶν, ἢ νὰ συγχωνεύσῃ ὀριστικῶς ἐν αὐτῇ μίαν ἐπισκοπὴν, ἢ νὰ μετέλθῃ ἕτερόν τι μέσον, ὡς μέλλομεν ἰδεῖν κατωτέρω.

Διὰ πάντας τούτους τοὺς λόγους τοὺς ἐν ἐκτάσει γραφέντας ἐπιτρέψει μοι βεβαίως ὁ πολυμαθέστατος ἱατρός κ. Νεροῦτσος νὰ μὴ ἀσπασθῶ τὴν ἰδέαν αὐτοῦ ὅτι ἡ τῶν Ἀθηναίων Ἐκκλησία διέμενεν ἀνεπίσκοπος ἐπὶ ἐνιαυτοὺς ἐβδομήκοντα δύο. Πολλὰ πατριαρχικά - συνοδικὰ ἔγγραφα πιθανῶς ἀποκρύπτονται πού ἢ τινὰ κατεστρέφησαν· ἀλλ' ἡ ἀφάνεια αὐτῶν οὐκ ἔστι λόγος ἀποχρῶν εἰς σχηματισμὸν ἰδέας, οἷα αὕτη.

§

καὶ ἐν τούτοις, γινώσκω παλαιότατον πατριαρχικὸν ἔγγραφο ἐν ἰδιωτικῇ συλλογῇ θησαυριζόμενον, ἴσως τὸ ἀρχαιότερον τῶν ἐν Ἀθηνῶν τύποις ἐκδεδομένων ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς χρόνους τῆς τουρκοκρατίας. Τὸ ἔγγραφο τοῦτο φέρει χρόνον ἐκδόσεως τὸν μῆνα ἰούλιον τοῦ

1) Κ. Ν. Σάθα Χρονικὸν ἀνέκδοτον Γαλαξειδίου Ἀθηνῶν, 1865. σελ. 103.

2) Τὸ σιγγλίον τῆς μονῆς Ταῶς ἀπολυθὲν τῷ 1614 γράφει ὅτι πρὸ χρόνων οὐκ ὀλίγων ἰδρύθη αὕτη ἐπὶ πατριάρχου Ἱερεμίου· νομίζω ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἱερεμίαν Α', καὶ λοιπὸν ὁ Σισανίου Λαυρέντιος ἔζη κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 15' αἰῶνος.

ἔτους 1572 καὶ ἀπελύθη ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἱερεμίου Β' τοῦ ἀπὸ Λαρίσσης, ὅστις ἐπικυροῖ τὴν ἑνωσιν δύο ἐπισκοπῶν Ταλαντίου καὶ Διαυλείας εἰς μίαν ὑπὸ τὴν ἱερὰν μητρόπολιν Ἀθηνῶν. Ἀλλὰ τὸ πατριαρχικὸν ἔγγραφο ἔστιν εἰς ἡμᾶς πηγὴ πολυτίμητος διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως ταύτης, διότι ἐπικυροῖ τὰς ἐπὶ τούτου πράξεις προηγουμένων πατριαρχῶν· ἐξ αὐτοῦ μαθηθάνομεν ὅτι ἡ τῶν ἐπισκοπῶν τούτων ἑνωσις ἐγένετο σκέψως ἀντικείμενον τῷ τε προκατόχῳ τοῦ θρόνου Μητροφάνει Γ', καὶ τῷ πρὸ αὐτοῦ Διονυσίῳ Β' καὶ τοῖς πολλῶ πρὸ τούτων ἀμύσασιν ἀγιωτάτοις πατριάρχαις Νήφωνι Β' τῷ ἀπὸ Θεσσαλονίκης καὶ ἐνὶ τῶν δύο συγχρόνων Μαξίμων δῆλον οὖν ἐγένετο καὶ σκέψις καὶ ἀπόφασις περὶ τῆς εἰς μίαν ἐπισκοπὴν ἐνώσεως τῶν δύο, καὶ περὶ τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης: Διαυλείας καὶ Ταλαντίου ὅτι ἔστιν ἐπισκοπὴ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν. Πότε δ' ἦν θρονου οἱ Νήφωνες καὶ Μαξίμοι κοσμοῦντες τὸν θρόνον τοῦ Χρυσορρήμονος; Μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1476 — 1482 καὶ 1486 — 1489 καὶ 1491 — 1498. Ὑπῆρξε λοιπὸν κατὰ τὰ ἔτη ταῦτα μητρόπολις Ἀθηνῶν, ἔχουσα καὶ ἐπισκοπὰς, εἶχε δὲ βεβαίως καὶ μητροπολίτην.

Προστίθημι τὴν διόρθωσιν εἰς ὅσα γράφει περὶ τῶν ἐπισκοπῶν τῆς μητροπόλεως ταύτης ὁ κ. Νεροῦτσος ὅτι ὀλίγιστα μετὰ τὴν ἄλωσιν ἔτη, πολλῶ δὲ μᾶλλον κατὰ τὰ τέλη τῆς 15' ἑκατονταετηρίδος! μίαν ἐπισκοπὴν ἦν ἡ τοῦ Ταλαντίου καὶ τῆς Διαυλείας, οὐχὶ δὲ δύο.

§

Αὕτη δ' ἔστιν ἡ περὶ τῆς Ἐκκλησίας Ἀθηνῶν ἀρχαιότερα τῶν εἰς ἐμὲ γνωστῶν πατριαρχικὴ μαρτυρία. Τὸ δὲ παλαιότερον ἐν τῇ «Νομικῇ Συναγωγῇ» γράμμα χρόνον μὲν γραφῆς φέρει τὸ ἔτος 1602, παραδίδωσι δ' ἡμῖν τὴν πληροφορίαν ὅτι Νεόφυτος ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν περιήρχετο τῷ 1601 τὴν Πελοπόννησον, εἰσπράττων τὴν ὑπὲρ τῆς Μ. Ἐκκλησίας συνήθη «ζητεῖαν», ἤτοι τὸ χρηματικὸν ἐκεῖνο ποσὸν ὅπερ ἕκαστος ἀρχιερεὺς ἐτησίως εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατέβαλλε πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν πολυαριθμῶν χρεῶν τῆς Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως. Ὡς ἔστι δὲ γνωστὸν, ὁ Νεόφυτος ἐξελέγη πατριάρχης τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων κατὰ μῆνα μάρτιον τοῦ 1602, οὐχὶ δὲ 1600 καθὼς ὁ κ. Νεροῦτσος γράφει, καὶ ἐκόσμησε τὸν θρόνον ἔτη δύο, πέντε δὲ σχεδὸν ἐν δευτέρῃ πατριαρχείᾳ, μεθ' ἣν, ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ κλήρου Κωνσταντινουπόλεως καταγγεληθεὶς ἐπὶ σπατάλῃ τοῦ κοινοῦ χρήματος, ἀφ' οὗ μόνον τοὺς ἀνεψίους αὐτοῦ κατώρθου νὰ πλουτίζη, ἐπαύθη καὶ ἐξωρίσθη εἰς Ῥόδον. Ὁ σοφὸς

ιατρός κ. Νερούτσος θέλει μάθει πολλά μετά τήν δημοσίευσιν συγχρόνων αὐτῷ γραμμάτων, ὅτε θέλει ἰδεῖ ὅτι τὰ περὶ τοῦ Νεοφύτου γράφοντα ἐγγράφησαν προσπαθῶς, καὶ κατὰ μίμησιν ὧν ἔγραψεν ὁ τῆς Μεσσηνίας ἀρχιεπίσκοπος πανιερ. κ. Πανῆρετος Κωνσταντινίδης, οὗ τὰς μαρτυρίας οὐδενὶ ἔξῃστι νομίζειν μαρτυρίας παρίων μαρμάρων, διότι γράφει εἰκῆ.¹ Οὕτως ὁ Νεόφυτος παρίσταται κληρικός ἐπανορθωτής, περιστέλλων καταχρήσεις « ἀκολάστου βυζαντινοῦ κλήρου » καὶ μεριμνῶν τῆς βελτιώσεως τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου. Δυστυχῶς ὁ Νεόφυτος ἐφάνη συνήθης ἄνθρωπος, νοσφιζόμενος τὰ δημόσια, οὐχὶ δὲ πρῶτος « ὑπεχρέωσε τοὺς ὑποκειμένους τῷ θρόνῳ μητροπολίτας καὶ ἐπισκόπους εἰς ἐτήσιαν συνεισφορὰν κτλ. πρὸς ἐξόφλησιν τῶν ὑπερόγκων χρεῶν τῆς Ἐκκλησίας. »² Ἄλλοι πατριάρχαι πρὸ πολλοῦ τὸ τοιοῦτον ἐσκέψαντο.³ ὁ δὲ Νεόφυτος ἐπέβαλε ποινὴν εἰς τὸν μὴ χορηγοῦντα τὸ ὀρισθὲν ἐκάστη ἐπαρχία ποσόν.⁴

Γνωστὸν ὅτι μετὰ τήν ἐπὶ τὸν πατριαρχικὸν θρόνον ἀνάβασιν τοῦ Νεοφύτου ἐψηφίσθη μητροπολίτης Ἀθηνῶν τῆ 3 ἀπριλίου 1602 ὁ ἐξ Ἀθηνῶν ἐλθὼν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἱερομόναχος Σχμουήλ, ὅστις ἀπέθανεν, ὡς φαίνεται, κατὰ νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους, διότι τῆ 3 δεκεμβρίου 1602 ἐξελέγη μητροπολίτης Ἀθηνῶν ὁ ἱερομόναχος καὶ πρωτοσύγκελος Ναθαναήλ. Εἰς τὸν κατάλογον τῶν μετὰ τὸν Ναθαναήλ μητροπολιτῶν ἐλάχιστα δύναμαι ἵνα συνεισενέγκω, εἴ τι δ' ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων ἰδίᾳ τοῦ ἀρχαιοτέρου ἀνεδιδάχθην παρεχώρησα πρὸ δεκαεπταετίας τῷ πανιερ. Παναρέτῳ τῆς Μεσσηνίας.

Παραλείπω ὅτι κατὰ μάιον τοῦ 1609 ὁ πατριάρχης Νεόφυτος ἐπεκύρωσε διὰ σιγιλλίου τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια τῆς μονῆς Μεταμορφώσεως Δοντοῦ κειμένης ἐν τῇ ἐπισκοπῇ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας, πλησίον δὲ τῶν Θηβῶν παραλείπω ὅτι κατὰ τὴν 20 ἰουνίου 1619 εὗρισκω ἔγγραφον ἀρχιεπισκόπου τινὸς Ἄνδρου, ὅστις ἔχων χρεὸς 81000 ἄσπρων παρητήσατο τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ εἰς τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν ὅστις ὑποδύθει τὸ βᾶρος τῶν χρηματικῶν ὀφειλῶν ἐκείνου ἀνελάμ-

1) Βλ. περὶ Νεοφύτου τοὺς ἐμοὺς Πατριαρχ. πίνακας, σελ. 542—543 καὶ 545—547 καὶ τὰς σχετικὰς μαρτυρίας καὶ παραπομπάς.

2) Νερούτσου ἀπόσπ. σμα κλπ. Μνημεῖα ἱστορ. Ἀθηναίων, τόμ. Β', σελ. 175.

3) Ἀνάγνωθι ἔγγραφά τινα ἐν τῷ τοῦ Κ. Σάθα Σχεδιάσματι περὶ Ἱερεμίου Β' ἐν Ἀθήναις, 1870, ἐν ταῖς σελίσιν ἰδίᾳ 160—162, 164, 166, — 167, 194—195 καὶ 199—202.

4) Ἡ συνοδικὴ πράξις παρὰ Μελτίῳ Ἀθηνῶν. Ἐκκλησ. Ἱστορία· τόμ. Γ', σελ. 403—404.

βανε καὶ τὸ δικαίωμα τῆς χειροτονίας ἄλλου· ἴσως δὲ πρέπει ἵνα παραλίπω καὶ τὰ δυσεξήγητα ἐπεισόδια τῆς ἐπανειλημμένης παραιτήσεως τοῦ Σωφρονίου Ἀθηνῶν, ψηφισθέντος μὲν τῆ 9 δεκεμβρίου 1633, πρὸς διαδοχὴν τοῦ Θεοφάνους, θανόντος, (ἐκείνου δῆλον οὖν, ὅς ἐγένετο ἀφορμὴ μικροφιλοτίμου τινὸς ἔριδος ἐν τῇ εἰς αὐτὸν ὑπαγομένη ἐπισκοπῇ Σκύρου (ἐπὶ ἐπισκόπου Μακκαρίου), ἀντικατασταθέντος δὲ τῷ 1636. Τότε, καθὼς εἰκάζει τις, ὁ Σωφρόνιος ἀνεχώρησεν ἐξ Ἀθηνῶν ἄνευ πατριαρχικῆς ἀδείας, τῆς παρατυπίας δὲ ταύτης δραξάμενος ὁ πατριάρχης, Νεόφυτος πιθανῶς ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας, δῶρισε μητροπολίτην Ἀθηνῶν τὸν ἐπίσκοπον Ταλαντίου καὶ Διαυλείας Δανιήλ, ὃν ἀπὸ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ περιηγήσεως ἐπανελθὼν ὁ Σωφρόνιος ἀνεγνώρισε καθὸ κανονικῶς ἐκλεγέντα μητροπολίτην Ἀθηνῶν, ἵνα μὴ τινάλλως αἰτίᾳ καταστῆ ταραχῆς καὶ ἐμβάλη εἰς χρεὴ τὴν μητρόπολιν· ἀνεδέξατο δ' ὁ Δανιήλ τὸ ἐκ 50000 γροσίων χρεὸς τοῦ Σωφρονίου ὑποσχόμενος ἵνα ἀποτίσῃ τούτου τοὺς τόκους καὶ τὸ κεφάλαιον. Ἀλλὰ παραδόξως τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1639 ὁ Σωφρόνιος ἀναθρώσκει πάλιν ὡς μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον παραιτεῖται τὴν μητρόπολιν ἐνόρκως εἰς τὸν Ταλαντίου καὶ Διαυλείας Δανιήλ, ὑποβάλλων ἑαυτὸν ἐκ προτέρων εἰς ποινὴν καθαιρέσεως ἐὰν μεταγνοὺς ζητήσῃ καὶ πάλιν τὴν μητρόπολιν Ἀθηνῶν.

Ἐπὶ τοῦ Δανιήλ Ἀθηνῶν ἡ ἐπισκοπὴ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας ἀπεσπάσθη, βίᾳ δῆθεν καὶ δυναστείᾳ τοῦ Δερβίς Μεχμέτ πασᾶ, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως, ὁ δὲ πατριάρχης Ἰωαννίκιος Β' ὁ ἀπὸ Ἡρακλείας προεβίβασεν αὐτὴν εἰς ἀρχιεπισκοπὴν. Πρὸ τινῶν ἐτῶν ὁ Ταλαντίου Μητροφάνης παρητήσατο τὴν ἐπισκοπὴν εἰς τὸν Ἰσαάκ, ἐπὶ τῷ ὄρφ' ἵνα ἀποτίσῃ οὗτος τὰ χρεὴ ἐκείνου, ἀλλ' οὐδὲν τῶν ἐπηγγελημένων ἐξεπλήρωσε. Τοῦ Ἰσαάκ θανόντος, ὁ Δανιήλ Ἀθηνῶν ἐχειροτόνησε νέον ἐπίσκοπον Ταλαντίου τὸν Ἄνθιμον, ἀλλ' οὐδ' οὗτος ἀπέτισε τὸ χρεὸς τοῦ Μητροφάνους, ὅστις τότε κατέφυγεν εἰς τὸ πατριαρχεῖον ἐξαιτούμενος δικαιοσύνην· ὁ πατριάρχης Ἰωαννίκιος, ἐπανορθῶν τὴν ἀδικίαν, ἔπαυσε τὸν Ἄνθιμον, ἀποκατέστησε δὲ τὸν Μητροφάνην, ὃν, αἰδοῖ πιθανῶς τῇ πρὸ τὸ γῆρας αὐτοῦ, προῦβίβασεν εἰς ἀρχιεπίσκοπον. Προφανῶς ὁ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας Ἄνθιμος ἠδικήθη ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου αὐτοῦ Δανιήλ· ἀλλ' οὗτος τῆ 8 ἀπριλίου 1655 διὰ τὰ πολλὰ χρεὴ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν παρητήσατο ταύτην εἰς τὸν Ἄνθιμον, οὗτος δὲ κατὰ τὸν ἰούνιον μῆνα τοῦ αὐτοῦ ἔτους, δι' αὐτοῦ τούτου τοῦ πατριάρχου Ἰωαννικίου, κατάρθωσε ἵνα καταργήσῃ τὰ ἀρχιεπισκοπὰ δίκαια τῆς ἐπισκοπῆς Διαυλείας καὶ Ταλαντίου καταβιβάζων αὐτὴν εἰς ἐπισκοπὴν, μένοντος ἐπισκόπου τοῦ δυστυχοῦς Μητροφάνους.

Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἐγγράφων τινῶν εἰκάζει τις ὅτι αἱ ἐκλογαὶ τῶν τεσσάρων ἐπισκόπων Σόλωνος, Μενδενίτζης, Σκύρου, καὶ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας, ἐγίνοντο ἐν αὐτῇ τῇ μητροπόλει ὑπὸ τῆς συνόδου τῶν ὑπὸ τὸν μητροπολίτην ἐπισκόπων· ἐκτάκτως δὲ βλέπομεν ὅτι ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδος, συννεύσει τοῦ Ἀθηνῶν Ἀνθίμου, τῇ 19 ἰουνίου 1671, ἐξελέξατο τὸν ἱερομόναχον Μητροφάνην ἐπίσκοπον Ταλαντίου καὶ Διαυλείας εἰς διαδοχὴν τοῦ θανόντος Μακαρίου.

Προστίθημι τέλος ὅτι, κατὰ μάιον τοῦ 1676, θανόντος τοῦ Ἀθηνῶν Ἀνθίμου, ἡ ἐν Κωνσταντινουπόλει σύνοδος ἐξελέξατο τῇ 6 ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους τὸν ἱερομόναχον καὶ πρωτοσύγκελλον τῆς Μυιλήνης Ἰάκωβον.

§

Οὐδεμίαν ἑτέραν ἔχω νὰ ποιήσωμαι προσθήκην εἰς τὰ περὶ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν γνωστὰ διὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα. Φαίνεται δ' ὅτι, καθὼς πρότερον, οὕτω καὶ κατὰ τὰ τέλη τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης, οἱ ἐπικριτῶται τῶν Ἀθηνῶν μετὰ δυστροπίας συνετήρουν τὸν μητροπολίτην αὐτῶν. Ἴσως αἱ θεήλατοι ἐκεῖνοι συμφοραὶ, ἅς οὕτω συγκινητικῶς ἐκτραγωδεῖ ὁ Μπενναλδῆς διαζωγραφῶν, ἐπήνεγκον πενίαν καὶ κακοδαιμονίαν ἀξίαν οἴκτου. Τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπῆλθεν ἄρωγόν εἰς τὴν ὑλικὴν τοῦ μητροπολίτου δυσπραγίαν· ὁ πατριάρχης Γαβρὴλ Γ' ὁ ἀπὸ Χαλκηδόνος ἀφείλε τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀθηνῶν μοναστήρια τὴν σταυροπηγιακὴν αὐτῶν ἀξίαν καὶ κατέστησεν ἐνοριακά, πλὴν τοῦ τῆς Πεντέλης, μείναντος σταυροπηγιακοῦ καὶ συνεπῶς ὑποκειμένου τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως. Εἰρήσθω ὅτι παρομοίαν ἀπόφασιν ἔλαβε κατὰ ἰανουάριον τοῦ 1701 ὁ πατριάρχης Καλλίνικος Β' ὁ Ἀκαρνάν περὶ τῶν ἐν Χίῳ μονῶν, τηρήσας ἐν τούτοις τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια μόνως τῆς Νέας Μονῆς¹. Κύριλλος ὁ ἀπὸ Κυζίκου περὶ τὰ 1711—1713 ἀπέδωκε ταῖς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἀθηνῶν μοναῖς τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια καὶ ὑπέταξε τὸν ἐν Ἀθήναις ναὸν τῆς ἁγίας Εἰρήνης τῇ μονῇ τῆς Πεντέλης. Τὰς ἀποφάσεις ταύτας τοῦ Κυρίλλου ἠκύρωσε κατὰ μάιον τοῦ 1716 ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας Γ' ὁ ἀπὸ Καισαρείας, καὶ ἡ μὲν ἁγία Εἰρήνη ἀποκατεστάθη πάλιν ἐνοριακὸς ναός, αἱ δὲ μοναῖ, ἀφαιρεθεῖσαι τὰ σταυροπηγιακὰ δίκαια, ἐδόθησαν εἰς τὸν μητροπολίτην Ἀθηνῶν.

Προστίθημι ὅτι τὴν πρώτην πατριαρχεῖαν τοῦ Ἱερεμίου Γ' καὶ τὴν τοῦ Σεραφεῖμ Α' ἀπασχόλησεν ἡ περὶ δύο χωρίων φιλονεικία τῶν μη-

¹) Μ. Ι. Γεδεών Πατριαρχ. Πίνακες. σελ. 614.

τροπολιτῶν Ἀθηνῶν καὶ Κορίνθου, λυθεῖσα τέλος τὸν ὀκτώβριον τοῦ 1763 ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Σαμουὴλ τοῦ Χαντζεῆ², ὅστις τὸν ἰανουάριον τοῦ 1767 ἐχορήγησε δίκαια σταυροπηγίου εἰς τὴν τότε περίπου συστηθεῖσαν ἐν Πειραιεῖ μονὴν τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος.

§

Ἐκ τῶν ἐκδιδομένων ὑπ' ἐμοῦ σήμερον ἐγγράφων φαίνεται δῆθεν πενία τῆς τῶν μερῶν, ὧν ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐπεσκόπει· μαρτυροῦσι δὲ τὴν πενίαν ταύτην οἱ ἐν Ἀθήναις πρωτοσύγκελλοι τοῦ Παναγίου Τάφου, οἵτινες ἴσως εἶχον καὶ συμφέρον νὰ παριστῶσι τόσον ἀθλίαν τὴν κατάστασιν τῶν μερῶν τούτων. Ἀλλ' ἐξ ὧν κέκτημαι σημειώσεων καὶ χαρτίων φαίνεται ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1740—1755 ὁ μὲν μητροπολίτης Ἀθητῶν ἐχορήγει εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατ' ἔτος 375 γρόσια, περὶ τὰ 1500 φράγκα τῆς σήμερον, ἐκ δὲ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ μόνος ὁ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας ἴσον ποσόν, ἤτοι 375 γρόσια· ὁ Μενδενίτζης 75, ὁ Σόλωνος 200, ὁ δὲ Σκύρου ἐνίοτε μὲν 25, ἐνίοτε μηδέν. Μεταξὺ τῶν ἐτῶν, ἅτινα ἀναφέρω νῦν, δύο ἢ τρεῖς ἐγέναντο, κοινῇ συνοδικῇ ἐγκρίσει, ἐξοχίαι, ἤτοι ἀποστολαὶ πατριαρχικῶν ἀπεσταλμένων πρὸς συνάθροισιν ἐράνων ὑπερ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλ' οὐδαμοῦ εὕρισκω σημειουμένους ἐράνους γενομένους ἐν Ἀθήναις. Ἀπαξ μόνον, κατὰ τὸ ἔτος 1755 σημειοῦται ὅτι ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν, περιελθὼν τὴν ἐπαρχίαν Θεσσαλονίκης, τὰς ἐπισκοπὰς αὐτῆς, καὶ τὴν Κασάνδρειαν ἤθροισεν ὑπερ τοῦ πατριαρχικοῦ ταμείου 1500 γρόσια, ἅτινα ἐμετρήθησαν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦτο τῇ 26 φεβρουαρίου τοῦ ἐπιόντος ἔτους 1756. Γινώσκω δ' ὅτι «εἰς ὅλον τὸν Μωρέαν ἐσύναξεν» ὁ πρῶην Μελενίκου Φιλάρετος καθ' ὅλον τὸ 1755 γρόσια ἐν ὅλοις 2240, καὶ πιθανῶς περιλαμβάνονται πᾶσαι αἱ νῦν ἐπαρχίαι τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ἐν τῷ κονδυλίῳ τούτῳ.

Ἐν τούτοις φρονῶ ὅτι ἡ φορολογία αὕτη τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ τῶν ἐπισκοπῶν αὐτοῦ δεικνύει οὐχὶ κακοδαιμονίαν ὑλικὴν τῶν μερῶν, ἅτινα θέμα λόγου γίνονται μοι· εὕρισκω ὅτι ὁ Νεοκαισαρείας, ποιμαίνων πλουσίαν πῶς ἐπαρχίαν, ἐχορήγει εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Πατριαρχείου κατ' ἔτος τὸ αὐτὸ ποσόν, ὡς καὶ ὁ Βερροίας, καὶ ὁ Φαναρίου, καὶ ὁ Ὠλένης· ἕτεροι δ' ἐχορήγουν ὀλιγώτερα ποσά. Ἐὰν δὲ μοι ἐπιτρέπηται νὰ ἐξακολουθήσω πραγματευόμενος τὸ οἰκονομικὸν μέρος

¹) Αὐτόθι· βλέπε τὰς σελίδας 624, 634 καὶ 659.

τῆς δῆθεν ἱστορίας μου ταύτης, πρέπει μικρὸν ἔτι 'να παρατείνω τὸν λόγον. Βλέπω ὅτι κατὰ τὸ 1763—1764, πρῶτον ἔτος τῆς πρώτης πατριαρχείας τοῦ Σαμουήλ Χαντζερῆ διωρίσθη ὁ 'Αθηνῶν Βαρθολομαῖος, ὅστις ἔδωκεν εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ Πατριαρχείου 11486 γρόσια δι' ὅλα τὰ δικαιώματα, ἅτινα ἐλάμβανον τὸ ταμεῖον, ὁ πατριάρχης καὶ οἱ τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς ἄνθρωποι, δῆλον οὖν, καθ' ὃν ὑπολογισμὸν ποιεῖται ὁ Κομνηνὸς Ὑψηλάντης, πλέον τῶν τριακοντακισχιλίων φράγκων ἐχορήγησεν ὁ Βαρθολομαῖος. Ἐὰν ἀντιβάλωμεν τούτοις ὅσα ἐχορήγουν ἕτεροι νεωστὶ χειροτονοῦμενοι ἢ μετατιθέμενοι μητροπολίται θέλομεν εὐρεῖ ὅτι οἱ λαμβάνοντες πλουσιωτέρας μητροπόλεις ἔδιδον ἢ ὀλιγώτερα—ἀνεπαισθήτου διαφορᾶς—ἢ ὀλίγη περισσότερα. Τῷ 1763—1764 ὁ Βερροῖας Δωρόθεος ἔδωκε 10000 γροσίων, ὁ δὲ Χίου Νικηφόρος 15200, ἐνῶ ὁ Μελενίκου Δαματκήνδος 5000! Καὶ ἐν τοσοῦταις ἐπαρχίαις αὗται ἦσαν πλουσιώταται. Οὐδὲ θέλω 'να προχωρήσω· αἱ σήμερον ἐκδιδόμεναι ἐπιστολαὶ λαλοῦσι πλέον καὶ κάλλιον ἐμοῦ· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἐκ τούτων ἀφορμὴν λαμβάνων δύναμαι 'να προσθῶ στίχους τινάς, ἐπιφυλαττόμενος ἐν ἐπιστολῇ μου δευτέρᾳ 'να παρατείνω τὸν λόγον, ἐὰν εὐτυχῆσω 'ν' ἀνεύρω νέας περὶ τῆς ἀθηναϊκῆς ἐκκλησίας εἰδήσεις.

§

Μία τῶν τελευταίων ἐπιστολῶν ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐν 'Αθήναις σχολήν, οἱ δὲ πλοῦτον ἐπὶ τούτῳ κεκτημένοι εἰδήσεων δύνανται 'να συμπληρῶσιν ὡς ἡμέραι ταύτας, περισυλλέγοντες ὕλην χρησίμην ὀλίγον ἢ πολύ. Αἱ λοιπαὶ ἀναφέρονται εἰς μητροπολίτας 'Αθηνῶν, αἱ δὲ πρῶται ἀπορρέουσιν ἐκ τοῦ καλάμου τοῦ διασῆμου συγγραφέως τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ τῆς Γεωγραφίας, Μελετίου Μήτρου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων.

Εἰς τὴν γνωστὴν αὐτοῦ βιογραφίαν ταῦτα προστίθημι· ἐπειδὴ κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 2 Κώδικα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τῇ 19 φεβρουαρίου 1697 φάνηται ἐκλεγόμενος μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ὁ ἐπίσκοπος Μετρῶν Μακάριος, συμπεραίνω ὅτι κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἢ κατὰ τὴν προτεραίαν καθρέθη ὁ Μελέτιος, ὡς μὴ χορηγήσας τὴν νενομισμένην πατριαρχικὴν ζητείαν, καὶ ὡς ἀποδράς εἰς ξένους τόπους, ἦτοι καθὸ λιπὼν τὸ κατὰ τὴν Ἄρταν καὶ Ναύπακτον ποιμνιον ἐπὶ τῆς τοῦ Λιβερίου Ἰερακάρη τῷ 1696 ἐπὶ τὴν Ναύπακτον ἐπιδρομῆς· ἀκριβῶς ἀγνοῶ μετὰ πόσα ἔτη—πιθανῶς ὁμως τρία μετὰ τὴν καθάρειν—ἠθώθη ὁ Μελέτιος¹.

¹) Ἡ ἀθώωσις ἐν Μ. Ι. Γεδεών Βιογραφ. σημειώσεται περὶ τοῦ πατριάρχου Καλλινίκου Β' τοῦ ἀκαρνάνος ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1872, σελ. 22—24.

Πλὴν τῶν ἐκδεδομένων αὐτοῦ συγγραμμάτων καὶ ὧν ὁ Κ. Σάθας ἀναφέρει διακριδόν, ἔστι μοι γνωστὸν ὅτι ὁ Μελέτιος ἐποίησε καὶ παρακλητικὸν Κανόνα εἰς τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ Σύντομον ἐρμηνείαν περὶ τῆς πανόλιδος ἦτοι τῆς πανούκλας, σωζομένην ἐν τινι χειρογράφῳ τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὀρει ἱερᾶς μονῆς τοῦ Ἐηροποτάμου.

Ἐν τῇ ἀπὸ 25 Σεπτεμβρίου 1711 ἐπιστολῇ αὐτοῦ ὁ 'Αθηνῶν Μελέτιος ἀναφέρει ὅτι ἐκέκτητο κατάλογον τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις τίς οἶδεν ὑπὸ τίνος συνετάχθη· ἐκ τίνος ἐπιστολῆς αὐτοῦ γίνεται γνωστὸν ὅτι ἐσυκοφάντησεν αὐτὸν Νικηφόρος ὁ ἐν 'Αθήναις ἑξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου, γράφων πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων Δοσίθεον.

Αἱ λοιπαὶ ἐπιστολαὶ σχετίζονται πρὸς ἐπιτόπια κοινοτικὰ ζητήματα καὶ πρὸς τὰ συμφέροντα τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅστις ἀπέστειλεν εἰς 'Αθήνας ἐπίτροπον περιερχόμενον ἐνίοτε καὶ τὴν Λεβαδείαν καὶ τὴν Αἴγινα καὶ τὴν Ὑδραν· διότι ἴδιοι ἐπίτροποι τοῦ Ἁγίου Τάφου διέμενον διαρκῶς εἰς 'Αθήνας ἔχοντες δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν εἰς τὰ σημειωθέντα ταῦτα μέρη κτημάτων καὶ συμφερόντων τοῦ Π. Τάφου· εἰς ἐν Παλαιαῖς Πάτραις, εἰς ἐν Μιστρά, εἰς ἐν Σκοπέλω, εἰς ἐν Μήλω ἢ Μυκόνῳ. Ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις περιεφέροντο κουτία, συλλεγομένων ὑπὲρ τοῦ Ἁγίου Τάφου συνδρομῶν.

Αἱ ἐπιστολαὶ πληροφοροῦσιν ἡμᾶς περὶ πολλῶν.

§

Ἐκ τῶν πατριαρχικῶν κωδίκων ἐλάχιστα δυνάμεθα 'να προσθῶμεν εἰς τὸν κατάλογον τῶν μητροπολιτῶν Ἀθηνῶν ἀναφερόμενα:

Τῷ 1606 Ἄνθιμος. — 1612 πιθανῶς κατὰ ἰούνιον διεδέξατο τὸν Ἄνθιμον ὁ Θεοφάνης· — τὸν Θεοφάνη βλέπω μητροπολίτην Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ 1623. — δεκεμβρίου 9 τοῦ 1633 Σωφρόνιος διαδέχεται τὸν θανόντα Θεοφάνη· ὁ Σωφρόνιος τὸν μᾶλλον τοῦ 1640 ἐξελέγη μητροπολίτης Βιδύνης· — ἐν ὑπομνήματι τινι τοῦ 1636 ὑπογράφει Δανιὴλ Ἀθηνῶν· — ἐν ἐτέρῳ κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1652 Ἄνθιμος Ἀθηνῶν· φαινόμενος τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1662· — ἐν ὑπομνήματι τινι κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1686 φαίνεται μητροπολίτης Ἀθηνῶν Ἀθανάσιος· — *Χάσμα μετὰ τῶν κωδίκων, ἀναγκάζον ἡμᾶς νὰ πηδήσωμεν εἰς τὴν πέμπτην δεκαετηρίδα τοῦ ΙΖ' αἰῶνος:*

4 ἰανουαρίου 1741 Ἄνθιμος ἀρχιδιάκονος τῆς μητροπόλεως Κυζίκου ψηφίζεται μητροπολίτης Ἀθηνῶν, διαδεξάμενος τὸν θανόντα Ζαχαρίαν.

1764 Ἀθηνῶν ὁ Δρύστρας Βαρθολομαῖος, διαδεχόμενος τὸν θανόντα Ἀνθιμον.

1774 κατὰ Σεπτέμβριον παραιτεῖται τὴν μητρόπολιν ὁ Ἀθηνῶν Νεόφυτος καὶ ψηφίζεται ὁ ἱερομόναχος Γαβριήλ.

1781 κατὰ Νοέμβριον, θανόντος τοῦ Ἀθηνῶν Βαρθολομαίου ψηφίζεται ὁ πρῶην Πισσιδεΐας Βενέδικτος, ὅστις καθιρεῖται τὸν ἰούλιον τοῦ 1785 καὶ ψηφίζεται ὁ πρῶην μέγας πρωτοσύγκελλος Ἀθανάσιος. Ὁ Βενέδικτος τὸν ἰούνιον τοῦ 1801 μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Βιδύνης.

1799 κατὰ Ὀκτώβριον, θανόντος τοῦ Ἀθηνῶν Ἀθανασίου ψηφίζεται ὁ ἱερομόναχος Γρηγόριος· αὗτος τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1820, θανόντος τοῦ Χαλκηδόνας Γερασίμου, μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Χαλκηδόνας.

1820 Φεβρουάριον Ἀθηνῶν ὁ μέγας ἀρχιδιάκονος Διονύσιος, ἀποθανὼν κατὰ Σεπτέμβριον ἴσως τοῦ 1827, ὅτε ψηφίζεται ὁ Εὐρίπου Γρηγόριος, ἀποθανὼν κατὰ Μάρτιον τοῦ 1828, διάδοχον δὲ σχῶν τὸν πρῶην Ἀρτης Ἀνθιμον.

§

Ταῦτα πρὸς τὸ παρόν, ἀγαπητὲ Δημητρό, διότι αἱ καθ' ἡμᾶς πηγαὶ σπουδαῖον οὐδὲν χορηγοῦσιν ἡμῖν· αὐτὴ τῶν συνδικῶν ὑπομνημάτων ἡ σειρά τυγχάνει διακεκομμένη. Ὑμῖν δὲ ἀπόκειται ἢ διὰ τῆς συναθροισομένης ἀπανταχόθεν ὕλης συμπλήρωσις τῶν κενῶν. Ἐγὼ κινδυνεύω ἔν' ἀποκάμω ἐνόσφ βλέπω νέας πηγὰς καθ' ἑκάστην ἀνευρισκομένας καὶ ἀνατρεπούσας τὰ γνωστά μοι πορίσματα μακρῶν μελετῶν· βεβαιῶ δ' ὑμᾶς ὅτι πολλὰ πιθανῶς τῶν ὑπ' ἐμοῦ γραφέντων νῦν θέλουσι καταστῆ συνέπειά διορθώσεων τῶν ἐπαϊόντων ἀγνώριστα. Δώδεκα ἔτη συλλέγω ὕλην διὰ τοὺς « Πατριαρχικοὺς μου Πίνακας », καὶ ὁμῶς ἕνεκά νέων ἐρευνῶν, μᾶλλον εἰπεῖν νέων εὐρημάτων, διορθωθήσεται μία ὅλη πεντηκονταετία· καὶ ταῦτα, ἐνῶ εἶχον ὑπ' ὄψιν μου πηγὰς ἐπισήμους, αὐθεντικὰς, ἀδιαφιλονεικῆτου κύρους. Περὶ δὲ τῆς ἐκκλησίας τῶν Ἀθηναίων ἔστωσαν νῦν τὰ ὀλίγα ταῦτα καὶ λιτά, δηλοῦντα τὴν ἐμὴν προθυμίαν ὅπως ὑπουργήσω ὑμῖν εἰς ἔργον κοινωφελέστατον, εἰς ὃ θεωρῶ καθῆκον τὴν δυνατὴν ἔνα χορηγήσω συμβολήν.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει 31 Ἰανουαρίου 1891

ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΛΕΩΝ

ΠΡΟΣΘΗΚΑΙ

Ἐκ τινος τῶν ὑπ' ἐμοῦ ἐκδιδόμενων ἐν τοῖς *Μνημείοις* ἐγγράφων δηλοῦται ὅτι πρὸ τοῦ ἀοιδίμου Μελετίου Ἀθηνῶν ἐχρημάτισεν ὁ Κύριλλος, ὃν κατεδίωξε κυρίως ὁ Σωτήριχος Λατῖνος, αὐτὸς οὗτος ὅστις τῷ 1713 ἤγειρε στάσιν ἄνομον καὶ κατὰ τοῦ Μελετίου. Ὁ Κύριλλος ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Γαβριήλ Γ. μετετέθη εἰς τὴν μητρόπολιν Παροναξίας δηλαδὴ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1702—1705, μάλιστα δὴ κατὰ τὸ 1703 ἢ τὸ 1704. Καὶ ταῦτα μὲν πορίζουσιν ἡμῖν τὰ ἰδιωτικὰ τε καὶ ἐπίσημα γράμματα τοῦ ἐνταῦθα Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου. Ἐκ δύο δὲ χειρογράφων αὐτοῦ, ἅτινα ὑποσημειῶ ἐν ἀρμοδίαις σελίσι, τῷ 182 καὶ τῷ 605, εὐρηναὶ καὶ τινες ἕτεραι ἐπιστολαὶ τῶν πατριαρχῶν Δοσιθέου Ἱεροσολύμων, καὶ Ἀθανασίου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τε τὸν Μελετίου Ἀθηνῶν καὶ τοὺς ἀθηναίους, ἐμποδίζοντας δὴθεν τὰς πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον προσφορὰς τῶν ὀρθοδόξων.

Ταῦτα γράφομεν καὶ γινώσκομεν νῦν, χάρις εἰς τοὺς ταξειδιώτας καλογήρους τοῦ Ἁγίου Τάφου, οἵτινες ἀρῆξαν ὑπομνήματά τινα, χρησιμοποιούμενα νῦν ὑφ' ἡμῶν, μὴ ἐχόντων ὕλην βελτίονα, στεργόντων τὸν τάριχον, ἢν μὴ κρέας παρῆ. Εἰρήσθω δ' ὅτι, κατὰ τινα σημείωσιν ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 605 ὀγκωδιστάτῳ χειρογράφῳ τῆς ἐνταῦθα¹ βιβλιοθήκης τοῦ Παναγίου Τάφου, « τὸ ταξειδίον τῶν Ἀθηνῶν ἔχει (ἐπαρχίας δηλ.) τὸν Ἀθηνῶν μητροπολίτην μετὰ τῶν ἐπισκόπων αὐτοῦ· τὸν Θηβῶν μητροπολίτην· τὸν Εὐρίπου μητροπολίτην. Τίτλος: Πανιερώτατοι καὶ θεοσεβέστατοι μητροπολίται τῶν ἁγιωτάτων μητροπόλεων Ἀθηνῶν, Θηβῶν, καὶ Εὐρίπου, ὑπέρτιμοι καὶ ἕξαρχοι, ὁ μὲν πάσης Ἑλλάδος, ὁ δὲ πάσης Βοιωτίας, ὁ δὲ πάσης Εὐβοίας, καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι Ταλαντίου καὶ Διαυλείας, Σκύρου, Σάλωνος, Μενδενίτζης, καὶ Κορωνείας· » ἢ δὲ σημείωσις αὐτὴ ἐγγράφῳ κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ΙΗ' αἰῶνος. Ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ εὐρίσκω ταξειδιώτας τοῦ Ἁγίου Τάφου πεμφθέντας εἰς Ἀθήνας ἐπὶ συλλογῇ συνδρομῶν: κατὰ ἀπρίλιον 1715 τὸν Γρηγόριον, ἔχοντα συνοδίαν τὸν ἱερέα Γαβριήλ καὶ τοὺς μοναχοὺς Κυπριανὸν καὶ Νεκτάριον· κατὰ αὐγούστον τοῦ 1717 τὸν πνευματικὸν Σεραφεῖμ, ἔχοντα συνοδίαν τὸν ἱερέα Γαβριήλ καὶ τὸν μοναχὸν

¹ Λέγω ἐν Φαναρίῳ, διότι ἔστι καὶ ἕτερον ἁγιοταφικὸν μετόχιον, ἐν Κωνσταντινουπόλει κατὰ τὸ Νεοχώριον τοῦ Βοσπόρου.

Ἐπιτομή· εἰς τὸν Σεραφεῖμ ἔδωκεν ὁ Χρῦσανθος Ἱεροσολύμων «τρία κομμάτια ἁγίων λειψάνων ἀνωνύμων καὶ ἓνα ἐπιτραχήλιον τοῦ ἔχαρίσαμεν (προστίθῃσιν ὁ Χρ) καὶ ἓνα σταυρὸν ἀγιορείτικον» — καὶ κατὰ ἰούλιον τοῦ 1721 τὸν ἱερέα Εὐγένιον.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Ἐνόμισα καλὸν ἵνα προσθῶ τελευταῖον ἐν τοῖς *Μνημείοις* 5 ἐπιστολάς, ὧν μία μὲν τοῦ Δημητρίου Κολέττη, ἀθηναίου, περὶ τινῶν βιβλίων τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Ἰωάννου Πατούσα, τρεῖς τοῦ Δημητρίου Καπετανάκη, ἀφιερῶσαντος χρήματά τινα εἰς τὸ Ταμεῖον τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ μία τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Λεονάρδου, ἐπιστατήσαντος ἐν τῇ Β' ἐκδόσει τοῦ Συνταγματίου τοῦ ἀοιδίμου Χρυσάνθου.

Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται κείσθωσαν ὡς ἐπιδόρπιον ἐὰν ἐπιτρέπηταί μοι ἵνα παραθῶ ἐπιδόρπιον, τοῦ δειπνοῦ μὴ προτεθέντος . . .

Μ. Γ.

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Ἐκλογή Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Σαμουήλ.

(1602)

Ἐπειδὴ τοῦ πατριάρχου κυροῦ Ματθίου ἰδίᾳ θελήσει καὶ προαιρέσει ἐνδυσχεμένον τὸ μέγα σχῆμα τῆς μοναδικῆς πολιτείας, κοινῇ συμφωνίᾳ καὶ ψήφῳ τῶν καθευρεθέντων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, προσβιβάσθη εἰς τὸν πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Παναγιώτατος πατριάρχης κυρ. Νεόφυτος, ἀπὸ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν μετατεθείς· ἵνα δὲ μὴ ἐπὶ πολὺ μένη ἡ τοιαύτη μητρόπολις ἀπροστάτευτος, ἐφρόντισεν ὁ αὐτὸς τοῦ εὑρεῖν τὸν ἀξίως ἐκεῖσε ἀφικέσθαι μέλλοντα εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος· τούτου χάριν συναχθέντες ἡμεῖς οἱ λαχόντες ἐνταῦθα ἀρχιερεῖς τῇ προστάξει αὐτοῦ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ Πατριαρχείου, τῷ ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Γεωργίου, ἐποιήσαμεν ψήφους κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν, ἐν αἷς ἐθήκαμεν τρεῖς· πρῶτον μὲν τὸν ἐκεῖθεν ἐπιδημήσαντα ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Σαμουήλ, δεύτερον δὲ τὸν μέγαν πρωτοσύγγελον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Γαβριήλ καὶ τρίτον τὸν ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Ναθαναήλ· ὅθεν εἰς ἀσφάλειαν ἐσημειώθησαν ἐνταῦθα

Ἐν ἔτει ζρί, μηνὶ Ἀπριλλίῳ γ, Ἰνδικτικῶνος ΙΕ'.

Σαμουήλ ἐλέω Θεοῦ, ὑποψήφιος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν οἰκείᾳ χειρὶ προέταξα.

Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, καὶ τὰ ἕξῃς· πρὸς τούτοις στέργω καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἁγίας καὶ οἰκουμενικὰς ἑπτὰ συνόδους, αἵτινες ἐπὶ φυλακῇ τῶν ὀρθῶν δογμάτων συνηθροίσθησαν, καθομολογῶν στέργειν καὶ φυλάττειν τοὺς ὑπ' αὐτῶν διωρισμένους κανόνας καὶ τὰς ἁγίας διατάξεις, ὅσαι τοῖς ἱεροῖς ἡμῶν πατράσι κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ χρόνους διευτυπώθησαν· πάντας οὖν, οὓς ἀποδέχονται, συναποδεχόμενος, καὶ οὓς ἀποστρέφονται συναποστρεφόμενος ἔτι καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ἁμολογῶ διαφυλάττειν, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἐναντία φρονεῖν αὐτῇ διὰ βίου παντός, ἐπόμενος καὶ ὑποτασσόμενος κατὰ πάντα τῷ παναγιωτάτῳ μοι αὐθέντι καὶ δεσπότῃ τῷ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ, προσεπαγγελάμενός τε ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ θεοφιλεῖ γνώμῃ τὴν ἐγχειρισθεῖσά

μοι ποιμνην ἰθύνειν, πάσης ὑπολήψεως πονηρᾶς καθαρὸν ἑμαυτὸν συντηρῶν, ὅποση μοι περίεστι δύναμις· πρὸς τούτοις ὁμολογῶ καὶ ἃ κέκτηται προνόμια ὁ πατριαρχικὸς θρόνος φυλάττειν αὐτὰ ἀπαρεγγεῖρητα ἐν πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ μου.

Ἐκλογή Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Ναθαναήλ.

(1602)

Τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν κυρ. Σαμουήλ πρὸ ὀλίγου ἀποθανόντος καὶ χηρευούσης τὰ νῦν τῆς μητροπόλεως ταύτης, προστάξει καὶ προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη, τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου Νεοφύτου, συνελθόντες οἱ καθευρεθέντες πανιερώτατοι μητροπολίται καὶ ὑπέρτιμοι ἔνδον τοῦ σεβασμίου ναοῦ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τοῦ νέου Πατριαρχείου, ἐποίησαν ψήφους κανονικῶς διὰ ταύτην τὴν μητρόπολιν· ἐν αἷς πρῶτον μὲν ἔθεντο τὸν ὀσιώτατον πρωτοσύγγελον καὶ ἱερομόναχον κυρ. Ναθαναήλον, δεύτερον δὲ τὸν ὀσιώτατον ἱερομόναχον κυρ. Γερμανόν, καὶ τρίτον τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Ἀρσένιον· ὅθεν καὶ εἰς δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐσημειώθησαν ἐνταῦθα ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει ζριά, κατῆ μῆνα Δεκέμβριον γ' Ἰνδικτιῶνος Α'.

Ναθαναήλ ἑλέω Θεοῦ ὑποψήφιος τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν οἰκεία χειρὶ προέταξα.

Πιστεύω εἰς ἓνα Θεόν, καὶ τὰ ἐξῆς. Πρὸς τούτοις στέργω καὶ ἀποδέχομαι τὰς ἁγίας οἰκουμενικὰς ἑπτὰ συνόδους, αἵτινες ἐπὶ φυλακῇ τῶν ἁγίων δογμάτων συνηθροίσθησαν, καθομολογῶν τοὺς ὑπ' αὐτῶν διωρισμένους στέργειν καὶ φυλάττειν κανόνας καὶ τὰς ἁγίας διατάξεις, ὅσαι τῶν ἱεροῦ ἡμῶν πατράσι κατὰ διαφόρους καιροὺς καὶ χρόνους διευτυπώθησαν, πάντας, οὓς ἀποδέχονται, συναποδεχόμενος, καὶ οὓς ἀποστρέφονται, συναποστρεφόμενος, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν εἰρήνην ὁμολογῶ διαφυλάττειν, καὶ κατ' οὐδένα τρόπον ἐναντία φρονεῖν αὐτῇ διὰ βίου παντός, κατὰ πάντα ἐπόμενος καὶ ὑποτασσόμενος τῷ Παναγιωτάτῳ μοι αὐθέντῃ καὶ δεσπότη, τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ· προσεπαγγελάμενός τε ἐν φόβῳ Θεοῦ καὶ θεοφιλεῖ γνώμῃ τὴν ἐγγχειρισθεῖσάν μοι ποιμνην ἰθύνειν, πάσης ὑπολήψεως πονηρᾶς καθαρὸν ἑμαυτὸν συντηρῶν, ὅποση μοι περίεστι δύναμις, πρὸς τούτοις ὁμολογῶ καὶ ἃ κέκτηται προ-

νόμια ὁ πατριαρχικὸς θρόνος φυλάττειν αὐτὰ ἀπαρεγγεῖρητα ἐν πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ μου.

Ἐκλογή ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης.

(1608)

Τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Αἰγίνης σχολαζούσης πρὸ πολλοῦ καὶ ἀμοιρούσης γνησίου προστάτου, προστάξει τοῦ Παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρ. Νεοφύτου, συνελθόντες ἡμεῖς οἱ καθευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πανσέπτῳ θείῳ ναῷ τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, τῷ νέῳ πατριαρχείῳ, ἐποίησαμεν ψήφους κανονικὰς δι' αὐτὴν τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Αἰγίνης, ἐν αἷς πρῶτον μὲν ἐθήκαμεν τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Νύμφον¹⁾, δεύτερον τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ κυρ. Γαβριήλ, καὶ τρίτον τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις κυρ. Νεόφυτον· ὅθεν καὶ εἰς ἀσφάλειαν ἐσημειώθησαν ἐν τῷ παρόντι ἱερῷ κώδικι τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει ζριζ' Ἰουνίῳ ιη' Ἰνδικτιῶνος ΣΤ'.

Παραίτησις ἐπισκόπου Ἀνδρου.

(1619.)

Διὰ τοῦ παρόντος οἰκειοχείρου μου γράμματός δηλοποιῶ διὰ τὸ χρέος τῶν ἑβδομήκοντα πέντε χιλιάδων τῶν ἄσπρων, ἃ χρεωστῶ τῷ χρησιμωτάτῳ κυρ. Ἰωάννῃ τῷ Ὑψηλᾷ καὶ κυρ. Δήμῳ Σαλλονικέως καὶ τὰς ἐξ χιλιάδας τῆς ἐξαρχίας, ἅπερ οὐ δύναμαι πληρῶσαι, καὶ δι' ἄλλα βάρη τοπικὰ καὶ συχνοὺς ἐπιπηρεασμοὺς καὶ ἐπιβουλὰς, ἃς ἀδυνάτως ἔχω ὑποφέρειν καὶ κυβερνῆσαι, ποιῶ παραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον τοῦ θρόνου μου, καὶ δίδωμι ἄδειαν τῷ πανιερωτάτῳ μοι μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν χειροτονῆσαι ἕτερον ἀντ' ἐμοῦ ἐπίσκοπον ἀναμφιβόλως ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ μου Ἀνδρου, ὁφείλοντα πρότερον πληρῶσαι πρὸς τοὺς εἰρημένους, κυρ. Ἰωάννην καὶ κυρ. Δῆμον, τὰς προειρημένας ὀγδοήκοντα χιλιάδας καὶ μίαν· ἂν δὲ τυχὸν θελήσω ὀψέποτε ἀθετῆσαι τὴν οἰκειοθελῆ μου ταύτην παραίτησιν, εὐροίμι θεὸν μαχόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως καὶ νὰ εἶμαι καὶ αὐτοκαθαίρετος, καὶ διὰ τὸ ἀληθὲς ἐγεγόνει ἡ παροῦσα παραίτησις ἐνώπιον τῶν κάτωθεν μαρτύρων.

Ἐν ἔτει ζριζ'. Ἰουνίῳ κ'. Ἰνδικτιῶνος Β'.

¹⁾ Οὕτως ἐν τῷ Κώδικι=Νύμφων.

Ἐκλογή ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης.

(1627)

Τῆς ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Αἰγίνης γνησίῳ ποιμένος ἀμοιρούσης ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κὺρ Νεοφύτου τὸ ζῆν ἀποβαλόντος, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πατριαρχείῳ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, προστάξει τοῦ Παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Κυρίλλου, καὶ ψήφους κανονικὰς θέντες, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς πρωτοσύγκελον τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας κὺρ Δωρόθεον, ἔπειτα δὲ τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Κύριλλον, καὶ τρίτον τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Σεραφεῖμ τὸν ἐν τῷ Κουρούτζεσμε ὄθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν κατεστρώθησαν καὶ ἐν τῷ παρόντι κώδικι τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας.

Ἐν ἔτει αχκζ, ἐν μηνὶ Ὀκτωμβρίῳ κδ', ἰνδικτιῶνος ια'.

Ἐκλογή Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Σωφρονίου.

(1633)

Ἐπειδὴ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν προστάτου ἀμοιρούσης ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κὺρ Θεοφάνους τὸ ζῆν ἀποβαλόντος τούτου χάριν προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Κυρίλλου, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πατριαρχείῳ ἐν τῷ ναῷ εἰς ὄνομα τιμωμένῳ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου καὶ ψήφους κανονικὰς ποιησάμενοι εἰς ἐκλογὴν προσώπου τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐθέμεθα πρῶτον μὲν τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Σωφρόνιον τὸν μέγαν πρωτοσύγκελλον τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας· ἔπειτα δὲ τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Φιλόθεον ἀρχιμανδρίτην τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, καὶ τρίτον τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κὺρ Παρθένιον πρωτοσύγκελλον τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας· ὄθεν καὶ εἰς δῆλωσιν κατεστρώθη τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι κώδικι τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας. Ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ Θ', ἰνδικτιῶνος Β'. αχλγ'.

Ἐκλογή Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Δανιήλ

(1636)

Ἐπειδὴ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἀπροστατεύτου μεινάσης, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος Σωφρονίου καθαιρέσει τελείᾳ καθυποβληθέντος, ὡς φαίνονται κατ' εἶδος τὰ ἐγκλήματα αὐτοῦ ἐν τῇ καθαιρέσει αὐτοῦ, προστάξει τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότου τοῦ Οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Νεοφύτου, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου καὶ ψήφους κανονικὰς ποιησάμενοι, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν Ταλαντίου ἐπίσκοπον κύριον Δανιήλ, δεύτερον τὸν ἱερομόναχον Κυρίλλον καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον Ἀρσένιον ὄθεν εἰς ἐνδειξιν κατεστρώθη καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ἐν ἔτει αχλϚ' ἰνδικτιῶνος δ'.

Παραίτησις Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Σωφρονίου

(1639)

† Παρθένιος οἰκουμενικὸς πατριάρχης

Ἡ ταπεινότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος οἰκειοχείρου μου γράμματος φανερόν τοῖς πᾶσιν ὅτι διὰ τὰ πολλὰ βάρη καὶ χρέη τῆς ἐπαρχίας μου Ἀθηνῶν μὴ δυνάμενος βαστάσαι καὶ κυβερνῆσαι ταῦτα, οἰκειοθελῶς καὶ ἀβιάστως ποιῶ τὴν παροῦσαν μου παραίτησιν, (δηλονότι τοῦ θρόνου μου μόνον οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης) πρὸς τὸν πανιερώτατον μητροπολίτην κὺρ Δανιήλ τὸν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητόν μου ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, ὅστις ἀνεδέχθη πληρῶσαι τὰ χρέη μου ἅπαντα μέχρι ὀβολοῦ, ἅπερ καὶ ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας κατ' εἶδος ἐγράφη, παραστάς δὲ τῇ καὶ ἀγία καὶ ἱερᾷ τραπέζῃ ἐν ἣ ἡ ἀναίμακτος θυσία ἐπιτελεῖται καὶ τὰς χεῖρας ἐκτείνας ἐν τῷ ἱερῷ εὐαγγελίῳ τοῦ Χριστοῦ ὄρκον ἔλαβον εἰ ὀσέποτε ἐν οἰφδῆτινι τρόπῳ ζητήσω πάλιν τὴν μητρόπολιν ταύτην Ἀθηνῶν ἔχοιμι τὸ ἱερόν εὐαγγέλιον ἀντίδικον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως ὡς ἐπίορκος· ὄθεν εἰς τὴν περὶ τούτου δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφη κνὶ ἡ παροῦσά μου παραίτησις ἐν τῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ἐν ἔτει αχλθ' μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος ἡ.

Ὁ πρῶτον Ἀθηνῶν Σωφρόνιος ἔγραψα καὶ στέργω τὰ ἄνωθεν.

Ἐκλογή Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης

(1651)

Ἐπειδὴ τῆς ἁγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Αἰγίνης, γνησίου δίχα ἀρχιερέως ἐναπομεινάσης, ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος Δωροθέου, παραιτήσιν οἰκειοθελῆ ποιησαμένου, ὡς ἀντικρὺ φαίνεται· ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Ἰωαννικίου εἰσήλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου τῷ ἐν τῷ Διπλοφαναρίῳ, καὶ ψήφους κανονικὰς ποιήσαντες δι' αὐτήν, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν πανοσιώτατον ἐν ἱερονάχοις καὶ πνευματικοῖς κύρ Μελέτιον, δεῦτερον δὲ τὸν ἱερομόναχον κύρ Δαυίδ, καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον κύρ Ἰωαννίκιον· ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφησαν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ κατεστρώθησαν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

ἐν ἔτει σωτηρίῳ αχνά. δεκεμβρίῳ ἰνδικτιῶνος ε'.

Παραίτησις Ἀρχιεπισκόπου Αἰγίνης

(1651)

Διὰ τοῦ παρόντος μου γράμματος δηλοποιῶ ὅτι διὰ τὸ ἐν ἐμοὶ γῆρας, καὶ τὰς ἀσθενείας, καὶ τὸ χρέος, καὶ τὸ ἀνώμαλον τοῦ καιροῦ, καὶ τὸ ἀσύστατον, οἰκεία βουλῇ καὶ θελήσει ποιούμεν παραιτήσιν τῆς ἐπαρχίας μου Αἰγίνης οὐ μὴν δὲ τῆς ἀρχιερασίας μου, καὶ ἐχέτω ἄδειαν ὁ παναγιώτατός μου αὐθέντης καὶ δεσπότης ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης κύριος κύριος Ἰωαννίκιος χειροτονῆσαι ἕτερον ἀντ' ἐμοῦ ἀρχιεπίσκοπον Αἰγίνης ἀναμφιβόλως, ὅθεν εἰς ἀσφάλειαν δέδωκα καὶ τὴν οἰκειοθελῆ μου καὶ ἀβίαστον παραιτήσιν, καὶ κατεστρώθη ἐν τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας, ἐν ἔτει σωτηρίῳ αχνά. ὀκτωβρίῳ ἰνδικτιῶνος ε'.

ὁ πρῶην Αἰγίνης Δωρόθεος στέργω ταῦτα.

Παραίτησις Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Δανιὴλ

(1655)

Ἐγὼ ὁ ταπεινὸς μητροπολίτης Ἀθηνῶν Δανιὴλ μὴ ὑποφέρωντας τὰ χρέη καὶ τὰ δοσίματα τῆς ἐπαρχίας μου οὔτε δυνάμενος κυβερνᾶν καὶ διιθύνειν αὐτήν, κάμνω τελείαν παραιτήσιν ἀβίαστον οἰκειοθελῆ τοῦ

θρόνου μου καὶ τῆς ἐπαρχίας μου αὐτῆς τῶν Ἀθηνῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τῆς ἀρχιερασίας μου καὶ δίδω ἄδειαν τῷ παναγιωτάτῳ μου καὶ οἰκουμενικῷ πατριάρχῃ χειροτονῆσαι ἀντ' ἐμοῦ γνήσιον μητροπολίτην Ἀθηνῶν τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διαυλίας καὶ Ταλαντίου κύρ Ἀνθίμον καὶ ὄχι ἄλλον· δι' ὃ καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ καὶ ἡ ὑπογεγραμμένη μου οἰκειόχειρος παραιτήσις 1655 ἀπριλίῳ ἡ'.

πρῶην Ἀθηνῶν Μητροπολίτης Δανιὴλ οἰκεία χειρὶ ὑπέγραψα.

Ἐκλογή Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Ἀνθίμου

(1655)

Ἐπειδὴ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἀπροστατεύτου μεινάσης ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος κυρίου Δανιὴλ παραιτήσιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου, ὡς ἀντικρὺ φαίνεται· ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κυρίου κυρίου Ἰωαννικίου, εἰσήλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τοῦ τροπαιοφόρου, τῷ ἐν τῷ διπλοφαναρίῳ καὶ ψήφους κανονικὰς ποιησάμενοι εἰς ἐκλογὴν προσώπου τοῦ ἀρχιεροτεύσαντος ἐν αὐτῇ, πρῶτον μὲν ἐθέμεθα τὸν θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Διαυλίας καὶ Ταλαντίου κύρ Ἀνθίμον πρὸς ὃν καὶ τὴν παραιτήσιν αὐτοῦ ἐποιήσατο· δεῦτερον δὲ τὸν ἱερομόναχον κύρ Γαβριήλ, καὶ τρίτον τὸν ἱερομόναχον κύρ Φιλόθεον· ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφησαν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ κατεστρώθησαν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδικι τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας αχνέ. ἰουνίῳ, ἰνδικτιῶνος ἡ'.

Ἐκλογή ἐπισκόπου Ταλαντίου

(1675)

Ἐπειδὴ τῆς ἁγιωτάτης ἐπισκοπῆς Ταλαντίου ἀπροστατεύτου μεινάσης, ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύσαντος κύρ Μακαρίου τὸ ζῆν ἀποβαλόντος, ἡμεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχιερεῖς προτροπῇ τοῦ Παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κυρίου Παρθενίου, συγκατανεύσει καὶ ἀδείᾳ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν κύρ Ἀνθίμου εἰσήλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ τῷ ἐν τῷ Διπλοφαναρίῳ τοῦ ἁγίου Γεωργίου, καὶ ψήφους κανονικὰς ποιήσαντες εἰς ἐκλογὴν ἀξίου καὶ ἀρμοδίου προσώπου, ἐν αἷς πρῶτον ἐθέμεθα τὸν ὀσιώτατον ἱερομόναχον κύρ

Μητροφάνην, καὶ δεύτερον τὸν ἱερομόναχον κύρ Σεραφεῖμ καὶ τρίτον τὸν παπᾶ Διονύσιον, ὅθεν εἰς ἔνδειξιν ἐγράφη καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδηκι.

αχος', Ἰουνίῳ εθ'. Ἰνδικτιῶνος ιγ'.

Ἐκλογή Μητροπολίτου Ἀθηνῶν Ἰακώβου

(1676)

Ἐπειδὴ τῆς ἀγιωτάτης Μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἀπροστατεύτου μεινάσης, ὡς τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύσαντος κύρ Ἀνθίμου, τὸ ζῆν ἀπαβαλόντος, καὶ πρὸς τὰς αἰωνίους μονὰς μεταστάντος, ἡμεῖς οἱ ἀρχιερεῖς οἱ ἐνδημοῦντες ἐνταῦθα ἐν Κωνσταντινουπόλει προτροπῇ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου, καὶ δεσπότου τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Κυρίου Κυρίου Παρθενίου, εἰσήλθομεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Θεῷ ναῶ τῷ πατριαρχικῷ, καὶ ἐποιήσαμεν ψήφους κανονικὰς, εἰς εὔρεσιν ἀξίου, καὶ ἀρμοδίου προσώπου, τῆς τοιαύτης προστασίας ἐν αἷς πρῶτον ἐθέμεθα τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομόναχοις, καὶ πνευματικοῖς κύρ Ἰάκωβον πρωτοσύγκελον Μιτυλήνης, καὶ δεύτερον τὸν ὀσιώτατον ἱερομόναχον κύρ Γεράσιμον· καὶ τρίτον τὸν ὀσιώτατον παπᾶ κύρ Ἀθανάσιον πρωτοσύγκελον· ὅθεν εἰς ἔνδειξιν, καὶ ἀσφάλειαν ἐγράφησαν καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷδε τῷ ἱερῷ κώδηκι τῆς μεγάλης ἐκκλησίας αχος'. Ἰουνίου Γ'.

Ἐπιστολὴ Μητροπολίτου Κορίνθου πρὸς τὸν Πατριάρχην

(1602)

Δέσποτα μου Παναγιώτατε, Δουλικῶς προσκυνῶ τὴν Παναγιότητά σου, καὶ τὰς ἀγίας σου χεῖρας ἀσπάζομαι. δεόμενος ὑπ' αὐτῆς εὐλογηθῆναι. Γίνωσκε τοίνυν, δέσποτά μου, ὅτι ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν ἐρχόμενος εἰς τὴν ἐξαρχίαν τῆς Πελοποννήσου ἦλθε καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν τῆς Κορίνθου, καὶ ἐζήτησε τὴν νέαν συδοσίαν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἐπισκόπων μου τὴν νέαν καὶ παλαιὰν συδοσίαν· λοιπὸν διὰ τὴν ἐπαρχίαν μου ἔδωσα ἄσπρα χιλιάδες ἑξ, καὶ διὰ τὰς ἐπισκοπὰς μου δίδω ἀδειαν τὴν Παναγιότητά σου καὶ χειροτόνει ὅποιον καὶ ἂν εὔρης καὶ λάβῃ τὸ δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας ὅτι ἐρημώθησαν παντᾶπχι, καθὼς θέλεις τὸ πιστωθῆ, καὶ ἀπὸ τὸν ἅγιον τῶν Ἀθηνῶν, ὅτι ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ πέρνω καθενὸς χρέος.

ζρε' Ἰνδικτιῶνος ΙΑ Μαρτίου ιγ'.

Σιγίλλιον περὶ τῆς Μονῆς Δοντοῦς

(1609)

Νεόφυτος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης

Ὅφειλει πάντως ἡ μετριότης ἡμῶν μετὰ τὴν θείαν καὶ πρωτίστην βοήθειαν βοηθεῖν, ἡ δυνάμειος ἔχει, πάσαις μὲν ταῖς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ τοῖς ἀπανταχοῦ θείοις μοναστηρίοις, οὐχ ἥκιστα δὲ ταῖς θείαις καὶ ἱεραῖς μοναῖς ταῖς ἡμετέραις πατριαρχικαῖς σταυροπηγ.ακαῖς, ὧν μία ἐστὶ καὶ ἡ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Διαυλίας καὶ Ταλαντίου, πλησίον Θηβῶν, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ Δοντοῦ κειμένη, ἐπ' ὀνόματι τιμωμένη τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς μεταμορφώσεως, ἣτις σταυροπηγιακὴ μονὴ τυγχάνουσα, ἐνοχλεῖται παρὰ τινων, μὴ εἶναι τῇ ἀληθείᾳ σταυροπήγιον λεγόντων· ἐπειδὴ δι' ἀναφορᾶς καὶ μαρτυρίας τῶν ἐντιμοτάτων κληρικῶν καὶ χρησίμων ἀρχόντων τῶν μητροπόλεων Ἀθηνῶν, Θηβῶν καὶ τοῦ ἐπισκόπου Κορωνείας καὶ τῶν κληρικῶν αὐτοῦ, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν τεχνιτῶν τῶν θεμελιωσάντων τὴν σεβασμίαν ταύτην μονὴν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς Μεταμορφώσεως ἐπιστῶθη ὅτι ὁ ναὸς αὐτὸς ἐθεμελιώθη ἐπ' ὀνόματι πατριαρχικοῦ σταυροπηγίου ἀδείᾳ πατριαρχικῇ ἐν τόπῳ, ὅπου οὔτε ἐκκλησίᾳ ἦν, οὔτε θεμέλιον παλαιόν, ἀλλὰ τόπος ἄψαυτος, τούτου ἕνεκεν ἀποφαινόμεθα γνώμη κοινῇ συνοδικῇ, ἵνα ἡ σεβασμία αὕτη μονὴ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς εἴη καὶ ὀνομάζεται πατριαρχικὸν σταυροπήγιον, ἐλεύθερον πάντη, καὶ ἀδούλωτον, καὶ ἀκαταπάτητον, καὶ αὐτόνομον, καὶ ὅλως ἀνεπηρέαστον ἐκ παντὸς προσώπου, καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἀσκούμενοι ἱερομόναχοί τε καὶ μοναχοί, νέοι τε καὶ γέροντες ἐλεύθεροι ὄντες καὶ ἀδούλωτοι διάγωσι κοινοβιακῶς κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ κτήτορος, μηδὲν ἴδιον ἔχοντες, ἀλλὰ πάντα κοινὰ, βρώματά τε καὶ πόματα, σκεπτάσματά τε καὶ ὑποδήματα, ζῶντες καὶ αὐτοὶ ἐν Χριστῷ εἰρηνικῶς καὶ σκανδάλων ἐκτός, ἔχοντες καὶ γνώμην φιλάδελφον καὶ κατὰ Θεόν, μηδενὶ μηδὲν ὀφείλοντες ἀποδιδόναι ἄχρι καὶ ὀβολοῦ, εἰ μὴ μόνον τῷ κατὰ καιροῦς οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ἄσπρα ἑξήκοντα ὑποταγῆς ἕνεκα καὶ οὐδὲν ἄλλο, μνημονεύσι δὲ καὶ μόνον τοῦ ὀνόματος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐν ταῖς θείαις καὶ ἱεραῖς τελεταῖς καὶ οὐδενὸς ἄλλου· γενέσθω δὲ, ὡς προγέγραπται ὁ ἡγούμενος αὐτῶν ἐκλεγόμενος παρ' αὐτῶν, ὡς καὶ ἐν ταῖς λοιποῖς γίνεται κοινοβίοις· ὅταν δὲ χειροτονίας χρεῖα γένηται ἐχέτωσαν ἀδειαν μετακαλεῖν ὃν ἂν ἐθελήσωσιν ἀρχιερέα τὴν χειροτονίαν ἐκτελέσαι ἀμισθί τε καὶ ἀδοτί, μηδενὸς ἀδειαν ἔχοντος

ἀργεῖν καὶ ἀφορίζειν αὐτοὺς ἢ ἀνακρίνειν, ἀλλ' οὐδὲ αὐτοῦ τοῦ Διαυ-
 λίας, πλὴν τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τοῦ κατὰ καιροῦ πατριάρχου.
 πρὸς δὲ τούτοις ὅσα κτήματα καὶ πράγματα ἀφιερώθησαν ἢ ἀφιερω-
 θήσονται ἐν αὐτῷ τῷ σεβασμῷ καὶ θείῳ μοναστηρίῳ τῷ πατριαρχικῷ
 σταυροπηγίῳ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὧσιν ἀναφαίρετα καὶ
 ἀναπόσπαστα καὶ ἀνεκπόλητα, μηδενὸς τῶν ἀφιερωσάντων ἢ ἀφιερω-
 σόντων ἢ τῶν συγγενῶν αὐτῶν ὀφέποτε τολμήσοντο, ἀποσπᾶσθαι τι
 τούτων καὶ ἰδιοποιήσασθαι ἐν ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ
 τῷ ἀπὸ Θεοῦ Παντοκράτορος· τὰ γὰρ ἅπαξ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα ἀνεκ-
 πόλητά εἰσι καὶ ἀναπόσπαστα, ὡς οἱ θεῖοι κανόνες διορίζονται πρὸς δὲ
 τούτοις ἀποφαινόμεθα, ἵνα μηδεὶς τῶν ἐν αὐτῷ ἐνασκουμένων ἱερομο-
 νάχων ἢ μοναχῶν ἄδειαν ἔχη ἐξέρχεσθαι τοῦ μοναστηρίου αὐτοῦ καὶ
 ἐν ἑτέρῳ ἀπέρχεσθαι μοναστηρίῳ ἐν ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ
 ἀλύτῳ τοῦ τε ἀποδρᾶσαι τολμήσοντος καὶ τῶν δεχθησομένων αὐτόν,
 ὅστις οὖν φυλάξῃ καὶ διατηρήσῃ ὅσα προείπομεν περὶ τε τῆς διαθήκης
 τοῦ κτήτορος, περὶ τε τῆς κοινοβιακῆς καταστάσεως τοῦ αὐτοῦ θείου
 μοναστηρίου καὶ τῶν προσηλωθέντων καὶ προσηλωθησομένων κτημά-
 των, τῆς τε εἰρηνικῆς διαγωγῆς καὶ τοῦ μηδένα ἐξέρχεσθαι τοῦ μονα-
 στηρίου καὶ ἀποδρᾶν καὶ τῶν ἄλλων, οὗτος συγκεχωρημένος ἔστω ἀπὸ
 Θεοῦ, ὅς δὲ ἀθετήσῃ ἐν τούτων ἢ κατὰ τι ἐναντιωθῆναι τολμήσῃ ἢ
 ἐπηρεάσῃ τὸ ῥηθὲν μοναστήριον καὶ τὰ κτήματα αὐτοῦ, ὁ τοιοῦτος
 ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ καθυποβληθήσεται· ἔτι ἐχέτω
 ἄδειαν ὁ ἡγούμενος αὐτοῦ καὶ οἱ μετ' αὐτόν ἐσόμενοι φορεῖν ἐπιγονά-
 τιον ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς, δέχεσθαι τε τοὺς λογισμοὺς τῶν ἐν
 τῷ μοναστηρίῳ μοναχῶν καὶ διορθοῦν τὰ ἐπταισμένα παρ' αὐτῶν κανο-
 νικῶς· ὅθεν εἰς τὴν περὶ τούτου δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ
 παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος σιγγιλιῶδες γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῷ
 σεβασμῷ αὐτῷ μοναστηρίῳ καὶ ἡμετέρῳ πατριαρχικῷ σταυροπηγίῳ
 τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τῆς Μεταμορφώσεως καὶ πᾶσι τοῖς
 ἐνασκουμένοις ἱερομονάχοις καὶ μοναχοῖς.

Ἐν ἔτει, ζριζ', Μαίῳ, Ἰνδικτιῶνος ζ'.

Σιγγίλλιον περὶ τῆς ἐν Αἰγίνῃ μονῆς
 (1614)

Τιμόθεος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
 Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐὰν παντὶ τῷ κατὰ θεῖον σκοπὸν εὐσεβῶς κινουμένῳ συνιστᾶν
 σεβάσματα μοναστήρια καὶ θεῖα καταγῶγια ὁ μακχρισμὸς ἔπεται καὶ

τὸ μνημόσυνον διηνεκές, πόσω πλέον ἔσται τῷ ἐκ βάθρων αὐτῶν ἀνεγεί-
 ροντι καὶ ἀνακοδομοῦντι αὐτὰ καὶ βελτιοῦντι πάντως τὸ θεῖον κέρδος
 καὶ ἡ ψυχικὴ ὠφέλεια πολυπλάσιος καὶ αἰμνηστος, τούτοις δὲ τοῖς
 θείοις καταγωγείοις τὸ ἀσφαλὲς ἀναγκάτως ὑπάρχει, τὸ οὐ μόνον ὑλι-
 κοῖς λίθοις καὶ ξύλοις καὶ ἄλλοις χρειώδεσιν ἀνακτίζεσθαι καὶ περιτει-
 χίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ διὰ γραμμάτων πατριαρχικῶν ἐλευθερωτηρίων
 βοηθεῖν τοῖς καλοῖς καὶ δικαίοις προνομίοις ἀδούλωτα διατηρεῖσθαι·
 τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον ἅπας εὐαγῆς οἶκος καὶ δεδοξασμένον τοῦ Θεοῦ
 σκηνώμα κόποις καὶ ἐξοδίοις ἐξειργασμένον παρὰ τῶν τὴν εὐσέθειαν
 Κυρίου ἀγαπησάντων καὶ τὸν τόπον τοῦ σκηνώματος τῆς δόξης αὐτοῦ
 συντηρεῖται καὶ ἐν Χριστῷ διεξάγεται, ὅπως μὴ διενόχλούμενον ταῖς
 προιούσαις τοῦ καιροῦ ἐπεκτάσει καὶ κακώσει μένον δὲ ἀνώτερον πά-
 σης χειρὸς κατεπεμβαίνειν ἢ ζημιοῦν προαιρεθησομένης τῆ ἰσχύϊ τοῦ
 μείζονος καὶ ἐκδικεῖν δυναμένου, ἀμυνομένου καὶ βοηθουμένου, ὅτε
 δεήσειεν. Ἐπεὶ τοίνυν καὶ οἱ ὀσιώτατοι ἱερομόναχοι καὶ πνευματικοὶ
 κύρ Ἀρσένιος καὶ κύρ Μακάριος θείῳ ζήλῳ καὶ θεοφιλεῖ γνώμῃ κινη-
 θέντες καὶ πολλὰ δαπανήσαντες ἐξ ἰδίων, ἄλλα τε συναγαγόντες, συνε-
 στήσαντο εἰς δόξαν Θεοῦ μοναστήριον ἐκ βάθρων καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν
 θεμελίων, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Αἰγίνης, ἐν τῇ τοποθεσίᾳ
 τοῦ Ἁγίου Λεοντίου ἐπ' ὀνόματι τῆς κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας δεσποί-
 νης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Ἀειπαρθένου Μαρίας, ἐν ᾧ καὶ περίφημον ναὸν
 βουλόμενοι ἐκ θεμελίων ἀνικοδομησαι ἀδεία ἡμετέρα σταυρὸν ἱερὸν
 ἐπήξαντο καὶ σταυροπήγιον πατριαρχικὸν εἶναι καὶ ὀνομάζεσθαι κανο-
 νικῶς ἀπεδείξαντο, μνημονεύειν ὀφείλοντες αὐτοὶ τε καὶ οἱ μετ' αὐτοὺς
 τοῦ πατριαρχικοῦ ὀνόματος καὶ τελούντες ἐτήσια ὑποταγῆς ἕνεκα ὀκά-
 δες δύο κηροῦ, μοναχοὺς τε συνῆξαν καὶ ἱερομονάχους ἐνασκεῖσθαι ἐν
 αὐτῷ, καὶ ἠξίωσαν τὴν ἡμῶν μετριότητα διὰ γράμματος Αὐτῆς ἐλευ-
 θερίαν τιμῆσαι αὐτό, τοῦ ἔχειν τὸ ἀζήμιον καὶ ἀκαταπάτητον ὡς πα-
 τριαρχικὸν σταυροπήγιον, τούτου χάριν γράφει καὶ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι
 ἀποφαίνεται, ἵνα ἁ' μὲν αὐτὸ τὸ σεβάσμιον καὶ θεῖον μοναστήριον τῆς
 Ὑπεραγίας μου Θεοτόκου τῆς Κοιμήσεως, τὸ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Αἰγίνης,
 εἴη καὶ ὀνομάζοιτο σταυροπηγιακὸν πατριαρχικὸν μοναστήριον, ἐλευ-
 θερον, ἀδούλωτον καὶ ἀκαταπάτητον καὶ πάντα ἀμενόχλητον· β' δὲ
 διάγῃ κοινοβιακῶς ὡς καὶ τὰ λοιπὰ διάγουσιν ἱερά κοινοβία, οὐ μόνον
 ἔχοντες κοινὰ βρώματά τε καὶ πόματα, σκεπάσματα καὶ ὑποδήματα,
 ἀλλὰ καὶ γνώμην φιλάδελφον καὶ κατὰ Θεόν, ἕκαστος τὸ ἐκυτοῦ συμ-
 φέρον φροντίζων καὶ τὸ τοῦ πλησίον, ὡς μία ὄντες ψυχὴ ἐν διαφόροις
 σώμασιν οἰκοῦσα, εἴγε ὄφελος εὔρειν ἐκ τῆς κοινοβιακῆς ἐθέλουσιν ἀσκή-

σεως, ἐκτελοῦντες καὶ τὰς κοινοβιακὰς ἀκολουθίας, καὶ Θεὸν ἀνυμνοῦν-
 τες διηνεκῶς καὶ δοξάζοντες, ἵνα καὶ τῆς Τούτου βασιλείας ἐπιτύχῃσι,
 γενέσθω δὲ ἀποφαινόμεθα, καὶ ὁ ἡγούμενος αὐτῶν, ἐκλεγόμενος ἐν μέσῳ
 αὐτῶν, ὡς καὶ ἐν τοῖς λοιποῖς γίνεται κοινοβίσι· αἱ δὲ χειροτονίαι αὐ-
 τῶν παρὰ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως· ἐὰν δὲ τυχὸν ὡς ἔτυχε δυστροπῆ
 καὶ τοῦτο ἀναβάλληται, προσκαλεῖν ἄδειαν ἐχέτωσαν ἕτερον, ὃν ἂν βου-
 ληθῶσι, μηδενὸς ἀργεῖν ἢ ἀφορίζειν αὐτοὺς ἄδειαν ἔχοντος, ἢ ἀνακρί-
 νειν, ἢ καταδουλοῦσθαι ἢ ζητεῖν τι παρ' αὐτῶν ἄχρι καὶ ὀβολοῦ, ἢ εἰς
 τὸ ἴδιον ἔλκειν κριτήριον, πλὴν τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τῶν κατὰ
 καιροῦς πεμπομένων ἡμετέρων πατριαρχικῶν ἐξάρχων, καὶ τοῦ κατὰ
 καιρὸν Κωνσταντινουπόλεως πατριάρχου· πατριαρχικὸν γάρ ἐστι σταυ-
 πήγιον τὸ σεβάσμιον αὐτὸ μοναστήριον τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας
 μου Θεοτόκου, ἐλεύθερον καὶ ἀκαταπάτητον. Εἰ οὖν τις καταπατεῖν
 ἐθειλήσειεν, ἢ κατεδουλοῦσθαι ἢ ἀπαιτεῖν τι, ἀργὸς ἔστω καὶ ἀφορισμέ-
 νος ἀπὸ Θεοῦ, ὁμοίως καὶ ὅστις τῶν ἐνασκουμένων οὐ καθαρὸν φυλάξει τὸ
 κοινοβίον, ἢ καὶ ὅστις βουληθῆ ἀποσπᾶσαι τι τῶν ἀφιερωθέντων ἢ καὶ
 ἀφιερωθησομένων ἀπὸ τοῦ νῦν· τὰ γὰρ ἅπαξ τῷ Θεῷ ἀφιερωθέντα ἀνεκ-
 ποίητα εἶναι δεῖ καὶ ἀναπόσπαστα, ὡς οἱ θεῖοι κανόνες διορίζονται. Ἐπι-
 τούτοις οὖν ἅπασι ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος πατριαρχικὸν
 σιγγιλιῶδες γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῷ σεβασμίῳ μοναστηρίῳ καὶ ἡμετέρῳ
 πατριαρχικῷ σταυροπηγίῳ, τῷ ἐπ' ὀνόματι τιμωμένῳ τῆς Κοιμήσεως
 τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου τῷ καλουμένῳ τοῦ ἀγίου
 Λεοντίου.

Ἐν ἔτει ζρκγ', ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος ΙΓ'.

Γράμμα συνοδικὸν περὶ τῆς μεταξὺ Καρύκη καὶ Λατίνου διαφορᾶς.

(1616)

Τιμόθεος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ῥώμης
 καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ἴσον τοῦ καθολικοῦ γράμματος.

Ἐρώτατε μητροπολίτα Ἀθηνῶν, ὑπέρτιμε καὶ ἐξαρχε πάσης Ἑλ-
 λάδος, ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφὴ καὶ συλλειτουργγέ, καὶ ἐντι-
 μότατοι κληρικοί, καὶ ἄρχοντες χρήσιμοι, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη
 ἀπὸ Θεοῦ. Ὡδε ἐπὶ συνόδου εἶδομεν ἴσον ἀποφάσεως τοῦ ἐξαρχικῶς εἰς
 τὸ αὐτόθι ἐλλόντος ἱερωτάτου μητροπολίτου Λαρίσσης κυρ. Τιμοθέου,
 μαρτυρούμενον ὑπὸ τῆς σῆς ἱερότητος, δι' οὗ καὶ ἐγνωμεν καλῶς ὡς
 ἔμπροσθεν αὐτοῦ τε καὶ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τοῦ Διαυλίας

κύρ Δανιήλ καὶ τοῦ Καρύστου κύρ Ἰσαάκ, καὶ τῶν ἐντιμοτάτων κλη-
 ρικῶν τῆς μητροπόλεώς σου, παρέστηκε μάρτυρας ἀξιοπίστους κύρ Νι-
 κόλαος ὁ Λατίνος, Ἀντώνιον τὸν Ἀλεξενᾶν καὶ Νικόλαον τὸν ῥήτορα,
 οἱ καὶ ἐμαρτύρησαν μετὰ βαρέως ἀλύτου ἀφορισμοῦ, παρρησίᾳ πάντων
 ὧν εἶπομεν, ὡς ἤκουσαν οἰκείοις ὠτίοις ὁμολογήσαντα τὸν Μιχαὴλ Κα-
 ρύκη, ὅτι τὰ ἡμίσεια τῶν ἐν Βενετία γενομένων ὑπ' αὐτοῦ φατουριῶν,
 καὶ ἄλλου κέρδους, ὑπάρχουσι τῇ ἀληθείᾳ τοῦ προειρημένου Νικολάου
 Λατίνου συντρόφου ὄντος αὐτοῦ εἰς πάντα, κατὰ τὴν μεταξὺ αὐτῶν
 συμφωνίαν· καὶ ὅτι ἡ ὁμολογία, ἣν ἔδειξεν εἰς μέσον ὁ Μιχαὴλ Καρύ-
 κης, ἐφ' ἧ καὶ ἀπεδείχθη ὡς ψευδῆπιπλαστος καὶ οὐκ ἀληθής, καὶ τῆ
 μαρτυρία καὶ τῷ ἐπὶ ταῦτο ἀφορισμῷ καθυπεβλήθη ὁ Μιχαὴλ αὐτὸς
 Καρύκης παρὰ τοῦ προειρημένου ἐξάρχου, σὺν τε τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ Μα-
 ρίᾳ καὶ τῷ ἀνεψιῷ Σωτήρχῳ καὶ τῇ μοναχῇ Ζαμπία καὶ πᾶσι τοῖς ἐν
 τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, ἕως οὗ δὴ ταῦτα πρὸς τὸν Νικόλαον Λατίνον· τούτου
 χάριν καὶ ἡμεῖς ἐπειδὴ εἶδομεν καὶ ἄλλο ἔγγραφο σοῦ τε καὶ τῶν κλη-
 ρικῶν σου, ἐν ᾧ μαρτυρεῖτε καὶ λέγετε ὡς ἔμπροσθεν ὑμῶν ἐμαρτύρησε
 μετὰ ἀφορισμοῦ καὶ ὁ κύρ Ἰωάννης Ροίδης καὶ εἶπε τὴν αὐτὴν καὶ ὁ-
 μοίαν ὁμολογίαν καὶ μαρτυρίαν ἀκηκοέναι ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ αὐ-
 τοῦ Μιχαὴλ Καρύκη, γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα γνώμη κοινῇ τῆς
 παρατυχούσης ἱερᾶς τῶν ἀρχιερέων συνόδου τῶν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγα-
 πητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὁ αὐτὸς Μιχαὴλ Καρύ-
 κης, σὺν γε τῇ ἀδελφῇ αὐτοῦ Μαρίᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς αὐτοῦ οἰκειακοῖς
 καὶ τῷ ἀνεψιῷ Σωτήρχῳ καὶ τῇ μοναχῇ Ζαμπία ὑπάρχῃ ἀφορισμένος
 ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ μετὰ
 θάνατον ἄλυτος αἰωνίως καὶ τυμπανιαίως καὶ ἔξω τῆς τῶν χριστιανῶν
 ἐκκλησίας καὶ ὁμηγύρεως καὶ μηδεὶς ἐξ ὑμῶν τε καὶ τῶν λοιπῶν ἄλλων
 τολμήσει ἐκκλησιᾶσαι καὶ ἀγιᾶσαι αὐτοὺς ἢ συναναστραφεῖναι καὶ συνο-
 μιλήσαι αὐτοῖς ἢ συμπραγματευθῆναι καὶ μετὰ θάνατον ταφῆς ἀξιῶ-
 σαι, ἐν ἀργείας βάρει ἀσυγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου καὶ αἰωνίου
 τοῦ ἀπὸ Θεοῦ ἕως οὗ ὁμολογήσῃ τὰ κέρδη τῶν φατουριῶν καὶ ὅσα ἄλλα
 ἐκέρδησεν ἀπὸ πραγματείας ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἔχει λογαριασθῆναι καὶ
 μέρος παντὸς μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξισασθῆ εἰρηνικῶς μενούσης ἀκύρου καὶ
 ἀνισχύρου τῆς πλαστῆς ἐκείνης ὁμολογίας. Οὕτως ἀποφαινόμεθα συνο-
 δικῶς καὶ μὴ ἄλλως γενέσθω ἐξ ἀποφάσεως· ἂν δὲ τυχὸν κατὰ συναρπα-
 γὴν δοθῆ ἕτερον γράμμα πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ παρόντος ἄκυρον ἔστω καὶ
 ἀνίσχυρον καὶ εἰς οὐδὲν λογιζέσθω· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μεθ' ὑμῶν.

Ἐν ἔτει ζρκδ' μαίῳ Ἰνδικτιῶνος ιδ'.

Προαγωγή ἐπισκοπῆς Διαυλείας καὶ Ταλαντίου εἰς Ἀρχιεπισκοπὴν κλ.
(1653)

Ἰωαννίκιος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως,
Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Διαυλείας καὶ Ταλαντίου καὶ οἱ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς μετὰ πάντων τῶν ὑποκειμένων αὐτῇ χωρίων, καὶ χρήσιμοι ἄρχοντες, καὶ οἱ λοιποὶ εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ καὶ εὐλογία. Γνώριμον ἐστὶ τοῖς πᾶσιν ὅτι τῆς συμφωνίας καὶ ὑποσχέσεως ἀναιρουμένης καὶ ἀθετουμένης παρὰ τοῦ ἐτέρου τῶν συμφωνησάντων, ἔπεται ἀναντιρρήτως καὶ κατὰ δίκαιον τρόπον ἀθετεῖσθαι καὶ παρὰ τοῦ ἐτέρου καὶ ζητεῖν τὸ δίκαιον μεθ' ἀπάσης εὐλόγου δικαιολογίας. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος ὑμῶν Μητροφάνης, γνήσιος καὶ καθολικὸς ἀρχιερεὺς ὑμῶν, διὰ τὸ γῆρας αὐτοῦ μὴ ὑποφέρων τὴν ἐνόχλησιν τῶν χρεῶν, καὶ θελήσας διὰ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς αὐτοῦ εἰρηνικῇ διαγωγῇ καὶ ἀταράχῳ, παραίτησιν ἐποιήσατο τοῦ θρόνου τῆς ἐπαρχίας ταύτης πρὸς τὸν ἀποθανόντα Ἰσαάκ ἐπὶ συμφωνίᾳ τοιαύτῃ καὶ ὑποσχέσει δι' ἐνυπογράφου αὐτοῦ ὁμολογίας καὶ ἀποδείξεως τοῦ Ἰσαάκ, διαλαμβανούσης τὰ χρεῖα ἅπαντα, ἃ ἔχρεώσται ὁ ἀρχιερεὺς ὑμῶν Μητροφάνης διαφόροις προσώποις κατ' εἶδος καὶ κατ' ὄνομα, ὥστε πληρῶσαι ταῦτα αὐτὸν τὸν Ἰσαάκ τοῖς δανεισταῖς, καὶ εἶναι καὶ εὐρίσκεισθαι αὐτὸν τὸν ἀρχιερέα ὑμῶν Μητροφάνην ἀνενόχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀκαταζήτητον παρ' οὐδενὸς τῶν δανειστῶν εἰς τὸ γῆρας αὐτοῦ, ὁ δὲ Ἰσαάκ ἐδράξατο μὲν τῆς ἐπαρχίας καὶ ὠνομάσθη ταύτης ἐπίσκοπος καὶ ἐνέμετο μὲν τὴν τιμὴν καὶ ἐξουσίαν καὶ ἐκαρπούτο τὰ εἰσοδήματα πάντα τῆς ἐπαρχίας γνώμῃ σκολιᾷ καὶ ἐπιβούλῳ, οὐδὲν δὲ τῶν χρεῶν, μεθ' ὧν τὴν ἐπισκοπὴν ἔλαβεν, ἐφρόντισεν ἀποστεῖλαι καὶ πληρῶσαι, ὡς ὑπέσχετο, ἀλλ' ἐχρήτο προφάσεσιν ἀδίκους καὶ παραλόγους· ὅθεν ἔμεινε καὶ εὐρίσκετο ὁ γέρον κυρ. Μητροφάνης ἠδίκημένος κατ' ἄμφω, καὶ ἐστερημένος τῆς ἐπαρχίας δηλονότι καὶ ὑπὸ τῶν δανειστῶν κατ' ἡμέραν ἐνόχλούμενος καὶ βιαζόμενος καὶ στενοχωρούμενος, καὶ ἀντὶ τῆς εἰρηνικῆς ζωῆς, ἧς προείλετο, διῆγε ζωὴν τιθλιμμένην καὶ κατώδυνον καὶ ἐπικίνδυνον· εἶτα καὶ τούτου τοῦ Ἰσαάκ ἀποθανόντος καὶ τῶν χρεῶν πάντων ἀπληρώτων μεινάντων, ἐχειροτονήθη παρὰ τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν ὁ Ἀνθιμος εἰς τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην, μηδὲ ὅπως φροντισάντων τῆς ταλαιπωρίας τοῦ γέροντος Μητροφάνους καὶ τῶν

χρεῶν τῆς ἐπισκοπῆς· ἀλλὰ καὶ οὗτος, ὡς περὶ ὁ Ἰσαάκ ἤθελε μὲν ἔχειν τὴν ἐπαρχίαν καὶ τὴν ἀπ' αὐτῆς τιμὴν, καὶ καρποῦσθαι καὶ λαμβάνειν τὰ εἰσοδήματα πάντα, τῶν δὲ χρεῶν οὐδεμίαν φροντίδα, οὐδὲ ἐν διανοίᾳ βούλεσθαι ἔχειν, μηδ' ὅτι γε πληρῶσαι, καὶ διὰ τοῦτο ὁ γέρον κυρ. Μητροφάνης βιαζόμενος καὶ στενοχωρούμενος ὑπὸ τῶν χρεῶν ἔστη ἐνώπιον ἡμῶν συνοδικῶς προκαθημένης μετὰ καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἱεράς τῶν ἀρχιερέων ἀδελφότητος, ζητῶν τὸ δίκαιον αὐτοῦ, καὶ κλαίων καὶ ὀλοφύρομενος ἐδείκνυε τὴν ἐνυπόγραφον ὁμολογίαν τοῦ Ἰσαάκ, καὶ ἐδέετο μὴ ἀπολειφθῆναι μέχρι τέλους ἠδίκημένος, πρὸς τῇ στερήσει τῆς ἐπαρχίας ἔχειν καὶ τὴν ἐνόχλησιν τῶν χρεῶν· ὅθεν θεωρηθείσης τῆς ὑποθέσεως ταύτης καὶ διευκρινηθείσης, ἀπεφάνθη συνοδικῶς, ἐπε δὴ ἡ συμφωνία τούτων ἠθετήθη παρὰ τοῦ Ἰσαάκ ἔχειν πάλιν τὴν ἐπαρχίαν ταύτην ὁ θεοφιλέστατος ἐπίσκοπος κ. Μητροφάνης καὶ καρποῦσθαι καὶ λαμβάνειν τὰ εἰσοδήματα πάντα σῶα καὶ ἀνελλιπῆ, ὡς καὶ πρότερον, καὶ διοικεῖν τὰ χρεῖα τῆς ἐπισκοπῆς, ἐκ τούτων· τὸν δὲ Ἀνθιμον μακρὰν ἀπέχειν ταύτης, ὡς χρησάμενον καὶ τοῦτον τῇ ὁμοίᾳ ἀδικίᾳ καὶ ἐπιβούλῳ γνώμῃ τοῦ αὐτοῦ Ἰσαάκ καὶ μὴ θελήσαντα δεχθῆναι τὰ χρεῖα μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς, τοῦτον δὲ μόνον τὸν γέροντα κυρ. Μητροφάνην εἶναι καὶ γνωρίζεσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς γνήσιον καὶ νόμιμον ἀρχιερέα ὑμῶν, καὶ ποιμένα πνευματικόν, καὶ προστάτην τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ὡς καὶ πρότερον· προσέτι δὲ εὐλαβηθέντες, ἅμα καὶ εὐσπλαγχνισθέντες τὸ γῆρας αὐτοῦ, τιμηκάμεν τὴν ἐπισκοπὴν ταύτην ὀνόματι ἀρχιεπισκοπῆς, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν ταύτην μὲν λέγεσθαι ἀρχιεπισκοπὴν, καὶ γινώσκεισθαι παρὰ πάντων τοῦτον ἀρχιεπίσκοπον, διοικούμενον καὶ διάγοντα ὡς καὶ τοὺς λοιποὺς ἀρχιεπισκόπους τοὺς ὑποκειμένους τῷ Οἰκουμενικῷ τούτῳ ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, μηδενὸς ἔχοντος ἄδειαν ἐναντιοῦσθαι περὶ τούτου τῶν ἱερωμένων ἢ ἄλλων προσώπων· τούτου χάριν γράφομεν καὶ ἀποφαινόμεθα γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ τῶν ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ἐρχόμενον ἤδη πρὸς ὑμᾶς τὸν θεοφιλέστατον ἀρχιεπίσκοπον ὑμῶν κ. Μητροφάνην, τὸν ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸν ἡμῶν ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργόν, δεχθῆτε ἀσπασίως καὶ μετὰ πάσης τιμῆς καὶ δεξιώσεως καὶ εὐλαβείας, καὶ τιμᾶτε καὶ ἀγαπᾶτε αὐτὸν γινώσκοντες γνήσιον ποιμένα καὶ προστάτην πνευματικόν ὑμῶν, καὶ παρέχητε αὐτῷ τὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, σῶα καὶ ἀνελλιπῆ κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν συνθήκην τὰ κανονικά, οἱ ἱερεῖς, τὰ συνοικέσια, τὰς πανηγύρεις, τὴν ζητείαν τὴν τοπικὴν καὶ τὰ λοιπὰ συνήθη τῷ τόπῳ, καὶ ὑποτάσσησθε αὐτῷ ἐν πᾶσιν, εὐλογοῦντι καὶ ἀγιά-

ζοντι ὑμᾶς καὶ τὰ λοιπὰ ἀρχιερατικὰ ἐκτελοῦσι, ὡς γνησίῳ ἀρχιερεῖ ὑμῶν, καὶ βοηθῆτε ἐν πάσαις ταῖς χρείαις αὐτοῦ ταῖς ἀναγκαίαις, κατ' οὐδὲν ἐναντιούμενοι αὐτῷ ἢ ἀντιλέγοντες· ἢ πρὸς αὐτὸν γὰρ γεννησομένη τιμὴ καὶ δεξιῶσις πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα διαβαίνει καὶ δι' Αὐτῆς εἰς Θεόν, οὗ τὸν τρόπον ἔχει ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ γῆς, μηδενὸς τολμήσοντος ἐναντίου φανῆναι κατὰ τούτων, ἢ κατακρατῆσαι πολὺ ἢ ὀλίγον τῶν ἐξ ἔθους εἰσοδημάτων καὶ δικιωμάτων αὐτοῦ, ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ ἐν ἀργίᾳ καὶ ἀφορισμῷ, μήτε μὴν τοῦ ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Δανιὴλ, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἑλλάδος, τοῦ ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ, ἔχοντος μηδεμίαν ἀδεικνυ φανῆναι ἐναντίον τῆ συνοδικῆ ταύτῃ ἀποφάσει καὶ προβιβάσει τῆς ἀρχιεπισκοπικῆς ταύτης καὶ ἐνοχλῆσαι τῷ ἀρχιεπισκόπῳ κ. Μητροφάνει, ἀλλ' εἰρηνεύειν στέργοντος τῆ παρὰ τῆς ἱεράς συνόδου γενομένη ἀποφάσει ἐν βάρει ἐπιτιμίου ἐκκλησιαστικοῦ· καὶ ὅστις τῶν χριστιανῶν βουληθῆ ποιῆσαι παρ' ὃ γράφομεν, ὁ τοιοῦτος, ὡς ἀλαζὼν καὶ ὑπερήφανος καὶ καταφρονητῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ἱερωμένος μὲν ὢν ἀργός ἔστω πάσης ἱερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, λαϊκὸς δὲ ἀφωρισμένος παρὰ Θεοῦ καὶ κατηραμένος καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ἄλυτος μετὰ θάνατον καὶ ἔξω τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ· ὅθεν εἰς ἐνδειξιν καὶ ἀφῆλειαν ἐγγράφῃ καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν συνοδικὸν γράμμα καὶ ἐπεδύθη τῷ διαληφθέντι θεοφιλεστάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Διαυλίας καὶ Τυλαντίου κ. Μητροφάνει.

Ἐν ἔτει αχγγ'. Δεκεμβρίῳ Ἰνδικτιώνως Ζ'ης.

Ἀναγνώρισις σκευοφύλακος Σκύρου.

(1654)

Ἴσον ἀπαραλλάκτως τοῦ καθολικοῦ πρωτοτύπου γράμματος.

Κύριλλος ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.

Ὅτι μὲν αἱ πλεῖστα δωρεὰ καὶ ἐκκλησιαστικαὶ ἀξίαι σφραγίσσι κανονικαῖς ἐπιχορηγοῦνται, καὶ παρέχονται, εὐδηλὸν ἔστι καὶ καταφανές· ὅτι δὲ μὴ δυναμένους ἄλλους ἐντετυχηκένας αὐταῖς, καὶ λαμβάνειν, εἰ μὴ που τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς τροφίμους, καὶ μετὰ τὸ ἀξιοῦσθαι αὐτὰς, ἔχειν διὰ βίου παντός καὶ ἀπαρασχεύτως μένειν εἰς τὸ παντελές καὶ τοῦτο ἀναντίρρητον καὶ τοῖς πᾶσιν ὁμολογούμενον· τῆς οὖν ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς παρακαθημένης, συνεδριάζόντων αὐτῇ τοῦ

τε μακαριωτάτου καὶ ἀγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κύρ Θεοφάνους καὶ τῶν παρατυχόντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν καὶ τῶν τιμιωτάτων κληρικῶν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας παραστάς ὁ ἀπὸ Σκύρου ἤδη ἀφικόμενος εὐλαβέστατος ἐν ἱερεῦσι κύρ Ἐμμανουὴλ τοῦ Σταλῆ ἔδειξε γράμμα ἐνυπόγραφον τοῦ τελευτηκότου μητροπολίτου Ἀθηνῶν Θεοφάνους, βεβαιούμενον καὶ κατησφαλισμένον ὄν καὶ παρὰ τοῦ νῦν ἱερωτάτου μητροπολίτου Ἀθηνῶν κύρ Σωφρονίου, ὑπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης Ἑλλάδος τοῦ ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῦ αὐτῆς ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ καὶ τῶν ἐντιμοτάτων αὐτοῦ κληρικῶν, διαλαμβάνον καὶ τρανῶς δεικνύον ὡς μετὰ τὸν τῆδε βίον τοῦ ἐπισκόπου Σκύρου Μεθοδίου καὶ τὴν ἐπισκοπὴν μεῖναι προστάτου χωρὶς, ὁ σακελλάριος αὐτῆς παπᾶ Λινάρδος γνώμη καὶ θελήσει τοῦ ἐκεῖσε ποιμνίου ἀναστάς καὶ ἀπελθὼν πρὸς ἐκεῖνον τῶν Ἀθηνῶν Θεοφάνην ἠθούλετο λαβεῖν παρ' ἐκείνου ἔτι ἐν ζῶσι διαβιοῦντος τὴν ἐπισκοπὴν καὶ χειροτονηθῆναι ἐν αὐτῇ· καὶ ἐν τῷ μεταξύ ὁ Ἀθηνῶν ἐκεῖνος τὸν μὲν σκευοφύλακα Σκύρου παπᾶ Γεώργιον ἀνεβιβάσατο εἰς τὸ τοῦ σακελλαρίου ὀφφίκιον, γράμματι αὐτοῦ, ὡς φαίνεται μὴ παρόντα εὐρεθέντα, τοῦτον δὲ τὸν παπᾶ κύρ Ἐμμανουὴλ Σταλίου τὸν καὶ πρωτέκδικον οἰκείαις χερσὶν παρόντων πολλῶν, σκευοφύλακα Σκύρου ὡς τῇ ἐκκλησιαστικῇ συνηθείᾳ κεχειροτόνηκε καὶ ἀνεβιβάσεν, ἣν σφραγίδα καὶ ἡμεῖς, μικρὸν ὕστερον, γράμματι πατριαρχικῷ συνοδικῷ ἐπεκυρώσαμεν καὶ δεδώκαμεν λέγεσθαι αὐτὸν καὶ μόνον σκευοφύλακα Σκύρου τιμώμενον καὶ ἀγαπώμενον παρὰ πάντων· παπᾶς δὲ τις καλούμενος καὶ αὐτὸς Ἐμμανουὴλ τοῦπίκλῃν Βερτζιλίας καὶ θέλων κακῶς, καὶ παρὰ κανόνας τοῦ τοῦ σκευοφύλακος ὀφφικίου δρᾶξασθαι μηχανῇ τι δολίᾳ χρῆσάμενος ἀπέστειλεν εἰς τὰ ὧδε τὸν Μανουὴλ τῆς Φλωρέντζας εἰπόντα εἶναι τὸ ὀφφίκιον αὐτὸ δηλαδὴ τοῦ σκευοφύλακος κενὸν καὶ ἀνήκειν αὐτῷ λαβεῖν, καὶ τούτῳ τῷ ψευδεπιπλάστῳ λόγῳ γράμμα δέδοτο κατὰ συναρπαγὴν ἐγγεγραμμένον καὶ παρὰ τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κύρ Θεοφάνους ἀποφαῖνον σφραγισθῆναι αὐτὸν δῆθεν σκευοφύλακα καὶ ἔκτοτε μέχρι τοῦδε διαφοραὶ ἀνήκεστοι καὶ ἀλληλομαχίαι ἐγένοντο ἐν ἐκείνῃ τῇ ἐπαρχίᾳ, μὴ ἀνεχομένου ὅλως τούτου τοῦ ἀληθῶς καὶ κανονικῶς σφραγισθέντος σκευοφύλακος παρὰ τοῦ εἰρημένου Θεοφάνους, εὐλαβέστατου παπᾶ κύρ Ἐμμανουήλου ὄραν αὐτὰς καὶ στέργειν, ἀλλὰ μάλιστα ἐνταυθοῖ ἀφικόμενου, ὡς εἴρηται. Τούτου χάριν, ἡ μετριότης ἡμῶν δικαίαν καὶ εὐλογον κρίνασα τὴν αὐτοῦ σφραγίδα, ὡς χρέος ἔχουσα τοὺς πειρωμένους ἀδικεῖν καὶ τὰ τοῦ ἐτέρου δίκαια ἀρπάζειν, ἀποσοβεῖν

καὶ παιδεύειν ὡς εἰκός, γράφει καὶ ἀποφαίνεται ἐν ἀγίῳ πνεύματι συνοδικῶς γνώμη τοῦ μακαριωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων κύρ Θεοφάνους καὶ τῶν παρατυχόντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὁ μὲν εὐλαβέστατος οὗτος πρεσβύτερος κύρ Ἐμμανουὴλ Στανίλας εἶη καὶ καλοῖτο πρεσβύτερος τῆς αὐτῆς ἐπισκοπῆς Σκύρου, ὡς νομίμως καὶ κανονικῶς τὴν σφραγίδα ταύτην εἴληφώς καὶ τιμᾶται καὶ ἀγαπᾶται παρὰ πάντων τῶν ἐκεῖσε ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, μάλιστα δὲ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως τοῦ τε νῦν καὶ τῶν μετέπειτα ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου καὶ αἰωνίου τοῦ ἀπὸ θεοῦ παντοκράτορος καὶ παιδείας μειζοτέρας καὶ ἔχει τὴν στᾶσιν καὶ καθέδραν αὐτοῦ ὡς εἴθισται ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ταῖς συνοδικαῖς συνελεύσεσι μετὰ τὸν σακελάριον καὶ λαμβάνει τὰ ἀνήκοντα αὐτῷ ἐκκλησιαστικὰ εἰσοδήματα καὶ δικαιώματα μηδενὸς τοῦ λοιποῦ τολμήσοντος ἐναντιωθῆναι αὐτῷ κατὰ τι ἐν ἀργίᾳ ἀσυγγνώστῳ καὶ ἀφορισμῷ ἀλύτῳ· ὁ δὲ διαληφθεὶς παπᾶ Ἐμμανουὴλ τοῦ Βερτζίλια εἰ θελήσειε αὐθις ἐπερειδόμενος τῇ ἰσχύϊ τοῦ καὶ ἀπάτην δοθέντος ἐκείνου γράμματος, ἐνοχλῆσαι τούτῳ τῷ σκευοφύλακι καὶ διασεῖσαι καὶ σκάνδαλόν τι διεγείρει ἢ ὅπως ἑαυτὸν σκευοφύλακα ὀνομάσαι καὶ γράψαι ἐναντίως φαινόμενος παρ' ὃ γράφομεν πρὸς τῇ ἐπείγουσῃ αὐτῷ τελείᾳ καθαιρέσει εἶη καὶ ἀργὸς πάσης ἱερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως καὶ ἐκπτώτος τοῦ οὐπερ ἔχει ὄφφικίου καὶ ἐστερημένος παντὸς ἐκκλησιαστικοῦ εἰσοδήματος καὶ δικαιώματος καὶ ἐκβεβλημένος τῆς ἐνορίας αὐτοῦ, καταφρονῶν δὲ καὶ ἀφωρισμένος ἀπὸ θεοῦ καὶ ἀσυγχώρητος παρ' οὐδενὸς συμφορούμενος ἢ συλλειτουργούμενος καὶ ὡς ἱερεὺς τιμώμενος καὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀσπαζόμενος καὶ βοηθούμενος ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου καὶ ἀφορισμοῦ ἀλύτου· οὕτως ἀπεφηνάμεθα καὶ μὴ ἄλλως γένοιτο ἐξ ἀποφάσεως, τοῦ δὲ προδοθέντος ἐκείνου γράμματος ἀκύρου μένοντος καὶ ἀνίσχυρου, τὸ παρὸν ἔχει τὸ κύρος καὶ βέβαιον εἰς διηνεκῆ δὲ τὴν ἀφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν τῆς ἡμῶν μετριότητος ἐπιβεβαιωτήριον γράμμα καὶ ἐπεδόθη τῷ ἐντιμοτάτῳ τούτῳ σκευοφύλακι πρεσβυτέρῳ κύρ Ἐμμανουὴλ Στανίλα καταστρωθὲν καὶ ἐν τῷ τῆς καθ' ἡμᾶς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας ἱερῷ κώδικι, ὅσα δὲ γράμματα ἔχει ὁ διαληφθεὶς παπᾶ Ἐμμανουὴλ τοῦ Βερτζίλια ἐναντιούμενα τῷ παρόντι ἢ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν δοθήσονται ἐναντία τούτῳ φρονοῦντα, ἄκυρα ἔστωσαν καὶ ἀνίσχυρα καὶ εἰς οὐδὲν λογιζόμενα. Εἶχε δὲ καὶ διὰ χειρὸς μὲν τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθεντοῦ καὶ δεσπότη καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, τό, ἔστω σκευοφύλαξ Σκύ-

ρου ὁ παπᾶ Ἐμμανουὴλ τοῦ Στανίλη ὁ δὲ παπᾶ Ἐμμανουὴλ τοῦ Βερτζίλια ἀπεχέτω ἀπὸ τοῦ ὄφφικίου, ὡς ἄνωθεν, διὰ δὲ τῆς χειρὸς τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου Ἱεροσολύμων, τό, Θεοφάνης ἐλέφ Θεοῦ πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ ἐν ἔτει σωτηρίῳ αχλδ'.

ὑποβιβασμὸς τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ταλαντίου καὶ Διαυλείας
εἰς ἐπισκοπὴν.

(1655)

Ἰωαννίκιος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως
νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης

Τοῖς πᾶσι προφανές ὡς, κατὰ τὰς νῦν τοῦ παρόντος αἰῶνος ἡμέρας, τῶν ὑποθέσεων αἱ μὲν γίνονται κατὰ λόγον καὶ νόμον καὶ κανόνας αἴτινες εἰσὶν ἀμετάθετοι καὶ ἀδιάβλητοι, αἱ δὲ βία καὶ δυναστεία τῶν κρατούντων ἄπερ οὐδεὶς ἀγνοεῖ· ἐπειδὴ οὖν τὰ κατὰ βίαν οὐκ ἔρρωται, καὶ τὰ κακῶς πραχθέντα καὶ τυπωθέντα οὔτε νόμος οὔτε χρόνος οὔτε συνήθειαι ἐπιβεβαιῶσαι δύνανται. Φαίνεται καὶ τὴν ἐπισκοπὴν Ταλαντίου καὶ Διαυλείας βία καὶ δυναστεία τοῦ Ντερβίς Μεεμέτ πασιᾶ ἐλογίθη προβιβασθῆναι εἰς ἀρχιεπισκοπὴν, οὔτε τῶν κανόνων, οὔτε τῶν νόμων, οὔτε τῆς συνηθείας συγχωρούντων ταῦτα γενέσθαι καὶ ἀποσπασθῆναι τὰς ἐπισκοπὰς τῆς ὑποταγῆς τῶν κατὰ τόπον μητροπόλεων· τούτου χάριν γράφομεν, καὶ ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς, ἢ κακῶς καὶ παραλόγως ὀνομασθεῖσα ἐπισκοπὴ Ταλαντίου καὶ Διαυλείας εἰς ἀρχιεπισκοπὴν, εἶη καὶ διαμένοι πάλιν εἰς ἣν τὸ πρότερον ὑπῆρχε τάξιν ἐπισκοπῆ τῆς Μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἀφαιρεθεῖσα τοῦ εἶναι καὶ λέγεσθαι τοῦ λοιποῦ ἀρχιεπισκοπὴν παρὰ πάντα λόγον καὶ κανόνας· καὶ εἶη ὁ ταύτης προϊστάμενος ἐπίσκοπος ὑποτεταγμένος τῷ κατὰ καιροὺς ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἀθηνῶν, κατὰ τὴν ἐκπαλαι καὶ ἀρχαίαν ἐπικρατήσαν νομικὴν ἀπόφασιν καὶ κανονικὴν χειροτονούμενος ὑπὸ τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καὶ δεσποζόμετος κατὰ τὴν συνήθειαν, παρέχων αὐτῷ καὶ τὸ ἐτήσιον βασιλικὸν χαράτσιον καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀρμόζουσαν ὑποταγὴν καὶ εὐπειθειαν· τὰ δὲ παρὰ τῷ ἐπισκόπῳ Μητροφάνει Διαυλείας καὶ Ταλαντίας¹ πατριαρχικὰ καὶ συνοδικὰ γράμματα ὡς κατὰ βίαν καὶ δυναστείαν γεγονότα καὶ δοθέντα ἀρχιεπίσκοπον δῆθεν αὐτὸν ἀποκαλοῦντα, ἄκυρα εἶησαν καὶ ἀνίσχυρα καὶ εἰς οὐδὲν λογιζόμενα, ἅτε ἐκ

(¹) Οὕτως ἐν τῷ Κώδικι· ἀλλ' ἐν τῇ Νομικῇ Συναγωγῇ αἱ ἀναρθογραφαὶ καταντῶσιν ἀνύποιστοι.

βίας δοθέντα, ὡς οἶδασι πάντες· ἂν δέ τις τῶν πάντων τοῖς γράμμασιν ἐκείνοις τοῖς ἀκύροις διῆσχυριζόμενος προξενῆσαι τι σκάνδαλον καὶ ἐνόχλησιν καὶ ταραχήν, τῶν ἱερομένων ὦν, ἀργὸς εἴη πάσης ἱεροπραξίας ὡς ἄξιος καθαιρέσεως· τῶν λαϊκῶν δέ, ἀφωρισμένος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος καὶ ταῖς συνοδικαῖς καὶ πατριαρχικαῖς ἀραῖς ὑπόδικος ὄθεν καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δήλωσιν τὴν εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν τῆς ἐπισκοπῆς αὐτῆς ἐγράφη ὁ παρῶν συνοδικὸς τόμος ἐν ἔτει αχνε'. ἐν μηνὶ ἰουνίῳ, ἰνδικτιῶνος η'.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΟΙ

ΜΕΛΕΤΙΟΥ

Α'.

Πανιερώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα καὶ ἀδελφέ, μητροπολίτα τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, κύριε κύριε Χρῦσανθε· τὴν θειοτάτην πανιερότητά σου ἐν Χριστῷ ἀσπαζόμενος ἀδελφικῶς προσαγορεύω.

† Τὴν σεβασμίαν σου γραφὴν πληρεστᾶτην τῆς σῆς καλοκάγαθίας ἔναγχος λαβὼν ὅλως ἐπλήσθην χαρᾶς, τοῦτο μὲν ὅτι εἶδον τοὺς χαρα-

Εἰκὼν Μελετίου¹⁾.

¹⁾ Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτοῦ ἱστορίας (ἐκδόσις Πολυζώη Λαμπανιτζιώτη· Βιέννη αψπγ). Περὶ αὐτὴν ὑπάρχει ἡ σημείωσις «Μελέτιος Ἀθηνῶν Μητροπολίτης ἐξ Ἰωαννίνων ἐτῶν 17. ἀνεπαύθη ἐν ἔτει αμίδου· κάτωθεν δὲ τὸ ἐπίγραμμα

“Δεῖγμα τῆς πινυτῆς Μελέτιε τὸδ' ἔκτυπον ἔστι,
Αἱ δὲ σοφαὶ βίβλοι, αἱ σελαγοῦσ' ἐν ὄλοις.”

κτῆρας τῆς σοφωτάτης σου ψυχῆς, οὐς πρὸ πολλοῦ ἐπεθύμουν ὡς τιμαλφέστατον χρῆμα προύμμάτων μου ἔχειν· τοῦτο δὲ ὅτι καὶ ἔμπλεως αὐτοὺς φιλικῆς διαθέσεως ἀπέλαβον. Ὅθεν ἀποδίδωμί σοι ἀπείρους τὰς χάριτας, τοσοῦσον δι' αὐτοὺς τοὺς σεβασμίους χαρακτῆρας, ὅσον καὶ διὰ τὰ δύο σταλθέντα μοι βιβλία, καὶ δέομαι τοῦ Θεοῦ διαφυλλάττειν τὸ ἱερόν σου σκῆνος εἰς ἐπιμήκιστον χρόνον ἐν διηνεκεῖ ὑγείᾳ καὶ πάσῃ χαρᾷ εὐδακμον, πρὸς δόξαν καὶ τιμὴν τοῦ ἡμετέρου γένους. Ἐχάρην προσέτι οὐ μετρίως τῆς ἀφίξεώς σου εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ τῆς ἐν αὐτῇ διατριβῆς σου [ἐνεκα], ἐπευχόμενος θεόθεν ἐπιβραβεύεσθαι σοι τὰ ἐφετά, καὶ ἀξιώ θάλλπειν τὴν εὐνοίαν καὶ στοργήν, ἣν πρὸς ἐμὲ ἐδειξας, οὐ μόνον τῇ συνήθει τροφῇ τῇ ἀπὸ τῶν γραμμάτων ἀπογευομένη, ἀλλὰ καὶ ταῖς προσταγαῖς σου, γινώσκων με ὅλον σόν.

Ὁ τιμιώτατος ἄρχων κύρ Μιχαὴλ Γερένης διάγει τανῦν ἐν τῇ ἑαυτοῦ πατρίδι· ὅστις λαβὼν τὸ σεβάσμιόν σου γράμμα ἀντέγραψε τῇ σῇ πανιερότητι, ἀπεκδεχόμενος τοὺς ὀρισμούς σου.

Ἐρρωμένως σε διαφυλάξοι ὁ Θεὸς εἰς βίον ἐπιμήκιστον.

αφε'. Ἰαννουαρίου η'. ἐξ Ἀθηνῶν.

Σὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

B'.

Τῷ Μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κυρίῳ κυρίῳ Χρυσάνθῳ τὴν εὐλαβῆ προσκύνῃσιν.

† Σεβάσμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός σου, γραφθὲν τῇ 21 τοῦ παρελθόντος ἰουνίου μηνὸς ἐδεξάμην, δηλωτικὸν τῆς προσφιλοῦς διαθέσεως, ἣν τινα πρὸν τὴν ἐμὴν εὐτέλειαν ἔχει, καὶ ἄλλων τινῶν ἀκουσμάτων, καὶ πλεῖστα ἐχάρην, ἐκ βάθους καρδίας ἐπικαλέσας τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν νὰ διατηρῇ τὴν Μακαριότητά της ἐρρωμένην διὰ παντός, πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ ἡμετέρου γένους, καὶ πρὸς συντήρησιν καὶ δόξαν τοῦ ἁγιωτάτου καὶ ἀποστολικοῦ της θρόνου.

Ἐλυπήθην δ' ἔτι, Μακαριώτατε δέσποτα, μήπως καὶ ἐκ τινος συναρπαγῆς ἐπίστευσε τοῖς ψευδέσι λόγοις τοῦ γεννάδου πρωτοσυγγέλου κύρ Νικηφόρου, ὁ ὁποῖος τῆς ἔγραφε πῶς τάχα ἐγὼ καὶ ὁ ὑπ' ἐμὲ ἐπίσκοπος Ταλαντίου νὰ ἐμποδίζωμεν τὴν ἐλεημοσύνην, ὅπου δίδουσιν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὸν ἅγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον. Μὴ γένοιτο, Μακαριώτατε, νὰ

ἤλθαμεν εἰς τοιαύτην ἀπόνοιαν ὥστε νὰ ἐμποδίζωμεν τὰς ἀγαθοεργίας τῶν Χριστιανῶν καὶ τὴν συνειθισμένην ἐλεημοσύνην αὐτῶν. Ὁ γεννάδας ἔπρεπε νὰ τῆς γράψῃ τὴν ἀλήθειαν, καὶ τὰς αὐτοῦ πράξεις διὰ τὰς ὁποίας ποτὲ ἴσως τὸν ἐνουθετήσαμεν, [ἔχοντες καὶ τὴν εὐνοίαν καὶ τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου θεοῦ της καίτης Μακαριότητός σας] νὰ πορεύεται χριστιανικῶς καὶ ὡς πνευματικὸς πατήρ, διὰ τὸ συμφέρον καὶ τοῦ Ἁγίου Τάφου, καὶ τὴν ὠφέλειαν τῶν ψυχῶν. Ἐμένα δὲν μὲ ἐγγίξε ἄλλο, παρὰ ὅτι προτίθησι ἱερομονάχους, προδήλως κατακρίτους, καὶ χωρὶς νὰ μοῦ δεῖξουν γράμμα συστατικόν, πῶς εἶναι ἱερεῖς νομίμως χειροτονηθέντες, λειτουργοῦσι, ἐξομολογοῦσι, ποιοῦσιν ἁγιασμούς, καὶ εἴ τι ἄλλο ἐθέλουσι πράττουσιν, ἄνευ ἐρωτήσεως τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, καὶ τὸ πλεῖστον, διὰ νὰ δεῖξωσι τὸ μεγαλειόν τους καὶ τὸ αὐτοκέφαλον, ἱεροφοροῦσι παρόντος μου, χωρὶς νὰ πάρουσι καιρὸν καὶ νὰ ἀσπασθῶσι τὴν χεῖρα κατὰ τὸ σῆθητες παραπλησίως τοῖς λοιποῖς ἱερεῦσι. Ἴσως διὰ κανένα τοιοῦτον ἤλεγξα παρρησία κανένα ἀπὸ τὴν συνοδείαν του ἀπόντος αὐτοῦ. Ἀφήνω νὰ τῆς περιγράψω τὰ λοιπά, εἰς τὰ ὁποῖα εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ Μακαριότης σου θέλει τὸν ἐλέγξει, καὶ νὰ τὸν προστάξετε νὰ παραγγείλῃ καὶ τῆς συνοδείας του νὰ πράττουσι χριστιανικῶς, καὶ τὸ Μετόχι τους νὰ τὸ φυλάττουσιν ἀνεπίληπτον διὰ τὴν τιμὴν τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Πληροφορῶ τὴν Μακαριότητά της ὅτι ἐγὼ καὶ δι' εὐλάβειαν καὶ διὰ τὴν τιμὴν μου, καὶ μάλιστα δι' ἀγάπην τῆς Θείας Μακαριότητός σου εἶμαι καθάπαξ ὅλως ἐδικός σας, καὶ μὲ λόγον, καὶ μὲ τρόπον [ὡς οἶόν τε] προτρέπω καὶ ἐδῶ, καὶ ὅπου κχι ἂν τύχω, νὰ δίδεται ἡ ἐλεημοσύνη εἰς τὸν Ἁγιον Τάφον, ὡς δεικνύουσι καὶ αὐτὰ τὰ ἀποτελέσματα, ὅτι ἂν ἐξέκοπτα, ἤθελα ἐνεργήσει κχι τε εἰς τὴν Λεβαδείαν, κχι τ' ἐδῶ ὅπου κατελάμβανα νὰ εἶναι σούμαις. Ταῦτα δὲν ἤθελα γράψῃ νὰ βαρύνω τὰς ἀκοάς της, ἂν δὲν ἔδιδε τὸ ἐνδόσιμον ὁ γεννάδας. Ὁμοίως καὶ ὁ Ταλαντίου εἶναι ἐδικός σας, Μακαριώτατε, ὅτι εἶναι χριστιανὸς καὶ ἔχει τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ· καὶ τοῦ λοιποῦ περὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων μὴν ἔχετε καμμίαν ἀμφιβολίαν, ὅτι ἡμεῖς θέλομεν εἶσθαι μᾶλλον τῶν ἄλλων συνεργηταὶ εἰς τὸ νὰ συνάζεται ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Πρὸς τούτοις ἀναφέρω τῆς Μακαριότητός σου ὅτι τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένου θεοῦ της ἔδωσα ἓνα βιβλίον χειρόγραφον, μὲ κόκκινο τομάρι ἀπ' ἐξῶ, τὸ ὁποῖον περιεῖχε συγγράμματα τινῶν, ὡς καὶ τοῦ Μαργουνίου, κατὰ Λατίνων· εἰς τὴν ἀρχὴν δὲ περιεῖχε περὶ τοῦ τετραγραμμάτου ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ ἐν μακαρίᾳ τῇ μνήμῃ μὲ

παρεκίνησε κατὰ πολλὰ νὰ τοῦ τὸ δώσω, διὰ νὰ τὸ βάλῃ εἰς τύπους, ἢ νὰ τὸ ἀντιγράψῃ, καθὼς μαρτυροῦσιν αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ τὰς ὁποίας φυλάττω· διὰ τὸ ὅποιον τὴν παρακαλῶ νὰ ἐρευνήσητε, καὶ εὐρόντες νὰ μοῦ τὸ στείλετε.

Προσέτι διὰ πλείστων κόπων ἐσύνθεσα εἰς ἑλληνικὴν διάλεκτον σύνοψιν ἀπάσης τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, τοσοῦτον ἀνατολικῆς, δυτικῆς καὶ ἥς τινος ἄλλης, συνάξας ἐκ διαφόρων συγγραφέων, ἑλλήνων, λατίνων, καὶ ἄλλων, τὰ πραχθέντα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀπὸ τοῦ χιλιοστοῦ πεντακοσιοστοῦ ὀγδοηκοστοῦ μέχρι τῶν αψ^{ον} ἔτους. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά σας, ἂν τύχῃ κανένα ὑπόμνημα, ἢ ἐκεῖνα ὅπου ἔγραψε κατὰ τῶν λουθηρανῶν ὁ κύρ Ἰερεμίας, ἢ ὁ Κύριλλος, ἢ καμίας ἱστορία, ἢ κατάλογος τῶν πατριαρχευσάντων, ἀπὸ τὸν καιρὸν τοῦ Ἰερεμίου, ἕως τὸν καιρὸν τοῦ κύρ Καλλινίκου, ἢ ἄλλο τι ἀξιομνημόνευτον, νὰ μοῦ τὸ στείλετε πρὸς ἀποπλήρωσιν καὶ τελείωσιν τοῦ πολυμόχθου ἔργου, διὰ νὰ ἤθελεν εἶσθαι κοινὴ τις ὠφέλεια τῆς Ἐκκλησίας· καὶ θέλομεν εἶσθαι χρεῶσται καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς τῆς Μακαριότητός σας· ἦν Κύριος διατηροῖ ἐρρωμένην εἰς ἐπιμήκιστον βίον.

αψι. Σεπτεμβρίου ε'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς Μακαριότητός σας
εὐτελὴς δοῦλος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Γ'.

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα καὶ πατριάρχα κύριε κύριε Χρυσανθε, τὴν Μακαριότητά σου προσκυνῶ, καὶ τὴν ἀρίστην Αὐτῆς δεξιάν ἀσπάζομαι.

† Τὰ σεβάσμια γράμματα, τὰ πεμφθέντα μοι παρὰ τῆς Μακαριότητός σας, καὶ πρότερον, καὶ τὰ διὰ τοῦ ἀδελφοῦ ἀγίου Εὐρίπου κύρ Καλλινίκου, μεστὰ πάσης καλοκάγαθίας, καὶ σοφίας γέμοντα, δεξιόμενος, ὑπερβαλλόντως ἐχάρην, καὶ κλίνας γόνυ καρδίας τοῦ Κυρίου ἐδεήθην νὰ τῆς χαρίζῃ βίον ἐπιμήκιστον καὶ ἐρρωμένον, πρὸς σύστασιν τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας, καὶ χαρὰν τῶν τροφίμων αὐτῆς.

Ὅμοιως ἐδεξάμην καὶ τὰ δύο βιβλία, τὰ «Πανοπλία» ἐπιγραφόμενα, ἀνθ' ὧν ἀπείρους τὰς χάριτας ἀπονέμω τῇ ὑμετέρᾳ Μακαριότητι, χρεώστης εἰς αὐτὴν ὑπογραφόμενος καὶ εὐπειθὴς τοῖς προστάγμασιν αὐτῆς.

Παρὰ ταῦτα ἔλαβον καὶ τὸν σημειωθέντα κατάλογον τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχευσάντων, τῶν ὁποίων ἠγάπουν νὰ ἔβλεπα ἀνίσως καὶ ἀξιομνημόνευτόν τι καταλειφθὲν σώζεται μάλιστα ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ κύρ Ἰερεμίου, παραπλησίως καὶ εἴτι ἀξιομνημόνευτον τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπ' αὐτῶν. Τοῦτο δὲ σημειῶ εἰς τὴν πολυμάθειάν σας, ἀνίσως καὶ τύχῃ τοιοῦτόν τι, οὐ μόνον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἔτι καὶ ἐκ τῶν λοιπῶν πρωτευουσῶν Ἐκκλησιῶν, νὰ ἔχω τὴν εἶδησιν τοῦ τοιοῦτου. Ἡ γὰρ συντεθεῖσά μοι Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα, τοιαύτην τάξιν ἔχει· μετὰ τὰ διάφορα προλεγόμενα, ἀρχομένη ἀπὸ Αὐγούστου τοῦ Καίσαρος καὶ τῶν γενομένων τῆς θείας οἰκονομίας ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐφεξῆς, οὕτω διαλαμβάνει· α'. περὶ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῶν γενομένων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπ' αὐτοῦ· β'. περὶ τῶν ἀρχιερατευσάντων ἐν ταῖς πρωτευούσαις Ἐκκλησίαις· γ'. περὶ τῶν ἀνακυψάντων αἰρετικῶν, περὶ τῶν συγκροτηθεισῶν συνόδων ἐν ἐκάστη ἐπαρχίᾳ, ἀνατολικῇ τε καὶ δυτικῇ, περὶ διαφόρων σχισμάτων, περὶ τῶν συγγραψάντων ἐκκλησιαστικῶς ἑλληνιστί τε καὶ λατινιστί, καὶ τῶν ὁμοίων τοῖς ῥηθεῖσιν. Ἐκ τούτων λοιπὸν ἄς ὑπολάβῃ ἢ μεγαλόνοιά της τὴν ὕλην τῆς βίβλου, καὶ εἰς ὃ, τι δύναται νὰ μᾶς συμβοηθῆσιν εἰς ἀπαρτισμὸν καὶ τελείωσιν αὐτῆς, καὶ νὰ μᾶς συμβουλεύῃ ἄς μὴν λείψῃ τὴν παρακαλοῦμεν.

Συντείνει ἡμῖν οὐκ ὀλίγον εἰς τὴν συγγραφὴν ταύτην ἢ συγγραφεῖσα Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ὑπὸ Νικηφόρου Καλλίστου τοῦ Ξανθοπούλου, ἢ ἐδῶ καὶ ἐν Ἰωαννίνοις δὲν ἔτυχε νὰ εὐρεθῇ· διὰ τοῦτο, ἂν εὐρίσκειται εἰς τὴν βιβλιοθήκην σας, ἢ ἐν ἄλλῃ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ ὀρίσετε, νὰ μοῦ τὴν δανείσετε μερικὸν καιρὸν.

Περὶ δὲ τοῦ συντεθέντος μοι γεωγραφικοῦ βιβλίου, πρὸ πολλοῦ αἰτηθὲν ὑπὸ τινος φίλου, ἐστάθη εἰς τυπογραφίαν. Οὐκ οἶδα ὅμως ἂν ἤρесе καὶ ἐτέθη εἰς τύπους.

Φυλάξοι ὁ πανοικτίρμων Θεὸς τὴν Μακαριότητά σας, καὶ εἴθ' ἀξιῶσοι με προσκυνῆσαι αὐτὴν, καὶ παραστῆσαι πάντα τὰ συγγραφθέντα μοι μέχρι τοῦδε, πρὸς ἀνάκρισιν αὐτῶν, καὶ συμβουλήν εἰ ἄξια τύποις δοθῆναι.

αψιά. Σεπτεμβρίου κε'. Ἀθήνηθεν

Τῆς Μακαριότητός σας
εὐτελὴς δοῦλος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Δ'.

Μακαριώτατε και σοφώτατε δέσποτα και πατριάρχα της αγίας πόλεως
Ιερουσαλήμ, κύριε κύριε Χρυσάνθε την Μακαριότητά της προ-
σκυνῶ, τὴν ἀγίαν της δεξιάν εὐλαβῶς ἀσπαζόμενος.

† Πολὺν καιρὸν ἔχω, ὅπου εἰς τὴν Μακαριότητά της δὲν ἔγραψα
νὰ προσφέρω εἰς αὐτὴν κἂν διὰ γραμμάτων τὸ ὀφειλόμενον χρέος, ὅχι
τόσον ἀπὸ ἀμνημοσύνης τῆς ἐμφύτου αὐτῆς καλοκάγαθίας, ἢ ἀπὸ ἀμέ-
λειαν, ὅσον ἀπὸ διάφορα συμβεβηκότα και ἀσθενείας, ὅπου μοῦ ἐσυνέ-
βηκαν. Ἐγὼ, Μακαριώτατε δέσποτα, ὅλον τὸν ἀπερασμένον χειμῶνα,
και μάλιστα ἀπὸ τὴν μεγάλην τεσσαρακοστήν, ἕως τὸν ἰούλιον σχεδὸν
ἔπαθον ἀνηλεῶς ἀπὸ δυσουρίαν, ἢ ὅποια μὲ ἤφερε εἰς κίνδυνον θανάτου·
ἀλλὰ χάριτι Θεοῦ, δι' εὐχῶν της ἀγίων, ἰδόντες τὴν υἰγιάν μας, ἐσυ-
νέβηκαν ἄλλα διάφορα πάλιν σκάνδαλα ἀναμεταξὺ τῶν ἀθηναίων και
τοῦ βοΐβονδᾶ τους, ἀπὸ τὰ ὅποια θέλωντας ἡμεῖς νὰ εἴμεσθαι ἔξω,
ἐλείψαμεν ἀπὸ τὰς Ἀθήνας, πλανώμενοι ἔνθεν κάκειθεν. Τώρα πάλιν
ἐλθόντες εἰς αὐτὰς εὐρήκαμεν τὰ ἴδια, και ἀκόμη περισσότερα. Και τὴν
ἡμέραν, ὅπου ἤλθαμεν ἐδῶ, ἠῦραμεν ἀθηναίους τὴν αὐτὴν, ὅπου διὰ
θαλάσσης ἐκίνησαν διὰ τὰ αὐτόθι, και μὲ ὅλον ὅπου καιρὸν δὲν εἶχαμεν
νὰ γράψωμεν κατὰ πλάτος εἰς τὴν Μακαριότητά της, νὰ προσφέρωμεν
τὴν πειθῶ και εὐλάβειαν, ὅπου εἰς αὐτὴν ἔχομεν, δὲν ἐλείψαμεν, ἂν και
ὁ καιρὸς μᾶς ἐστένευε, νὰ προσφέρωμεν τὴν προσκύνησιν δι' ὀλίγων
στίχων.

Ἡ τύχη μὲ φθονεῖ, και δὲν ἔχω ἄδειαν κἂν διὰ τὴν σπουδὴν μου
οὔτε διὰ γραμμάτων νὰ συνομιλῶ μὲ ἀξιόους ἄνδρας. Ἄς μὲ ἔχη πάντοτε
εἰς τὴν εὐνοϊάν της, καθὼς μὲ εἶχε, και ἄς μὴν λείπη ἢ καλοκάγαθία
της νὰ μὲ συντρέχη εἰς ὅσα πρόσφορα, ἐπειδὴ και εἶμαι ὅλος ἐδικός της,
και κῆρυξ πανταχοῦ τῆς σῆς πανσόφου μεγαλοφροσύνης· και εἰς τὴν
ιεράν σύνοδον τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει, και εἰς τὴν παναγιότητά του
τὴν παρακαλῶ πάντοτε ἐκεῖνο, ὅπου ἐγνωρίζει πρὸς τὸ συμφέρον μας
νὰ ὀμιλῇ· ὅτι ἢ στενοχωρία σχεδὸν δὲν μὲ ἀφήνει οὔτε ἐκεῖνο τὸ βιβλίον,
ὅπου ἐπιχειρήσθην, νὰ τελειώσω, ἀλλὰ περιφερόμενος ἐδῶ και ἐκεῖ, πῆ
μὲν διὰ χρέη ἐκκλησιαστικά, πῆ δὲ διὰ ἐξωτερικά, και ἀπὸ διαφόρους
συκοφαντίας, ἀμελῶ και αὐτῆς τῆς σπουδῆς. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ τὴν
Μακαριότητά της νὰ μὴν ἀμνημονῆ ἡμῶν, ἀλλὰ νὰ μᾶς ἔχη πάντοτε
εἰς τὴν εὐνοϊάν της, και ἕνα ἀπὸ τοὺς ἐγκρίτους της φίλους, και νὰ μᾶς
ἀξιῶσῃ σεβασμίου γράμματός της. Ὁ δὲ Θεὸς διαφυλάττει τὴν Μακα-

ριότητά της υἰγαίνουσαν και εὐδαιμονοῦσαν εἰς βαθύτατον και λιπαρὸν
γῆρας.

αψιβ'. Δεκεμβρίου 6'. Ἀπὸ Ἀθηνῶν

Τῆς Μακαριότητός Σας
ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς και δοῦλος
† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΥΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

Ἡς Μακαριότητός ας εἶπε
ἀδελφ. ἢ δοῦλ. ὁ ἄθ. Μελέτιος.

Ε'.

Τῷ Μακαριωτάτῳ και σοφωτάτῳ δεσπότῃ και πατριάρχῃ τῆς ἀγίας
πόλεως Ἱερουσαλήμ και πάσης Παλαιστίνης κυρίῳ Χρυσάνθῳ
τὴν εὐλαβῆ προσκύνησιν.

† Τὸ σεβάσμιον γράμμα τῆς Μακαριότητός σας διὰ χειρὸς τοῦ ἄρ-
χόντος Κωνσταντίνου Ἀριστάρχου ἐδιεξάμην, τὴν προαπερασμένην
ἐβδομάδα, ἔμπλεον τῆς ἐμφύτου καλοκαγαθίας και πατρικῆς σας στοργῆς,
και προσκυνήσας αὐτό, ὡς εἰκός, λίαν ἐχάρην, ἀξιωθεὶς ὑπὸ τῆς
σοφωτάτης σου Μακαριότητος ἀγάπης τε εἰλικρινοῦς και ἐπαίνου· μὴ
δυνάμενος δὲ ἄλλο τι ἀντάξιον τῶν τηλικούτων ἀπονεῖμι, προσφέρω
μόνον τὴν ὀφειλομένην εὐχαρίστησιν εἰς τὴν Μακαριότητά σας διὰ τοῦ
παρόντος μου γράμματος, και δέομαι τοῦ Θεοῦ γονυπετῶς εἰς ἐπιμή-
κισον και βαθύτατον γῆρας νὰ τὴν διαφυλάττῃ διὰ νὰ τὴν ἔχωμεν καύ-
χημα, ὡς τοιοῦτον σοφώτατον και συνετώτατον ἄνδρα, ὃν κεκτημένοι
οἱ Ἕλληνες ἐν τούτοις τοῖς δυστυχεστάτοις χρόνοις, μακαριώτατον πατρι-
άρχην τῆς ἀγίας πόλεως, ἀγάλλονται. Σημειοῖτε προσέτι εἰς ἐμὲ ὅτι και
ἕτερον γράμμα νὰ ἐστείλετε, τοῦ ὁποίου τὴν ἀπόκρισιν νὰ μὴν ἐλάβετε.
Ναί, δέσποτα σοφώτατε και μακαριώτατε· ἐδέχθην ἐκεῖνο τὸ προσκυνη-
τὸν γράμμα, ὁμοῦ και δύο βιβλία τῶν ἤδη τυπωθεισῶν « Πανοπλιῶν »
τοῦ Ζυγαδηνοῦ, και ἀποκριθεὶς, πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἀπένεμον τὴν εὐχα-
ριστίαν και ὑπὲρ τούτων τῶν βιβλίων, και αὐθις τὴν ἀπονέμω. Δὲν
ἤξιώθην ἐνταῦθα εἰς Κωνσταντινουπόλιν νὰ τὴν εὔρω, διὰ νὰ τῆς πα-

ραστήσω, μετὰ τὴν προσκύνησίν μου, τὴν πονηθεῖσάν μοι Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, ὁμοίως καὶ εἴ τι ἄλλο βιβλίον συντέθεικα. Ἐλπίζω ὅμως νὰ διατρέψω προσέτι ἐνταῦθα ἡμέρας τινάς, καὶ ἴσως εἰς τὴν ἐπάνοδόν μου θέλω ἔλθῃ ἀπ' αὐτοῦ, καὶ νὰ τὴν προσκυνήσω, καὶ νὰ τῆς τὰ παραστήσω. Ἀνίσως καὶ ἤξεύρετε νὰ εἶναι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία Νικηφόρου τοῦ Καλλίστου ἐδῶ εἰς τὴν βιβλιοθήκην σας, θέλετε μνηῦσαι τοῦ καθηγουμένου νὰ μᾶς τὴν δανείσῃ εἰς διάστημα μιᾶς ἐβδομάδος ἢ δύο, διὰ νὰ ἰδῶ κάποια σημειώματα, καὶ αὐθις τὴν ἐπιστρέφω· καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις θέλω ἔχει καὶ ταύτην τὴν χάριν. Διαφυλάξαι ὁ Θεὸς τὴν Μακαρότητά Σας εἰς βίον ἐπιμήκιστον.

αψιγ'. Ἰουλίου 5', Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως

Τῆς Μακαριότητός σας
εὐτελὲς δοῦλος

† Ο ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΣΤ'.

Μακαριώτατε, σοφώτατε, καὶ θεοσεβέστατε πάτερ καὶ πατριάρχα τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κύριε κύρ Χρύσανθε, τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα προσκυνῶ, τὰς ἀγίας αὐτῆς καὶ μακαρίας χειρας ἠδέως κατασπασζόμενος.

† Ἀγκαλὰ καὶ τὰ περιστατικὰ τοῦ καιροῦ νὰ μὴν ἔδωσαν ἄδειαν νὰ ἀνταμώσωμεν τὸν τιμιώτατον αὐτῆς ἀνεψιὸν καὶ [ἡμ.]έτερον πνευματικὸν τέκνον κύρ Γιαννάκην νὰ μάθωμεν ἀπὸ αὐτὸν κατὰ πλάτος τὰ περὶ [τῆς] ὑμετέρας Μακαριότητος, τὸ ὅποιον ἐπιθυμούσαμεν πολλά, ὅμως ἀπὸ τὸ προ[σκυνητὸν] καὶ σεβάσιμον αὐτῆς γράμμα ἐμάθομεν ἀκριβῶς τὴν ἀγαθὴν αὐτῆς καὶ ἐφετὴν ἡμῖν [ὕγειαν], καὶ τὴν πατρικὴν ἢ μᾶλλον εἰπεῖν πνευματικὴν ἀγάπην καὶ στοργήν, ὅπου εἰς ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἔδειχνε καὶ δείχνει, ὄχι ἀπὸ ἄλλο, παρὰ ἀπὸ ἰδίαν τῆς καλοκάγαθιαν κινουμένη.

Διὸ ἐχάρημεν ἐκ ψυχῆς, καὶ εὐχαριστηρίους ὕμνους τῷ παναγάθῳ Θεῷ ὀλοψύχως ἐπέμψαμεν, ὁ ὅποιος ἄμποτες νὰ διαφυλάττῃ αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὑγαιίνουσαν, εὐτυχῆ, καὶ ἀνεπηρέαστον εἰς διατήρησιν τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν δόγματος, καὶ διαφέντευσιν ἡμῶν τῶν παρα-

μικρῶν αὐτῆς τέκνων. Διατί, ἀγκαλὰ καὶ νὰ εἶναι καὶ ἄλλοι, ὡς μᾶς σημειοῖ, ὅπου μᾶς ὑπερασπίζονται, τοὺς ὁποίους νὰ διαφυλάττῃ ὁ Θεός, ὅμως ἡ ὑπεράσπισις τοῦ μακαριωτάτου ἐγνωρίζομεν ὅτι εἶναι ἀσύγκριτος τὴν ὁποίαν ἐπαρακαλοῦσαμεν νὰ ἔχωμεν, καὶ εἴμεσθεν πεπληροφορημένοι ὅτι εἰς κάθε ἀναγκαίαν μας ὑπόθεσιν εὐρίσκεται.

Τὸ πῶς νὰ συντρέχωμεν νὰ γίνεταί ἡ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Τάφου δὲν θέλομεν λείψει ποτέ, καὶ μάλιστα εἰς τοιοῦτους καιροὺς, ὅπου εἴμεσθεν βέβαιοι ὅτι ἔκαμε πολλότατα ἔξοδα ὁ ἅγιος Τάφος, καὶ εὐρίσκεται εἰς μεγάλον βάρος. Καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅπου δι' εὐχῶν τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος ἐδιαφύλαξε τὸ Μετόχι ἀπὸ αὐτὴν τὴν δεινὴν καὶ χαλεπὴν ἀκαταστασίαν καὶ ταραχήν, νὰ δώσῃ δύναμιν καὶ ἀγαθὴν προαίρεσιν εἰς τοὺς χριστιανοὺς νὰ συντρέχουν προθύμως εἰς αὐτὸ τὸ θεάρεστον ἔργον.

Οἱ ἐνταῦθα τίμιοι καὶ εὐγενεῖς ἄρχοντες, ὁμοίως καὶ ὁ λογιώτατος διδάσκαλος, λαβόντες δι' ἐμοῦ τὰς παρὰ τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος πεμφθείσας εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἀντιπροσκυνοῦσιν ἀπαξάπαντες αὐτὴν, καὶ τὰς σεβασμίας αὐτῆς χειρας μετὰ πάσης αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας κατασπάζονται.

Τὸν τιμιώτατον κύρ Γερένην ἔχω χρέος ἀπαραίτητον νὰ τὸν ἀγαπῶ, καὶ ὡς ἐπαρχιώτην μου, καὶ μάλιστα ὡς ἴδιον αὐτῆς ἐπίτροπον, καὶ εἰς τοῦτο ἄς μὴ ἔχη καμίαν ἀμφιβολίαν.

Ἔλαβον καὶ τὸ θεολογικὸν τοῦ ἱεροῦ Δαμασκηνοῦ ὡς ἐξαιρετον καιμήλιον, διὰ τὸ ὅποιον ἰδίως ἀπείρους χάριτας ταύτη ὁμολογῶ.

Ἀπὸ ἐδῶ δὲν ἔχω ἄλλο νὰ τῆς σημειώσω, παρὰ πῶς εὐρίσκονται ἀκαταστασίαι, ὡσάν καὶ εἰς ὄλους τοὺς τόπους. Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος· αἱ δὲ τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος εὐχαὶ εἴησαν μετ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ ἐν βίῳ παντί.

αψλ'. Δεκεμβρίου 5'.

Τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος

ταπεινὸς δοῦλος

ΑΘΗΝΩΝ ΙΑΚΩΒΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΙΑΚΩΒΟΥ

Υπογραφή: Ἰακώβος ἁγίου
ἀθηνῶν Ἰακώβος

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Ζ'.

Τὴν ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα καὶ αὐθις ταπεινῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν ἀγίαν αὐτῆς δεξιὰν ἐκ ψυχῆς ἀσπάζομαι.

† Καὶ ἄλλοτε ἔγραψα τῇ ὑμετέρᾳ Μακαριότητι διὰ ξηρᾶς, δηλοποιήσας τὸν μεθ' ὑγείας κατερχομὸν μου εἰς τὴν ἐπαρχίαν, καὶ τὴν ὑποδοχὴν τῶν χριστιανῶν μου, ἔνθα εἶχον καὶ γράμματα πολλὰ πρὸς φίλους καὶ ἀρχιερεῖς, ὥστε ἐγένετο πλῆκος μέγας, παραγγελμένος ὁ τζοχαδάρης νὰ τὸν παραδώσῃ τῷ χοτζῆ Φιλιπὸς σαρράφη εἰς τὸ χάνι, καὶ ἐλπίζω ὅτι νὰ ἤθελε τῆς ἐγχειρισθῆ ἀσφαλῶς. Τώρα δὲ ἐπιτυχῶν ἕτερον κομισθῆν, τὸν κύρ παπᾶ Ἡσαίαν, ἀφικνούμενον ἐκεῖσε μὲ καίκιον, οὐ διαλείπω ἀνερευνησά τὴν σεβασμιωτάτην μοι ὑγείαν Τῆς. παρακαλῶντας νὰ μὲ ἀξιοῖ συνεχῶν σημαντικῶν τῆς ὑπὲρ ἄλλο τι ποθεινοτάτης μοι αὐτῆς εὐεξίας, προστάζουσα προσέτι καὶ εἰς κάθε ἔργον, εἰς τὸ ὁποῖον γνωρίζει με ἰκανόν· ὅτι θεωρῶ νὰ μὴν ἀμφιβάλλῃ πόσῃ ἔχω ὄξυτάτην τὴν προθυμίαν εἰς τὸ ἐκτελεῖν εὐγνωμόνως πάντα τὰ παρ' αὐτῆς προσταττόμενα.

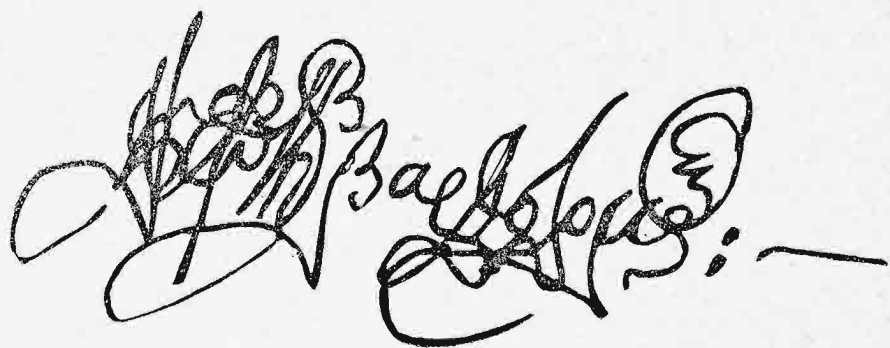
Ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος· προσκυνοῦσι δὲ δουρικῶς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα ὃ τε γραφεὺς Ἀθανάσιος, καὶ ὁ ἐμὸς ἀνεψιὸς Βασιλάκης. Τὰ δὲ ἔτη αὐτῆς εἶησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευδαιμονέστατα.

αψοϚ'. Αὐγούστου ιζ'.

*Τῆς ὑμετέρας σεβασμίου Μακαριότητος ταπεινὸς δοῦλος
καὶ εἰς τοὺς ὀρισμοὺς προθυμώτατος*

Ο ΑΘΗΝΩΝ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Μνήμης χάριν στέλλω τῇ ὑμετέρᾳ Μακαριότητι δύο πινακταὶς μελόπιπταις, καὶ παρακαλῶ νὰ μὴν ἐπιβλέψῃ εἰς τὴν ὀλιγότητα τοῦ πράγματος, γνωρίζω διότι τὸ χρέος μου ὅτι εἶναι πολύ, καὶ μετὰ ταῦτα στοχάζομαι διὰ νὰ ἐλαφρῶνωμαι τοῦ χρέους.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

Η'.

Τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὐθις προσκυνῶ ταπεινῶς.

† Παρακαλῶ τὸν δεσπότην μου· Ἐπειδὴ ἐδῶ ἀφ' οὗ ἤλθεν ὁ πανιερώτατος ἅγιος Ἀθηνῶν εὐθύς ἐπρονοήθη νὰ συστήσῃ τὰ κουτῖα τοῦ Ἁγίου Τάφου εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας του· πλὴν οἱ ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν, ὁποῦ δυναστικῶς τὰς ἐκκλησίας κατακρατοῦσι, καὶ τινὰ δὲν θέλουν νὰ ἡξεύρουν, αὐτοὶ φαίνεται ὅτι καὶ τὰ κουτῖα θέλουν νὰ ἐξουσιάζουν, καὶ αὐτοὶ νὰ τὰ ἀνοίγουν, καὶ ὅσα θέλουν νὰ κρατοῦν, μὲ λόγον βοηθείας εἰς τὰς ἐκκλησίας, καὶ ὅσα θέλουν νὰ δίδουν. Διὰ τοὺς τοιοῦτους σφετεριστὰς τῶν κουτιῶν παρακαλῶ νὰ ἐνεργήσῃτε πατριαρχικὴν ἐπιτίμησιν, καὶ νὰ πεμφθῆ τῷ ἁγίῳ Ἀθηνῶν, καὶ νὰ γράψῃτε νὰ τὸ ἐνεργήσῃ καὶ ἡ πανιερότης του. Μὲ τὸ ἐνδόσιμον τοῦτο, εὐθύς, μὲ ὄλον τὸν ζῆλον, ὁποῦ ἔχει εἰς τὸν ἅγιον Τάφον θέλει λάβῃ φροντίδα, νὰ μὴν ἀδικῆται τοῦ λοιποῦ τὸ ἅγιόν μας ὀσπήτιον. Ἴνα καὶ αἱ μακάριαι αὐτῆς εὐχαὶ εἶησάν μοι.

αψοζ'. Φεβρουαρίου Ϛ'.

Τῆς Μακαριότητός της

ταπεινὸς δοῦλος

ΙΑΚΩΒΟΣ

Περὶ δὲ τῆς ὑποθέσεως τῶν τριακοσίων γροσίων, χρεωστούμενων παρὰ Νικολάου Πατούσα καὶ Ἀντωνίου Ρούτου, τῷ μακαρίτῃ κύρ Ἐφραίμ, πρέπει νὰ γράψῃ ἡ Μακαριότης της τῷ ἁγίῳ Ἀθηνῶν περὶ τούτων· καὶ ἂν τῆς φανῆ, ἅς μοι πέμψῃ καὶ τὴν ὁμολογίαν των νὰ ἔχω εἰς χεῖράς μου. Ἐπειδὴ ἐδῶ ἔχω τὸ ἴσον τῆς ὁμολογίας, ὡσάν ὁποῦ ἀνέφερον τῇ πανιερότητί του (διὰ τοῦ γράφοντος) τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· καὶ εὐθύς ὁποῦ ἀπὸ τὴν Μακαριότητά της ἔξει τὸ ἐνδόσιμον, μὲ κάθε τρόπον, ἢ ἐκκλησιαστικόν, ἢ καὶ ἐξωτερικόν, τὸ κάμνει ταχσῆλι· διατι ἀλλέως οἱ ἄνθρωποι δὲν ἀγαποῦν νὰ δίδουν τὸ ξένον δίκαιον.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
ΒΑΡΘΑΛΟΜΑΙΟΥ

Θ'.

*Τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα καὶ αὐτὸς ταπεινῶς προσκυνῶ, σὺν τῷ
τῆς σεβασμίας αὐτῆς δεξιᾶς ἀσπασμῶ.*

† Τὸ ἀπὸ ιθ'. προπαρελθόντος ἰουνίου σεβάσμιον αὐτῆς ἔλαβον τῇ
ιε'. ἰουλίου, καὶ ἐπὶ τῇ ἐφετοτάτῃ μοι αὐτῆς ὑγείᾳ ὑπερβαλλόντως ἐχάρην·
ἦν χαρίζοιτο αὐτῇ ὁ πανάγαθος εὐδαιμονοῦσάν τε καὶ μακρόβιον.
Ἐλάβον καὶ τὰ σημεῖα τῆς πατρικῆς της ἀγάπης, ἀλατζᾶ μὲ κερμε-
σοῦτι δηλαδή, τὰ σαπούνια καὶ τὸ ροδόσταμα, ἅπερ εἰς ὑγείαν της με-
ταχειριζόμενος ἄκρως εὐχαριστῶ καὶ χάριτας οὐ τὰς τυχούσας ὁμολογῶ,
ὑπόχρεων ἑμαυτὸν εἰς ἅπαντα τὰ ὑμέτερα λογιζόμενος θεσπέσια προσ-
τάγματα. Ἐπειδὴ δὲ ἔμαθον περὶ τοῦ ἐνταῦθα πρωτοσυγκέλλου της κυρ
Ἰακώβου, ὡς βούλεται ἡ ὑμέτερα Μακαριότης, δι' ἣν οὐκ οἶδ' αἰτίαν,
να τὸν ἀλλάξῃ, παρακαλῶ να μὴν ἤθελε γένη ἓνα τοιοῦτον, ὅχι μόνον
διὰ χάριν μου, ὅπου τὸν ἀγαπῶ ὡς ἄνθρωπον σεμνὸν καὶ καλογηρικόν,
ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ ἰδιά του δίκαια, ὅπου εἶναι τόσο ἰσχυρά. Αὐτὸς διότι
ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦλθεν εἰς ταύτην τὴν ἐπαρχίαν ἄλλο δὲν ἔκαμε, παρὰ να
ἀγωνισθῇ εἰς αὐξήσιν τῶν ὑποστατικῶν τοῦ Παναγίου Τάφου, ἐξοδεύσας
ἐξ ἰδίων του εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Μετοχίου ὅχι ὀλίγα· καὶ φαίνεται
μὲ σκοπὸν καλὸν να ἔσπειρεν ἀφθόνως διὰ να συνάξῃ τοὺς καρπούς ἐν
καιρῷ. Ἐφέτω, ὅπου ἤλπιζεν ἀπὸ τοὺς ἄλλους χρόνους καλῆτερα να
κυβερνηθῇ, τῇ συνεργίᾳ καὶ ἐπιμελείᾳ μου, ὅχι μόνον ἐκεῖνος ἀπέτυχε
διὰ τὰς φοβεράς ἀνωλίας⁽¹⁾ τῆς Θήβας καὶ Λιβαδείας, ἀλλὰ καὶ γώ· καὶ
ἐκαθήσαμεν ὀλόκληρον χρόνον εἰς Ἀθήνας περιωρισμένοι καὶ δανειζόμε-
νοι τὰ καθ' ἡμέραν ἔξοδα. Τὸν ἐσόμενον χειμῶνα ἐλπίζω να πηγαίνωμεν
ὁμοῦ εἰς Λιβαδείαν, κάκεϊ να παραστήσω καὶ γώ τὴν ὄσση δύναμαι ὑπε-
ράσπισιν, ὀφειλομένην μοι εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον· διὰ τοῦτο δὲν εὐχα-
ριστοῦμαι να ἀσυκωθῇ ἀκυβέρνητος, ὅστις καὶ μὲ ὄλην τὴν δυστυχίαν
δὲν ἀπέφυγεν ἀπὸ τὴν πατρικὴν της προσταγὴν, βοηθῶν ἤδη, ὡς εἶπέ
μοι, καὶ ὑπὲρ τὴν δύναμίν του, διὰ μέσου τοῦ Χατζῆ Σαλωνίτου. Ἡ

1) Οὕτως ἐν τῇ ἐπιστολῇ: πιθανῶς ἀπωλίας ἢ ἀνωμαλίας.

Μακαριότης της γνωρίζει πόσον ἐγὼ ἀγαπῶ, ὅχι να ὑπερασπίζωμαι
πρωτοσυγκέλλους, ἀλλὰ να βοηθῆται ὁ πανάγιος τάφος· καὶ ἂν ἐγνώριζα
ὅτι ὁ κύρ Ἰακώβος, ἡ δὲν κοπιᾶ χάριν τοῦ ταξειδίου του, ἡ κοπιᾶ διὰ
λόγου του, ἐγὼ ἤθελα εἶμαι πρῶτός του ταβατζῆς· ἀμή, ὅταν αἱ περι-
στάσεις ὅπου ἠφάνισαν ἐμὲ ἐδυστύχησαν καὶ αὐτὸν τὸν συμπονῶ καὶ τὸν
ὑπερασπίζωμαι. Λοιπὸν ἐλπίζω, πληροφορουμένη τῶρα ἡ Μακαριότης
της εἰς τὰ τόσα δίκαια, να τοῦ ἀνακινίσῃ διὰ χάριν τῶν κόπων του,
καὶ χάριν ἐμοῦ τὸ ταξειδίον του, καὶ να τοῦ γράψῃτε, καὶ να τὸν ἐγκαρ-
διώσετε· εἰ δὲ καὶ δὲν εἰσακούομαι, ὁμολογῶ τὴν ἀλήθειαν, ὅτι ὅποιος
ἔλθῃ οὐδεμίαν ὑπεράσπισιν ἔξει παρ' ἐμοῦ· καὶ τοῦτο λέγω μὲ κάθε θάρ-
ρος, πεπεισμένος εἰς τὴν φιλάγαθόν της γνώμην, ὅτι δὲν παρατρέχει τὰ
δίκαια.

Ἐλπίζομεν ὀγλίγωρα καὶ τὴν ἐξόφλησιν τῶν τριακοσίων γροσίων,
ὀφειλομένων τῷ ἀοιδίῳ κυρ Ἐφραίμ παρὰ τοῦ Πατούσα καὶ Ρούτου.
Παρακαλῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς να μὲ ἀξιοῖ συνεχεστέρων δηλωτικῶν τῆς
ὑγείας της γραμμάτων καὶ προσταγμάτων, ἵνα καὶ τὰ ἔτη τῆς ὑμετέρας
Μακαριότητος εἴησαν θεόθεν πλεῖστα καὶ πανευδαιμονέστατα.

αφορ'. Αὐγούστου δ'.

Τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος

προθυμότητος εἰς τὰ ἱερὰ προστάγματα

Ο ΑΘΗΝΩΝ Β.

Παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της ταῖς πατερίτζαις να μοὶ πέμψῃ
μὲ τὸν Δημήτριον Τρίμην, ἀθηναῖον, εὐρισκόμενον ἤδη αὐτοῦ.

Ὁ ταπεινὸς αὐτῆς δούλος Ἀθανάσιος καὶ ὁ ἀνεψιὸς μου Βασίλειος
ταπεινοφρόνως προσκυνοῦσι τὴν Θεοδόξαστον δεξιάν της.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΛΕΟΒΑΔΙΤΟΥ

Ι'.

*Τὴν ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Μακαριότητα καὶ αὐτὸς ταπεινοφρόνως
προσκυνῶ, ἀσπασόμενος καὶ τὴν θεοχαρίτωτον αὐτῆς δεξιάν.*

Τοῦ ἀγίου Θεοῦ δεόμενος ὅπως διαφυλάττῃ τὴν ὑμετέραν Μακα-
ριότητα ἐν ἀκροτάτῃ ὑγείᾳ καὶ διηνεκεῖ εὐημερίᾳ μετὰ ἀδιασειστού καὶ
εἰρηνικῆς στερεύσεως ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς θρόνον.
Τὸ αἷτιον τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ γράμματος εἶναι να προσκυνήσω

κατὰ τὸ βαθύτατόν μου σέβας τὴν Μακαριότητά της, καὶ νὰ ἐκζητήσω τὰς ἀγίας καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχάς· ἐπομένως δὲ νὰ δεηθῶ θερμῶς τῆ ὑμετέρας Μακαριότητι νὰ μὲ ἀξιῶσῃ πατρικῆς συγγνώμης, ἂν τὸ θάρρος μὲ παραστήνῃ τολμηρόν, νὰ τὴν ἐνοχλήσω καὶ δεύτερον περὶ τῆς ὑποθέσεως ἐκείνης τοῦ Μιχαὴλ Πόλπατζα, τὴν ὁποίαν προλαβὼν ἔγραψα αὐτῇ ἀποχρόντως, τίνι τρόπῳ κατακρατεῖ εἰς τοσαῦτα ἔτη τὰ ἄσπρα μου καίτοι ὄντα ἀφιερωμένα τῷ Παναγίῳ Τάφῳ, χωρὶς ποτε νὰ θέλῃ νὰ πληρώσῃ ἓνα τόσον μέγα δίκαιον εἰς ἐμέ. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἐκεῖνο τὸ πρῶτον γράμμα ἔφθασεν εἰς τὰς μακαρίους της χεῖρας, καὶ οὐκ οἶδα πῶς αἱ ἁμαρτίαι μου ὑπερίσχυσαν διὰ νὰ μὴν ἀξιωθῶ οὐδὲ βραχυτάτης μακαρίας αὐτῆς ἀποκρίσεως, κἂν μὲ τὰς ἐν αὐτῇ πατριαρχικὰς αὐτῆς εὐχάς τε καὶ εὐλογίας νὰ ἤθελε παρηγορηθῶ μικρόν, τῶρα εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ γήρους μου. Ὅθεν δὲν ἐπροξένησεν εἰς τὴν λυπημένην μου ψυχὴν ὀλιγώτερον πάθος τοιαύτη ἀποτυχία, καὶ τοῦτο διατὶ στοχάζομαι πανταχόθεν ἐμχυτὸν αἰεὶ γνησιώτατον τέκνον τοῦ Παναγίου Τάφου καὶ δοῦλον πιστότατον, καὶ ἔπειτα ἀνεπίστως ἐγκαταλειμμένον ἀπὸ τὸν εὐμενέστατόν μου δεσπότην, τὴν ἀναψυχὴν καὶ παρηγορίαν μου. Καὶ ποῖον πλέον δεινότερον καὶ πικρότερον ἤθελε μοῦ συνέβῃ ποτέ; Ἄν κάθε ἄλλη μου θλίψις ἐπαρηγορεῖτο μόνον μὲ τὰς πατρικὰς εὐχάς καὶ παραινέσεις τοῦ ἀγιωτάτου μου δεσπότη, ἢ στέρησις τούτου παρ' ἐλπίδα ποῖαν ἔξει παραμυθίαν; Δέομαι λοιπὸν νὰ μὴ μὲ ἐγκαταλίπη εἰς τέλος, ἀλλὰ νὰ μὲ ἀξιῶσῃ βραχείας σεβασμιωτάτης αὐτῆς ἐπιστολῆς, διὰ νὰ μοι θεραπεύσῃ τὴν φλόγα τῆς δίψης, δι' ἧς ποθῶ ἰδεῖν προσκυνητὰ μοι ὑμέτερα γράμματα καὶ προστάγματα, καὶ οὕτως ἐνδυναμούμενος ταῖς ἀγίαις αὐτῆς εὐχαῖς ἀπέλθω ἡνίκα γένηται τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου ἐλπίδα ἔχων τῆς σωτηρίας μου.

Ταῦτα μὲν προσκυνητῶς, αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοδυσωπητικαὶ αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι φυλακτήριον.

Ἐξ Ἀθηνῶν, αψοζ'. Αὐγούστου κ'.

ταπεινὸς καὶ εὐλαβέστατος δούλος καὶ ἐν Χριστῷ υἱὸς

ΧΑΤΖΗ ΙΩΑΝΝΗΣ ΛΕΟΒΑΔΙΤΗΣ

Ἡ εὐλαβεστάτη αὐτῆς δούλη καὶ ταπεινοτάτη μου σύζυγος Μαρία προσκυνεῖ δι' ἐμοῦ τὴν Μακαριότητά της, καταφιλοῦσα τὰς ἀγίας της χεῖρας.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΙΑ'.

Τὴν ὑμετέραν σεβάσμιον Μακαριότητα δουλοπρεπῶς προσκυνῶ, καὶ τὴν ἀγίαν αὐτῆς δεξιὰν πανευλαβῶς κατασπάζομαι.

† Ἦν καὶ περιφρουρεῖν καὶ περισκέποι ἡ ἀνωτάτω πρόνοια τοῦ Θεοῦ ὑγιαίνουσιν ἄκρως καὶ εὐοδουμένην ἐπὶ τοῖς σωτηριώδεσιν ἐφετοῖς καὶ καταθυμίαις μετὰ μακροβιότητος, καὶ νὰ τὴν ἀξιοῖ τοῦ διαπεράσαι τὸ ἱερὸν στάδιον τῆς νηστείας ὑγιῶς τε καὶ θεαρέστως, καὶ προσκυνῆσαι χαρμωδῶς τὰ κοσμοσωτήρια τοῦ δεσπότη ἡμῶν καὶ ἄχραντα πάθη καὶ τὴν αὐτοῦ τριήμερον ἔγερσιν εἰς πολλὰ ἔτη. Τὸ ἀκατάστατον τοῦ κειροῦ, ὁ φόβος τῶν ἀρβανιτῶν, διὰ τὸν ὁποῖον περιετριγυρίζομεν ἔνθεν κακεῖθεν, καὶ μάλιστα ἡ σπάνις τῶν αὐτόθι παραγινομένων διὰ τὴν πληγὴν τῆς πανώλης μὲ ἔκαμαν νὰ ἀπαντήσω ὑπερμέρως εἰς τὰ σεβάσμια καὶ προσκυνητὰ μοι αὐτῆς γράμματα, ἐπειδὴ καὶ ὁ ἐνταῦθα ζαμπίτης καὶ μαλικιανετζῆς μετὰ τῶν προεστώτων, ὅταν ἐμίσεισαν διὰ τὴν βασιλεύουσιν, ἐγὼ τότε διέτριβον εἰς Λειβαδεῖαν τανῦν δὲ εὐκαιρίας τυχῶν, μετὰ τὰς ἐδαφιαίας μου προσκυνήσεις, ἀποκρίνομαι εὐλαβῶς, ὅτι εἰς μὲν τὰς πατρικὰς αὐτῆς προσταγὰς εἶμαι ἕτοιμος πάντοτε νὰ ὑπακούω, μετὰ προθυμίας, ὡς γνήσιον τέκνον τοῦ Παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου. Περὶ δὲ τῆς τοῦ ταξειδίου μου καταστάσεως μοι φαίνεται, δεσπότη μου, ὅτι νὰ εἶναι γνωστὴ ἔξ ἀκοῆς καὶ εἰς τὴν ὑμετέραν Μακαριότητα ἡ ἄκρα δυστυχία καὶ ἀθλιότης τῶν ἐνταῦθα μερῶν, καὶ μάλιστα ἡ ἐπαρχία Θεβῶν καὶ Σαλώνων ἦλθεν εἰς παντελῆ σχεδὸν ἐρήμωσιν καὶ ἀφανισμόν ἀπὸ τὴν καθ' ἐκάστην ἔφοδον καὶ λεηλασίαν τῶν Ἀρβανιτῶν καὶ κλεπτῶν· ὥστε ὅπου τινὰς καὶ νὰ ὑπάγῃ μόνον φοβεῖται, πολλῶ μᾶλλον νὰ κάμῃ κάμμίαν κυβέρνησιν.

Ἐδῶ εἰς Ἀθήνας τὰ ὑποστατικὰ πολλάκις δὲν ἐξαρκοῦν εἰς τὰ ἐξοδα τοῦ τοῦς γίνονται, καὶ μάλιστα τὸν ἀπερασμένον χρόνον, ὅπου δὲν ἐκάμαμεν καὶ στᾶρι καὶ λάδι οὔτε διὰ τὴν ζωοτροφίαν μας, καὶ πῶς εἶναι δυνατόν, δεσπότη μου, νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὰ βαρύτατα τεφτέρια, ὅπου κατ' ἔτος συνεισφέρομεν. Ὅλα αὐτὰ καὶ τᾶλλα τὰ κατ' ἐμὲ θέλω τῆς τὰ ἀναγγεῖλη διὰ ζώσης φωνῆς, ὅταν σὺν Θεῷ ἀξιωθῶ μετὰ τὸ ἅγιον πάσχα νὰ ἔλθω αὐτόθι εἰς προσκύνησιν της, καὶ τότε ἐλπίζω εἰς

τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὰς εὐχὰς τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος μὲ ὄλην τὴν δυστυχίαν νὰ εὐδοκιμήσω εἰς τὴν παράδοσίν μου ἴσως καλῆ-
τερα ἀπὸ ἄλλους πολλοὺς τοῦ παρόντος ταξειδίου.

Ἀπὸ τῆς ὁμολογίας τῶν τριακοσίων γροσίων τὰ μὲν ἑκατὸν πενήντα
τὰ ἔλαβα ἀπὸ τὸν ἕνα χρεωφειλέτην, λέγω τὸν κύρ Νικόλαον Πατοῦ-
σαν μετὰ πόνου πολλοῦ, τὰ ὅποια ἐξαποστέλλω μὲ τὸν παρόντα γραμ-
ματοκομιστήν, ὁμοῦ καὶ ἕτερα ἑκατὸν διὰ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ποσότης
τῶν πεντακοσίων· παρὰ δὲ τοῦ ἑτέρου ὀφειλέτου, δηλ. τοῦ Ἀντωνίου
Ρούτου, μὲ ὄλον ὅπου ἐπάσχισα μὲ διαφόρους τρόπους, ὅμως δὲν ἤμπο-
ρεσα νὰ λάβω οὐδὲ ὀβολόν, διότι ὁ ἄνθρωπος εὐρίσκεται εἰς ἐσχάτην
πτωχείαν.

Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ θεοπειθεῖς καὶ μακάριαι αὐτῆς εὐχαὶ
εἴησαν μετ' ἐμοῦ ἐν βίῳ παντί.

αψοθ'. Φεβρουαρίου ιη'. Ἀθήνηθεν

Τῆς ὑμετέρας σεβασμίου μοι Μακαριότητος ταπεινὸς δοῦλος καὶ εἰς τοὺς
ὄρισμους πρόθυμος

ΙΑΚΩΒΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΡΘΑΛΟΜΑΙΟΥ

ΙΒ'.

Τὴν ὑμετέραν θεοδόξαστον Μακαριότητα ταπεινῶς προσκυνῶ, σὺν
τῷ μετ' εὐλαβείας ἀσπασμῷ τῆς μακαρίας αὐτῆς δεξιᾶς.

† Διατηρῶν περιέποι αὐτὴν ὁ τῶν ὄλων Κύριος ἐρρωμενεστάτην
κατ' ἄκρον, εὐημεροῦσαν εὐκλειῶς καὶ ἀμεταπτώτως, καὶ πάντα παν-
εύθυμον.

Ἀγκαλὰ καὶ προλαβόντως ἔγραψα τῇ Μακαριότητί της τρία γράμ-
ματα, εἰς τὰ ὅποια τῇ ἐφανέρωνα ὅτι ἀκόμη εἰς Χί = (1) διέτριβα, μὲ
τὸ νὰ ἡσθένησα ἐκ δευτέρου καὶ βαρέως· δὲν ἔλειψα δὲ καὶ αὐθις διὰ
τοῦ παρόντος μου ταπεινοῦ νὰ ἀποδώσω αὐτῇ τὰς προσηκούσας μου
προσκυνήσεις, καὶ νὰ τῇ φανερῶσω ὅτι δι' εὐχῶν τῆς Μακαριότητός Της
ἀνέλαβον ὀλίγον τι, καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας μελετῶ σὺν Θεῷ διὰ

(1) οὕτως ἐν τῇ ἐπιστολῇ, ἐν ᾗ δὲν φαίνεται· καὶ πῶθεν πέμπεται.

τὴν ἐπαρχίαν μου. Ἡ ὄλη διατριβή μου ὅπου ἐδῶ ἦτον ἐν ἀσθενείᾳ, ὡς
καθὼς ἦλθα δὲν μὲ ἐδέχθη ὁ τόπος, τὸ πρῶτον ἀνέλαβον, καὶ πάλιν
ἐξανακύλησα· δόξα ὅμως τῷ ἁγίῳ Θεῷ, ὅπου ἐδῶ διὰ τὰς ἀμαρτίας
μας μᾶς παιδεύει.

Παρακαλῶ, δεσπότη μου Μακαριώτατε, νὰ στείλῃ μὲ κανένα της
ἄνθρωπον τὸ πρὸς τὸν ἅγιον Δέρκων γράμμα, ὅπου εἰς τὸν πιλικὸν της
περικλείω.

Γνωρίζουσά με δὲ ἡ Μακαριότης της ὄλον ἐτοιμότατον διὰ παντός
εἰς τὰ πατρικὰ αὐτῆς προστάγματα, τὴν παρακαλῶ κατὰ πολλὰ οὐ μόν-
ον νὰ μὲ ἔχη εἰς τὴν πατρικὴν αὐτῆς ἀγάπην καὶ εὐνοίαν, ἀλλὰ καὶ νὰ
μὲ χροποῖ διὰ τῶν μακαρίων αὐτῆς γραμμάτων, ὅπου νὰ χαίρω ἐπὶ
τῇ ἐφετωτάτῃ αὐτῆς ἀγαθῇ ὑγείᾳ, καὶ ταῖς πατρικαῖς αὐτῆς εὐχαῖς,
αἵτινες εἴησάν μοι ἀρωγαὶ ἐν βίῳ παντί· ἀμήν.

αψπ'. Ἰουνίου κγ'.

Τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ὄλος εἰς τὰς προσταγὰς πρόθυμος

Ο ΑΘΗΝΩΝ Β.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΙΓ'.

Τὴν ὑμετέραν σεβασμίαν μοι Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, καὶ
τὴν χαριτόβρυτον αὐτῆς δεξιὰν μετ' ὄσης μου τῆς εὐλαβείας
κατασπάζομαι.

† Ἦν καὶ περιφρουρεῖ καὶ διέποι ὁ πανάγαθος Θεὸς ὑγιαίνουσαν
ἀκροτάτως καὶ πανευδχιμονοῦσαν μετὰ μακροβιότητος, εἰς καύχημα
τοῦ ἁγίου μας ὀσπητίου, ἐμοῦ δὲ ἐξαιρετῶς παρηγορίαν.

Μετὰ τὰς δουλικὰς μου ἐδαφιαίας προσκυνήσεις καὶ ἔρευναν τῆς
εὐκταιοτάτης μοι καὶ δεσποτικῆς αὐτῆς ὑγείας, δηλοποιῶ τῇ πατρικῇ
καὶ σεβασμίᾳ μοι Μακαριότητι ὅτι, χάριτι Θεοῦ καὶ διὰ τῶν ἁγίων της
εὐχῶν, ἐκτευοδῶθην εἰς Ἀθήνας, καὶ ἀνταμώθην μὲ τὸν ζαμπίτην
τοῦ τόπου, μὲ τοὺς ἀγάδες, καὶ μὲ τοὺς ἤδη εὐρισκομένους προεστῶτας
καὶ ἐπιτρόπους τῆς πολιτείας, οἱ ὅποιοι συμφώνως ὄλοι μὲ ἐπαρηγόρη-
σαν καὶ μοῦ ἔδωσαν καλὰς ἐλπίδας περὶ τῶν μουλκίων μας. Καὶ ἰδού,
ὅπου ἐξαποστέλλονται ἤδη αὐτόθι ἄνθρωποι τῆς πολιτείας μὲ γράμ-
ματα καὶ μὲ ἄρζια μαχζάρια περὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν μουλκίων ὄλης τῆς

κοινότητος, καὶ φανερόνουν καταλεπτῶς καὶ διὰ τὰ ἐδικά μας μὲ τί λο-
γῆς τρόπον τὰ ἐπῆρε. Καὶ ὅλοι οἱ ἐνταῦθα χριστιανοὶ στέκονται ἐπιπό-
νως μὲ ζῆλον καὶ προθυμίαν διὰ νὰ μὴν ὑστερηθῇ ὁ Ἅγιος Τάφος τὰ
ὑποστατικά του, καὶ χαθῇ τὸ μνημόσυον τῶν ἀφιερωτῶν, καὶ ἀκολουθῇ
εἰς τὸ ἐξῆς ψυχρότης. Οἱ ἀποστελλόμενοι ἄνθρωποι θέλουσιν ἔλθουν εἰς
προσκύνησίν σας, καὶ θέλουσιν σᾶς πληροφορήσουν. Ὅθεν ἡ ὑμετέρα Μα-
καριότης ὅ,τι ἤθελε σᾶς φωτίσῃ ὁ ἅγιος Θεὸς καὶ σᾶς ἐνδυναμώσῃ ἢ
χάρις τοῦ Παναγίου Τάφου οὕτω θέλετε μεταχειρισθῆ.

Καὶ ταῦτα μὲν διὰ βραχέων προσκυνητῶς, αἱ δὲ πανάγια καὶ θεο-
πειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴητάν μοι φυλακτῆριον διὰ βίου.

αψπς'. Μαΐου κε'.

*Τῆς σεβασμίου μοι αὐτῆς Μακαριότητος δοῦλος ἐλάχιστος
καὶ ὅλος εἰς τὰς ἐπιταγὰς*

ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἁγίου Τάφου

ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἴδου ὅπου τῇ περικλείω τὸ παρὸν σημείωμα τουρκιστί, καὶ κατ'
αὐτὸ παρακαλῶ νὰ εὐγῆ εἰς φετῶς, καὶ κατὰ τὸν φετῶν ἐν φερμάνιον,
τὸ ὅποιον θέλει μοὶ σταλθῇ, ἐπειδὴ χρησιμεύει.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΙΝΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ἹΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΙΑ'.

*Τὴν ὑμετέραν σοφοτάτην θειοτάτην τε Μακαριότητα εὐλαβῶς προσ-
κυνοῦμεν, καὶ τὴν ἀγίαν αὐτῆς δεξιὰν γονυκλιτῶς κατασπαζόμεθα.*

† Ἦν καὶ περιφρουρεῖ καὶ διέποι ἡ ἀνωτάτω πρόνοια ὑγιαίνουσαν
ἀκροτάτως, καὶ πάσης ἐπηρείας ὑπερκειμένην ἐπὶ τὸν μακαριότατον θρό-
νον εἰς πολλὰς ἐτῶν περιόδους.

Μετὰ τὰς δουλικὰς ἐδαφικίας ἡμῶν προσκυνήσεις, τῷ θεοδοξάστῳ
ὑφει τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος διὰ τῆς παρούσης ταπεινῆς κοινῆς
ἡμῶν ἐπιστολῆς ἀναφέρνομεν ὅτι τὰ σεβάσματα γράμματα τῆς Μακαριό-
τητός σας ἐλάβομεν, τὰ ὅποια κατὰ τὸ πρέπον τὰ ἐπροσκυνήσαμεν.
Ὅμοίως ἐδέχθημεν καὶ τὸν πρωτοσύγκελλον κύρ Ἀγάπιον, καὶ πολλὰ
ἐχάρημεν ὅπου μᾶς ἐστείλατε τέτοιον ὑποκείμενον προκομῆνον καὶ σεβά-
σμιον, καὶ ἡμεῖς διὰ τὴν πανοσιότητά του θέλομεν κάμη τὸ χρέος μας,

δηλαδὴ νὰ συστήσωμεν τὰ κουτία εἰς κάθε ἐφημερίαν, καὶ νὰ παρακινή-
σωμεν τοὺς χριστιανοὺς τὸ κατὰ δύναμιν νὰ δώσουν ἐλεημοσύνην. Ἄς
εἶναι, δεσπότη μου, καὶ ἔνδεια εἰς τὸν τόπον μας, δὲν βλάπτει· οἱ χρι-
στιανοὶ δὲν φεύγουν ἀπὸ τοῦ Ἁγίου Τάφου τὴν ἐλεημοσύνην, φθάνει νὰ
εἶναι τὸ ὑποκείμενον σεβάσμιον, καθὼς εἶναι ἡ πανοσιότης τοῦ κύρ
Ἀγαπίου. Ἐπειδὴ καὶ ὁ πρῶτον πρωτοσύγκελλος ἀρχιμανδρίτης δὲν
ἐπρορεύθη εὐμορφα, ὡς ἔπρεπε, παρὰ ἐσίκωσε τὴν εὐλάβειαν τῶν χριστια-
νῶν· ὁ ὅποιος, τῶρα ὅπου ἤλθεν ὁ κύρ Ἀγάπιος δὲν χρειάζεται νὰ
στέκη, ἐδῶ ἡ πανοσιότης του, παρὰ παρακαλοῦμεν νὰ τὸν προστάξετε
νὰ δώσῃ τὸν λογαριασμὸν τοῦ κύρ Ἀγαπίου, καὶ νὰ ἐλθῇ εἰς τὴν Μα-
καριότη σας ἢ εἰς τὸ μοναστήρι, ὅπου τὸν προστάξετε.

Πρὸς τούτοις φανερόνομεν τῆς Μακαριότη σας ὅτι πρὸς τὰ αὐτόθι
ἔχομεν τρεῖς ἀνθρώπους μας διὰ ὑποθέσεις τῆς πολιτείας, μάλιστα καὶ
διὰ τὰ μούλκια, ὅπου ἀδίκως καὶ μὲ βία μᾶς ἐπῆρε ὁ τύραννος Χατζῆ
Ἀλῆ ἀγᾶς, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ τοὺς κράξετε, καὶ νὰ τοὺς ρωτήσετε
ἐπάνω εἰς τοῦτο τί ἔκαμαν, καὶ νὰ συμβοηθήσετε καὶ ἡ Μακαριότη σας
διὰ τὴν ὑπόθεσιν τῶν μούλκιων ὄλων τῆς πολιτείας, καὶ νὰ ἀγρικηθῆτε
μαζῆ μὲ τὸν καπιτζεχαγιά τοῦ πασᾶ ἐφέντη μας καπετὰν πασᾶ, καὶ
ἐλπίζομεν ὅτι νὰ γένῃ ἔλεος εἰς ἡμᾶς, καὶ νὰ λάβῃ καὶ τὸ μοναστήρι τοῦ
Ἁγίου Τάφου, καὶ μούλκια του. Δὲν σᾶς βαρύνομεν περισσότερο. Ταῦτα
καὶ μένομεν δουλικῶς.

αψπς'. Αὐγούστου η'. Ἀθήνας

*Τῆς ὑμετέρας σοφοτάτης θειοτάτης τε Μακαριότητος ταπεινοὶ δοῦλοι
καὶ εἰς τὰς προσταγὰς*

Μπέλος Τζανμβρῆς.

Πέτρος Πιτάκης.

Χατζῆ Σωτήρχος Καρόρης.

Γεωργαντᾶς Βλασαρός.

Νικόλαος Μισεραλλιότης.

Γιαννάκης Λάμπρου.

Ἀντώνιος Ροῦτος.

Δημήτριος Θηβαῖος.

Μανώλης Μακρῆς.

Μῆτρος Κροντηρᾶ.

Γεωργαντᾶς Δανίλης.

Σταῦρος Μαρμαροτούρης.

Ἰω. Μπράβος.

Νικόλαος Μαρμαροτούρης.

Νίκο Παπᾶ Μάρκο.

Σωτήρχος Κάλκος.

Νικολὸς Μενιδιάτης.

Κωσταντῆς Λιμπέριος.

Σωτήρχος Ἀθανάσιος.

Γιάννος Χιενᾶς.

Κωσταντῆς Κορινθίου

Παναγιώτης Λιμπέριος.

Γιαννάκος Σαράντης.

Συμεὼν Κυριγωτή.

Δημητράκης Μποζιτζῆς.

Σπύρος Τρίμης.

Φυλαχτὸς Γγίνης.

Κωσταντῆς Τοῦ Μπερδελλῆ.

Σπύρος Ζαχαρίτζας.

Χριστόδουλος Πατούσας.

Νικολὸς Ζητουριάτης.

Ἀγγελάκης Παλολόγου.

Δημήτρης Μπουγιουκλῆς

(Ἐν περιθωρίῳ τῆς ἀναφορᾶς ἡ ἐξῆς κεῖται προσθήκη)

Πρὸς τούτοις σᾶς λέγομεν ὅτι ὁ ἅγιος πρωτοσύγκελλος κύρ Ἀγάπιος δὲν ἠθέλησε μὲ τὸν ἐρχομὸν του νὰ μᾶς δώσῃ τὰ γράμματα τῆς Μακαριότης σας λέγωντάς μας ὅτι τὴν πρώτην τοῦ ἐρχομένου Σεπτεμβρίου, ὅπου θέλει διαβάσῃ τὰ ἐπ' ἐκκλησίας γράμματα κατὰ τὴν προσταγὴν, ὅπου ἡ Μακαριότης σας τοῦ ἐδώσατε, τότε θέλει μᾶς τὰ δώσῃ· ἡμεῖς ὁμῶς τοῦ εἶπομεν ὅτι δώσε μᾶς τα, καὶ δὲν σὲ μέλλει· καὶ τὰ ἐπ' ἐκκλησίας γράμματα τότε ὅπου σᾶς ἐπρόσταξε ἡ Μακαριότης του θέλετε τὰ διαβάσῃ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ

ΙΕ'.

Τὴν σεβασμίαν μοι αὐτῆς Μακαριότητα δουλικῶς προσκυνῶ, μεθ' ὅσης μου τῆς εὐλαβείας κατασπαζομένον τὴν χαριτόβρυτον καὶ ἱερὰν αὐτῆς δεξιάν.

† Ἦν καὶ περιφρουροῖ καὶ διέποι τὸ θεῖον ἐν ἀκροτάτῃ ὑγίειᾳ, εἰρηναίαν τε ὄλως καὶ πανευδαίμονοῦσαν εἰς πολλῶν ἐτῶν παριππεύσεις.

Εὐθύς, ὅπου διὰ τῶν ἀγίων τῆς εὐχῶν κατευοδώθη εἰς τὰ ἐνταῦθα ἔγραψα τῇ Μακαριότητί Της περὶ τε τοῦ κατευοδίου μου καὶ περὶ τῶν μουλκιῶν, ὅτι δηλαδὴ ἀπεστάλησαν ἄνθρωποι εἰς τὰ αὐτόθι ἐκ μέρους τῆς πολιτείας μὲ ἄρζια μαχζάρια καὶ ἰλάμια, τόσον διὰ τὰ μούλκια τῆς κοινότητος, ὅσον καὶ τοῦ Ἀγίου Τάφου, καὶ περιμένεται ἡ ἔκδοσις ὁποῖα τις ἔσται. Κατὰ δὲ τὴν β' τοῦ τρέχοντος ἔλαβον διὰ χειρὸς τοῦ ἀγίου πρωτοσυγκέλλου κύρ Ἀγαπίου σεβάσμιόν μοι καὶ προσκυνητὸν αὐτῆς γράμμα, τὸ ὁποῖον ὡς εἶκός προσκυνήσας, καὶ ὑποδεχθεὶς τὴν πανοσιότητά του μετὰ τῆς προσηκούσης περιποιήσεως καὶ φιλοφροσύνης, ὡς παρὰ τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ἐκπεμφθέντα, ἔγνω καὶ τὰ ὅσα μοὶ ἐντέλλεται πατρικῶς, καὶ εἶμαι ἔτοιμος νὰ δείξω τὴν πᾶσαν εὐπειθειαν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὰς δεσποτικὰς αὐτῆς ἐπιταγὰς, κατὰ χρέος μου ἀπαραίτητον. Ὅμως, δεσπότη μου Μακαριώτατε, ἐγὼ εἶμαι βέβαιος πῶς ἡ Μακαριότης τῆς ὡς πατὴρ συμπαθῆς καὶ φιλόστοργος νὰ μὴ θέλῃ τῶν τέκνων τῆς τὴν φθοράν, οὔτε ἄλλους μὲν νὰ κυβερνᾷ, ἄλλους δὲ νὰ ἀπορρίπτῃ, πτωχεύσαντας ἐκ περιστάσεως, καὶ μάλιστα ἰκανοὺς χρόνους ἐκδουλεύσαντας εἰς τὸ ἅγιον ὄσπητιον. Τὰ κατ' ἐμὲ ἡ Μακαριότης Της ἠξεύρει πολλὰ καλά, ὡσὰν ὅπου διὰ ζώσης φωνῆς ἐξήγγειλα πάντα.

Ἐγὼ, δεσπότη μου, εὐρίσκομαι εἰς χρέος χιλίων γροσίων· διότι,

ἀφίνωντας τὴν ἄκραν δυστυχίαν καὶ ἀκαταστασίαν τοῦ τόπου, καὶ τὰς τόσας περιστάσεις καὶ συμφορὰς ὅπου μὲ ἀπήντησαν, δὲν εἶναι ἀκόμι τρεῖς χρόνοι ὅπου ἠγόρασα ἐπτὰ πουγγεῖα ἄσπρα τὸ τζιφτιλίκι, ἀγλαλὰ καὶ βιαίως, ὡσαύτως καὶ εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ νέου ὄσπητιοῦ μου ἐπῆγαν ἔξοδα ἰκανά, ὥστε ὅπου κατεδαπύνησα εἰς αὐτὰ τῶν τόσων μου χρόνων τὴν δούλευσιν, ὅπου ἠμποροῦσα καὶ ἐγὼ νὰ ἔχω διὰ ψαλτικόν μου ὡς παλαιὸς δούλος τοῦ Ἀγίου Τάφου. Ἐλθὼν δὲ ἤδη ἀπὸ βασιλευούσης ἐνταῦθα μὲ σκοπὸν καὶ γνώμην [καθὼς εἶχον καὶ προσταγὰς τῆς Μακαριότητός τῆς] νὰ πουλήσω, καὶ ἐκεῖ μὲν, ὅπου χρεωστῶ, νὰ δώσω, ἐκεῖθεν δὲ, ὅπου ἔχω λαβεῖν, νὰ λάβω, καὶ οὕτω νὰ συσταθῶ καὶ νὰ ἐτοιμασθῶ διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, τὰ πράγματα τὰ ἡῦρα εἰς τόσην δυστυχίαν, εἰς τόσην ταραχὴν καὶ σύγχυσιν, καὶ εἰς τόσην ἀκαταστασίαν, ὅπου εἶναι ἀνεκδιήγητος, καὶ μόνον ἀξία δακρύων πολλῶν. Νὰ πουλήσω; καὶ δὲν εὐρίσκω οὔτε τὸ ἡμισυ· οὔτε ὀλότελα ἀγοράζει τινὰς· νὰ ζητήσω ὅθεν ἔχω λαβεῖν; Καὶ εἶναι τῶν ἀδυνάτων· ὅτι οἱ μὲν ἐν φυλακῇ καθεκᾶστην, οἱ δὲ φυγᾶδες. Εἰς Λιβαδεῖαν, ὅπου εἶχα ἀνάγκην νὰ πηγαίνω, καὶ αὐτῆς ἡ τραγωδία θαρρῶ νὰ ἔγινεν ἀκουστὴ καὶ αὐτόθι. Τὰ χωρία τῆς κατεκᾶησαν ἀπὸ τὸν ζορμπᾶν ἐκεῖνον Ντελῆ Ἀχμέτη, οἱ ἐντόπιοι, ἄλλοι εὐρίσκονται κατακεκλεισμένοι μέσα εἰς τὸ κάστρον, καὶ ἄλλοι εἶναι φυγᾶδες ἔνθεν ἀκαίθην. Ὦντας λοιπὸν τὰ πράγματα εἰς τοιαύτην ὀλεθρίαν, καὶ ἀκόμι χείρονα ὅπου δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς τὴν περιγράψω, κατάστασιν, καὶ ὦντας ἐγὼ περιπεπλεγμένος εἰς λῆψιν καὶ δόσιν, εἶναι τῶν ἀδυνάτων κατὰ τὸ παρὸν νὰ κάμω καμίαν σύστασιν καὶ διόρθωσιν τῶν ὑποθέσεών μου· ὅθεν τοῦ μὲν ταξειδίου [ἀγκλὰ καὶ ἄκρα δυστυχία καὶ ζᾶλη καὶ ἀκαταστασία, καὶ κάλλιον ἦτον ἂν εἶχε μείνει ἕνα δύο χρόνους μπατάλικον] παραχωρῶ τῷ ἀγίῳ πρωτοσυγκέλλῳ, χωρὶς ὄλως νὰ ἔχω καμίαν μετοχὴν, κατὰ τὴν ἀπόφασιν καὶ προσταγὴν τῆς Μακαριότητός τῆς, τὰ δὲ ὑποστατικά καὶ αὐτὰ ὁμοίως μετὰ πάσης εὐπειθείας ἤθελα παραδώσῃ τῇ πανοσιότητί του, κατὰ τὰς σεβασμίας μοι αὐτῆς ἐπιταγὰς, καὶ ἤθελα κινήσει μετὰ προθυμίας διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὦντας τοῦτο πολλὰ ἐπιθυμητὸν εἰς ἐμένα· ἐπειδὴ ὁμῶς εὐρίσκομαι εἰς τοιαύτην κατάστασιν περιπεπλεγμένος καὶ ἐν ἀπορίᾳ, θαρρῶ ὅτι ἡ Μακαριότης τῆς ὡς πατὴρ συμπαθῆς καὶ φιλόστοργος, μαθοῦσα ἤδη τὰ περιστατικά καὶ ὅτι ἀκόμη δὲν ἐξεγλύτωσα, δὲν θέλει τὸ εὖρη εὐλογον νὰ παραδώσω τὰ ὑποστατικά, διότι ἐξ αὐτῶν ἐλπίζω, λαμβάνωντας τὰ πράγματα τὴν ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταβολὴν, νὰ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὸ χρέος μου, καὶ νὰ λάβω καμίαν σύστασιν καὶ κυβέρνησιν, καὶ οὕτω νὰ κινήσω διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ, νὰ ὑπάγω καὶ ἐγὼ ὡσὰν ἄνθρωπος καὶ ὄχι νὰ εἶμαι ἐνός καὶ ἄλλου ἐπιθεῆς· καὶ τοῦτο ἐλπίζω νὰ εἶναι

ἀρεστόν καὶ δεκτὸν εἰς τὴν Μακκαριότητά της, διότι ἐξίσου εἶμαι βέβαιος ἀγαπᾶ νὰ θεραπεύῃ τὸν κάθε ἕνα ἀπὸ τοὺς δούλους της ὡς χριστομίμητος.

Παρακαλῶ οὖν θερμῶς τὴν πατρικὴν αὐτῆς Μακκαριότητα, καὶ διὰ τοὺς τόσους κόπους, ὅπου ἔχω καταβάλῃ, καὶ διὰ τὴν παρευσαν ἐνδεῆ κατάστασιν, ὅπου εὐρίσκομαι, ἂν ἔχῃ καὶ ἐμένα ὡς παλαιὸν δούλον τοῦ Ἁγίου Τάφου νὰ με ἀφήσῃ εἰς τὰ ὑποστατικά, ἕως οὗ νὰ ἀναλάβω καὶ νὰ κυβερνηθῶ, καὶ τότε ἀσμένως καὶ μετὰ προθυμίας θέλω κινήσει διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ.

Περὶ τοῦ φερμανίου ὅπου τῆς προέγραφον, τοῦ ὁποίου ἔστειλα καὶ σημεῖωμα κατὰ τὸ ὕφος, ὅπου πρέπει νὰ γένη, παρακαλῶ νῆ μοὶ σταλθῇ, ἐπειδὴ καὶ εἶναι ἀναγκαῖον ὁμοίως καὶ ἕνα γράμμα παρακαλεστικὸν πρὸς τὸν ἐδῶ Μπεκίρ μπασιᾶ, διὰ νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὰς ὑποθέσεις μου καὶ νὰ μοὶ βοηθήσῃ εἰς τὰς ὁμολογίας ἐκείνας ὅπου ἔχω νὰ λάβω. Ὡσαύτως καὶ εἰς τοὺς προεστῶτας, ὁμοῦ καὶ ρουφέτια, τὸ νὰ μὴν ἐνοχλοῦν τὸν Ἁγίον Τάφον εἰς τὰ κοινὰ συδοσίματα.

Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι διὰ βίου φυλακτῆριον,

αψπ:'. Αὐγούστου εζ'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς ὑμετέραςσεβασμίον μοι Μακκαριότητος δούλος εὐτελής

Προσμένω δευτέραν της
σεβασμίαν μοι προσαγήν

καὶ ὄλος εἰς τὰς ἐπιταγὰς
ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἁγίου Τάφου

ΙΑΚΩΒΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΙΣΤ'.

Τὴν ὑμετέραν Θεοφροῦρητον καὶ σεβασμίαν ἡμῖν Μακκαριότητα δουλικῶς προσκυννοῦμεν, τὴν ἀγίαν αὐτῆς δεξιὰν εὐλαβῶς κατασπαζόμεθα.

† Ἦν περιφρουροῖ καὶ διέποι ἡ ἀνωτάτω πρόνοια ὑγιαίνουσιν ἀκροτάτως καὶ πάσης ἐπιηρείας ὑπερκειμένην ἐπὶ τὸν πανάγιον καὶ μακαριώτατον Θρόνον εἰς πολλῶν ἐτῶν περιόδους.

Ἄγκαλὰ καὶ προλαβόντως ἐγράψαμεν τῇ σῇ Μακκαριότητι, δεσποτα ἅγιε, περὶ τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ πρωτοσυγκέλλου ἡμῶν κύρ Ἀγαπίου, ὅτι τὸν ἐδέχθημεν μὲ μεγάλην μας εὐχαρίστησιν, ὡς ἀπὸ μέρους τῆς Μακκαριότησας πεμπόμενον, καὶ νῦν διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν ἐπιστολῆς ἐρχόμεθα νὰ σᾶς φανερώσωμεν ὅτι ὁ μὲν κύρ Ἀγάπιος ὄντας ὑποκείμενον σεβάσμιον καὶ κόσμιον δὲν ἔχασε κανένα ἀπὸ τὰ παλαιὰ κινήματα ὅπου οἱ πρώην πρωτοσυγκέλλοι ἐποιούσαν, καθὼς ἡμεῖς διὰ ἀγάπην τοῦ ἀγίου σπητίου τὸν ἐσυμβουλευσαμεν. Ἐν πρώτοις ἐστάθη τὸ κᾶθισμά του εἰς τὸ παλαιὸν Μετόχι, ὅπου τόσοι ἄλλοι πρωτοσυγκέλλοι ἐκεῖ πάντα τὸ ταξειδί του ἐτελείωναν, ἀγκαλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Μετόχι ὁ κύρ Ἰάκωβος τὸ ἕνα μέρος τὸ ἐπούλησεν, καὶ δὲν εὐχαριστήθη κἂν νὰ τὸ πουλήσῃ ἑνὸς χριστιανοῦ, παρὰ τὸ ἐπούλησεν εἰς τοῦρκον, εἰς κάποιον μουλᾶ Μουλᾶ Μπεκίρη Φούτουλον, καὶ κοντὰ εἰς αὐτὸ τὸ μετόχι ἦτον καὶ ἕνα λιατρίβιον, ὅπου τὸ λάδι ἀπὸ ταῖς ἐλθαῖς εὐγαίνουον, καὶ τὸ ἐπούλησεν καὶ αὐτὸ τοῦ αὐτοῦ Μουλᾶ Μπεκίρη, τὰ δύο, σπητι καὶ Λιατρίβι διὰ γρόσια τετρακόσια τριάντα, τὰ ὅποια αὐτὰ πολλα χρησιμεύουν εἰς τὴν πανοσιότητά του· καὶ παρακαλοῦμεν νὰ γένη ἕνα Φερμάνι φανερώωντας μέσα εἰς αὐτὸ ὅτι μὲ βία τὰ ἄρπαξε αὐτὸς ὁ Μουλᾶ Μπεκίρης Φούτουλος ἀπὸ τοῦ Ἰακώβου τὰς χεῖρας, ὄντας τοῦ Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶ τοῦ ἀλιτηρίου φίλος μουίνης καὶ ὄργανον ἐν ταῖς κακίαις του, τὸ ὅποῖον φερμάνι νὰ εἶναι χιταμπέτι εἰς τὸν Βοϊβόνδα τοῦ τόπου, ὅπου νὰ λάβῃ τὰ ἄσπρα, ὅπου ἔδωσε γρ. 430, καὶ νὰ παρθῇ τὸ σπητι καὶ τὸ λιατρίβι.

Ὅθεν, δεσπότη μου, σᾶς λέγομεν ὅτι τὸ μεγάλο μῖσος, ὅπου ἐλάβαμεν ἡμεῖς τὰ τέκνα σας εἰς τὸν κύρ Ἰάκωβον ἐστάθη ἡ αἰτία ὅπου ἡ ἀναξιότητά του, ἡ ἀμέλειά του, καὶ ἡ τρέλα του, διὰ νὰ δώσῃ τὰ μούλκια τοῦ Ἁγίου Τάφου εἰς αὐτὸν τὸν ἀλιτήριον Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶ, ὅπου ἠμποροῦσε νὰ κάμῃ μία φυγή, ὅπου μάλιστα τόσοι χριστιανοὶ μυστικῶς τὸν ἐλάλησαν συμβουλευόντας τον νὰ φύγῃ, καὶ δὲν ἠθέλησε παρὰ ἐστάθη ὡς πέτρα ἀτάρακτος· τοῦ ἐφαίνετο ὅπου ὡσάν φύγῃ ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, ἔχει νὰ χάσῃ τὸν παράδεισον. Ὅμοίως κάνει καὶ τώρα, δεσπότη μου, μόνον ὅπου ἡ Μακκαριότησας τὸν γράφετε προστάζωντάς τον διὰ νὰ πάῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ σημεῖωνετε εἰς ταῖς σεβασμίαις σας ἐπιστολαῖς, καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐλείψαμεν νὰ τὸν κράξωμεν τὸν κύρ Ἰάκωβον καὶ νὰ τοῦ δώσωμεν τὴν εἶδησιν ὅτι, ὅπου ἔχει νὰ δώσῃ καὶ νὰ λάβῃ, νὰ ξεμπερδεύσῃ· καὶ τὴν πρώτην τοῦ νῦν ἐρχομένου Σεπτεμβρίου ἔχει νὰ διαβάσῃ τὰ γράμματά του ὁ πρωτοσύγκελλος ἡμῶν κύρ Ἀγάπιος· καὶ ἡ πανοσιότησας, κύρ

Ἰακώβε — τοῦ ἐλαλήσαμεν — νὰ δώσης τῶν μούλκιων τὰ χοτζίτια καὶ τὰ γράμματα, ὁμοίως καὶ τῶν ἀγίων Ἀναργύρων νὰ σκεύη·» αὐτὸς ὁμως, δεσπότη μου, μᾶς ἀπεκρίθη « πῶς ἐγὼ γράφω τοῦ ἀγίου Μακαριωτάτου, διὰ νὰ μὲ ἀφήσῃ ἐδῶ, νὰ κάμω τὰ μούλκια ἡγουμενιὸν, καὶ νὰ ἀποθάνω ἐδῶ». — Πλὴν, δεσπότη μου, σᾶς δίδομεν τὴν εἶδῃσιν ὅτι ἡμεῖς τὸν Ἰακώβον μὲ κανέναν τρόπον δὲν τὸν θέλομεν, καὶ ἂν μᾶς ἐγράψετε διὰ νὰ σταθῇ ἐδῶ νὰ κάμῃ ἡγουμενιὸν τὰ μούλκια, ὅπου δὲν τὸ πιστεύομεν, ἡμεῖς θέλομεν τὸν διώξῃ μὲ καταισχύνῃ ἀπ' ἐδῶ ὅτι καὶ ἄλλαις κατηγορίαις καὶ ζημίαν μεγάλην ἐπροξένησεν εἰς τὸ ἅγιον σπῆτι ἀπὸ τὴν κακὴν τοῦ κεφαλὴν καὶ διὰ νὰ μὴ μολύνωμεν τὰς ἀκοὰς τῆς Μακαριότη σας ταῖς σιωποῦμεν.

Διὰ δὲ τὰ μούλκια, ὅπου ἔχει παρμέα ὁ ἀλιτήριος Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶς τοῦ Ἀγίου Τάφου, μὲ τὴν δόσιν τὴν κοινὴν τῶν ἄλλων μούλκιων, ὅπου ἐλπίζομεν νὰ γένη διὰ μέσου τοῦ ἐφέντη μας καπετὰν πασᾶ, θέλουν παρῆθῃ καὶ τοῦ ἀγίου σπητίου τὰ ὑποστατικά, πλὴν κατὰ τὸ παρὸν θέλετε στείλῃ εἰς τὸν καπὶ τζεχαγιᾶ τοῦ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας λαλῶντας περὶ ταύτης τῆς ὑποθέσεως, κἀνωντας βοήθειαν καὶ ἡ Μακαριότη σας. Πρὸς τούτοις θέλετε κρᾶξῃ καὶ τοὺς ἀνθρώπους μας, τὸν κύρ Νικολάκην Μπάρμπανον καὶ Παναγιώτην Μπερνέαν, νὰ πηγένη μαζῆ ὁ ἀνθρώπος σας εἰς τὸν καπὶ τζεχαγιᾶ τοῦ πασᾶ ἐφέντη μὲ τοὺς ἐδικούς μας ἀνθρώπους, καὶ νὰ λαλήσουν τῆς ἐνδοξότης του περὶ τοῦ Ἀγίου Τάφου τὰ μούλκια, ὁμοίως καὶ διὰ τῆς πολιτείας τὰ μούλκια, καὶ μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ ἐφέντη μας καπετὰν πασᾶ ἐλπίζομεν νὰ πάρῃ τέλος αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις.

Ὅθεν αὐθις παρακαλοῦμεν τὴν Μακαριότη σας περὶ τὸ στάσιμον τοῦ Ἰακώβου, ὅπου φαίνεται νὰ θέλῃ νὰ σταθῇ ἐδῶ, ὄντας ἀνόητος. Νὰ τοῦ γράψετε σφοδρῶς, ὅτι νὰ μισεύσῃ μία ὥρα ἀρχήτης ἀπ' ἐδῶ, νὰ μὴ τοῦ ἀκολουθήσῃ καμμία καταισχύνῃ· ὄντας ἀπὸ τὴν πανοσιότητά του οἱ χριστιανοὶ πολλὰ πληγωμένοι δὲν δύνονται νὰ βλέπουν τὰ ἀτοπήματά του· τὸ ὅποῖον δὲν ἀγαποῦμεν νὰ ἀκολουθήσῃ νὰ μὴ γελοῦν τὰ ἔθνη μὲ ἡμᾶς, ἐπειδὴ καὶ τὸν ἐγνώρισαν τόσον καιρὸν διὰ τοῦ Ἀγίου Τάφου ἀνθρώπον. Πρὸς τούτοις σᾶς φανερώνομεν, δεσπότη μου, ὅτι ἀφοῦ ἡ γνώμη τοῦ κύρ Ἰακώβου ἤθελε γένη διὰ νὰ ἐλθῇ πρὸς τὴν Μακαριότη σας ἐνδέχεται νὰ σᾶς εἴπῃ ὅτι νὰ στείλετε ἄλλο ὑποκείμενον ἐδῶ διὰ νὰ ἐπιστατήσῃ τὰ ὀλίγα μούλκια, ὅπου ἄφησεν ἀπούλητα ὁ Ἰακώβος, καὶ ἡμπορεῖ νὰ εἰσακουσθῇ ἡ αἴτησις αὐτὴ εἰς τὴν Μακαριότη σας, ὅθεν παρακαλοῦμεν αὐτὸ νὰ μὴ γένη, παρὰ νὰ ἀφίσετε τὸν κύρ Ἀγάπιον, ὅπου ἔχει τὸ ταξεῖδι, νὰ ἐπιστατῇ καὶ τὰ μούλκια, νὰ γνωρίζω-

μεν ἓνα πρωτοσύγκελλον· ὅτι αὐτὸ εἰς τὸν τόπον μας δὲν ἐστάθη, καὶ δὲν φαίνεται εὐλογον, ἐπεὶ δὴ ἀκολουθᾷ σύγχυσις εἰς τὸ μέσον.

Δὲν βαρύνομεν τὴν Μακαριότητά σας περισσότερο. Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶψαν μεθ' ἡμῶν ἀκριβῆς φυλακτήριον.

αψστ'. Αὐγουστου κῆ. Ἀθήνας.

Τῆς Σεβασμίου ἡμῖν Μακαριότητος ταπεινοὶ καὶ εὐπειθεῖς δοῦλοι καὶ εἰς τὰς προσταγὰς.

Ὁ ἡγούμενος Πεντέλης Κύριλλος
 ἡγούμενος Πετράκης.
 Συμεὼν ἡγούμενος φοναριάνης (α)
 Ἡσαΐας πρωτοσύγκελλος
 παπᾶ Γακύμης (οὕτω)
 Γεράσιμος ἱερομόναχος.
 Συμεὼν ἱερομόναχος.
 παπᾶ Ἰσίδωρος.
 Γαβριὴλ ἱερομόναχος.
 Σεραφεῖμ ἱερομόναχος
 Ἡσαΐας ἱερομόναχος.
 πνευματικὸς Φιλάρετος
 Θεοφάνης ἱερομόναχος.
 Νικόδημος.
 Παγκράτιος ἱερομόναχος.
 Διονύσιος ἱερομόναχος.
 Ἀγάπιος ἱερομόναχος.
 Ἰω. ἱερεὺς.
 πνευματικὸς Λαρεῦτιος
 Διονύσιος ἱερομόναχος.
 Λεόντιος ἱερομόναχος.
 Κοσταπλος ἱερεὺς. (β)
 Κύριλλος ἱερομόναχος.
 Γαβριὴλ ἱερομόναχος.
 Μακάριος ἱερομόναχος.
 Ἀνθιμος ἱερομόναχος. κτλ.
 παπᾶ Κωνσταντίας.
 πνευματικὸς Συμεὼν.
 Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος.
 Κύριλλος ἱερομόναχος
 Διονύσιος ἱερομόναχος.
 Ἀγαθάγγελος ἱερομόναχος.
 Μελέτιος ἱερομόναχος
 Μπέλος Τζανμβρῆς (;)
 Πέτρος Πιττάκης.

Χαιζῆ Σωτήρχος Καρόρης.
 Γεωργαντᾶς Βλασαρός.
 Ἀντώνιος Ροῦτος.
 Σταμάτης Πανταζῆς,
 Θεοδωράκης Καντζιλαιρης.
 Αναστάσιος Ῥύστος.
 Νικόλαος Μισεραλιώτης.
 Μιχάλης Πατούσας.
 Χριστόδουλος Πατούσας.
 Γιαννάκης Δημπρῆς (;)
 Μανολάκης Μακρῆς.
 Χατζῆ Παναγιώτης.
 Γιαννάκος Σαράντης.
 Μῆτρος Κροντιρᾶ.
 Γεωργαντᾶς Δανίλης.
 Κωνσταντῆς Λιμπέριος
 Σπύρος Σαπουντζίμπασης.
 Φυλαχτὸς Γρίνης.
 Παναγιώτης Λιμπέριος.
 Φυλαχτὸς Βιζᾶς.
 Κωνσταντῆς Κορινθίου.
 Σπυρίδων Τρικαλιανός
 Γεωργαντᾶς Κροντιρᾶ.
 Νικολὸς Ζητουνηάτης,
 Μιχάλης Μπαρμπάνου
 Πάνος Τζοάνης.
 Νικολὸς Δανίλης.
 Λάμπρος Μπριθός.
 Γίαννης Δελούδας.
 Σταμάτης Πασχάλης
 Γιαννάκος Καβαλάρης
 Παναγιώτης Βλάχος.
 Νικολὸς Μπόλματζας.
 Χατζῆ Καραούζης.
 Γιαννάκης Δημητρίου.

(α) Βεβαίως Καισαριανῆς

(β) ἴσως Κωνσταντίας.

Σωτήρχος Ἀθανασίου.
Θανάσης Λιμπέριος
Γεωργάκης Χαημαντᾶς.
Παναγιώτης Χτενᾶ.
Λουκᾶς Ταμπάκης.
Θανάσης Ταπάκης.
Νικολὸς Ταβάνης.
Ἀγγελάκης Λάρης.
Μῆτρος Μουχτίς.
Σπῦρο Τιμογγί.
Μῆτρος Τρικαλίτης.
Μῆτρος Βλαμᾶς.
Γιάννης Ποθητός,
Σωτήρης Πετρίτης.
Χατζῆ Μπενάρδος Δελσίδης
Στάμος Κοτωγάμης (οὔτω).
Γιαννάκης Πράβος.
Νικολάκης Γεασλονίκης(;))
Νικολάος Κορθεός.
Στεφανῆς Λιανοσταφίδα
Γεωργαντᾶ Κορύδης.
Γιαννάκης Καζαντζῆς.
Ἀργυρὸς Ποῦλος.
Ἀγγελῆς Κοπίδης.
Γιαννάκος Παπαστάμος.
Γιαννάκης Πολυζώης.
Ἀντώνης Σκληρός.
Νικολὸς Μπερνεάς.
Σωτήρχος Κάλκος.
Θανάσης Κοκάλης.
Γεωργάκης Κράνιος.
Νικολὸς Μενιδιάτης.
Σπῦρος Μποζιτζής.
Νικολάκης Γκίκας.
Σιδέρης Μαυρομαμάτης.
Δημήτρις Μπουγιουκλής.

Μῆτρος Σύγγρας.
Σπῦρος Χαηματᾶς.
Γιάννης Χτενᾶς.
Γιάννης Μπάμπαρας.
Γεωργαντᾶς Κτενᾶς.
Γεωργάκης Ρέκκας.
Νικόλαος Μῆτρου Ταβανᾶ.
Γιάννης Στάμου Ἀργυροῦ
Ἀποστόλης Ταμπίσκος.
Παναγιώτης Τζόκλιου.
Λημητράκης Ροῦτος.
Φυλαχτὸς Ἀρτινός
Σπῦρος Ρέντας.
Μιχάλης Κουρῆς.
Μῆτρος Σουνκαρᾶς
Παναγιώτης Καρόρη.
Σπῦρος Ἀβράμης.
Λινάρδος Λάρδης.
Μῆτρος Σακλαρᾶς (ἢ Σεκλαρᾶς ;)
Μῆτρος Κο(κ;)μόσης.
Μῆτρος Σουρμελῆς.
Γεωργάκης Χρηστάκης.
Νικολὸς Χατζῆ Δημήτρης.
Μῆτρος Βλάχος.
Μιχάλης Χτενᾶς.
Θοδωρῆς Γελαδάκης.
Ἀργυρὸς Μακρομεσιᾶς (;)
Μῆτρος Δρακάκης.
Ἀγγελῆς Βάσις (Βάζις ;)
Μῆτρος Γιούκης.
Σπῦρος Μάρκος.
Σιδέρης Μπηρσῆς.
Θανάσης Μπικῦνος,
Μιχάλης Μισαραλιώτης.
Γιαννάκης Κανταράκης.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΡΟΤΟΣΥΓΓΕΛΟΥ ΑΓΑΠΙΟΥ

ΙΖ΄.

Τὴν σεβασμίαν ἡμῶν κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροῖ [ὡς συνηθως].

Τὸ ἀπὸ κῆ Σεπτεμβρίου δεσποτικὸν γράμμα ἔλαβον τῆς σῆς μακαριότητος τοῦ ἀπελλόντος νοεμβρίου κς΄, καὶ κατὰ τὸ πρέπον ὡς δούλος τὸ ἐπροσκύνησα. Ἐγνων καλῶς καὶ τὰ προσταχθέντα περὶ ἐμοῦ, ὁμοίως καὶ ὅσα περὶ τοῦ Ἰακώβου ἐσυμβουλευσατε πατρικῶς διὰ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ μετὰ τῆς συνοδίας του. Ἡ συνοδεία του ὁμως ἐγνώρισε πολὺ καλὰ τὴν δεσποτικὴν τῆς προσταγῆν ἀπὸ τὰ πρῶτα γράμματα, ὅπου ἐδώσατε εἰς ἐμένα μὲ τοῦ πρωτοσυγγελλάτου μου τὸν ἐρχομόν, καὶ ὡς εὐπειθεῖς δούλοι ὑπήκουσαν, καὶ νῦν εὐρίσκονται εἰς Ἱερουσαλήμ· ὁ δὲ Ἰακώβος ἐπροσμενεῖν ἕως τώρα, διὰ νὰ στείλετε δεσποτικὸν σας γράμμα ἀφίνωντάς τον ἡγούμενον πρὸς τὰ ἐνταῦθα, μὲ ὅλον ὅπου ἐδῶ τὴν Ἀθήνα καλῶς ἐγνώρισεν εἰς τί μῖσος τὸν ἔχουν, καὶ τὸ περισσότερον τὴν προσταγῆν τῆς Μακαριότητος σας ὅπου ἦτον νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἀκόμη ἤλπιζε. Τώρα δέ, ὅπου εἶδε καὶ τρίτην φοράν τὴν δεσποτικὴν σας προσταγῆν ἀπελπίστη πῶς ἔχει νὰ φύγῃ ἀπ’ ἐδῶ, ὡσὰν νὰ τοῦ ἔλεγαν πῶς ἔχει νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν κόλασιν· μετέτοιαν λύπην εὐρίσκεται ὁ ἄνθρωπος, καὶ δὲν γνωρίζει πῶς ἢ εὐσπλαγνία τῆς Μακαριότητος σας εἶναι μεγάλη, καὶ ἀπ’ ἐκεῖνο ὅπου ἤθελε νὰ σταθῇ ἢ ὁσιότητά του ἐδῶ διὰ ἡγούμενος, ὡς ἐκεῖνο τὸ διακόνημα, ὅπου θελετε προστάξῃ εἰς Ἱερουσαλήμ νὰ τοῦ δοθῇ, μεγάλην διαφορὰν εἶναι εἰς τὸ ἀναμεταξύ. Ὅθεν μυρίας εὐχαριστίας διδῶ τῷ αὐθέντη καὶ δεσπότῃ μου νὰ τὴν στερεώνη ὁ ἅγιος Θεὸς εἰς τὸν μακαριώτατον αὐτῆς θρόνον εἰς γῆρας βαθύτατον, ὅπου νὰ τὴν ἔχωμεν σκέπην καὶ βοήθειάν μας· ἐπειδὴ οἱ προεστοὶ τῆς Ἀθήνας ὡς ἔλαβον τὸ δεσποτικὸν αὐτῆς γράμμα μεγάλην χαρὰν ἔλαβον. Παρακαλῶ ὁμως πάντα νὰ ἐνθυμᾶσθε τὸν δούλον σας μὲ δεσποτικά σας γράμματα, ἐγὼ δὲ δὲν λείπω πάντα νὰ κάμω τὸ χρέος μας, καὶ τὴν κατάστασίν μου πάντα νὰ σημειῶνω πρὸς τὸν δεσπότην καὶ ἐλπίζω μὲ τὰ δεσποτικά καὶ πατρικά σας γράμματα, ὅπου πρὸς τοὺς προεστοὺς πέμπετε, νὰ ἤθελαν λάβῃ σέβας καὶ συστολὴν καὶ περὶ τεκλίφια τευτερίων νὰ μὴν ἐνοχλήσουν, ἀφοῦ ὁμως εἶναι τὸ ναζάρι τοῦ δεσπότη μου πρὸς τὸν δούλον του.

Πλὴν παρακαλῶ, δεσπότη μου, τὴν Μακαριότητά σας καὶ αὐθις

[Αἱ ὑπογραφαὶ εἶναι εἰς τρεῖς στήλας. Πᾶσαι κάκιστα γεγραμμέναι, μετ’ ἀνορθογραφῶν ἐκπληκτουσῶν. Κάλλιστα καὶ ὀρθῶς γεγραμμέναι διακρίνονται μόνον αἱ τοῦ ἡγουμένου Πεντέλης Κυρίλλου καὶ τοῦ πρωτοσυγγελλοῦ Ἡσαίου, αἱ τῶν δύο Πατουσαδῶν καὶ πρὸ πασῶν ἢ τοῦ Σπυρίδωνος Τρικαλιανοῦ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἔγραψε τὰ ἴδια παράπονι πρὸς τὸν πατριάρχην καὶ ὁ Ἀγάπιος, ἅτινα περιττὸν ἐνόμισα νὰ μεταγραφῶσι].

ὅτι τὸ μέρος τοῦ Μετοχίου, ὅπου φαίνεται νὰ λέγεται ὀσπητοκάθησις, ὅπου πρῶτον ἦτον ἓνα μὲ τὸ Μετόχι, ὁμοίως καὶ τὸ ἐλιατρίβιον, ὅπου εἶναι πλησίον τῆς αὐτῆς ὀσπητοκαθήσεως τοῦ Μετοχίου, τὰ ὅποια δύο αὐτὰ - ἀ ἐπούλησεν ὁ Ἰάκωβος εἰς κάποιον Μουλᾶ Μπεκήρη Φούτουλον ὀνομαζόμενον διὰ γρόσια 430, δι' αὐτὰ αὖθις παρακαλῶ, δεσπότη μου, νὰ γένη ἓνα φερμάνι καὶ νὰ σταλθῆ πρὸς τὸν δούλον σας νὰ εἶναι χιταμπέντι εἰς τὸν Βοϊβόνδα τῆς Ἀθήνας, καὶ ἂν δὲν τὸ ἐνεργήσῃ ὁ Βοϊβόνδας, νὰ ἔχη τὸ κύρος νὰ πηγένη εἰς τὸν πασᾶ τῆς Εὐρίπου· αὐτὸ τὸ φερμάνι νὰ γένη τώρα νὰ μὲ σταλθῆ, τὸ ὅποιον νὰ διαλαμβάνη ὅτι νὰ λάβῃ ὁ Μουλαμπεκίρης Φούτουλος τὰ ἄσπρα ὅπου ἔδωσε γρ. 430, καὶ νὰ δίδῃ τὴν ὀσπητοκάθησιν καὶ ἐλιατρίβιον, ἐπειδὴ τὸ ὑποκείμενον, ὅπου τὰ ἔχει ἀγορασμένα, εἶναι ἐντόπιον καὶ θέλει λάβῃ συστολήν, καὶ εὐθὺς βλέπωντας τὸ Φερμάνι θέλει τὰ δώσῃ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὰ μὲ δίδουν μεγάλην σύγχυσιν καὶ στενοχωρίαν εἰς τοῦ Μετοχίου τὸ κάθησμα, καὶ ἀφοῦ τὰ λάβῃ λαμβάνω ἀνάπαυσιν. Τὰ δὲ λοιπὰ μούλια, ὅπου μᾶς ἔχει παρμένα ὁ πρῶην μαλικιανὲ σαϊνῆς τῆς Ἀθήνας Χατζῆ Ἀλῆ ἀγάς, μὲ τὸν ἐρχομὸν τοῦ γαζῆ Χασάν πασᾶ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας, θέλετε ἐνεργήσῃ τὴν ὑπόθεσιν, καὶ μὲ τὴν Βοήθειαν τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ δι' εὐχῶν σας ἐλπίζω νὰ τὰ πάρωμεν ὀπίσω, ἔχοντας τὸ ναζάρι καὶ τὴν προστασίαν τοῦ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ὅπου θέλουν ἐλθῆ μαζί του, ἐπειδὴ φαίνεται ὅτι ἀπὸ ταῖς 15 τοῦ ἀπερχομένου νοεμβρίου ἐμίψουσιν δέκα πέντε χριστιανοὶ στελεμένοι ἀπὸ τὸ μέρος τῆς κοινότητος διὰ τὸ Βοϊβονδελίκι τοῦ ἐρχομένου χρόνου διὰ τὸν σιλικτάραγα τοῦ καπετὰν πασᾶ ἐφέντη μας, ἐπειδὴ ἡ κοινότης φαίνεται ὅτι εἶναι κατὰ πάντα εὐχαριστημένοι, καὶ ἔχουν νὰ ἐλθῆ μαζί του εἰς Βασιλεύουσαν.

Παρακαλῶ τὸν δεσπότην μου νὰ μοῦ στείλῃ μερικὰ σάβανα, καὶ ἀρκετὰ συγχωροχάρτια, ὅτι δὲν ἔχω τελείως. Ὅμοίως νὰ γράψετε δύο γράμματα εὐχετικά εἰς τοὺς καρδοκυρέους τῆς Κούμης Εὐρίπου· ὁμοίως νὰ γράψετε καὶ ἄλλα δύο εὐχετικά γράμματα εἰς τοὺς προσκυνητὰς καὶ καρδοκυρέους τῆς Ὑδρας, ἂν εἶναι ὀρισμὸς σας νὰ πηγένω καὶ ἐκεῖ.

Οἱ χριστιανοὶ ἔχουν ζῆλον νὰ δώσουν ἐλεημοσύνην· ὅθεν τὰ χρέη τοὺς ἐπερικύκλωσεν καὶ ἡ Μακαριότη σας νὰ κάμετε ἓνα ἔλεος νὰ λαλήσετε διὰ ζώσης φωνῆς τὸν παναγιώτατον δεσπότην, διὰ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τὸν πκρόντα ἀρχιερέα, ὅπου αὐτὸς φαίνεται καὶ προξενεῖ τόσα σκάνδαλα, ἐπειδὴ αὐτὸς ἔχει τρεῖς τέσσαρας ἀνθρώπους μας σκανδαλοποιούς, καὶ ὀργανίζει τόσα κακά· καὶ προσκυνοῦν ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι τὴν Μακαριότητά σας, καὶ νὰ δώσετε καὶ τὸν πλήκον,

ὅπου σᾶς περικλείουν εἰς τὸν παναγιώτατον καθὼς σᾶς γράφουν καὶ ἡ εὐγενεία τους.

Ὁ δὲ Ἰάκωβος ἀρχιμανδρίτης μᾶς ἐπαράδωσε τὰ χοτζέτια τῶν μουλκιῶν καὶ τὰ γράμματα.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τούτου δουλικῶς· αἱ δὲ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶψαν μεθ' ἡμῶν διὰ βίου παντός.

αψψς'. Δεκεμβρίου β'. Ἀθήνησιν.

Τῆς σεβασμίας ἡμῶν Μακαριότητος εὐτελῆς δούλος καὶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς εὐπειθέστατος πρωτοσύγκελλος τοῦ Ἁγίου Τάφου

ΑΓΑΠΙΟΣ

Πρὸς τοῦτοις παρακαλῶ ὅταν γράψετε γράμματα πρὸς τὰ ἐνταῦθα κοινῶς νὰ σημειώνετε καὶ πρὸς τὸν Μπεκίρ πασᾶ χαιρετισμούς, ἐπειδὴ αὐτὸς φαίνεται πῶς εἶναι ἐπίτροπος τῆς κοινότητος, καὶ διαφεντευτῆς τοῦ μοναστηρίου, καὶ εἶναι χρεῖα νὰ λάβῃ τοὺς χαιρετισμούς ἀπὸ τὴν Μακαριότη σας· τὸ ἔχει διὰ καύχημα.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΙΗ'.

Τὴν σεβασμίαν ἡμῶν κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροῖ [ὡς συνήθως].

Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος νοεμβρίου ἠξιώθημεν τοῦ ἀπὸ κβ'. Σεπτεμβρίου σεβασμίου ἡμῶν εὐχετικοῦ γράμματος τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος, καὶ ἀμέτρως ὑπερεχάρημεν διὰ τὴν πρὸς ἡμᾶς τοὺς εὐτελεῖς δεσποτικὴν εὐνοίαν καὶ κλίσιν καὶ τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς ὁθεν καὶ ἡμεῖς καὶ ἐξ ἀρχῆς καὶ ἤδη θέλομεν δείχνει ὄλην τὴν ὑπεράσπισιν καὶ διαφένδευσιν καὶ χριστιανικὸν ζῆλον πρὸς τὸν πρωτοσύγκελλον τῆς κυρ Ἀγάπιον, ὡσὰν ὅπου ἡ πρὸς τὴν πανοσιότητά του παρ' ἡμῶν βοήθεια καὶ ἐπίσκεψις διαβαίνει πρὸς τὸν Πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον, τὸ κοινὸν προσκύνημα καὶ καύχημα τῆς εὐαγοῦς καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν χριστιανικῆς λατρείας καὶ πίστεως. Εἰς τοῦτο λοιπὸν ἄς μὴν ἔχη ὄλως καμίαν ἀμφιβολίαν ἡ Μακαριότης τῆς, ἀλλὰ κατὰ τὸ χριστιανικὸν χρέος ἄς μᾶς γνωρίζῃ ὄλως ἐδικούς τῆς καὶ καλοθελήτας καὶ υπερασπιστὰς τοῦ Παναγίου Τάφου ὡς κοινοῦ ἁγίου ἡμῶν ὀσπητίου. Παρακαλοῦμεν δὲ καὶ ἡμεῖς ὅλοι θερμῶς τὴν πατρικὴν αὐτῆς Μακαριότητα νὰ μᾶς ἔχη πάντοτε εἰς τὴν δεσποτικὴν αὐτῆς εὐνοίαν καὶ ἀγάπην καὶ προστασίαν, καὶ νὰ μᾶς ἐπιβραβεύῃ ἀδιαλείπτως τὰς πατρικὰς αὐτῆς

εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ἀξιοῦσα ἡμᾶς ἐνίοτε καὶ σεβασμίων αὐτῆς εὐχετικῶν γραμμάτων.

Ὁ ἀρχιμανδρίτης κύρ Ἰάκωβος, μὲ τόσες φοραῖς ὅπου εἰς τὸ κονσέγιον τὸν ἐλαλήσαμεν κοινῶς κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Μακαριότητος σας ὅτι νὰ παραδώσῃ ὅλα τὰ γράμματα καὶ χοτζέτια τῶν μουλκίων τοῦ ἁγίου πρωτοσυγκέλλου κύρ Ἀγαπίου, καὶ νὰ ἀπέλθῃ εἰς Ἱερουσαλήμ, καὶ ἡ ὁσιότης του πάντα ἐπρόσμενε διὰ νὰ τὸν ἀφίσετε ἡγούμενον, τέλος πάντων καὶ μετὰ τῆς τρίτης προσταγῆς τῆς Μακαριότητος σας καὶ μὲ τόσους ἐλεγμούς, ὅπου τοῦ ἐκάμαμεν, ἐδυνήθη νὰ εἰσακούσῃ καὶ νὰ ἀφιέρωσῃ τὰ γράμματα καὶ χοτζέτια τῶν μουλκίων τοῦ πρωτοσυγκέλλου κύρ Ἀγαπίου, καὶ ἀκομὴ κρατεῖ μερικά εἶδη, καὶ εἰς τοσον ἦλθεν εἰς ἀγανάκτησιν ὁ ἀρχιμανδρίτης, ὅπου ὅλα τὰ μαλλιά καὶ στρώματα καὶ χαλκωματικά, ἕως τὰ τζούπια τοῦ Μετοχίου, τὰ ἐπούλησε καὶ δὲν ἠθέλησε νὰ τὰ δώσῃ τοῦ κύρ Ἀγαπίου· τὸ ἠῦραμεν ὁμως εὐλογον ὅτι νὰ τὰ λάβῃ ἀπὸ ἐκείνους, ὅπου τὰ ἐπούλησε, καὶ νὰ τὰ δώσῃ εἰς χεῖρας τοῦ κύρ Ἀγαπίου. Παρακαλοῦμεν δὲ νὰ λάβετε τὴν ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ὀσπητοκάθησιν αὐτὴν, ὅπου φαίνεται νὰ ἦτον πρῶτα μὲ τὸ Μετόχι ἓνα, ὁμοίως καὶ τὸ ἐλιατρίβιον, ὅπου εἶναι πλησίον τῆς αὐτῆς ὀσπητοκαθήσεως τοῦ Μετοχίου, νὰ γένη διὰ αὐτὰ τὰ δύο ἓνα φερμάνι, νὰ εἶναι χιταμπέντι εἰς τὸν βοϊβόνδαν τῆς Ἀθήνας, καὶ ἐξ ἐναντίας εἰ μὲν καὶ δὲν ἠθελεν ἐνεργηθῆ ἀπὸ τὴν ἐνδοξότητά τον, νὰ ἔχῃ τὸ κύρος νὰ τὸ ἐνεργῇ ὁ πασσᾶς τῆς Εὐρίπου, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ὁ ἀγοραστής, ὅπου τὰ ἔχει παρμένα, ὀνομαζόμενος Μουλᾶ Μπεκίρης Φούτουλος εἶναι συμπατριώτης, καὶ βλέπωντας τὸ φερμάνι, ἐλπίζομεν νὰ λάβῃ εὐθὺς συστολὴν καὶ νὰ λάβῃ τὰ γρόσια 430, καὶ νὰ δώσῃ ὀπίσω τὴν ὀσπητοκάθησιν καὶ τὸ ἐλιατρίβιον, τὸ ὅποιον φερμάνι νὰ γράφῃ τοὺς ἐπιτρόπους καὶ προεστῶτας τῆς Ἀθήνας βεκίλιδες τοῦ φερμανίου, καὶ τὸν ἅγιον πρωτοσύγκελλον νὰ μὴν τὸν ἀνακατώνετε περὶ τούτου. Καὶ μὲ τὸν ἐρχομὸν εἰς Βασιλεύουσαν τοῦ γαζῆ Χασᾶν πασσᾶ καπετὰν πασσᾶ ἐφέντη μας ἀπὸ τὸ Μισίρι, θέλουν ἔλθῃ καὶ οἱ ἄνθρωποι μας πρὸς τὰ αὐτόθι μαζί τον, καὶ τότε θέλετε ἐνεργῆσῃ καὶ διὰ τὰ λοιπὰ μούλκια, ὅπου ἔχει παρμένα ὁ ἀλιτήριος πρῶν μαλικιανὲ σαϊπῆς μας Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶς.

Ἴδου ὅπου ἐξαποστέλλομεν αὐτῇ καὶ μίαν κοινὴν ἀναφορὰν πρὸς τὸν παναγιώτατον, τὴν ὁποίαν ἀφοῦ διαβάσῃ καὶ καταλάβῃ τὴν ὑπόθεσιν, θέλει τὴν σφραγίσῃ μὲ μίαν σφραγίδα ἀνώνυμον, καὶ παρακαλοῦμεν ἐξ ἅπαντος θερμῶς τὴν σεβασμίαν ἡμῶν αὐτῆς Μακαριότητα νὰ ἀναλάβῃ τὸν κόπον ὅπου νὰ τὴν ἐγχειρίσῃ ἢ ἰδίᾳ τῷ παναγιωτάτῳ,

καὶ πρὸς τούτοις παρακαλοῦμεν νὰ λαλήσῃ ἐπιπόνου εἰς τὴν Παναγιότητα του ὅσα εἶναι γνωστά της, καθὼς τὰ ἐθεωρήσατε εἰς τὴν περικεκλεισμένην ἀναφορὰν, καὶ ὅπου εἴσθε βέβαιοι ἐξ ἀρχῆς τῆς ὑποθέσεως· καὶ ἂς μὴ ἀκούῃ λόγια ἐπίπλαστα καὶ ψευδῆ γράμματα, ὅπου μερικοὶ μετὰ τοῦ κύρ Ἀθανασίου ἴσως στέλνουν εἰς τὴν Παναγιότητα του, θέλωντας νὰ φέρνουν σκάνδαλα καὶ ἔξοδα εἰς τὴν πληγωμένην καὶ καταχρεωμένην πατρίδα μας, καὶ αὐτὰ ὅλα τὰ γνωρίζομεν ἀπὸ ἓνα πλάνον καὶ ὑποκριτὴν, ὅπου μᾶς ἐκόλησεν εἰς τὴν πατρίδα μας· δεσπότης μας θέλει νὰ εἶναι [ὁ] κύρ Ἀθανάσιος, καὶ διεγείρει τόσα σκάνδαλα καὶ ἔξοδα, μ' ὅλον ὅπου ἡμεῖς πρὸς τὴν Παναγιότητα του κοινῶς ἐγράψαμεν μύριες φοραῖς ὅπου δὲν θέλομεν τὴν πανιερότητά του διὰ ἀρχιερέα μας, καὶ κάνει ἀδίκον εἰς τὴν πατρίδα μας ὅπου δὲν δίδει πίστιν εἰς ταῖς κοιναῖς ἀναφοραῖς μας. Ἐσημειώσαμεν πρὸς τούτοις εἰς τὴν Παναγιότητα του νὰ στείλῃ πρὸς τὰ ἐνταῦθα ἓνα θεοφοβούμενον ἔξαρχον διὰ νὰ βεβαιωθῇ πόσα κακὰ καὶ ἔξοδα ἀκολούθησαν ἐξ αἰτίας τῆς Πανιερότητός του.

Παρακαλοῦμεν δὲ καὶ αὖθις νὰ μᾶς ἀξιῶσι συνεχῶς τῶν δεσποτικῶν της γραμμάτων προστάζουσα ἡμᾶς ὡς δούλους της εἰς ὅσα μᾶς γνωρίζει ἱκανούς, καὶ θέλει μᾶς εὖρη κατὰ πάντα προθυμοτάτους. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος δουλικῶς· αἱ δὲ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαί εἴησαν μεθ' ἡμῶν διὰ βίου παντός.

αφ' ἡμῶν. Δεκεμβρίου β'. Ἀθήνησιν.

Τῆς ὑμετέρας σεβασμίας ἡμῶν Μακαριότητος δοῦλοι εὐτελεῖς καὶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς εὐπειθέστατοι.

[Ὑπογράφουσιν ὁ πρῶν Κυρῶν Κωνσταντῆς Διονύσιος, οἱ ἡγούμενοι Πεντέλης, Πετράκη, καὶ Καισαρειανῆς, εἰκοσιεπτὰ ἱερομόναχοι καὶ ἐξήκοντα καὶ εἰς πολῖται, πάντες ἀνορθογράφοι καὶ κάμισα ὑπογράφοντες, πλὴν τοῦ Σωτηρίου Τρικαληνοῦ, τοῦ Δημητρίου Καλογερά, τοῦ Χατζῆ Δημητρίου Πανταζῆ, τοῦ Χατζῆ Σπυρίδωνος Σαλανίτου, τοῦ Ἰωάννου Μπενιζέλου, καὶ τοῦ Ἀναστασίου Ῥύστου.]

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΓΑΠΙΟΥ

ΙΘ'.

Τὴν ὑμετέραν κτλ. Ἦν καὶ περιέποι [ὡς συνήθως].

Μετὰ τὰς δουλικὰς ἐδαφιαίας ἡμῶν προσκυνήσεις δηλοποιοῦμεν τῷ θεοδοξάστῳ ὕψει τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος ὅτι κατὰ τὴν κθ' τοῦ παρελθόντος μαρτίου ἔλαβον τὸ ἀπὸ κή. δεκεμβρίου γεγραμμένον σεβασμιον καὶ πατριαρχικὸν γράμμα της, καὶ ὡς δούλος τὸ ἐπροσκύνησα, ἐξ

οὐ ἔγνω τὰ ὅσα πατρικῶς καὶ φιλοστόργως παραινεῖ καὶ μᾶς συμβου-
 λεύει. Πλὴν ἐγώ, Μακαριώτατε αὐθέντα καὶ δέσποτα, ἐρχόμενος ἐδῶ
 εἰς Ἀθήνας, εἶδα τὰ κινήματα τῶν Ἀθηναίων, ὅπου κάνουν πρὸς τὸν
 ἀρχιερέα τους, ὅτι δηλαδὴ μὲ κανένα τρόπον δὲν τὸν θέλουν, ἐπειδὴ καὶ
 λέγουν πῶς νὰ ἦτον ἐκλελεμένος ἀπὸ τὸν ἀλιτήριον Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶν,
 πρῶην μαλικιανε σαϊπῆ τους, καὶ ἡ πανιερότης του ἐρχάμενος εἰς Ἀθή-
 νας δὲν ἐκοίταζε τὸν κοινὸν λαόν, ὅπου μὲ ἐκείνους ἔμελλε νὰ ζήσῃ,
 παρὰ ἐπρόβλεψε μόνον εἰς πέντε ὑποκείμενα, ὅπου αὐτοὶ ἦσαν ὅλως
 δοσμένοι διὰ νὰ μεταφέρουν τὸν Χατζῆ Ἀλῆ ἀγᾶν εἰς τὰς Ἀθήνας, νὰ
 κάμουν ταῖς πρώταις κακίαις τους, ζημίαις καὶ φθοραῖς τοῦ τόπου· καὶ
 ἀφοῦ ἐμπράκτως ἡ πανιερότης του ἔδειξε δύο τρία μεγάλα κάζα, ὅπου
 εἶναι εἰς πολυλογία νὰ τὰ διηγηθῶ τῆς Μακαριότη σας, ὡς λέγουν, οἱ
 Ἀθηναῖοι πλέον μὲ κανένα τρόπον δὲν τὸν ἠθέλησαν. Βλέποντας δὲ ἔτζι
 ἡ Πανιερότης του ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἐσκληρίθησαν κατ' αὐτοῦ, ἐμίσεισεν
 ἀπὸ τὰς Ἀθήνας κρυφίως, καὶ ἐπῆγεν εἰς Λιβαδεῖαν. Εἰς τὸν αὐτὸν
 καιρὸν ἦλθε καὶ ὁ δοῦλός σας πρὸς τὰ ἐνταῦθα· ἡ Πανιερότης του δὲ ὡς
 φαίνεται ἤθελε ὅτι νὰ τοῦ ἀκολουθήσω καὶ ἐγὼ εἰς Λιβαδεῖαν, μὰ αὐτό,
 δεσπότη μου, ἦτο συμφέρον τοῦ ἀγίου ὀσπητίου; ἀφ' οὗ βλέπω κατὰ
 πάνω του τόσην ὀρμὴν τῶν Ἀθηναίων κοινῶς, ἐχρησίμεινε νὰ πάω εἰς
 Λιβαδεῖαν; καὶ ἂν ἀγαποῦσα νὰ πηγαίνω, βέβαια δὲν ἀποκοτοῦσα, ὅτι
 ἐκείνον τὸν καιρὸν ἐφύλαγαν τοὺς δρόμους, καὶ ἤθελαν νὰ μὲ φέρουν
 ὀπίσω κακῶς ἔχοντας, καὶ νὰ χάσω τὸ σέβας, ὅπου ἀπὸ καλήν τους
 διάθεσιν μὲ ἐπρόσφεραν, καὶ νὰ μοῦ κάμουν καὶ μύρια ἀτομήματα, ὅσα
 δὲν ἔκαμαν τοῦ Ἰακώβου, καὶ νὰ προξενήσω καὶ ζημίαν εἰς τὸ πουγγεῖον
 τοῦ ἀγίου ὀσπητίου. Εἰς δὲ τὰς ἡμέρας, ὅπου εὐρίσκουμουν εἰς τὰς Ἀθή-
 νας, μὲ ἐλάλησαν κοινῶς ὅλο τὸ πλῆθος, ὅτι ἡμεῖς τὴν ὀσιότητά σου
 ἀγαποῦμεν, καὶ διὰ τοῦτο σὲ παρακαλοῦμεν νὰ γράψῃς τῆς Μακαριότη
 σου νὰ μεσιτεύσῃ πρὸς τὸν Παναγιώτατον νὰ μᾶς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοῦτο
 τὸ ὑποκείμενον, ὅπου μᾶς ἔστειλε διὰ ἀρχιερέα μας, καθὼς γράφομεν καὶ
 ἡμεῖς τῆς Μακαριότητος σου. Ἐγὼ τοὺς ἀπεκρίθην ὅτι φθάνει ὅπου γρά-
 φετε εἰς τὸν Παναγιώτατον, τί χρεῖα εἶναι νὰ γράφετε καὶ εἰς τὸν Μα-
 καριώτατον; Αὐτοὶ δὲ ὅμως μὲ ἀπεκρίθησαν μεγαλοφώνως ὅλοι ὅτι καὶ
 ἡμεῖς νὰ τοῦ γράψωμεν, καὶ θέλομεν καὶ τὴν ὀσιότητά σου νὰ τοῦ γρά-
 ψῃς, καὶ αὐτὸ τὸ γράμμα, ὅπου νὰ γράψῃς, νὰ τὸ φέρῃς νὰ τὸ διαβά-
 σωμεν ἐδῶ. Ἐγὼ δὲ πάλιν τοὺς ἀπεκρίθηκα ὅτι μὴν ἀνακατώνετε τὸν
 Μακαριώτατον εἰς τούτην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ αὐτοὶ ἐφώνησαν παμπλη-
 θεῖς ὅτι ἡμεῖς τὸν Μακαριώτατον τὸν ἔχομεν ἐδικόν μας καλοθελήτην,
 καὶ κάμε καθὼς σοῦ λέγομεν. Τί νὰ κάμω τότε, δεσπότη μου μὲ τὸν

λαόν, ἢμποροῦσα νὰ ἀντειπῶ; παρὰ ἔτζι ἐκινήθηκα ὡς καὶ εἶναι γνω-
 στὸν σας ἀπὸ τὰ γράμματα, ὅπου πρὸς τὴν Μακαριότητά σας ἔστειλα.
 Καὶ ἐπάνω εἰς αὐτά, ὅπου σᾶς ἔδωσαν νὰ καταλάβετε διὰ τὸν δοῦλόν
 σας, δὲν πταίει τόσον ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν, ἐπειδὴ ὁ Ἰακώβος ἐμίσεισεν
 ἀπ' ἐδῶ αὐτὰς τὰς ἡμέρας, καὶ ἐπῆγεν εἰς Ὑδρα, καὶ ἐκεῖ ἔρρηξε τὴν
 ἄγκουράν του, καὶ δὲν ἔπαυε πλέον καθημερινῶς ἀπ' ἐκεῖ ὅσα ψεύματα
 ἤθελε διὰ τὸν δοῦλον σας νὰ γράφῃ πρὸς τὸν ἅγιον Ἀθηνῶν, ὁμοίως καὶ
 εἰς τοὺς ἄρχοντας Λιβαδίτας, ὅτι ὁ Ἀγάπιος ἔτζι κάμει διὰ τὴν Πανιε-
 ρότητά σας καὶ τάχα νὰ ἔγιναι εἰς ταραφί· καὶ ἐγώ, μάρτυς μου ὁ Κύριος,
 δεσπότη μου, καὶ μὲ τὴν κατάρρα τῆς Μακαριότη σας, ἔξω ἀπὸ τὸ γράψιμον
 ἐκεῖνο ποῦ ἐπρόσφερα τῆς Μακαριότητος σας καὶ αὐτὸ ἐστάθη ἀπὸ μεγάλην
 μου βίαν καὶ στενοχωρίαν τοῦ λαοῦ, ἄλλο τίποτες διὰ λόγου ἢ παρακίνησιν
 ἐναντίον τοῦ ἀρχιερέως νὰ ἔκαμα, μὴ γένοιτο! παρὰ βλέπωντας αὐταῖς ταῖς
 σύγχυσαις, δὲν ἔχασα καιρὸν, μάλιστα ἔχοντας καὶ τὴν ὑπόθεσίν μου ἐπῆγα
 εἰς Εὐρίπον, καὶ ἐσύστησα τὸν παπᾶ μου, καὶ ἐκεῖ διέτριψα ἀρκετὸν καιρὸν·
 ἀπ' ἐκεῖ πάλιν ἐμίσεισα διὰ τὴν Θήβα, ὁμοίως καὶ ἐκεῖ ἐστάθηκα ἀρκεταῖς
 ἡμέραις, ἕως νὰ συστήσω καὶ ἐκεῖ ἄλλον παπᾶ μου· ὁ δὲ ἅγιος Ἀθηνῶν μὲ
 ἐπρόσμενε καὶ ἡ Πανιερότης του νὰ πηγένω εἰς Λιβαδεῖαν, ἐγὼ δὲ ἦλθα εἰς
 Ἀθήνας· ἐπειδὴ καὶ πρὶν νὰ μισεύσω διὰ τὴν Εὐρίπον, μὲ ἐλάλησαν εἰς τὸ
 κονσέγιον οἱ προεστοὶ τῆς Ἀθήνας καὶ τὰ συνάφια λέγωντας μου ὅτι πήγετε
 εἰς ὅποιον μέρος θέλεις, ὅμως πρόσεχε νὰ μὴν πηγένης εἰς Λιβαδεῖαν,
 ὅτι ὁ Ἀθανάσιος ἔχει νὰ σοῦ πάρῃ ἀπὸ ὅσα εἶναι συνήθεια τῶν πρωτο-
 συγκέλλων περισσότερα, τὰ ὅποια πάλιν ἔχεις νὰ τὰ δώσης καὶ τοῦ νέου
 ἀρχιερέως, ὅπου μέλλει νὰ ἐλθῇ, καὶ μὴ στοχάζεσαι πῶς μὲ αὐτὸ ἢμπο-
 ρεῖς νὰ γλυτώσης, λέγωντάς μας ὅτι εἶσαι εὐχαριστημένος νὰ δώσης
 καὶ τοῦ Ἀθανασίου καὶ τοῦ ἄλλου, ὅπου μέλλει νὰ ἐλθῇ· πλὴν ἤξευρε
 ὅτι ἐδῶ εἰς τὸν τόπον μας δὲν θέλομεν πλέον νὰ ἐλθῆς οὔτε ἐσύ, οὔτε
 ἄλλος ἀγιοταφίτης· μόνον, ἀφοῦ πάῃς εἰς τὴν Λιβαδεῖαν, κάθησε πλέον
 ἐκεῖ, καὶ εἰς τὴν Ἀθήνα φυλάξου πλέον νὰ μὴν ἔλθῃς. Τί νὰ σοῦ κάμω
 καὶ ἐγώ, δεσπότη μου, ἀπόρησα· ἔχασα τὸν νοῦν μου· πῶς νὰ κινηθῶ
 δὲν ἤξεύρω. Ὅμοίως μὲ ἐσυμβούλευσεν ὁ ἅγιος Εὐρίπου, ἀφοῦ ἐπῆγα
 εἰς τὴν Πανιερότητά του, πῶς, παιδί μου, κοίταξε μὴν πηγένης εἰς τὸν
 Ἀθανάσιον ἕως νὰ ἰδοῦμεν τί ἔχει νὰ γένη, διὰ νὰ μὴν ζημιώσης τὸ
 ἅγιον σπῆτι, καὶ ἐρχάμενος ἄλλος ἀρχιερεὺς θέλει σᾶς ζητῆ ἄλλα. Ἐγὼ δὲ
 τοῦ ἀπεκρίθηκα, δεσπότη μου· αὐτὸ τέλος πάντων δὲν μὲ μέλλει· ὅμως
 οἱ Ἀθηναῖοι μὲ εἶπαν ἐκεῖνα, ὅπου σᾶς σημειώνω ἄνωθεν· καὶ ἡ Πανιε-
 ρότης του ἀκούωντας καὶ αὐτὰ μὲ ἀντίσκοψε περισσότερον διὰ νὰ μὴν
 πηγένω. Ὅθεν ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν τὸ γράμμα αὐτὸ ὅπου μοῦ ἐστείλατε,

τὸ ἔλαβεν ἡ Πανιερότης του, καὶ ἐκεῖ τὸ ἐκράτησε τρεῖς μῆνες τὸ ὅποῖον τὸ ἀνοίξει, καὶ τὸ ἐδιάβασε· καὶ βλέπωντας αὐτά, ὅπου μοῦ γράφετε, διὰ τοῦτο τὸ ἐκράτησεν· ἐνόμιζεν ὅτι ἔχει νὰ ἐλθῆ εἰς τὰς Ἀθήνας, καὶ ἀφοῦ ἐπῆρε τὴν ἀπόφασιν ὅτι δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἐλθῆ, μοῦ τὸ ἔστειλεν ἀνοικτὸ τὴν μεγάλην ἐβδομάδα· καὶ μετὰ τὸ νὰ εἶδεν ὅσα μετὰ ἐπροστάξετε, ἔλαβε δύναμιν, καὶ ἐδῶ ἀκούσαμεν ὅτι ἐδιάβασεν εἰς Λιβαδεῖαν τὴν καθαίρεσίν μας, διὰ τὴν ὁποίαν καθαίρεσιν, ἀπορῶ, ἀπὸ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν τὴν ἔχει, ἢ ἀπὸ λόγου του τὴν ἔκαμεν· αὐτὸ πλέον δὲν τὸ ἤξεύρω· εἰ μὲν καὶ ἦτον ἀπὸ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν θαυμάζω ὅτι ἡ Μακαριότη σας δὲν μοῦ τὸ ἐσημειώσατε, ἀγκαλὰ παρόμοιον πρᾶγμα νὰ εἶναι ἀπὸ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν δὲν τὸ πιστεύω, ἔχοντας τὴν Μακαριότη σας προστάτην καὶ βοηθόν. Ὁ δὲ Ἰάκωβος ἀπὸ Ὑδρα δὲν ἔπαυσε νὰ γράφῃ πρὸς τὸν ἅγιον Ἀθηνῶν ὅσα ἤθελε τὸν φωτίσει ὁ νοῦς του μετὰ στοχασμὸν ὅτι νὰ ἐνεργήσῃ μετὰ τὸ μέσον τῆς Πανιερότης του νὰ κάμῃ τρόπον διὰ νὰ λάβῃ τὸ ἡγουμενεῖον, ὅπου κάλλιον νὰ μοῦ δώσετε ἑκατὸν θανάτους βασανιστικούς, παρά νὰ λάβω τέτοια κατηγορίαν· μὴ γένοιτο, Χριστέ βασιλεῦ, καὶ Μακαριώτατε αὐθέντα καὶ δέσποτα· καὶ νὰ ἐλθῆ πάλιν ἡ ὁσιότητά του ἡγούμενος. Εἰς τέτοιαν ἰδέαν εὐρίσκεται ὁ Ἰάκωβος, καὶ διὰ τοῦτο στέκει εἰς Ὑδραν. Τέτοιαν ἀνοησίαν ἀκούσατε, δεσπότη μου, ποτὲ εἰς ἄνθρωπον παρομοίας ἡλικίας καὶ τάξεως; εἶμαι καὶ ἐγὼ ἀνόητος, μὰ ἡ ἀνοησία του νομίζω νὰ μετὰ διαβαίνῃ κάτι τί. Καὶ δὲν ἔφθασεν αὐτό, ἀλλὰ ἀφοῦ ἡ Μακαριότη σας μετὰ ἐστειλάτε τὸ συμβουλευτικὸν καὶ προστακτικὸν σας γράμμα, δὲν ἔχασα καιρὸν, ἀλλὰ ἐμίσησα ἐξ Ὑδρας, ἕνα μὲν διὰ νὰ ἀναχωρήσω ἀπ' ἐδῶ κατὰ τὴν προσταγὴν σας, ἄλλο δὲ διὰ νὰ κοιτάξω τὴν δουλειάν μου· ὁ δὲ Ἰάκωβος καὶ ἐκεῖ δὲν ἔπαυσε νὰ λέγῃ πρὸς τοὺς Ὑδριώτας ὅτι, φυλάγεσθε νὰ μὴν τοῦ δώσετε ἐλεημοσύνην, ὅτι ὁ πατριάρχης ἔκαμε εἰς τοῦτο τὸ ταξεῖδι ἄλλον πρωτοσύγκελλον· ἐλάβαμεν δὲ ἀπ' ἐκεῖ μερικὴν ἐλεημοσύνην· ὅμως, εἴαν ὁ Ἰάκωβος δὲν ἔσπερνε αὐτὰ τὰ ζιζάνια, βέβαια τὸ τριπλοῦν ἔμελλε νὰ πάρωμεν. Ὁ Ἰάκωβος τί δουλείαν ἔχει εἰς τὴν Ὑδραν, ὅπου κάθεται εἰς Ὑδρα καὶ ξοδεύει ἄσπρα τοῦ μοναστηρίου, χωρὶς νὰ ἔχῃ καμίαν ὑπόθεσιν ἐκεῖ;

Προσκυνῶ, δεσπότη μου, τὴν Μακαριότη σας, καὶ σὰς λέγω ὅτι ἐγὼ τί ἔχω νὰ κάμω οὔτε μετὰ τὸν δεσπότην· οὐδὲ μετὰ ἄλλον τινα· ἐγὼ μόνον εἰς ἄλλο δὲν ἀποβλέπω, παρά διὰ τὴν κυβέρνησίν μου, καὶ μετὰ φαίνεται ὅτι ὅποιος ἀνακατώνετε εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις εὐρίσκεται εἰς μεγαλητέραν τρέλαν ὅπου νὰ εἶναι, μάλιστα ἡ ἐδική μου τάξις δὲν ἀπαιτεῖ τέτοιαις ὑποθέσεσι. Ὅθεν παρακαλῶ τὴν Μακαριότη σας, δεσπότη μου, νὰ

μετὰ ἀγαπᾶτε καὶ νὰ μετὰ ἔχετε εἰς τὸ ναζάρι σας, καὶ νὰ μὴ δίδετε πίστιν ὅτι ὁ δοῦλός σας ἔχει τέτοιαις ἰδέαις διὰ νὰ γίνεταί μετὰ ταραξία, μὴ γένοιτο· παρά πάσχει νὰ εἶναι ἡγαπημένος μετὰ ὅλους τοὺς χριστιανούς· ἐπειδὴ, ἀφοῦ μετὰ ἐστειλάτε τὸ δεσποτικὸν σας γράμμα, τῆ ἀληθείᾳ, δεσπότη μου, ἤμουν εὐχαριστημένος καλλιώτερον νὰ ἐλάβανα μίαν ἀσθενεῖαν θανατηφόρον παρά νὰ ἰδῶ ἀπὸ τὸν δεσπότην μου μίαν ἐπιστολήν, ὅπου νὰ μετὰ πληγώσῃ τόσο εἰς τὴν καρδίαν· ὅμως δὲν μετὰ ἔκαμε νὰ κακοκαρδήσω πῶς ἐκινήθηκα ἐπάνω εἰς αὐτά, ἐπειδὴ ὁ δοῦλός σας εἶναι ἀμέτοχος ἀπὸ αὐτὰ τὰ κινήματα, ὅπου ἡ πανιερότης του ἐφανέρωσε πρὸς τὰ αὐτόθι.

Μετὰ τοὺς προεστούς τῆς Ὑδρας ἐκουβέντιασα πασχίζοντας νὰ βάλω κουτία εἰς τὰς ἐφημερίας των, καὶ αὐτοὶ μετὰ εἶπαν πῶς δὲν εἶναι παρόμοια συνήθεια, ἐπειδὴ καὶ περιέρχεται μόνον τὸ κουτὶ τοῦ μοναστηρίου, ὅπου ἔχουν, Παναγία, μόνον· καὶ κοντὰ εἰς αὐτὸ μετὰ ἐσυμβούλευσαν ὅτι νὰ γράψω πρὸς τὴν Μακαριότη σας διὰ νὰ πάρετε ἕνα γράμμα ἀπὸ τὸν δραγουμάνον τζελεπῆ Στεφανάκη τοῦ καπετάν πασᾶ ἐφέντη μας πρὸς τοὺς προεστῶτας τῆς Ὑδρας ἐπάνω εἰς τούτην τὴν ὑπόθεσιν, καὶ νὰ μετὰ στείλετε, καὶ μετὰ ἐκεῖνο ἴσως ἤμπορέσωμεν νὰ ἐνεργήσωμεν διὰ νὰ συστήσωμεν τὰ κουτία. Καὶ προσμένω καὶ τὸ φερμάνι διὰ τὴν ὀσπητοκάθησιν καὶ ἐλιατριβίον τοῦ Μουλᾶ Μπεκίρη Φούτουλου.

Καὶ ταῦτα μὲν ἱκετικῶς τε καὶ δουλικῶς· αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ τῆς Μακαριότη σας εἶησαν μετὰ ἐμοῦ διὰ βίου παντός.

αψπζ'. Ἀπριλλίου κε' Ὑδρα.

Τῆς σεβασμίας ἡμῖν Μακαριότητος δοῦλος εὐτελέστατος καὶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς εὐπειθέστατος

ΑΓΑΠΙΟΣ

ΚΑ'.

Τὴν ὑμετέραν κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροὶ καὶ διέποι [ὡς σύνηθες].

Μετὰ τὰς δουλικὰς ἡμῶν προσκυνήσεις δηλοποιῶ τῷ ὕψει τῆς σῆς Μακαριότητος ὅτι ἕως τώρα ἔχω πέντε δουλικά μου, διὰ τὰ ὅποια δὲν ἀξιώθηκα νὰ λάβω τὴν δεσποτικὴν ὑμῶν ἀπόκρισιν, διὰ τὸ ὅποῖον πολλὰ λυποῦμαι καὶ εὐρίσκομαι ἕως θανάτου· καὶ διὰ τοῦτο λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ εἶπω τῷ αὐθέντη καὶ δεσπότη μου ὅτι εὐχαριστοῦμαι νὰ μετὰ παιδεύσῃ μετὰ ἄλλον τρόπον, μὰ ὅχι μετὰ τὴν ὑστέρησιν τῶν δεσποτικῶν της γραμμῶν· ὅθεν προσκυνῶ τὸν δεσπότην μου εἰς τὸ ἐξῆς νὰ μετὰ ἀξιώσῃ εὐχετικὸν δεσποτικὸν της γράμμα.

Ὅμοίως θέλετε ἀποκριθῆ καὶ τῆς πόλεως Ἀθήνας, ὅπου σὰς ἔ-

γραψαν κοινήν ἀναφοράν οἱ ἄρχοντες καὶ ὅλοι οἱ χριστιανοὶ τῶν Ἀθη-
νῶν. Πρὸς τούτοις σᾶς ἔγραψε καὶ ὁ Μπεκίρ ἀγᾶς Μπεκιράκης, ἀγιάν-
νης τοῦ τόπου, καὶ οὐδὲ τῆς ἐνδοξότης του δὲν ἀπεκρίθητε, μάλιστα
ὅπου σᾶς ἔγραφε διὰ τὸ ἐλατρίθιον καὶ τὴν ὀσπητοκάθησιν, καὶ ἀφοῦ
δὲν τοὺς κάμετε τὴν ἀπόκρισιν τῶν γραμμάτων τους προξενεῖ εἰς ἐμένα
τὸν δοῦλόν σας μεγάλην ζημίαν, καὶ ἀπὸ αὐτὸ τὸ φέρισμον, ὅπου ἀκο-
λουθᾶτε μετὰ τῆς εὐγενείας των, ἤμποροῦν νὰ μὲ ρίξουν καὶ ἐμένα δευ-
τέρῃ ὅπου ὀνομάζουν, ἤγουν δόσιμον, καὶ προξενεῖ ζημίαν τοῦ ἀγίου
ὀσπητίου καθὼς ἐδῶ ὅλα τὰ μοναστήρια τὰ ρίκτουν δόσιμον, καὶ πλη-
ρώνουν. Ὅθεν ἐμένα τὸν δοῦλόν σας μὲ ἔκραξαν ἀπόστα οἱ ἄρχοντες,
καὶ μὲ εἶπαν ἔτζι ρητῶς· «διὰ ποίαν αἰτίαν ὁ Μακαριώτατος δεσπότης
ἡμῶν δὲν μᾶς ἀπεκρίθη εἰς τὴν ἀναφοράν, ὅπου τοῦ ἐπέμψαμεν, ἡ δὲν
μᾶς ἔχει εἰς τόπον ἀνθρώπων· καὶ ἐγὼ τοὺς ἀπεκρίθηκα ὅτι οὐδὲ ἐγὼ
δὲν ἔλαβα γράμμα ἀπὸ τὴν Μακαριότητά του· καὶ μὲ τοῦτον τὸν τρό-
πον ἐφάνη οἱ ἄνθρωποι πῶς ἐμαλάκωσαν. Ὅθεν, δεσπότη μου, παρα-
καλῶ νὰ τοὺς γράψετε ἕν εὐχαιτικὸν γράμμα, ὁμοίως καὶ ἕν γράμμα
χαιρετιστικὸν τοῦ Μεκίρ ἀγᾶ, διὰ νὰ μᾶς ἀγαποῦν καὶ νὰ μᾶς ἔχουν εἰς
τὸ ναζάρι τους.

Πρὸς τούτοις, παρακαλῶ νὰ λαλήσετε τοῦ ἀγίου Ἀθηνῶν κὺρ Βε-
νεδίκτου νὰ μᾶς ἀγαπᾶ καὶ νὰ μᾶς ἔχη εἰς τὸ ναζάρι του, ἐπειδὴ ἀπὸ
τὴν πανιερολογιότητά του ἐλάβαμεν τόσα δεινά, καὶ ἀκόμη τὴν ἀθώω-
σίν μας δὲν ἐλάβαμεν, διὰ τὴν ὁποίαν παρακαλῶ αὐτὸς τὴν Μακαριότη-
τας νὰ μᾶς τὴν στείλετε μὲ πρώτην ὀκαζιῶνε ὅπου νὰ τύχη, διὰ ἀνά-
παυσίν μας. Ἐγὼ δὲ ὁ δοῦλός σας, διὰ νὰ κάμω τὴν προσταγὴν τῆς
Μακαριότης σας ἔδωσα τοῦ Ἀθανασίου γρόσια διακόσια μὲ τὰ φαμε-
λιάτικα, τὸ ὁποῖον νὰ τὸ λαλήσετε τοῦ ἀγίου Ἀθηνῶν κὺρ Βενεδίκτου,
ἀγκαλὰ ἡ πανιερολογιότης του ἔστειλε ἀπόστα τὸν ἱεροδιάκονόν του
πρὸς τὰ ἐνταῦθα διὰ νὰ καταγράψουν ὅλοι οἱ ἐπαρχιωταὶ τὰ ὅσα ἔχουν
δοσμένα τοῦ Ἀθανασίου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδοῦ ὅπου τὸ γράφω καὶ ἐγὼ
τῆς πανιερολογιότητός του.

Ἀκόμη θέλετε μᾶς στείλη ἕν γράμμα διὰ Λιβαδεῖαν πρὸς μίαν γυ-
ναῖκα χηρευάμενην, Ἀλεξανδρίνα τὸ ὄνομά της, διὰ νὰ μᾶς ἐγχειρίση
πενῆντε γρόσια, ὅπου ἄφισε ὁ ἄνδρας της. Ὅμοίως καὶ ἕν γράμμα εὐχε-
τικὸν διὰ τὴν νῆσον Αἰγίναν, εἰς τὸν κὺρ Παυλάκη, καὶ κὺρ Παντελάκη,
διὰ νὰ μᾶς ἀγαποῦν, καὶ νὰ μᾶς ἔχουν εἰς τὸ ναζάρι τους, ὁμοίως καὶ
τοῦ ἀγίου Αἰγίνης κὺρ Παΐσιου. Πρὸς τούτοις νὰ μᾶς ἐστείλετε καὶ
μερικὰ συγχωροχάρτια, ὅτι δὲν ἔχω τελείως.

Καὶ ταῦτα μὲν δουλικῶς. Αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ
εἶησαν μετ' ἐμοῦ ἐν βίῳ παντὶ ἀκριβὲς φυλακτήριον.

αψπζ'. Αὐγούστου ε'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς σεβασμίας ἡμῶν Μακαριότητος εὐτελέστατος δοῦλος
καὶ εἰς τὰς προσταγὰς εὐπειθέστατος

ΑΓΑΠΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΥ

ΚΒ'.

Τὴν ὑμετέραν θεοδόξαστον κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροὶ (ὡς σύνηθες)

Τὰ ἀλλεπάλληλα δεινά καὶ ἡ ἀξιοδάκρυτος τυραννία τοῦ κατὰ πα-
ραχώρησιν θείαν ἐνταῦθα τυραννήσαντος σιληκτάρη μᾶς ἔκαμαν οὐ μόνον
νὰ ἀλησμονήσωμεν τὰ καθήκοντα, ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ ζῆν νὰ ἐξαπο-
ρηθῶμεν. Διὰ ταῦτα καὶ γὼ δὲν ἀνένευσα μέχρι τοῦδε νὰ ἐκπληρώσω τὸν
πόθον μου πρὸς τὴν σεβασμίαν μοι αὐτῆς Μακαριότητα· τανῦν δὲ μικρᾶς
εὐκαιρίας δραξάμενος, μετὰ τὰς δεούσας προσκυνήσεις καὶ ἔρευναν τῆς
δεσποτικῆς υἰείας της, δὲν λείπω ἀπὸ τοῦ νὰ τὴν συγχαρῶ ἐκ ψυχῆς
ἐπὶ τῷ θεοτιμήτῳ προβιθασμῷ πρὸς τὴν ἱεράν καὶ ἀποστολικὴν καθέδραν
τῆς ἀγίας Πόλεως Ἱερουσαλήμ, ἐπευχόμενος αἰσίαν, ἀστασίαστον, καὶ
μακρόβιον τὴν ἐγκαθίδρυσιν.

Ἐπομένως δὲ τῇ δηλοποιῶ περι τοῦ ὑμετέρου ἀρχιμανδρίτου κὺρ
Ἰακώβου, τοῦ ὁποίου ἡ σεμνὴ διαγωγή καὶ τὰ χρηστὰ ἦθη εἶναι γνω-
στὰ εἰς ὅλους τοὺς ἐνταῦθα, ὡσάν ὅπου διέτριψεν ἱκανὸν καιρόν· ἀλλ'
ἐπειδὴ καὶ ἡ φορὰ τριῶν καὶ ἡμισυ χρόνων, δὲν ἰξεύρω ἂν καὶ ἄλλοθι,
κατ' ἐξοχὴν ὁμως εἰς τὰς Ἀθήνας, ἐπροξένησε διωγμούς, ὕβρεις, ζημίας,
καὶ διαφοροὺς ἐπηρεῖας εἰς ὅλα τὰ τίμια καὶ χρήσιμα ὑποκείμενα, ἀναγ-
καίως καὶ ὁ ἀρχιμανδρίτης ἐπηρεάσθη καὶ ἐδοκίμασεν οὐκ ὀλίγα δεινά,
οὐ μόνον παρὰ τῶν ἀλλοτριῶν, ἀλλὰ μάλιστα παρ' αὐτοῦ τοῦ εὐεργε-
τηθέντος ὑπ' αὐτοῦ ἰδίου τοῦ τζιρακίου κὺρ Ἀγαπίου πρωτοσυγγέλλου
καὶ ἐπληρώθη εἰς αὐτὸν τὸ προφητόφθεγκτον ἐκεῖνο ρητὸν «ὁ ἐσθίων
ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν». Ἐπειδὴ δὲν εἶχε περάση
πολὺς καιρὸς, ὅπου ὁ ἀρχιμανδρίτης καταδικασθεὶς εἶχε δώση ἱκανὴν
ποσότητα, καὶ ἠγόρασεν ἕν τζιφτιλίκι, καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τόπον ἐκείνου,
ὅπου τοῦ ἐπῆραν πρὸ λαθόντως. Ὅμοίως καὶ τὸ Μετόχιον τῶν ἁγίων
Ἀναργύρων, πρότερον ὄν κοινόβιον, διὰ μόχθων πολλῶν καὶ ἐξόδων του,
Μετόχιον τῷ Παναγίῳ Τάφῳ προσήλωσε καὶ ἀποκατέστησεν, ἀνακαινί-
σας καὶ καλλωπίσας αὐτό· καὶ ὅσα δὲ μούλκια εὐρίσκονται σήμερον εἰς

Ἄθηνas τοῦ Παναγίου Τάφου ὅλα εἰς τὰς ἡμέρας του προσεκτῆθησαν καὶ ἠγοράσθησαν δι' ἰδίων αὐτοῦ πόνων. Ἐλθὼν δὲ ἀπὸ Βασιλεύουσας ὁ κύρ Ἀγάπιος εἰς τὸ παραλαβεῖν τὸ ταξειδίον [ἡμῶν τότε ὄντων εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος] καὶ συμφωνήσας, καὶ ἐνδυναμωθείς μὲ τοὺς τότε παμπονήρους καὶ βαρβάρους καί, κατὰ θείαν παραχώρησιν, προεστῶτας τῆς πολιτείας, μεγάλα δεινὰ καὶ ὕβρεις, καὶ ἀταξίαν, καὶ ἀσπλαγχνίαν πολλὴν ἐνεδείξατο τῷ ἰδίῳ γέροντι καὶ ἀρχιμανδρίτῃ κύρ Ἰακώβῳ, ὥστε ὅπου ἐπροξένησεν ὄνειδος καὶ κατηγορίας εἰς τὸ τάγμα τῶν ἀγιοταφιστῶν, καὶ πολλοὺς τῶν χριστιανῶν ἐσκανδάλισε μὲ τὰ ἄτοπὰ του κινήματα· ἐπειδὴ διώχωντάς τον ἀπὸ τὸ Μετόχιον, καὶ κλείωντας τὴν πόρταν, τοῦ ἔδωκεν εἰς χεῖρας τὸ κλειδί, καὶ ἔφερε τούρκους μάρτυρας πῶς τάχα τοῦ τὸ ἐπούλησεν ὁ ἀρχιμανδρίτης· ἔπειτα τὸν ἀνεβοκατέβαζε καθ' ἐκάστην ὡς κατὰδικον εἰς τὸ συνέδριον τῶν τότε κακοπροεστῶτων, καὶ τοῦ ἐζητοῦσε τὰ πράγματα τοῦ Μετοχίου εἰς καιρὸν, ὅπου ὁ ἀρχιμανδρίτης εἶχε τοῦ τὰ δῶση, ἕως ὅπου τοῦ ἐπῆρε καὶ τὰ ἴδια στρώματα καὶ ἄγγεῖα. Τέλος πάντων ἔκαμε καὶ ἐν ἀτοπώτατον καὶ ἀσυνειθιστον πρᾶγμα, διὰ συνεργίας καὶ παρακινήσεως τῶν τότε κακοπροεστῶτων εὐγαλεν ἀφοριστικὸν γράμμα, ὀνομαζῶντας φθορέα, καὶ κλέπτην καὶ κακοποιὸν ἄνθρωπον τὸν ἀρχιμανδρίτην, καὶ ἀφορίζοντας ὅσους ἠγόρασαν πρᾶγμα ἀπὸ αὐτόν, ὡσὰν νὰ ἦτον κανένας ἀποστάτης καὶ φυγὰς ἀπὸ τὸν Ἅγιον Τάφον εἰς καιρὸν μάλιστα ὅπου εἶναι παλαιὸς ἄνθρωπος τοῦ Ἁγίου Τάφου καὶ ἔχει σαράντα χρόνων δούλευσιν. Ἄλλ' ἀτὰ μὲν περὶ τούτου θέλετε πληροφορηθῆ καταλεπτῶς παρὰ τοῦ γραμματοκομιστοῦ σιὸρ Σπυριδῶνος Καπετανάκη, ὅπου εἶναι εὐπατρίδης τῆς ἐπαρχίας μου καὶ ὑποκείμενον μὲ φρόνησιν καὶ μάθησιν, καὶ παρὰ τοῦ σιὸρ Δημητρίου Καλογερά ὄντος καὶ αὐτοῦ ἐνὸς τῶν παλαιῶν εὐπατριδῶν καὶ προεστῶτων, καὶ ἐστολισμένου μὲ πολιτικὴν ἐμπειρίαν καὶ μὲ σπουδὴν.

Ἄλλ' ἤδη τὰ μὲν γινόμενα οὐκ ἀπογίνονται· ἴσως καὶ ὁ κύρ Ἀγάπιος τότε, ἢ βιασθεῖς, ἢ ἀπατηθεῖς, ἔπραξέ τινα παράλογα· πρέπον δὲ εἶναι, καὶ δίκαιον, καὶ εὐάρεστον [ὡς ἐλπίζω] καὶ εἰς τὴν Μακαριότητά της τὸ νὰ οἰκονομηθοῦν τὰ πράγματα. Ὁ μὲν οὖν Ἀγάπιος πρωτοσύγκελλος θέλει ἔχει τὸ ταξειδίον του ἀνενόχλητον καὶ ἀνεπηρέαστον μετὰ τοῦ παλαιοῦ Μετοχίου, εἰς τὸ ὅποιον καὶ κάθηται σήμερον, ἐπειδὴ εἰς τὸ νέον δὲν ἠθέλησε τελείως νὰ ὑπάγῃ. Τὸ δὲ νέον Μετόχιον, ἐπ' ὀνόματι τιμώμενον τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων [τὸ ὅποιον εἶναι ἐσφαλισμένον, καὶ γογγύζουσιν οἱ χριστιανοί, ὅπου μετ' εὐλαβείας προσέτρεχον εἰς τὸν ναὸν τῶν ἁγίων εἰς τὰς ἀσθενείας των] ὡσὰν ὅπου διὰ μόχθων καὶ ἐξόδων τοῦ ἀρχιμανδρίτου ἠγοράσθη καὶ προσηλώθη τῷ Παναγίῳ

Τάφῳ ὁμοῦ τε καὶ τὰ ὑποστατικά τε καὶ μούλκια, ὅπου εὐρίσκονται εἰς Ἄθηνas τοῦ Παναγίου Τάφου, μὲ τὸ νὰ εἶναι τὰ περισσότερα κόποι καὶ ἰδρώτες τοῦ ἀρχιμανδρίτου, θέλουν δοθοῦν εἰς τὸν ἀρχιμανδρίτην, καθὼς ἦτον καὶ ἐξ ἀρχῆς· τὸ μὲν ταξειδίον ἐδιοικεῖτο ὑπὸ τοῦ κατὰ καιρὸν πρωτοσυγκέλλου, τὰ δὲ ὑποστατικά, ὅπου τότε ἐσώζοντο, τὰ ἐπιστατούσεν ὁ μακαρίτης Χατζῆ Λεοβαδίτης καὶ ἔδιδε τὸ ἐτήσιον εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον. Τὴν τοιαύτην λοιπὸν οἰκονομίαν, ὡσὰν ὅπου δὲν φέρει εἰς τὸ ἅγιον ὀσπήτιον καμίαν ζημίαν, ἀλλὰ μάλιστα κέρδος [ἐπειδὴ ὁ μὲν ἀρχιμανδρίτης δὲν εἶναι κανένας σπαταλώδης καὶ τρυφηλός, μάλιστα ὅλον τὸ ἐναντίον, οἰκονομικὸς καὶ ἐγκρατής, καὶ θέλει δίδει λόγφ τῶν μούλκιων καὶ τὸ ἀνάλογον ἐτήσιον δόσιμον εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον, ὅπου ἠθέλε συμφωνήσῃ μετὰ τῆς Μακαριότητός της, καὶ ἠμπορεῖ χρόνου προϊόντος νὰ κάμῃ καὶ αὐξήσῃ, καθὼς καὶ ἔκαμεν ἐξ ἀρχῆς, τέλος δὲ καὶ αὐτὸς καὶ ἡ δούλευσίς του, καὶ τὰ μούλκια ὅλα εἶναι τοῦ Παναγίου Τάφου, μόνον κατὰ τὸ παρὸν μὲ τὸ νὰ εὐρίσκεται καὶ εἰς μεγάλην ἐνδειαν, καὶ ἀσθενῆς ἀπὸ ποδάγραν, θέλει, καὶ εἶναι καὶ δίκαιον, νὰ ἀναπαυθῆ εἰς τοὺς κόπους του, ἐνόσφ εὐαρεστεῖται καὶ εἶναι θέλημα Θεοῦ] παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της νὰ τὴν δεχθῆ καὶ νὰ τὴν στέρξῃ καὶ νὰ τὴν τελειώσῃ. Λοιπὸν θέλει δώσῃ πρὸς τὸν ἀρχιμανδρίτην σεβασμίαν της ἐπιστολὴν νὰ τὴν φέρῃ τῷ ἐνταῦθα πρωτοσυγκέλλῳ Ἀγαπίῳ, προστάζουσιν αὐτόν εἰς τὸ νὰ ἐγχειρίσῃ καὶ νὰ ἐπιτρέψῃ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ τὸ νέον Μετόχιον καὶ τὰ ὑποστατικά, καὶ αὐτὸς νὰ κοιτάξῃ μόνον τὸ ταξειδίον του, γράφουσα καὶ πρὸς ἐμὲ νὰ περὶ τῆς ὑγείας της καὶ τὰ περὶ τούτου. Ἄς ἦναι δὲ πληροφορημένη ἡ Μακαριότης της ὅτι καὶ εἰς ὅλους τοὺς προεστῶτας καὶ χρησίμους εἶναι ἀγαπητὸς καὶ περιπόθητος καὶ εἰς εὐλάβειαν ὁ ἀρχιμανδρίτης κύρ Ἰακώβος.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· αἱ δὲ σεβάσμιαι αὐτῆς εὐχαὶ εἶσαν μετ' ἐμοῦ φυλακτῆριον.

αψπη'. Ὀκτώβριος.

Τῆς σεβασμίας μοι αὐτῆς Μακαριότητος ὅλος εἰς τοὺς ὀρισμούς σας

Ο ΑΘΗΝΩΝ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΒΕΝΕΔΙΚΤΟΥ

9 οχος 95 85 οεισμός σας

ο ἀθηνῶν βενεδικτός

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΑΓΑΠΙΟΥ

ΚΓ'.

Μακαριώτατε, σοφώτατε, θειότατε κτλ. κύριε, κύριε Προκόπιε...

Δεόμενος τοῦ ἁγίου Θεοῦ μετὰ τοῦ ζωοδόχου Τάφου νὰ σέ διαφυλάττῃ εἰς ἔτη πολλὰ ἐπὶ τὸν μακάριον καὶ ἀποστολικὸν αὐτῆς θρόνον, νὰ πατῆ ἐπάνω ὄφρων καὶ σκορπίων καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ, ἔρχομαι δουλικῶς νὰ σέ προσκυνήσω καὶ νὰ σοῦ παραπονεθῶ, ὡσάν ὁποῦ κοινὸς πατὴρ ἐλεήμων, ἀπ' ἐδῶ εἰς Εὐριπον ἤκουσα ὅτι νὰ σέ ἔγραψαν οἱ Ἀθηναῖοι διὰ νὰ στείλῃς ἡγούμενον τὸν ἀρχιμανδρίτην κύρ Ἰακώβον εἰς Ἀθήνας νὰ ἔχῃ τῶν Ἀγίων Ἀναργύρων ἡγουμενεῖον. Ὅθεν ἐγὼ ὁ δοῦλός σου τὸ πιστεύω πῶς σέ ἔγραψαν ἀπὸ Ἀθήνα, καὶ ὅτι εἶναι αὐτοῦ φίλος τοῦ κύρ Ἰακώβου διὰ νὰ σέ παρακαλέσουν νὰ γένη ἡγούμενος εἰς Ἀθήνας· ἐγὼ λοιπὸν μὲ τὸ ταξεῖδι δὲν ἠμπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς νὰ ἔχω καὶ αὐτὸ τὸ πολὺ ὀλίγον μουλκι, καὶ ἔτζι ἂν ἐλθῆ, βέβαια ἐγὼ φεύγω, ἀναχωρῶ, ἔρχομαι αὐτοῦ, ὡσάν ὁποῦ ἀπὸ τὸ ταξεῖδι δὲν ἠμπορῶ νὰ ζήσω, ἐπειδὴ ἕως τῶρα δὲν ἐπῆρα τίποτε, διότι ἡ Λιβαδεῖα, Θῆβα ἔχει πανώλη, μάλιστα ἡ Θῆβα δυστυχισμένη, ἡ Ἀθήνα χειρότερη, ὁποῦ κἂν τὸ στάρι, ὁποῦ ἔρρηξαν εἰς τὴν γῆν, μερικτοὶ δὲν τὸ ἐπῆραν. Ὅθεν, παρακαλῶ, αὐθέντη μου, νὰ λείψῃ ἀπ' ἐδῶ ὁ κύρ Ἰακώβος, διότι ἂν ἐλθῆ βέβαια ἔχει νὰ ἀκολουθήσῃ, πρῶτον, νὰ τοῦ πάρῃ ὁ δεσπότης φιλότιμον, ἀνίσως καὶ μαλώσωμεν, ἔχει νὰ μὲ γκερεμετίσῃ ἐμένα. Ἐγὼ δὲ βλέπωντας τὸν κύρ Ἰακώβον, κατὰ τὴν προσταγὴν τῆς Μακαριότης σας, νὰ δίδω τοῦ μοναστηρίου τὰ χοτζέτια τῶν μουλκίων, ἔπειτα φεύγω, ἄς εἶναι καὶ πρωτοσύγκελλος· ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ ζήσω μόνον μὲ τὸ ταξεῖδι· ὄντας ἀρχιμανδρίτης ἐδῶ ἐπροσκλέγονταν εἰς τὸν μακαρίτην κύρ Ἀβράμιον, καὶ τῶρα, ὁποῦ ἦλθα ἐγὼ ὁ δοῦλός σου, γυρεύει νὰ γένη ἡγούμενος. Ὅπως τὸ εὖρη ἡ Μακαριότης σας εὐλογον, ἄς γένη· μοῦ κάμεις τὴν χάριν νὰ ἐρευνήσῃς τὸν γραμματικὸν σας κύρ Ἰακωβάκη τὴν πόσῃν ποσότητα ἔχει ὁ κύρ Ἰακώβος παράδοσιν καμωμένα ὄχι μόνον διὰ τὸ πρῶτον ταξεῖδι, ἀλλὰ καὶ τὸ δεύτερον, καὶ ἀπὸ τὴν λογιότητά του θέλετε βεβαιωθῆ· διὰ τὸν δούλον σας δὲ θέλετε ἐρωτήσῃ τοὺς εὐρισκομένους Ἀθηναίους τί δυστυχία εὐρίσκεται εἰς Ἀθήνα καὶ Θῆβα τρεῖς χρόνους κατὰ σειράν, ὁποῦ ψωμί δὲν κάνουν νὰ φάγουν, ἡ δὲ Λιβαδεῖα εὐρίσκεται ἀπὸ τὴν πανώλην δια-

σκορπισμένη, καὶ διὰ βεβαιότητά σας πλέον περισσότεραν ἠμπορεῖτε νὰ στείλετε ἕναν ἱεροδιάκονον νὰ ἐξετάξῃ τοὺς παπᾶδες πόσα μὲ ἔχει δοσμένα καὶ νὰ ἰδῆ καὶ τῶν τόπων τὴν δυστυχίαν.

Παρακαλῶ δὲ νὰ στείλετε πεντακόσια συγχωροχάρτια. Δὲν σᾶς βαρύνω περισσότερον.

Ταῦτα μὲν δουλικῶς· αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαι εἴησαν μετ' ἐμοῦ ἐν βίῳ παντὶ ἀκριβὲς φυλακτήριον.

αψπη'. Νοεμβρίου ιθ'. Ἀθήνας.

*Τῆς ἡμετέρας σοφωτάτης Μακαριότητος εὐτελέστατος δοῦλος
καὶ εἰς τὰς προσταγὰς εὐπειθέστατος*

ΑΓΑΠΙΟΣ

[Ἐν περιθεωρίῳ γράφει] Οἱ φίλοι τοῦ κύρ Ἰακώβου τὸ κάνουν αὐτὸ πρὸς ἰδικόν τους συμφέρον, καὶ πρὸς ἔχθραν ζημίαν ἰδικήν μου· ὅμως ἄς τὸ εὕρουν ἀπὸ τὸν Θεὸν ὁποῦ τὸ ἔβαλλαν καὶ σέ γράφει μία ψυχὴ ἀπὸ Ἀθήνα.

ΚΔ'.

*Τὴν θεοροῦρητον κτλ. Εἶθε τὸ θεῖον περιέποι καὶ συντηροῖ
(ὡς σύνηθες)*

Ἐγὼ τῶντι, Μακαριώτατε δέσποτα, οὐ δύναμαι γράψαι σοι λεπτομερῶς, ἐπεὶ ὑπάρχω βεβαπτισμένος ὑπὸ λύπης καὶ ἀθυμίας ἀπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους θλίψεις καὶ συμφορὰς, αἵτινες καθ' ἡμέραν πλεονάζουν ἄνευ μειώσεως παντάπασι [καθάπερ ὄηλον πέλει]. Διόπερ προσέρχομαι δηλῶσαι δεινοπαθῶς περὶ τῆς ἡμετέρας συμφορᾶς καὶ ἀνιάτου δυστυχίας. Τῶρα δέ, σεβασμιώτατέ μοι δέσποτα, γίνωσκε ἐν πρώτοις, ὅτι καθὼς συμβαίνουν εἰς τὴν κοινότητα αἱ δυστυχεῖαι καὶ ἀγχαρεῖαι παρὰ τοῦ ἡγεμόνος, παρομοίως μεταχειρίζονται καὶ ἐμὲ εἰς ὅλα, ὁποῦ δὲν ἐξουσιάζω μῆτε δούλον, μῆτε ζῶα, μῆτε τίποτε, ἀλλὰ ὡς ληστὰι ζητοῦμεν νὰ ὑπάγωμεν κρυφίως ἔξω εἰς ὑπηρεσίαν, καὶ μάλιστα τανῦν, ὁποῦ θεῖα συνάρσει, γίνεται μερικὸν εἰσόδημα παρὰ τῶν δένδρων· δὲν εἶναι τρόπος νὰ λάβω μῆτε ὀβολὸν ἀπ' αὐτὸ τὸ λάδι, ἐπειδὴ καὶ μὲ κατέγραψαν κατάστοιχον ξηστεῖα τετρακόσια πενήντα, τὸ ξηστὶ τῆς Ἀθήνας περναῖ πρὸς πεντέμισι ὀκάδες, τὸ ὁποῖον συμποσοῦται ὀκάδες δύο χιλιάδες πεντακόσιες· διόπερ γράφω σοι ὅπως γινώσκῃς τὸ ξηστὴ, αὐτὸ τὸ μέτρον τῶν πέντε ἡμισυ ὀκάδων κατὰ τὸ παρὸν πολιτεύεται πρὸς ἐξῆντα ὀβολούς· μάλιστα δὲ ὁποῦ ἐγὼ ὁ ἴδιος μίαν ἡμέραν ἀπὸ τὸν

πολὺν θυμὸν καὶ ὀργὴν ὅπου μὲ περιεκύκλωσαν ἐπῆγα πρὸς τὸν ἡγεμόνα, φανερώνοντας τοῦ καὶ τὰ φερμάνια καὶ τὰ γράμματα ὅπου ἔχω ἀπὸ τὸν γιαζικὴ ἐφέντην, αὐτὸς οὐδαμῶς κατεπίσθη, ἀλλ' ἐφλυαροῦσε, καὶ ἐλοιδороῦσε καὶ γιαζικὴ, καὶ ἐπιλοίπους, λέγωντας πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐγὼ δὲν εἶμαι πειθήνιος καὶ ἐπιχείριος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, τί χρεωστεῖ ὁ Ἱεροσολύμων, εἶναι ὑπογεγραμμένος εἰς καμμίαν χρεωστικὴν ὁμολογίαν διὰ νὰ ἀποκριθῆ; ἢ ὑμεῖς ἀποκρίνεσθε εἰς τὰ χρέη τοῦ Μακαριωτάτου; Ἐπειτα δέ, μεθ' ἡμερῶν τινῶν, ἐπῆγα εἰς τὴν σύνοδον τοῦ ἁγίου Ἀθηνῶν ὄντες συναθροισμένοι καὶ οἱ προεστῶτες καὶ ἐλάλησα τὰ δίκαιά μου πρὸς τὸν Ἅγιον Ἀθηνῶν· αὐτὸς ἄρχισε νὰ τῶν λέγη τῶν προεστώτων συμβουλευτικῶ τῶ τρόπῳ διὰ νὰ μὴ μὲ ἐνοχλοῦν, αὐτοὶ ὅλοι ὁμοφώνως ἐλάλησαν τοῦ ἁγίου Ἀθηνῶν ὅτι θέλομεν νὰ τὸ πάρωμεν ὅλον, μάλιστα κάποιος προσκυνητῆς τοῦ Ἁγίου Τάφου αὐτὸς ἐστάθη πολλὰ ἐναντίος, λέγωντας ὅτι ἔγινε κοινὴ ἀπόφασις διὰ νὰ πάρωμεν, καὶ τὸ περισσότερον, δὲν μὲ ἐπλήγωσεν ἄλλο, παρὰ ὅπου μὲ ἐπῆραν ὑστηρὰ εἴκοσι δύο κοιλὰ, καὶ χωριστὰ ὅπου μὲ πῆραν πρὸς εἴκοσι ἕξ παραῖδες τὸ κοιλόν, ὅπου γίνονται δώδεκα ἡμισυ γρόσια, καὶ τὸ σιτᾶρι σταίνει γρόσια ἐξῆντα,

Ἰδοῦ, Μακαριώτατε δέσποτα, τί βοήθειαν μὲ κάμνουν οἱ Ἀθηναῖοι, ἀγκαλὰ ἄς ὄψονται οἱ ἄσπλαγχνοι θῆρες· τοιγαροῦν γίνωσκε ὅτι σὲ δίδω τὴν εἰδήσιν, καὶ μετὰ καιρὸν θέλω ἔλθῃ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος, διότι δὲν εἶναι ἐλπὶς πλέον νὰ ζήσω εἰς τὴν Ἀθήνα, ἔτι δὲ λέγω σοι ὅτι ἂν δὲν ἤθελα ἀποκριθῆ διὰ τὸ λάδι, ὅπου μὲ ἔρριψαν, ἔχουν ἀπόφασιν νὰ μὲ βάλουν εἰς τὴν φυλακὴν, καὶ θέλουν νὰ μὲ τὸ πάρουν, ταῦτα μὲν καὶ ἄλλα πλεῖστα πάσχω μέχρι τῆς σήμερον.

Ἄκουσον δὲ καὶ ἕτερον παράδοξον συμβάν, ὅπου ἐσυνέβη τοῦ Σιναίτου· αὐτὸς ἄρχισε νὰ κατασκευάσῃ ἐν ἐλαιοτρίβιον, διὰ τὸ ὅποιον μίαν τῶν ἡμερῶν ἐπεμψεν αὐτὸς ὁ ἡγμὼν τὰ ἀμάξια καὶ κατεγκρέμισαν ὅλα τὰ ξύλα, καὶ τὰ ἐπῆρε καὶ τὰ κατέσπασε καὶ μάλιστα τὸν ἔγραψαν καὶ αὐτὸν διακόσια ξηστεῖα λάδι. Ποῖοι ἦτον συνεργοί; Αὐτοὶ οἱ σκληροτράχηλοι προεστῶτες· στοχασθῆτε πλέον τὸν Σιναίτην, καὶ πόσον μᾶλλον ἐμέ. Ἡθέλησα νὰ στείλω καὶ ἐγὼ ὁ εὐτελής δοῦλός της μερικὸν πεσχέςσιον, διὰ τὰς ἐνοχλήσεις καὶ βάρη, ὅπου σὲ δίδω, δύο φορτία λάδι, δύο φορτία ἐλαῖς, ἠθέλησα νὰ στείλω, καὶ τὸ ἐμπόδισαν· δὲν ἀφίνων τίποτε νὰ στείλωμεν. Ἐσυμβουλευθήκα τὸν σιὸρ Ξάνθην, ὁμοίως καὶ τὸν σιὸρ Λογοθέτην καὶ μὲ εἶπον ὅτι δὲν εἶναι τρόπος νὰ στείλετε τίποτε. Λοιπὸν λέγω σοι, σεβασμιώτατέ μοι δέσποτα, ἄλλο δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μεταχειρισθῆτε, παρὰ νὰ πέμψετε ἐν ἀφοριστικὸν παρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἐξωκλησιαστικόν, καὶ εἶτα γράφετε καὶ τοῦ ἁγίου Ἀθη-

νῶν, ἂν δὲν ἤθελαν μὲ δώσουν ὀπίσω τὸ πρᾶγμα μου νὰ εἶναι ἔξω τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ὡς ἄδικοι καὶ ἄρπαγες πλεονέκται. Οὕτω παρακαλῶ νὰ πράξετε, καὶ ἴσως καὶ γίνῃ καμία θεραπεία, εἰ δὲ ἀπὸ εὐχετικὰ γράμματα δὲν τοὺς μέλλει παντάπασι αὐτούς· καὶ τοιουτοτρόπως γράφετε τοῦ ἁγίου Ἀθηνῶν ὅτι ἂν δὲν ἤθελε νὰ διαβάσῃ ἐπ' ἐκκλησίας νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀργός· διότι αὐτοὶ ἠμποροῦν νὰ τὸν δυναστεύσουν μὲ παντοίους τρόπους νὰ τὸ ἐμποδίσουν καὶ νὰ μὴ τὸ διαβάσῃ. Οὕτω παρακαλῶ νὰ τὸν γράψετε, διὰ νὰ ἔχη αἰτίαν νὰ τῶν δεικνύῃ, ὅτι διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν εἶμαι ἀργός παρὰ τῆς ἱερᾶς συνόδου καὶ δὲν ἠμπορῶ νὰ παρέβω τὴν ἐντολὴν τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας.

Ταῦτα μὲν ἐν τοσοῦτω· αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαι εἴησάν μοι διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

αψη'. Δεκεμβρίου ι'.

ὁ τῆς ὑμετέρας σεβασμίου μοι Μακαριότητος δοῦλος εὐτελής εἰς τὰς ἐπιταγὰς

ΑΓΑΠΙΟΣ

ΚΕ'.

Τῆ 14 Δεκεμβρίου 1791 ἐκ Λεβαδείας γράφων ἐπαινεῖ τοὺς Λεβαδεῖς ὅτι ἐξώδευσαν 380 γρόσια διὰ τὴν ἀνακαίνισιν τοῦ Μετοχίου, πεσόντος διὰ τὴν σαθρότητα.

ΕΠΙΣΙΟΛΗ ΙΑΚΩΒΟΥ

ΚΣΤ'.

† Καὶ αὐθις τὴν μακαρίαν μοι αὐτῆς ἁγίαν δεξιὰν δουλικῶς προσκυνῶ.

Ἰδοῦ ὅπου τῆ ἀποστέλλω τὸν παρόντα κατάλογον, ἐν ᾧ σημειῶ τὰ παρ' ἐμοὶ εὐρισκόμενα ἅπαντα.

Τὰ ἅγια λείψανα, ὅπου ἔχω ἀπὸ τὸ ἅγιον Μοναστήριον : ἓνα σεντεφένιον σεντούκιον, μέσα εἰς τὸ ὅποιον εὐρίσκεται καὶ δεύτερον ἀσημένιον, καὶ ἔχει μέσα ἓνα σταυρόν μὲ τίμιον ξύλον· τὸ ἄλλο μέρος ἔχει τὴν ἀνάστασιν μὲ σμάλτο καὶ μὲ πετράδια.

μέρος τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου Θεοδώρου.

λείψανον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Ἐλεήμονος·

Δανιὴλ τοῦ στυλίτου·

τῆς ἁγίας Παρασκευῆς.

Καὶ ἀπ' ἔξω εἰς αὐτὸ ἄλλο ἀσημένιον μακρὺ, καὶ ἔχει μέσα τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ μέρος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, καὶ μέρος τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, καὶ αὐτὸ ἀσημοδεμένον.

Καὶ ἕτερος σταυρός, τὸν ὁποῖον ἔλαβον ἀπὸ τὸν ἅγιον γέροντα, ἓνα φελόνιον στόφα, τὸ ὅμοιον πετραχήλιον, καὶ ὑπομάνικα· ἓνα περιζώνιον ἀργυρόχρυσον, καὶ ἔχει ἱστορημένον τὸν Εὐαγγελισμόν, τὸ κολάνι του εἶναι ἀγιοταφίτικον· ἓνα στιχάρι ἀσπροφράγγκινον.

Αἱ ὁμολογίαι ὅπου ἔδωσα τοῦ πρωτοσυγκέλλου :

Τοῦ Σωτήρχου Φωκᾶ τῆς Ἀθήνας	γρόσια	332.
Τοῦ Νικολάου Κουτρικᾶ	»	630.
Τοῦ Μιχαήλ Μπόλπατζα	»	918.
Τοῦ ἡγουμένου τῆς Καισαριανῆς	»	330.
Τῆς πολιτείας	»	290.
Τοῦ Κολίγα Ντέγκλερη	»	30.

*Ἀρχιμανδρίτης τοῦ Ἁγίου Τάφου Ἰάκωβος
(ἀχρονολόγητον).*

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΩΤΟΣΥΓΓΕΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

KZ'.

Τὴν σεβάσμιον καὶ δεσποτικὴν μοι αὐτῆς Μακαριότητα κτλ.

Ἦν περ καὶ διασώζοι [τὰ συνήθη].

Μετὰ τὰς ταπεινάς καὶ ἐδχφιαίας μοι προσκυνήσεις δηλοποιῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Μακαριότητι πῶς, χάριτι θεῆς καὶ διὰ τῶν μακαρίων αὐτῆς εὐχῶν, κατευοδώθην καλῶς ἐδῶ εἰς τὸ ταξειδί μου. Ὅμως ἐρχόμενος ἐδῶ ἔμεινα μερικὰς ἡμέρας, χωρὶς νὰ ἀρχίσω καμμίαν μου δουλίαν, προσμένωντας τὰ γράμματα τὰ συστατικά τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος· ἀλλ' ἔπειτα βλέπωντας τὴν συνοδείαν μου στενοχωρουμένην καὶ ἀπὸ ἐξοδα καὶ ἀπὸ ἄλλα τινὰ ἀναγκαῖα, ὅπου ἔχει νὰ κυβερνήσῃ ὁ καθ' εἰς εἰς τὸ ταξειδίον του διὰ τὸ ἐξοδὸν τῆς χρονιάς του, ἐσηκώθην καὶ ἐπῆγα μόνος μου, καὶ ἐσύστησα τὸν καθ' ἓνα εἰς τὸ διακόνημά του καὶ εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς· καὶ πρῶτον μὲν ἐπῆγα εἰς τὸν ἅγιον Ἀθηνῶν, ἐπειδὴ καὶ κάθηται ἔξω εἰς ἓνα μοναστήριον διὰ τὸν φόβον τῆς πανώλης, καὶ τὸν ἐπροσκύνησα, καὶ ἐπῆγα τὸ πεσχέςσι του, καὶ μοῦ ἐπῆρε καὶ διακόσια πεντήκοντα γρόσια καὶ μοῦ ἔδωσε τὴν ἄδειαν. Ἐπειτα ἐπῆγα εἰς τὸν ἅγιον Θηβῶν, καὶ τὸν ἐπροσκύνησα, καὶ ἐπῆγα τὸ πεσχέςσι του, καὶ μοῦ ἐζήτησε τριακόσια γρόσια νὰ μοῦ δώσῃ τὴν ἄδειαν, καὶ ἐγὼ μὲ τόσας παρακαλέσεις, ὅπου τοῦ ἔκαμα, ἦλθεν εἰς διακόσια εἴκοσι, καὶ τοῦ ἔδωσα τὰ ἑκατὸν ὀμπρός, τὰ δὲ λοιπὰ ἑκατὸν εἴκοσι νὰ τοῦ τὰ δώσω ἔπειτα· πλὴν παρακαλῶ τὴν Μακαριότητά της ὅπου νὰ τοῦ γράψετε

ἓνα γράμμα μὲ ὅ,τι τρόπον ἰξεύρει ἡ σοφωτάτη αὐτῆς καὶ θεῖα Μακαριότης, ἴσως καὶ μοῦ ἀφήσῃ τὰ ἑκατὸν εἴκοσι, διὰ νὰ κάμω καὶ ἐγὼ ὀλίγην κυβέρνησιν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν μοναστηρίου διὰ νὰ φανῶ μὲ πρόσωπον εἰς τὴν Μακαριότητά της, ἐπειδὴ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του δὲν πέρνω κατ' ἔτος μῆτε ὀγδοήκοντα γρόσια, ἀγκαλὰ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Θηβῶν ἐπῆρε πέρυσι τοῦ ἄλλου πρωτοσυγκέλλου, τοῦ Ἀγαπίου, ἑκατὸν γρόσια, νὰ πάρῃ καὶ ἐμένα ἐφέτως διακόσια εἴκοσι, τοῦτο εἶναι πολὺ, καὶ ἀντικρυς ἄδικον· ἐγὼ τόσα δὲν τὰ συνάζω ἀπὸ τὴν ἐπαρχίαν του μῆτε εἰς ὅλον τὸ ταξειδίον μου. Διὰ τοῦτο πάλιν καὶ πολλάκις παρακαλῶ θερμῶς, δέομαι ἐκ καρδίας, ὅπου νὰ τοῦ γράψετε, ἴσως καὶ μοῦ ἀφήσῃ τὰ ἑκατὸν εἴκοσι γρόσια, ὅπου ἀνέμεινα χρεώστης νὰ τοῦ τὰ δώσω. Ἐπειτα ἐπῆγα εἰς τὸν ἅγιον Εὐρίπου, καὶ τὸν ἐπροσκύνησα καὶ αὐτόν, καὶ ἐπῆγα τὸ πεσχέςσι του· μοῦ ἔδωσε τὴν ἄδειαν καὶ αὐτός, πλὴν μοὶ εἶπε κτῶρα ἄσπρα δὲν ἔχεις νὰ μοῦ δώσῃς, ἐπειδὴ καὶ εἶσαι νεός, πλὴν ἔπειτα μοῦ δίδεις ἐκεῖνα, ὅπου μοῦ ἔδωσε καὶ ὁ ἄλλος ὁ πρότερός σου, δηλαδὴ τριακόσια γρόσια». Εἰς δὲ τὸν ἅγιον Αἰγίνης, καὶ ἅγιον Ταλαντίου, καὶ ἅγιον Σάλωνος, καὶ ἅγιον Μενδενίτζης δὲν ἐπῆγα ἀκόμη, προσμένωντας τὰ σεβάσμαί μοι καὶ πατριαρχικά αὐτῆς γράμματα. Ὅθεν παρακαλῶ ὅπου νὰ μοῦ σταλοῦν τὰ γράμματα τὰ συστατικά μου, τόσον εἰς τοὺς ἀρχιερεῖς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας ὅσον τάχιστα, καὶ μάλιστα τὰ γράμματα τῶν ἀρχιερέων, νὰ γίνωνται καθὼς οἶδεν ἡ θεῖα αὐτῆς Μακαριότης, διὰ νὰ ἡμπορεσω νὰ κάμω καὶ ἐγὼ καμμίαν παραμικρὰν κυβέρνησιν τοῦ Παναγίου Τάφου. Ἐπειδὴ καὶ ὅσα συνάζομεν ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας των, αὐτοὶ οἱ ἴδιοι πάλιν μᾶς τὰ πέρνουν, καθὼς ἰξεύρετε τὰ συνήθη τῶν ἀρχιερέων.

Ταῦτα μὲν δουλικῶς καὶ ταπεινῶς· αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησάν μοι ἀρωγαὶ καὶ φυλακτῆριον ἐν βίῳ παντί.

αψηβ'. Ἰουνίου ια. Λεβαδῆθεν.

Τῆς ὑμετέρας καὶ θεοσώστου Μακαριότητος ὄλος ὄλος εἰς τὰς μακαρίας ἐπιταγὰς ὁ ταπεινὸς καὶ ὑποκλινὴς δοῦλος ὁ πρωτοσύγγελλος τοῦ Ἁγίου Τάφου

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

[Ἐν περιθεωρίῳ δὲ γράφει] Τὸν πανιερώτατον καὶ σεβασμιώτατόν μοι ἅγιον Βηθλεὲμ ταπεινῶς καὶ εὐλαβῶς προσκυνῶ.

ΚΗ'.

Τὴν ὑμετέραν κτλ.

† Εἶθε τὸ τῶν ἀπάντων θεῖον διέποι καὶ διατηροῖ αὐτὴν ἐν τῷ θεο-
βραβεύτῳ καὶ θεοστηρίκτῳ αὐτῆς θρόνῳ ἄνοσον, ὑγιᾶ, μακρόβιον, εἰς
πολλὰς ἡλίου κυκλοφορίας, ὡς ἐφίεται.

Ἄσμένως τε καὶ περιχαρῶς ἐδεξάμην τὰς ἐπιστολάς, ἃς ἀπεστάλ-
κατε πρὸς ἐμέ. Ἐνθεν τοι, σεβάσμιέ μοι δέσποτα, λέγω σοι, ὅτι ὁ γραμ-
ματοκομιστής, ἐν ᾧ ἐπεδώκατε τὰ γράμματα, ἵνα ἐν ἐμοὶ προσάξῃ,
οὗτος, ἀληθῶς φημί ἀπὸ πάντῃ ἀγτζαμιλίκι του, ἐπεὶ μετὰ τὴν ἀπὸ τ'
αὐτόθι ἄφιξίν του ἦλθεν εἰς ἓνα μέρος καὶ παρήτησε τὰ γράμματα, χω-
ρίς νὰ ἔχω παντάπασι λεπτὴν εἶδσιν, καὶ ἀφοῦ τὰ ἄφησεν ἐκεῖ [λέγω]
εἰς τὸν Πόρον, καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Πελοπόννησον, καὶ ἐγὼ
μὴν ἰξεύρωντας τὰ ἐπρόσμενα ἢ ἐνθάδε εἰς τὰς Ἀθήνας, ἢ εἰς Λεβα-
δεῖαν, ἢ εἰς Θήβας, ἢ εἰς Εὐριπον· ἐπειτα δὲ μετὰ ἱκανὰς ἡμέρας ἔλα-
βον τὰ φερμάνια, τὴν ἀπανταχοῦ, τὸ ἐπιτροπικόν, καὶ τὰς ἐπιστολάς,
τὰς ὁποίας τὰς διέσπειρα, ἐν ἐκάστῳ κατὰ τὰς ἐπιγραφάς των μετὰ τῶν
πεσχεσιῶν τους, οἵτινες μᾶς ἐδεξιώθησαν ὡς καὶ τοὺς πρώην χρηματί-
σαντας πρωτοσυγκέλλους, πλὴν ἀπὸ τὰς δεινὰς καὶ μεγίστας δυστυ-
χίας, ὅπου ἐσυνέβησαν εἰς τοὺς χριστιανούς μετέβησαν ἀπὸ τὴν ἔμφυτον
ἐκείνην κλῆσιν. Ὅθεν, γίνωσκε ἀκριβῶς ὅτι εἰς τὴν Λεβαδεῖαν μὲ ἐδεξιώ-
θησαν μὲ κάθε τρόπον εὐμενῆ δίδωντάς των τὰ πεσχέςσια ἐκάστου, τῶν
ὁποίων καὶ ἀγιασμούς ἐποίησα, καὶ μὲ ἐβοήθησαν ἕως ἑκατὸν πεντή-
κοντα γρόσια, τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε τὰ μεταχειρίζομαι αὐτὰ τὰ πρὸς τὸ
ζῆν, καὶ ἃς ἔχουν τὴν εὐχὴν σου οἱ χριστιανοί, καὶ πάντοτε νὰ τοὺς εὐ-
χεσαι, ὅτι εἶναι ἄνθρωποι φύσει ἀγαθοί, καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ἐλπίζω ὅτι
μέλλει νὰ λάβω μεγίστην βοήθειαν παρ' αὐτῶν, ἂν δὲν ἤθελε συνέβῃ
αὐτῇ ἢ νῦν συμφορὰ τοῦ οἴνου, ἐπεὶ μεγάλως ἠτόνησαν οἱ χριστιανοὶ
ἀπ' αὐτὸ τὸ ἀπροσδόκητον δεινόν, καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἡ θεοπειθῆς αὐτῆς
εὐχὴ γενέσθωσαν ἰλεως. Προσέτι γίνωσκε ὅτι τὰ γράμματα ἦτον γεγραμ-
μένα τρεῖς ἰουνίου, καὶ τὰ ἔλαβα ὀκτῶ Σεπτεμβρίου, καὶ ὀπηνίκα τὰ
ἔλαβον, ἔδωσα καὶ τὰ ἱκανά, κατὰ τὴν προσταγὴν της· ὅθεν δέομαί σου
καὶ αὐθις, σεβασμιώτατέ μοι δέσποτα, νὰ εὐρίσκωμαι εἰς τὴν ἐπίσκεψίν
της ὅσον τὸ δυνατόν.

Ταῦτα μὲν· αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησάν μοι
διὰ βίου παντὸς φυλακτήριον.

αψϛβ'. Σεπτεμβρίου Γ'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς σῆς θεοφρουρήτου Μακαριώτητος ὄλος ἐγκραμῆς εἰς τὰς ἐπιτάγας της
[λείπει ἢ ὑπογραφή βέβαια]

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

[Ἐν τῷ περιθεωρίῳ γράφει] Δι' εὐχῶν της ἀγίων τὰς ἐνεστῶσας ἡμέ-
ρας μέλλω νὰ μισεύσω διὰ τὴν Αἴγιναν καὶ Ὑδραν, καὶ εἴθε ἡ εὐχὴ σας
νὰ τοὺς φωτίσῃ εἰς τὸ νὰ μὲ βοηθήσουν οἱ χριστιανοί. Ἀπασα ἡ συνο-
δεία μου ἐδαφιαίως προσκυνεῖ ἀσπαζομένη τὴν θεοδόξαστον αὐτῆς
δεξιάν.

ΚΘ'.

Μακαριώτατε, σοφώτατε, κτλ. κύριε Ἀνθιμε κτλ.

† Μετὰ πολλῆς εὐλαβείας καὶ χαρᾶς ἐδεξάμην τὸ πατρικόν καὶ εὐ-
χετικόν αὐτῆς γράμμα, τὸ ὁποῖον, κοντὰ εἰς τὴν χαράν, ὅπου μοῦ ἔδωσε
περὶ τῆς υγείας της, μοῦ ἐδυνάμωσε προσέτι καὶ τὴν καρδίαν, καὶ πάλιν
μοῦ ἐνάδωκε νεάζουσαν δύναμιν· τὸ ὁποῖον καὶ πνευλαβῶς κατησπά-
σθην καὶ κατεπροσκύνησα. Εὐθύς, κατὰ τὴν προσταγὴν της, ἔφερα ἓνα
τουρκικὸν γραμματισμένον, καὶ ἐδιάλεξα ὅσα χοτζέτια καὶ ταπιά, ἦταν
καὶ σᾶς τὰ στέλνω μὲ τὸν διασακτζῆ· ὅμως ἔγραφον τοῦ Χατζῆ Ἀλῆ
δὲν ἦν ἓνα εἰμὴ μόνον ἓνα· τὰ ἐπίλοιπα εἶναι ὅλα παλαιά· ἄμποτες ὁ
ἅγιος Θεὸς νὰ σᾶς ἐνισχύσῃ νὰ κατορθώσετε τέτοιον καλόν· καὶ ἐγὼ
εἶμαι ἔτοιμος, κατὰ τὴν δύναμίν μου καὶ κατὰ τοὺς καιρούς, ὅπου
ἀκολούθησαν, νὰ δώσω 1500 γρόσια, μὲ ὄλον ὅπου ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν ἔχει
τώρα εἴκοσι ἡμέρας ὅπου μὲ κινδυνεύει διὰ νὰ τοῦ δώσω χίλια γρόσια
καὶ τριάντα ξεστῆα λάδι, λέγωντάς μου νὰ τοῦ τὰ δώσω δάνεια, καὶ
μὲ εἶχε στεναμένον, καὶ ἤμουν ἔτοιμος νὰ ἀναχωρήσω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα·
ὅμως ὁ πανάγαθος Θεὸς καὶ ἡ εὐχὴ σας ἡ ἀγία, ὅπου μὲ ἐφύλαξεν εἰς
πολλὰ καὶ μὲ φυλάττει, μὲ ἐγλύτωσε καὶ ἔδω διὰ τὴν ὥραν.

Μὲ τὸν ἐρχομὸν τῶν γραμμάτων ἐγὼ, δεσπότη μου, δὲν λείπω
πάντα νὰ ἐξετάζω καὶ νὰ βρίσκω τόσον χωράφια, ὡσὰν καὶ δένδρα,
ὅπου τὰ ἔχουν παραπλακωμένα τουρκοὶ καὶ ρωμαῖοι, μὲ τὸ νὰ ἤμουν και-
νούργιος, καὶ δὲν ἤξευρα, καὶ τὰ ἔκαμα ὅλα ζάπη.

Σ' ἔστειλα μὲ τὸν ἄρχοντα κύρ Ἐάνθη ἓνα τουλοῦμι μέλι, ὀκ. 44,
καὶ περικαλῶ, δεσπότη μου, νὰ μοῦ στείλῃς ἑκατὸν συγχωροχάρτια
διὰ τὴν συνοδείαν μου καὶ ἐδικά μου.

Παρακαλῶ, ἂν εἶναι ὀρισμός σας, νὰ στείλετε ἓνα εὐχετικὸν γράμμα
εἰς τοὺς τέσσαρας ἄρχοντας τῆς Λεβ. δείας Νικολάου Νάκου, καὶ Φί-
λωνη⁽¹⁾, Δημητράκη Χορτροδήμου⁽²⁾, καὶ Χατζῆ Γεργάκη Δούκα διὰ

(1) Ἡρφλοῖνι ἢ Ἐρφλοῖνι, ἀγνοῶ, διότι εἶναι κακιστότατα γεγραμμένον.

(2) βεβαίως Χονδροδήμου.

τὰ κουτία, νὰ περιέρχωνται ξέχωρα, τόσον εἰς τὴν Λεβαθεῖαν, ὡσάν καὶ εἰς τὰ χωρία τους, μάλιστα ὁ κύρ Νικόλαος Νάκου εἶναι πολλὰ καλοθελητῆς τοῦ Ἁγίου Τάφου.

Ἐπῆγαν ἀρκετοὶ χατζῆδες ἐφέτως, ἀπὸ ἐδῶ, λέγω τὴν Λεβαθεῖαν, καὶ στέλνουν ἀπὸ τὰ σπήτια τους αὐτὰ τὰ γράμματα διὰ τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ταῦτα χάριν προσκυνήσεως· αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησάν μοι φυλακτῆραι ἐν βίῳ παντί.

Ἀθήνα· 1795. Νοεμβρίου 30

Τῆς θεοδοξάστου Μακαριότητος ἐλάχιστος καὶ ὑπουργὸς ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀθήνας

ΝΕΟΦΥΤΟΣ⁽¹⁾

Τὸν πανιερολογιώτατον ἅγιον Βηθλεέμ κύριον κύρ Πολύκαρπον δουλικῶς προσκυνῶ.

Λ'.

Τὴν σεβασμίαν μοι καὶ σοφωτάτην κτλ. Ἦν καὶ περιφρουροῖ [ὡς σύνηθως]

Προλαβόντως διὰ τοῦ πατριαρχικοῦ γιασακτζῆ ἀπεκρίθην εἰς τὸ σεβάσιον καὶ προσκυνητὴν γράμμα της, τὴν ὁποίαν ἔβαλλα μέσα εἰς τὸν πλῆκον τῶν κοινῶν γραμμάτων τῆς πολιτείας μετὰ καὶ τῶν σενετίων, ὅπου μὲ ἐπροστάξετε· ἦσαν δέ, ὡς ἐβεβαιώθην, καὶ ἄλλα τινὰ γράμματα τοῦ Ἁγίου Τάφου, τὰ ὅποια πρὸ πολλοῦ ἐστάλησαν διὰ χειρὸς τινὸς ἐνταῦθα πνευματικοῦ Λαυρεντίου τῷ ἀρχιμανδρίτῃ κύρ Ἰακώβῳ· τανῦν δὲ μὲ τὸν κομιστὴν πάλιν τῶν κοινῶν γραμμάτων δὲν λείπω, μετὰ τὰς δουλικὰς μου προσκυνήσεις καὶ ἔρευναν τῆς δεσποτικῆς ὑγείας της, καὶ δηλοποιήσω τῇ Μακαριότητί της ὅτι τῆς περικλείω τὸν κατάλογον τῶν μουλκίων τοῦ Παναγίου Τάφου, ὅπου ἐπῆρεν ὁ δυνάστης καὶ τύραννος Χατζῆ Ἀλῆς, ἐκτὸς τοῦ χωρίου Ἀρακλῆ, ἂν ἔδωσεν εἰς αὐτὰ ἄσπρα τίποτες, ἢ δὲν ἔδωκε τελείως, περὶ τούτου ἐγὼ δὲν ἔχω καμίαν πληροφορίαν νὰ σᾶς ιδεάσω· αὐτὰ εἶναι λίαν γνωστὰ τῷ κύρ Ἰακώβῳ, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὰς χεῖρας τὰ ἤρπασε, καὶ θέλει ἐρωτηθῆ.

Πρὸς τούτοις σᾶς δηλοποιῶ ὅτι κάποιος Ἀγαθάγγελος ἱερομόναχος,

(1) πλήρης ἀνορθογραφίῳ ὄλη ἡ ἐπιστολή, δυσχερῶς ἀναγινωσκαμένη.

πρώην συνοδεία ἐδική μου, εὑρισκόμενος εἰς Λεβαθεῖαν χάριν τῆς συνήθους ἐλεημοσύνης, ἀπεσιόρησε. Δὲν ἔλειψα ἐγὼ πολλάκις νὰ τὸν συμβουλεύσω καὶ νὰ τὸν παρακινήσω εἰς τὸ νὰ ἐπαναστρέψῃ εἰς τὸ ταξείδιον, πλὴν δὲν ὑπήκουσεν, ἤδη δὲ περιέρχεται πότε εἰς Θήβας, πότε εἰς Ταλάντι, ζητῶν ἐλεημοσύνην ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Τάφου, χωρὶς ὄλως νὰ μοῦ δίδῃ τίποτε καὶ χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ μὲ ἰξεύρῃ, ἐπειδὴ αὐτὸς φαίνεται κατ' ἐπιφάνειαν ὅτι τάχα νὰ ἐπροσηλώθῃ εἰς ἓν μοναστήριον τοῦ Ἁγίου Νικολάου εἰς τὴν ἐπαρχίαν τῶν Θηβῶν. Εἶναι λοιπὸν εὐλογον, δεσπότη μου, νὰ γράψετε μίαν ἐπιστολὴν πρὸς τε τὸν ἅγιον Θηβῶν, καὶ πρὸς τὸν ἅγιον Ταλαντίου περὶ τοῦ ρηθέντος Ἀγαθαγγέλου, ὅπου νὰ τὸν προστάξουν νὰ ἡσυχάσῃ εἰς τὸ μοναστήριόν του, καὶ νὰ μὴ περιέρχεται ὡς ἀγιοταφίτης χωρὶς νὰ εἶναι, διότι μὲ αὐτὸ προξενεῖ ἐνόχλησιν καὶ ζημίαν εἰς τὸν ἐκεῖσε εὑρισκόμενον ταξειδιώτην μας.

Καὶ ταῦτα μὲν προσκυνητῶς· αἱ δὲ ἱεραὶ καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἴησαν μετ' ἐμοῦ.

αφε'. Δεκεμβρίου 8'. Ἀθήνηθεν.

Τῆς σεβασμίου μοι Μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος καὶ εἰς τὰς ἐπιταγὰς εὐπειθέστατος ὁ πρωτοσύγκελλος τῆς Ἀθήνας

ΝΕΟΦΥΤΟΣ

[Ἐν τῷ περιθεωρίῳ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιστολὴν τρία ὑστερόγραφα:]

Τὸν ἅγιον πανιερώτατον Βηθλεέμ δουλικῶς προσκυνῶ ἄσπαζόμενος τὴν ἁγίαν του δεξιάν.

Παρακαλῶ, δεσπότη μου, νὰ ἐνθυμηθῆτε μὲ πρῶτον νὰ μοῦ στείλετε τὰ συγχωροχάρτια, διότι μοῦ εἶναι ἀναγκαῖα διὰ τὸ ταξείδι.

Περὶ τῶν χιλίων γροσίων, ὅπου μοῦ εἶχε ζητήσει ὁ ἅγιος Ἀθηνῶν, καὶ εἶχα σᾶς τὸ φανέρωσῃ μὲ τὸν γιασακτζῆ, ἀφοῦ ἦλθον τὰ αὐτὰ γράμματα, πλέον δὲν μοῦ ἐλάλησε τίποτες, ὅθεν θέλει τὸ ἀποσιωπήσῃ καὶ ἡ Μακαριότης της.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΥ

ΛΑ'.

Τὴν ὑμετέραν θεοδόξαστον κτλ. Ἦν εἶθε περιφρουροῖ (κατὰ τὸ σύνηθες).

Ἡ ἀπό τε τοῦ βίου, ἀπό τε τοῦ λόγου οὐχ ἦττον ἢ ἀπὸ τοῦ ὑψηλοῦ βαθμοῦ λαμπρὰ φήμη τῆς ὑμετέρας θεοεικέλου καὶ φιλοσόφου Μακαριό-

τητος διήγειρε και ἐθάρρυνε κάμῃ τὸν ἐλάχιστον νὰ προσέλθω διὰ τοῦ παρόντος μου ἱκετηρίου και δουλικοῦ, και νὰ ἀνακαλύψω τὰ κατ' ἐμὲ εἰς τὸ ἔνθεον και ἱερὸν ὕψος της. Ἐγὼ τοιγαροῦν, Μακαριώτατε δέσποτα, εὐρίσκομαι ἓνας παραμικρὸς διδάσκαλος τῆς ἐν Ἀθήναις πατρίδι μου ἑλληνικῆς σχολῆς, ἣτις ἦτον συστημένη και προικισμένη παρά τινος Ἰωάννου Ντέκα ἀθηναίου, ὁποῦ εἶχεν ἀποθέσῃ ἰκανὴν ποσότητα χρημάτων εἰς τὴν τζέκαν τῆς Βενετίας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐστέλλετο κατ' ἔτος ὁ μισθὸς τοῦ διδασκάλου, δουκάτα διακόσια· ἐξ αὐτοῦ λοιπὸν τοῦ ἐτησίου μισθοῦ, ἀγκαλὰ και ὀλίγου εἰς ἄνθρωπον μὲ φανιλίαν ὡσάν ἐμένα, πλὴν ποιούμενος τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, διῆγον τὸν βίον ἐν λιτότητι και εὐτελείᾳ και ἠρκούμην εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν μὴ ἐνοχλῶν τῶν φίλων τινί· ἀλλ' ἢ τῶν Γάλλων πυρκαϊά, ὁποῦ μὲ πολὺ μέρος τῆς Ἰταλίας κατέκαυσε και τὴν εἰς δεκατέσσαρας αἰῶνας ἀνεπηρέαστον διαμείνασαν λαμπρὰν και περίφημον Ἀριστοκρατίαν τῶν Ἐνετῶν, κατέλαβεν ἕως τῶν ἐσχατιῶν τῆς Ἀττικῆς κάμῃ τὸν τρισάθλιον και μὲ κατέκαυσε ἐξ ὀλοκλήρου· διότι ἔχωντας νὰ λάβω ἀπὸ τὴν αὐτὴν τζέκαν τῆς Βενετίας δύο χρόνων μισθοῦς, ὁποῦ συμποσοῦνται γρόσια τούρκικα ὀκτακόσια, και ἐντὸς τοῦ αὐτοῦ διαστήματος, ὄντας δανεισμένος ἐπὶ τόκῳ τὰ αὐτὰ ἄσπρα, διὰ τὰ ἀναγκαῖα ἐξοδα τῆς φανιλίας μου [ὡσάν ὁποῦ δὲν ἔχω ἄλλοθὲν ποθεν ἄλλον τινα πόρον και κυβέρνησιν] μὲ ἐλπίδα νὰ τὰ ἀποδώσω λαμβάνωντας τοὺς μισθοῦς μου, εὐρέθην ἤδη ἐν μέσῳ τῆς ὁδοῦ γυμνός, ἐξηπορημένος, και τοῖς ὅλοις ἀμηχανῶν· διότι ποῦ πρότερον νὰ ἀπαντήσω, εἰς τὰ καθημερινὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἢ εἰς τὰ ὀκτακόσια γρόσια τὸ χρέος, και μάλιστα ἐκεῖνα ὁποῦ εὐρίσκονται ἐπάνω εἰς ἀλλογενεῖς δανειστάς, οἵτινες δεινῶς μὲ καταπιέζουσι; Και προσέτι δὲν ἤμπορῶ νὰ ἀναχωρήσω και ἀπὸ τὴν πατρίδα μου, τὸ μὲν διατι δὲν μὲ ἀφίνουσιν οἱ δανεισταί, τοὺς ὁποίους ἐνόσῳ εὐρίσκομαι εἰς τὸ σχολεῖον τοὺς καθησυχάζω μὲ τὴν ἐλπίδα, τὸ δὲ διατι λυποῦμαι κατάκαρδα νὰ κλείσῃ τὸ σχολεῖον τῆς πατρίδος μου, και δοκιμάζω εἰς τὸ νὰ παρακινήσω τοὺς συμπατριώτας μου νὰ συστήσουν ἀπὸ τὸ κοινὸν σχολὴν ἑλληνικὴν, ὁποῦ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν νὰ ἐκπορίζωμαι κἀγὼ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐπιτήδεια, και νὰ μὴ λείψῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μου αὐτὸ τὸ κοινωφελὲς και θεάρεστον ἔργον. Περὶ τοῦ χρέους ὁμως εὐρίσκομαι εἰς παντελῆ ἀμηχανίαν και ἀκυβερνησίαν, διατι δὲν στοχάζομαι πουθενὰ καμίαν διόρθωσιν, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔχω τίποτε νὰ πουλήσω, οὔτε τινὰ τὸν βοηθοῦντα.

Εἰς αὐτὴν λοιπὸν τὴν κατάστασιν εὐρισκόμενος, θεοπρόβλητε, δέσποτα, ἐνεθυμήθην τοὺς μακαριωτάτους πατριάρχας τοῦ Παναγίου Τάφου και ἀοιδίμους προκατόχους σας, οἱ ὁποῖοι πάντοτε ἀνεφάνησαν μὲ

τὰς δαψιλεῖς εὐποιίας των πατέρες τῶν πτωχῶν, και προστάται και ἄρωγοὶ μάλιστα τῶν δυστυχῶν διδασκάλων και σχολείων, κατὰ μίμησιν τῶν ὁποίων, και ἔτι περισσοτέρως και ἢ ὑμετέρα Μακαριότης. Ὅθεν μὲ ὄλον τὸ σέβας και τὸ θάρρος προστρέχω κἀγὼ εἰς τὰ ἀποστολικά σπλάγχνα της, δεόμενος και καθικετεῦων εἰς τὸ νὰ λάβῃ οἶκτον τῆς καταστάσεώς μου και νὰ μὲ βοηθήσῃ εἰς αὐτὸ τὸ ὑπέρογκον φορτίον τοῦ χρέους, ὁποῦ διὰ τῆς πατρικῆς αὐτῆς βοηθείας και ἀντιλήψεως νὰ δυνηθῶ νὰ ἐγκαρτερήσω ἔτι εἰς τὸ ἔργον τῆς ἐν τῇ πατρίδι μου σχολῆς, ἕως οὗ τελευταῖον νὰ ἰδοῦμεν τί ἔχει νὰ οἰκονομήσῃ ὁ Κύριος.

Και ταῦτα μὲν δουλικῶς τε και ἱκετικῶς· αἱ πανάγια και θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν μετ' ἐμοῦ.

αψηη'. Ἰουλίου κ'.

Τῆς ὑμετέρας σεβασμίον και θειοτάτης Μακαριότητος δοῦλος ἐλάχιστος και εἰς τὰς ἐπιταγὰς

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΠΑΝΟΜΟΙΟΤΥΠΟΝ ΤΗΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΠΕΝΙΖΕΛΟΥ

Στοιχοὶ ἐλάχις κ' γ' γ' γ' αἰ' ἐπιταγῆς
Ἰωάννης Μπενιζέλος

Σημ. Ἐπιταὶ ταύτη σημειῶσις ἀχρονολόγητος, ζητοῦσα γράμματα εἰς τοὺς προκρίτους Λεβαδείας Ἰωάννη Φίλωνα, Νεροῦτζον (συγχωρεμένον, ὡς γράφει) και Νικόλαον, και εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς Ἀθήνας Σπυρίδωνα Λογοθέτην δραγουμάνον τοῦ Ἐγκλέζου και φίλον πολλὰ τοῦ ἡγεμόνος, Δημήτριον Ἀστρακάρην, Κωνσταντάκη Γιαννούλη, Νικόλαον Πατοῦσαν, Σταῦρον Βροτογούνην, Χατζῆ Δημήτριον, και Νικολάκην Καλογεράν, παρακαλουμένους νὰ ἀπαλλάξουν τὸν ἐν Ἀθήναις πρωτοσύγκελλον τοῦ Ἀγίου Τάφου τῶν τοπικῶν δροσιμάτων.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΥ

ΛΒ΄.

Χριστὸς ἀνέστη.

Μακαριώτατε, σοφώτατε καὶ σεβασμιώτατε Πατριάρχα, τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, τὴν σεβασμίαν αὐτῆς μακαριότητα εὐλαβῶς προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι τὴν θεοκόσμητον αὐτὴν κορυφήν.

† Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἔγραψα πρὸς τὴν μακαριότητά της περὶ τοῦ Ἁγίου Ἀθηνῶν. Ἴδου ὅπου ἔφθασαν καὶ οἱ ἐνάγοντές του· οἱ ὅποιοι εἰς μὲν τὸ φαινόμενον εἶναι τρεῖς τέσσαρες, εἰς δὲ τὸ νοούμενον εἶναι εἰς καὶ ὁ αὐτὸς κάποιος Σωτήριχος Λατῖνος καλούμενος. Αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ὅπου ἐκίνησ' ἀγωγὴν τῷ τότε καιρῷ καὶ ἐξώσθη ὁ νόμιμος καὶ γνήσιος ἀρχιερεὺς τους ὁ Κύριλλος λέγω, ὁ νῦν Παροναξίας, καὶ κατεδικάσθη ἀδίκως καὶ παραλόγως. Πῶς εἰσηκούσθη εἰς τέτοιον παράνομον ἔργον, αὐτὸς ὁ τῶν κρυπτῶν γνώστης οἶδεν, ὅτι πολλὴν ἀγῶνα ἔκαμα ἐκεῖνον τὸν καιρὸν διὰ νὰ μὴν εἰσακουσθῆ, ὅμως, εἰς οὐδεὶς. Δὲν εἰξεύρω ὁ μακαρίτης Γαβριὴλ πῶς τὸ ἔκαμε αὐτό, καὶ ἀκολούθως καὶ ὁ μακαρίτης Ἀλέξανδρος πῶς τὸ ἐδέχθη, ἅς εἰποῦμεν κρίμμασιν οἷς οἶδε Θεὸς τὰ πάντα γίνεταί. Τώρα ὅπως δῆποτε ἐκαλόμαθεν ὁ ἄνθρωπος καὶ ἄρχισε πάλιν νὰ μὴν τὸν ἀρέσῃ ἐκεῖνος, ὅπου αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐζήτηε καὶ ἔλαβεν καὶ ὁμολογεῖ τὸ προγεγονὸς ἄδικον εἰς τὸν Κύριλλον καὶ ζητεῖ τάχα νὰ ἐπανακάψῃ ὁ Κύριλλος ὡσάν νὰ εἶναι τίποτες εὐκόλον πράγμα, τὸν εἶπα πολλὰ νὰ λείψῃ, ὅμως φαίνεται πῶς ἰσχυρογνωμεῖ, προβάλλει καὶ σφάλματα δῆθεν κατὰ τοῦ Μελετίου, ἂν εἶναι ἀληθινὰ ἄξια διορθώσεως καὶ ὄχι καθαιρέσεως. Τώρα ἐδῶ τάχα μὴ εἰσακούομενοι φοβερίζουν νὰ ἔλθουν αὐτοῦ νὰ προσβάλλουν εἰς τοὺς ἐξουσιαστάς, καὶ μὲ δύναμιν ἐξωτερικὴν νὰ ἐκτελέσουν τὴν θέλησίν τους. Ἦλθαν εἰς τοῦ λόγου μου τοὺς εἶπα περισά, οἱ ἄλλοι ὀλίγον καταπειθόνται· ὁ δὲ Σωτήριχος οὐδαμῶς, τέλος τὸν εἶπα, Σωτήριχε ἢ κρίσις νὰ θεωρηθῆ, κατὰ νόμους χρειάζεται κριτὴν καὶ τοὺς περὶ τὸν κριτὴν, ἐνάγοντα, καὶ ἐναγόμενον· τὰ τρία εἶναι, τὸ δ' ἕτερον λείπεται· καὶ ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ γένη προσταγὴ ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν νὰ ἔλθῃ ὁ ἐναγόμενος· καὶ τότε θέλετε παρασταθῆ ὁμοῦ· καὶ θέλει γένη τὸ δίκαιον· αὐτοὶ καὶ τὸ νὰ ἔλθῃ ὁ Ἀθηνῶν παντάπασιν δὲν τὸ δέχονται, καὶ διὰ τοῦτο ἐρχομένων τῶν παρόντων εἰς τὰ αὐτόθι

θαρρῶ νὰ εὐρίσκωνται καὶ ἄλλοι τινες αὐτοῦ. Πρὸ τοῦ νὰ προσβάλλουν ἐξωτερικῶς, ἂν ἦτον τρόπος ἡ Μακαριότητά της, ὡς πνευματικὸς πατὴρ νὰ κράξῃ καὶ νὰ τοὺς ἐλέγξῃ, καὶ νὰ τοὺς νουθετήσῃ; Καὶ ἄλλην δύναμιν ἔχει τῆς μακαριότητός της ὁ λόγος καὶ ἴσως καὶ ἀφεθοῦν καὶ εἰς τὰ ὅσα προσβάλλουν θέλει τὰ ἰατροῦση ἢ ἐκκλησία μὲ γράμμα[τά] τινα προστακτικά, καὶ παραγγελίαις, ὅπου νὰ μὴν ἡμπορεῖ νὰ τὰ παρέβῃ ὁ Ἀθηνῶν· εἰ δὲ μὴ κἂν θέλει γένη τὸ ὕστερον, νὰ ἔλθῃ ὁ Ἀθηνῶν ἀτὸς του καὶ ἅς κρισολογιοῦνται, ὡς τόσην βοήθειαν νὰ κάμωμεν τὸν ἀρχιερεῖα καλὸν εἶναι.

Τίποτες ἀπὸ ἐδῶ νέα δὲν ἔχομεν, παρὰ ὁ Ἅγιος Ἡρακλείας δὲν ἔμαθεν νὰ ἡσυχάζῃ καὶ κινεῖται ἀδίκως, δὲν μὲ τυχαίνει νὰ τὰ περιγράφω εἰς πλάτος, ἴσως καὶ σᾶς τὰ ἔγραψαν, δὲν λέγω ἄλλο παρὰ ὁ Ἅγιος Θεὸς νὰ δώσῃ σύνεσιν τὸν αἴτιον τῶν σκανδάλων νὰ παύσῃ, ὅτι μάρτυς ὁ κύριος εἰς ἐσχάτην ἀδυναμίαν ἦλθεν ἡ ἐκκλησία, καὶ ἡ Μακαριότητά της δὲν θέλει λείψῃ ἀπὸ τοῦ νὰ ἰπερασπίζεται τὴν ἁγίαν ἐκκλησίαν, καθὼς καὶ εἶμαι βέβαιος, καὶ ἅς εἶναι διὰ τὴν ψυχὴν τῶν γονέων της. Ταῦτα μὲν· οἱ δὲ χρόνοι τῆς σῆς Μακαριότητος εἴησαν πολλοὶ τε καὶ ἀγαθοί.

αψιγ'. τῆ Ἀπριλλίου κβ'.

Ὁ τῆς σῆς Μακαριότητος, ταπεινὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλος εἰς τοὺς ὁρισμούς της

ΧΑΛΚΗΔΟΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΝΟΤΑΡΑ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΑΘΗΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΝ

ΛΓ΄.

Χρῦσανθος ἐλέφ Θεοῦ, πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης.

† Πανιερώτατε καὶ σοφώτατε Μητροπολίτα τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Ἀθηνῶν κύριε Μελέτιε, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε πάσης Ἑλλάδος, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφέ, καὶ συλλειτουργῆ τῆς ἡμῶν μετριότητος, τὴν ὑμετέραν λογιότητα ἀδελφικῶς ἀσπαζόμενοι, περιχαρῶς χαιρετοῦμεν, καὶ παρακαλοῦμεν Κύριον τὸν Θεόν, ὅπως διαφυλάττῃ αὐτὴν ἐν ὑγείᾳ καὶ σωτηρίᾳ εἰς ἔτη πολλὰ σὺν πᾶσι τοῖς καταθυμίαις.

Καί πρό τῆς ἐντεῦθεν ἀποδημίας ἡμῶν πρὸς τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, κακεῖθεν, ἐγράψαμεν τῇ ἀδελφικῇ αὐτῆς ἀγάπῃ, οὐδαμῶς μὲν τοι ἀποκρίσεως ἠξιώθημεν, πρὸς οὐδὲν δὲ ἄλλο ἀνενεγκεῖν τὸ πρᾶγμα δίκαιον ἠγούμεθα, ἢ ἐν τῇ συνεχῇ ἐπιρροῇ τῶν ποικίλλων, καὶ ἀλληλοδιαδόχων φροντίδων, καὶ περιστάσεων, καὶ τοι καὶ τὰ τῶν ἐκτοπισμῶν οὐ μικρὸν κώλυμα τυγχάνουσι πρὸς ἀλλήλους, ἔμπης γε οὐκ ἐν τῷ συχνὰς κομίζεσθαι ἀποκρίσεις τὸ εἰλικρινὲς τῆς φιλίας τιθέμεθα, ἀλλ' ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπῃ ἐγκαυχώμεθα, ἣν δὴ σώζεσθαι ἀλώθητον, καὶ πάντῃ ἀπαραχάρακτον εὐέλπιδες ἐσμέν, τῇ φιλοσοφίᾳ, καὶ ἐμφύτῳ αὐτῆς πεποιθότες φρονήσει, καὶ τῇ τῶν τρόπων εὐσεβείᾳ.

Ἐντεῦθεν σημειωτέον οὐδὲν ἄλλο μοι δοκεῖ, ἢ ὅτι ὁ τῶν Σφαίκων ῥῆξ ἄχρι τοῦδε ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἐπικρατεῖα ποιεῖται τὰς διατριβάς, ἐν ἅσται λεγομένῳ Πενδερῖῳ, κειμένῳ κατὰ τὴν Μολδαβίαν, παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Τύρα ποταμοῦ, ἅτε δὴ πάντοθεν τῶν πρὸς τὴν ἰδίαν ἀγουσῶν ὁδῶν διαληφθεισῶν παραδόξως ὑπὸ τοῦ τῶν ὑπερβοραίων δυνάστου, καὶ διατειχισθεισῶν στρατοπέδοις οὐ τοῖς τυχοῦσι, τὰ δὲ τῆς ἐκβάσεως τοῦ πρᾶγματος ὁποτέρως ἔξει, Διός, φασίν, ἐν γούνασι κεῖται.

Ἡμεῖς ἀπελθόντες ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει, πολλὰς ὑπέστημεν κακοπαθείας, καὶ σχεδὸν ἀνυποίστους, καὶ μάλιστα κατὰ τὴν ἐπανέλευσιν, νόσφ' ἄναρρῶσαντι Θεῷ. Ὅσα δὲ καθ' ὁδόν, καὶ μάλιστα ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει ἐδαπανήσαμεν, οὐχ οἶον τε τό γε νῦν ἔχον δηλῶσαι σαφῶς, ὧν τὴν αἰτίαν ἐν τῇ τῶν ἐκεῖσε ἀκορέστων τυράννων διαθέσει ἀναφέρομεν.

Ἀνηνέχθη ἡμῖν παρὰ καὶ ἄλλων οὐκ ὀλίγων, καὶ μάλιστα ὑπὸ τοῦ πρωτοσυγγέλου ἡμῶν πνευματικοῦ κυρ Νικηφόρου, ὅς καὶ μετὰ πολλῶν δακρύων ἔγραψεν ἡμῖν, ὡς ἡ ὑμετέρα Πανιερότης κωλύει τὴν ἐλεημοσύνην τοῦ δεσποτικοῦ μνήματος, ὃ δὴ καὶ οἱ αὐτόθεν παραγενόμενοι πατέρες πολυειδῶς ἐπιστώσαντο σχεδόν, προσάπτουσι δὲ τοῦτο οὐχ ἀπλῶς τῇ αὐτῆς ἀρχιερωσύνῃ, ἀλλὰ καὶ ἄλλοις τισὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν, οἵτινες δύνανται παρ' αὐτῇ. Καὶ τοι γοῦν ἐν τοῖς τοιούτοις οὐ προχείρους παρεχόμενοι τὰς ἀκοάς, οὐδαμῶς πεπεισμεθα, οὐδὲ πιθανὸν ἡμῖν ἔδοξε, τό τε πεμφθὲν τοῦ πρωτοσυγγέλου γράμμα, καὶ οἱ ἀφικόμενοι πατέρες, λογιζομένοις μήτε φιλικά, μήτε θεοσεβῆ εἶναι τὰ τοιαῦτα, ἀλλ' αὐθις τὴν καιρικὴν περιπέτειαν, καὶ ἀνωμαλίαν πολλὰ τοιαῦτα καινοτομεῖν εὖ εἰδότες, τῆς ὑπονοίας ἐγενόμεθα, καὶ ἐν ἀμφιβόλῳ ἐσμέν ἤδη, μὴ τὰ λεγόμενα ἀληθῆ εἴη· εἰ οὖν οὕτως ἔχει, ἀντιβολουμένον τουντεῦθεν ἐκ μέσου γενέσθαι τὸ τοσοῦτον ἄτοπον, εἴγε τὸ κωλύειν τὸ πρὸς τὸν πανάγιον Τάφον ἔλεος τῶν εὐσεβῶν, οὔτε ὠφελείας τινος

αὐτῇ γίνεται παραίτιον, μήτε μὴν συμβάλλεται, μικρὸν ὅσον πρὸς ἀνακουφισμὸν τῶν πολλῶν, καὶ ἀπαραιτήτων εἰσπράξεων τοῦ σωτηρίου μνήματος, ἐξουθενισμὸς μὲν τοι σαφῆς ἐστὶν ἡμῶν, καὶ καταφρόνησις.

Ἐπειτα, εἴ τις φιλοκρινεῖν ἐβελήσειε, οὐδαμῶς ἔχεται εὐσεβείας καὶ ὁσιότητος τὸ τοιοῦτον ἂν εἴποι, ἐπεὶ ἢ πρὸς τοὺς θεοβαδίστους τόπους γινομένη ἐλεημοσύνη, ὡς οἶδεν ἡ ὑμετέρα ἀγχίνουσα, ὀφειλὴ ἐστὶν ἀτεχνῶς, καὶ θεοσεβείας οὐ μικρὸν μέρος λογιζέται, ὃ δὴ ἐν πολλοῖς ἡ θεία Γραφή παραινεῖ καὶ προτρέπεται. Πῶς δ' οὐκ ἐξουθενισμὸς σαφῆς καὶ ἐναργέστατος, τοὺς λειτουργοὺς τοῦ δεσποτικοῦ μνήματος ἐπιτάττεσθαι ἐκβάλλειν τὸ ἐπιτραχήλιον ἐν ταῖς πρὸς Κύριον ἐκδημίαις τῶν εὐσεβῶν καὶ ἀποπέμπεσθαι, καὶ γίνεσθαι ἐν τῇ αὐτῆς ἐπαρχίᾳ ὅπερ ἐν ἄλλαις οὐδαμῶς ἤκουσται;

Παυσάσθωσαν τοιγαροῦν τὰ τοιαῦτα τουντεῦθεν, ἀδελφὲ προσφιλέστατε, διὰ τὸν Κύριον, καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ ἁγίου Τάφου τὴν προσήκουσαν ἐχέτωσαν περιποίησιν καὶ ὑπεράσπισιν, ὡς καὶ παρὰ τῶν λοιπῶν συναδελφῶν ἁγίων ἀρχιερέων, καὶ πλείονος μᾶλλον παρ' αὐτῆς ἀξιούσθωσαν, ἅτε διαφορούσης καὶ πράξει, καὶ θεωρίᾳ, καὶ τὸ χρήσιμον τοῦ πρὸς τοὺς ἱεροὺς τόπους ἐλέους εὖ εἰδυίας, οὕτως οὖν αὐθις, καὶ πολλάκις ἐκλιπαροῦμεν αὐτὴν ἐνεργεῖν, καὶ διακεῖσθαι πρὸς τὸ ἱερὸν ἐκεῖνο ἔδαφος φιλίως, καὶ παροτρύνειν τοὺς εὐσεβεῖς προσφέρειν πρὸς ἐκεῖνο τὸν δυνατὸν ἔλεον, καὶ τὴν προσήκουσαν εὐλάβειαν, ἣ, τε γὰρ παρ' ἀνθρώπων τιμὴ ἀπαντήσῃ πρὸς αὐτὴν ἐντεῦθεν, καὶ ἡμεῖς ὀφειλέται χάριτος ἐσόμεθα, οὐ μὴν δέ, ἀλλὰ καὶ πολλαπλάσιον ἔξει τὸν μισθὸν παρὰ τοῦ ἁγίου Θεοῦ.

Τοὺς ὑπὸ τὴν ἱεράν αὐτῆς ποιμνὴν εὕρισκομένους τιμιωτάτους κληρικούς, εὐλαβεστάτους ἱερεῖς, εὐγενεστάτους ἄρχοντας, καὶ τοὺς λοιποὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς εὐχόμεθα, καὶ εὐλογοῦμεν. Κύριος ὁ Θεὸς διαφυλάττοι τὴν αὐτῆς Πανιερότητα ἐν ὑγείᾳ, εὐτυχίᾳ, καὶ εἰρηνικῇ καταστάσει, εἰς ἔτη πάμπολλα.

Ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως

α.ψ.ι. Ἰουνίου κ.α.

[1710, Ἰουλίου 21. Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμὸν 182 χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Κωνσταντινουπόλεως (Φαναρίου) Μετοχίου τοῦ Παναγίου Τάφου.]

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ
ΜΕΛΕΤΙΟΥ, ΠΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΝ ΤΑΡΩΝΗΤΗΝ

ΛΔ'.

α.ψ.λ.α.

Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα κύριον Νικόλαον Ταρωνήτην τὸν ἐξ Ἀθηνῶν, διὰ τὴν ἐλεημοσύνην ὅπου μᾶς ἔγραψεν ὁ ἐπίτροπός μας παπᾶ κύρ Γρηγόριος πρωτοψάλτης ἀπὸ τὴν Μύκωνον, ὅπου ἔστειλεν ἡ εὐγενία του μετὰ τὸν ἀδελφὸν τοῦ γαμβροῦ του χατζῆ κύρ Μιχαὴλ εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, ἀπὸ Βενετίας τετρακόσiais πετάκαις.

† Εὐγενέστατε, λογιώτατε, καὶ τιμιώτατε ἄρχων κύριε Νικόλαε Ταρωνήτη, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι υἱὲ ἀγαπητέ, καὶ περιπόθητε τῆς ἡμῶν μετριότητος, ἡ χάρις τοῦ παναγίου Πνεύματος εἴη μετὰ τῆς ὑμετέρας εὐγενείας. Εἰς κάθε καιρὸν ὅπου γίνεται ἡ συνεργασία καὶ ἡ βοήθεια, ὡσάν ὅπου εἶναι πρᾶγμα ἀναγκαῖον, εἶναι καλὸν καὶ ἐπαινετόν· ἀμὴ ὅταν γίνεται εἰς καιρὸν ὅπου περικλείουσι χρεῖται σχεδὸν ἀνυπόφοροι, τότε ἡ βοήθεια ἐκείνη καὶ ὁ ἀνακουφισμὸς ὡσάν ὅπου εἶναι μία παρηγορία, εἶναι πολλῶ τῷ μέτρῳ τιμιωτέρα.

Τοιαύτη βοήθεια ἐστάθη καὶ τῆς φιλοχρίστου σας ψυχῆς εἰς τούτους τοὺς δυστυχεῖς καιροὺς εἰς τὸν πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον, ὁ ὁποῖος εὐρίσκειται σχεδὸν εἰς βάρη χρεῶν ἀνυπόφορα, καὶ διὰ τὰ νὰ εἰπῶ ἔτζη εἰς κυβέρνησιν ἀκυβέρνητον. Ξεχωριστὰ τὰ διάφορα τοῦ βαρυτάτου χρέους, τὸ ὁποῖον δὲν ἐπροξενήθη ἀπὸ ἄλλο καθὼς δὲν σᾶς λανθάνει παρὰ ἀπὸ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἀγίου Τάφου. Πρᾶγμα ἀναγκαῖον μὲν, διότι ἔγινεν εἰς καιρὸν ὅπου ἄλλην φορὰν δὲν εὐρίσκετο, δόξα δὲ καὶ καύχημα τοῦ γένους, ἐπειδὴ καὶ ἔγινε μετὰ τὴν ἄδειαν τῶν ἀνατολικῶν ὀρθοδόξων, καὶ ξεχωριστὰ πάλιν τὰ καθημερινὰ δόσιμα τῶν δυναστῶν, καὶ προσέτι αἱ πολλαὶ ἐνοχλήσεις τῶν Ἀράβων, ἐπειδὴ καὶ τὸ νομίζομεν ἀτιμίαν τοῦ γένους νὰ τοὺς ἀφήσωμεν νὰ ἐκκλίνωσι τῆς εὐθείας, ὅθεν καὶ τοὺς κυβερνώμεν ἐκ τοῦ ὑστερήματος ὅσον δυνόμεθα· καὶ ἐπὶ πάντων ἡ γεγонуῖα πυρκαϊά, ἡ ὁποία ἐπροξένησεν ζημίαν ὑπέρμετρον, τόσον εἰς ἐκεῖνα ὅπου ἐφθάρησαν, ὅσον καὶ εἰς ἐκεῖνα ὅπου νεωστὶ ὠκοδομήθησαν· ἀνάμεσα δὲ εἰς τὰς τόσας δυστυχίας, ἐσυνέβη, κρίμασιν οἷς Κύριος οἶδεν, ὁ θάνατος τοῦ μακαρίτου ἐκείνου καὶ σοφωτάτου κοινοῦ πατρὸς κυρίου Χρυσάνθου, καὶ ἔγινε καὶ τοῦτο μία ἄλλη συμφορὰ τοῦ παναγίου Τάφου, ἐπειδὴ καὶ

ἐστερήθη ἐνὸς τοιούτου στόλου καὶ φωστῆρος τῆς Ἐκκλησίας. Ἄν καλὰ καὶ μετὰ τὴν νουνεχῆ καὶ σοφωτάτην του προμήθειαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ζωὴν του ἐστοχάζετο τὴν ἀβλαβῆ κυβέρνησιν τῶν σεβασμίων προσκυνημάτων, οὕτω καὶ μετὰ θάνατον σοφώτατα στοχάζόμενος τὰ ἐμπίπτοντα μᾶς ἐπροβίβασεν ἔτι ζῶν εἰς τὸν πατριαρχικὸν τῶν Ἱεροσολύμων θρόνον κατὰ τὰ πάτρια καὶ νόμιμα ἔθη τῆς τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησίας.

Ἄναμεταξὺ λοιπὸν εἰς τόσας χρεῖας μᾶς ἐπρόφθασεν ὡς ἀναγκαιότατον βοήθημα τὸ ἔλεος τῆς εὐγενείας τῆς ἡ τετρακόσiais δηλαδὴ πετάκαις ὅπου ἐνεχειρίσετε τῷ τιμιωτάτῳ Χατζῆ Μιχαὴλ νὰ ταῖς ὑπάγῃ εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ. Ὅθεν μανθάνοντές το καὶ ἡμεῖς καὶ ὡς εἰκὸς ἐπαινέσαντες τὴν φιλελεήμονα αὐτῆς προαίρεσιν εἴμεθα παντοτινοὶ εὐχέται πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῆς ὑγείας αὐτῆς καὶ εὐτυχίας, γράψαντες προσέτι καὶ τὸ εὐγενὲς ὄνομα τῆς εὐγενείας τῆς νὰ μνημονεύεται διηλεκτῶς ὡς καὶ τῶν λοιπῶν ὑπερασπιστῶν καὶ βοηθῶν τοῦ παναγίου Τάφου. Φθάνωντας δέ, σὺν Θεῷ, καὶ εἰς τὴν ἀγίαν πόλιν Ἱερουσαλήμ ὁ ῥηθεῖς χατζῆ Μιχαὴλ, καὶ λαμβάνοντες οἱ πατέρες τὸ πεμφθὲν παρ' αὐτῆς ἔλεος, ἃς εἶναι βεβαία πῶς θέλει λάβει καὶ παρ' αὐτῶν μετὰ τῶν προσηκόντων ἐπαίνων καὶ τὰς πρὸς Θεὸν εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Καὶ λοιπὸν, ἐπειδὴ καὶ δὲν σᾶς λανθάνει τὸ βᾶρος τοῦ χρέους τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου διὰ ὅσα ἀνωτέρω ἀπαριθμήσαμεν, καὶ προσέτι ἠξέυρωντας ὅτι ἀπλῶς μὲν ἡ ἐλεημοσύνη καὶ ἡ βοήθεια εἶναι πρᾶγμα θεάρεστον, πολλῶ μᾶλλον θεαρεστότερον εἶναι ὅταν γίνεται εἰς τὰ σεβάσματα προσκυνήματα, ἐπειδὴ καὶ ἀναφέρεται εἰς τὸν πανάγιον καὶ ζωοδόχον Τάφον, καὶ δι' αὐτοῦ πρὸς τὸν ἐν αὐτῷ ταφέντα καὶ ἐξ αὐτοῦ ἀναστάντα Κύριον ἡμῶν· καὶ λοιπὸν ἃς μὴ λείπη τὴν παρακαλοῦμεν ἡ φιλελεήμων αὐτῆς προαίρεσις νὰ εὐεργετῆ τὰ σεβάσματα ἐκεῖνα σκηνώματα, καὶ ἃς εἶναι βεβαία ἡ εὐγενεία τῆς πῶς ἡ χάρις τοῦ παναγίου Τάφου θέλει τῆς τὰ δώσει ἑκατονταπλάσια, παρακαλοῦντές την προσέτι νὰ μᾶς σημειώσῃ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν τρισμακάρων γονέων τῆς διὰ τὰ μνημονεύονται ἀκαταπαύστως, καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ.

Τοὺς εὐγενεστάτους καὶ λογιωτάτους ἀνεψιούς τῆς κύρ Ἀγγελάκη καὶ κύρ Διονύσιον ἐκ ψυχῆς εὐχόμεθα καὶ εὐλογοῦμεν, παρακαλοῦντες τὸν ἅγιον Θεὸν νὰ τοὺς διαφυλάττῃ ὑγιεῖς καὶ εὐτυχοῦντας. Ἡ δὲ χάρις κ. λ.

Φεβρουαρίου 15'.

Ἐκ τῆς Βιβ. τοῦ Ἀ. Τάφου ἐκ Φαναρίου Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἐπιστολὴ ἐστὶ τοῦ Μελετίου Ἱεροσολύμων.

(χειρῶ. 605).

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

ΛΕ'.

Γράμμα πεμφθέν εις τὴν Ἀθήνα.

Τιμιώτατοι, εὐγενέστατοι καὶ φιλόχριστοι ἄρχοντες κύρ Μπενιζέλω, κύρ Σωτήριχε, κύρ Ἀντώνιε Παλαιολόγε, κύρ Σταμάτη Λιβαδίτη, κύρ Μπενάρδε Καπετανάκη, κύρ Γιαννάκη Καίλα, κύρ Σταμάτη Κωλέτα, κύρ Νικόλα Μπάρπανε, κύρ Δημήτριε Χειλά, καὶ οἱ λοιποὶ ἄρχοντες καὶ γέροντες καὶ πάντες οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὴν πολύφημον Ἀθήνα, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, χάρις εἴτε ὑμῖν, καὶ εἰρήνη ἀπὸ τοῦ ἁγίου Θεοῦ παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία, καὶ συγχώρησις.

Ἡμεῖς, ἐντιμώτατοι ἄρχοντες, ἀφοῦ ἐβάλλαμεν μετάνοιαν εἰς τὸν ἅγιον Τάφον ἕως τοῦ νῦν, εἶναι σαρανταεννέα χρόνοι καὶ πλὴν τοῦ μακαρίτου παπᾶ Μακαρίου τοῦ ἀσκητοῦ, ἄλλος ἐκ μέρους τοῦ ἁγίου Τάφου οὐκ ἀπεστάλη εἰς τὰ αὐτόθι, ἡμεῖς δὲ διὰ πολλὰς καὶ εὐλόγους αἰτίας ἐπέμψαμεν τὸν παρελθόντα ἱερομόναχον, καὶ μετὰ ταῦτα, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, πέμφομεν καὶ τιμιώτερον καὶ ἐνάρετον ἄνθρωπον, ὅτι ἡ ἐντιμότης σας εἶστε γειτόνοι τῆς πατρίδος μας. Ἴδομεν τινὰς ἐξ ὑμῶν, καὶ εἰς Ἀδριανούπολιν, καὶ ἐνταῦθα, καὶ ἐγνωρίσαμεν αὐτοὺς τιμίους, καὶ ὅλως εὐγενεῖς καὶ φιλοχρίστους, καὶ ἐξ αὐτῶν ἐγνωμεν ὅτι καὶ ὑμεῖς οἱ ἐπίλοιποι ἐστέ, εὐλαβέστατοι καὶ θεοφιλέστατοι.

Πρὸς τούτοις, εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἅγιος, καὶ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν τὴν πολιτείαν ἀρχιερέα τιμιώτατον, σοφώτατον, καὶ εὐγενῆ κατὰ τε ψυχὴν καὶ σῶμα, ὅπου τὴν σήμερον βέβαια εἰς πᾶσαν τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ὑπερβαίνει πάντας τοὺς ἀδελφούς καὶ εἰς τὴν σοφίαν, καὶ εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωὴν· καὶ λοιπόν, εὐλογον καὶ δίκαιον ἐκρίνομεν νὰ εὐρίσκωνται εἰς τὰ αὐτόθι ἄνθρωποι τοῦ ἁγίου Τάφου εἰς τιμὴν καὶ καύχημα ὑμέτερον, καὶ εἰς μνημόσυνον αἰώνιον ὑμῶν τε καὶ τῶν μακαρίων πατέρων καὶ προπατόρων ὑμῶν εἰς τὴν ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, οἱ ὅποιοι χρειάζονται καὶ καμίαν κατοικίαν, ὄχι δοξοφανῆ καὶ μετὰ κόμπου, ἀλλὰ ταπεινῆν, καθὼς πρέπει ἁγίοις, καὶ μάλιστα τοῖς ἐκ τοιοῦτου τόπου, τὴν ὁποίαν ἐχάρισε καὶ αὐτὴν ὁ Θεὸς καὶ εἶναι, καὶ διὰ κυβέρνησίν της. Ἐμάλομεν πῶς εἶναι δύο γείτονες ἐν αὐτῇ τίμιοι καὶ εὐλαβεῖς ἄρχοντες, ὁ κύρ Σταμάτης Λιβαδίτης καὶ ὁ κύρ Νικόλα Μπάρπα-

νός, καὶ ἐγράψαμεν καὶ ἐπαρακαλέσαμεν τὴν ἐντιμότητα αὐτῶν νὰ εἶναι ἐπίτροποι τοῦ παναγίου Τάφου, καθὼς διαλαμβάνει ἡ πρὸς τὴν ἐντιμότητα αὐτῶν πεμφθεῖσα ἡμετέρα ἐπιστολή· καὶ παρακαλοῦμεν τὴν ἐντιμότητά τους νὰ δεχθῶν τὸν κόπον τοῦτον τῆς πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον διακονίας, καὶ παρακαλοῦμεν καὶ τὴν ὑμέτεραν ἀγάπην νὰ παρακινήσητε τὴν ἐντιμότητά τους νὰ εἶναι εἰς τὴν ὑπακοήν, ἵνα καὶ ὁ μισθὸς πάντων ὑμῶν εἴη πολὺς ἐν οὐρανοῖς.

Ἐπι παρακαλοῦμεν πάντας ὑμᾶς νὰ ἐνθυμηθῆτε τὴν τιμὴν καὶ τὴν φήμην τῆς Ἀθήνας, τὸν ἔπαινον καὶ τὸ καύχημα τῶν πατέρων καὶ προπατόρων ὑμῶν, καὶ νὰ κάμετε τρόπον νὰ εὐγάλετε τὰ σκάνδαλα ἀπὸ ἀναμεταξύ σας, πολλάκις ἐσυνέβηκαν τῶν Ἀθηναίων σκάνδαλα καὶ ταραχαῖς καὶ διχόνοιαι, ἀλλὰ πάλιν οἱ Ἀθηναῖοι τὰ εἰρηνοποίησαν καὶ τὰ κακὰ τὰ ἔσβυσαν ὡσάν νὰ μὴν ἦτον ποτέ. Ἔως πότε ἀδελφοὶ αὐτὰ τὰ ξένα καὶ μαχλούρικα νὰ ταραττοῦν τὴν πολιτείαν σας; Ἀφῆτε, ἀδελφοί, καθέννας τὸ θέλημά του, καὶ προαιρεθῆτε νὰ κάμετε τὸ θέλημα τοῦ κοινοῦ, ὅπερ ταῦτόν ἐστὶ τῷ θελήματι τοῦ Θεοῦ, καὶ γὰρ τοῦ μακαρίου Παύλου ἐστὶν ὁ λόγος, «μηδεὶς ζητεῖτω τὰ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ τὰ τοῦ πλησίον». Μή, ἄρχοντές μου, μή, φιλόχριστοι καὶ περίφημοι Ἀθηναῖοι, διδετε τὰ τίποτέ σας νὰ τὰ τρώγουν οἱ ἐθνικοὶ, καὶ νὰ ἔχετε ἀναμεταξύ σας ἔριδας, ἀλλὰ γενόμενοι τῆς ἀγαθῆς μερίδος, συμβουλευθῆτε καὶ εὐρῆτε τὸ μέσον τῆς εἰρήνης, ὡστε, μήτε ἡ ἐντιμότης σας νὰ χάνετε τὸ τίποτέ σας, μήτε οἱ πτωχοὶ νὰ ἀδικῶνται. Τῶν δικαιοτάτων καὶ ἀγαθῶν οἰκονόμων Ἀθηναίων ἐστὲ ἀπόγονοι, καὶ λοιπὸν εὐρῆτε τὸ δίκαιον, καὶ ἂν δὲν τὸ εὐρῆτε σωστόν, εὐρῆτε τὴν καλὴν οἰκονομίαν, μὴν ἀφήσετε νὰ μακρύνουν τὰ κακὰ, ἀλλὰ βιασθῆτε καὶ εὐρῆτε τὴν εἰρήνην, διὰ νὰ δοξασθῆ ὁ Θεὸς εἰς τὴν καλὴν σας κυβέρνησιν, διὰ νὰ ἐπαινέσῃ ὁ κόσμος τὴν καλὴν σας προαίρεσιν, διὰ νὰ εὐφραίνωνται οἱ φίλοι σας, καὶ νὰ τήκωνται οἱ ἐχθροὶ σας, καὶ τέλος πάντων, διὰ νὰ εὐλογῆ ὁ Θεὸς τὰς ψυχὰς καὶ τὰ σώματα ὑμῶν, οἴκους καὶ τέκνα ὑμῶν, καὶ τέως, ἵνα, ἐν μὲν τῷ παρόντι αἰῶνι παρέχῃ πᾶσιν ὑμῖν πλοῦσια τὰ ἐλέη καὶ τοὺς οἰκτιρμούς αὐτοῦ, ἐν δὲ τῷ μέλλοντι ἀξιώσῃ ὑμᾶς τῆς ἐκκλησίας τῶν πρωτοτόκων τῶν ἀπογεγραμμένων ἐν οὐρανοῖς, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

αψς'. Ἰαννουαρίου.

(Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ' 605 χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου).

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΩΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΛΣΤ'.

Ἀθανάσιος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ἱερώτατοι μητροπολίται ὅ,τε Ἀθηνῶν, Θηβῶν, καὶ ὁ Εὐρίπου, ὁ μὲν ὑπέρτιμος καὶ ἕξαρχος πάσης Ἑλλάδος, ὁ δὲ πάσης Βοιωτίας, ὁ δὲ πάσης Εὐβοίας, καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι, ὅ,τε Σκιᾶθου καὶ Σκοπέλου, καὶ οἱ ὑποκείμενοι πάντες τοῖς ἀνωτέρω ἀρχιερατικοῖς θρόνοις, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, καὶ ἐντιμώτατοι κληρικοί, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ χρήσιμοι ἄρχοντες τῶν πολιτειῶν αὐτῶν, καὶ οἱ λοιποὶ ἐγχώριοι καὶ γέροντες χριστιανοί, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ.

Πολλοὶ μὲν εἰσὶν οἱ τὴν θείαν καὶ ἀφθονον πλουτήσαντες χάριν ἱεροὶ καὶ σεβάσμιοι τόποι· ἔχει μὲν τοὶ τὸ ὑπερέχον καὶ ὑπέρτερον κατεξοχὴν ὁ ὑπεράγιος καὶ Ζωοδόχος ἐν Ἱεροσολύμοις Τάφος τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐκεῖσε γάρ ὁ Σωτὴρ ἡμῶν τὸ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας ὑπὲρ ἡμῶν πληρώσας μυστήριον, πάντας ἡμᾶς ὑπερφυῶς ὡς παντοδύναμος ἐκ τοῦ ἄδου καὶ θανάτου ἐξήρπασε τῷ ἰδίῳ θανάτῳ θανατώσας τὸν ἡμέτερον, διὰ τοῦτο καὶ πᾶσαι φυλαὶ καὶ γλῶσσαι ἀεννάως πρὸς τὸ θεοβάδιστον ἐκεῖνο προστρέχουσαι ἔδαφος, ὡς πρὸς αὐτὸν τὸν παράδεισον, τὰ οἰκεῖα δῶρα μετ' εὐλαβείας καὶ προθυμίας προσάγουσιν, ἐντεῦθεν βεβαίως τὰς θείας ἐπαγγελίας ἀπεκδεχόμεναι· ἀλλ' οὐκ οἶδ' ὅπως ἐν μόναις ταῖς ἐπαρχίαις ὑμῶν ταύταις οἱ πολιτευόμενοι χριστιανοί, τὴν πρὸς Θεὸν ἀγάπην, φόβον τε καὶ τὴν εὐλαβειαν ἀποσεισάμενοι, μεγάλην τὴν ἀψηφησίαν ἤρξαντο δεικνύειν πρὸς τὸν ἅγιον αὐτόν, καὶ Ζωοδόχον τοῦ Κυρίου Τάφον, ἐνθα κατὰ χρέος ἔδει πάντας τὴν μεῖζω προσάγειν φιλοτιμίαν καὶ συνδρομητικὴν προμήθειαν, αὐτοὶ δὲ μάλιστα τάναντία φαίνονται πράττοντες, καὶ γάρ, ὡς ἐμάθομεν ὑπὸ τοῦ ὀσιωτάτου πρωτοσυγκέλλου τοῦ ἀγίου Τάφου ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ Νικηφόρου καὶ τῶν πατέρων τῆς συνοδείας αὐτοῦ, τῶν διατριβόντων εἰς τὰ αὐτόθι μέρη χάριν ταξιδίου, ὡς αὐτοῖς σύνηθες, πολλοὶ τινες εὐλαβεῖς χριστιανοὶ ἀφιερῶσι κατὰ καιροὺς διάφορα καὶ πολυειδῆ πράγματα τῷ Ζωοδόχῳ Τάφῳ, ὑπὲρ ψυχικῆς αὐτῶν

σωτηρίας· κρυφίως τε καὶ φανερώς, οἱ μὲν ἀκίνητα ὑποστατικά, εἴτε ὀσπήτια, ἀμπέλια καὶ κήπους καὶ χωράφια, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· οἱ δὲ ἐκ τῶν κινητῶν, σκεύη ἱερὰ καὶ ἄμφια, ἀργυρᾶ τε εἶδη καὶ μαλαγματικά, ὁμοῦ καὶ χαλκωματικά, καὶ ἄλλης παντοίας ὕλης. Εἶτα ἐκείνων τῶν ἀφιερωσάντων ἀποθνησκόντων ἐν Κυρίῳ, οἱ συγγενεῖς ἐκείνων ἀρπάζουσιν ληστρικῶς τὰ ἀφιερῶματα ἐκεῖνα, ὅποια ἂν ᾦσιν, εἴτε ἄσπρα ἔτοιμα, εἴτε ἀργυρᾶ, καὶ μαλαγματικά, καὶ ρουχικά, εἴτε ἐκ τῶν ἀκινήτων, εἴτ' οὖν ὑποστατικά, καὶ ἰδιοποιούμενοι ὡς οἰκεῖα, ἔχουσιν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν καὶ διοίκησιν αὐτῶν· δύο τινα δυσεβῆ ποιοῦντες ἔργα οἱ ἀντίθεοι, τοὺς μὲν συγγενεῖς, εἴτε γονεῖς αὐτῶν, εἴτε καὶ τοὺς πόρρω, ἀποστεροῦντες τοῦ μνημοσύνου αὐτῶν, καὶ τοῦ καλοῦ ἐφοδίου, ζημιοῦντες δὲ καὶ ἀδικοῦντες οἱ ἀπάνθρωποι τὸν ἅγιον Τάφον, ὅπερ μεγίστης ἐστὶ φρίκης καὶ τρόμου ἄξιον,

Τούτου χάριν γράφοντες, ὡς ἐζήτησαν, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων μητροπολιτῶν καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὅσοι χριστιανοὶ μικροὶ ἢ μεγάλοι νέοι ἢ γέροντες, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, κατεκράτησαν ἀπὸ τῶν ἀφιερωμάτων, ὧν οἱ συγγενεῖς αὐτῶν τῷ Ζωοδόχῳ Τάφῳ προσήλωσαν, πολλὰ ἢ ὀλίγα, ὅσα ῥητῶς καὶ κατ' εἶδος ἀνωτέρω ἀπαριθμήσαμεν, οἱ μὲν, οἱ διακατέχοντες ἀδίκως, καὶ κατὰ τῶν ἑαυτῶν κεφαλῶν, ἐπιστρέψωσιν καὶ ἀποδῶσιν ἅπαν τοῖς ἀγιοταφίταις πατράσιν, οἱ δὲ γινώσκοντες τοὺς τοιοῦτους ἱεροσύλους μαρτυρήσουσιν αὐτοὺς παρησῖα, οὐδεὶς λόγος, ἂν δ' ἄλλως ποιήσουσιν, ὡς ἐθνικοὶ καὶ μισόθεοι, πάντες ὁμοῦ ἀφωρισμένοι εἶησαν ἀπὸ τῆς ἀγίας, καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ, καὶ ἀδιαιρέτου καὶ ἀσυγχύτου Τριάδος, τοῦ ἐνὸς καὶ μόνου τῆ φύσει Θεοῦ, καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι, καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον· αἱ πέτραι καὶ ὁ σίδηρος λυθήσονται, αὐτοὶ δὲ οὐδαμῶς κληρονομήσειεν τὴν λέπραν τοῦ Γιεζῆ καὶ τὴν ἀγχόνην τοῦ Ἰούδα, καὶ εἶησαν στένοντες καὶ τρέμοντες ἐπὶ γῆς ὡς ὁ Κάϊν, σχισθεῖη ἡ γῆ καὶ καταπίη αὐτοὺς ὡς τὸν Δαθὰν καὶ Ἀβειρών, ἐξαλειφθεῖησαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐκ βιβλίου ζώντων, καὶ εὐροῖεν τὸν Θεὸν μαχόμενον αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἔχοντες καὶ τὰς ἀράς πάντων τῶν ἀγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων, ἕως οὐ ποιήσωσι πάντες ὡς γράφομεν, καὶ τότε τύχωσι συγχωρήσεως.

Ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ Ἰνδεκτιώνος γ'·*

† Ὁ Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ Νεόφυτος.

† Ὁ Νικομηθείας Παρθένιος.

- † Ὁ Χαλκηδόνος Κωνσταντῖος.
- † Ὁ Δρύστρας Ἀθανάσιος.
- † Ὁ Ἀγκύρας Μακάριος.
- † Ὁ Δέρκων Νικόδημος.
- † Ὁ Δράμας Ἀρθιμος.

* δηλ. τῷ 1710, κατὰ Ἰούλιον. Μετεγράφη ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 605 χειρογράφου τῆς Βιβλ. τοῦ ἐν Φαναρίῳ Ἀγιοταφ. Μετοχίου. (Κωνσταντινουπόλεως)

ΕΤΕΡΟΝ ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΜΕΛΕΤΙΟΝ

ΛΖ'.

Ἀθανάσιος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Γώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ἰερώτατε μητροπολίτα Ἀθηνῶν, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε πάσης Ἑλλάδος, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργγὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος κύρ Μελέτιε, χάρις εἴτε σου τῇ ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ ἀπὸ Θεοῦ.

Γράμματα εἶδομεν ἀγιοταφῖτῶν τινῶν πατέρων, τοῦ πρωτοσυγκέλλου Νικηφόρου καὶ ἄλλων, ἀποσταλλέντα πρὸς τὸν δεσπότην αὐτῶν, τὸν μακαριώτατον πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἀγαπητὸν ἡμῶν συναδελφὸν κύρ Χρύσανθον, ἐν οἷς πρὸς τοῖς ἄλλοις ὀλοφύρονται καὶ προσκλαίονται πικρῶς, διαπονούμενοι καὶ λέγοντες, ὅτι ἐν τῇ διακονίᾳ τοῦ ταξειδίου αὐτῶν ἔχουσιν μεγάλην κωλύμην παρὰ τῆς σῆς ἱερότητος ἔμπροδίζόμενοι φορεῖν ἐπιτραχήλιον ἐν λιψάνοις χριστιανῶν, καὶ μὴ συγχωρούμενοι ἐκτελέσαι λειτούργημα ἀγιασμοῦ, ἢ ἄλλου τοιούτου, ὅτε παρ' εὐλαβῶν προσκαλοῦνται χριστιανῶν, ἀλλ' οὔτε δύνανται λαβεῖν ἐλεημοσύνην παρὰ τινος τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ σου εὐρισκομένων, οὔτε ἔχουσιν ἀνάπαυσιν καὶ ἐλευθερίαν, ὡς καὶ ἄλλοτε ἀνέκαθεν, ἀλλὰ διάγουσιν ἐν ἐνοχλήσει καὶ στενοχωρίᾳ, μηδαμῶς αὐτῇ πταίσαντες ποτὲ κατὰ τι, οὔτε ἀταξίαν τινα ποιήσαντες, ἢ ἀψηφησίαν καὶ ἀπειθειαν ἐνδειξάμενοι· μάλιστα ὅτι καὶ ὁ ἐπίσκοπός σου Ταλαντίου ἰδὼν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἐναντιότητα καὶ ἀποστροφὴν τῆς ἱερότητός σου, καὶ παράδειγμα τοιούτον λαβὼν, τὰ χεῖρω καὶ περισσότερα δεινὰ ἐποίησατο ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, καὶ γὰρ αὐτοὺς μὲν ἐξουθένησε καὶ ἀπέβαλε μετὰ αἰσχύνης καὶ ἀτιμίας, μὴ προσδεξάμενος τὰ συνήθη δῶρα αὐτῶν, εἰς πᾶσαν δὲ τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ γράψας παρήγγειλε καὶ ἐπετίμησε μηδένα τολμῆσαι ἀποδεχθῆναι αὐτούς, καὶ οὕτως ἐμπαίξας καὶ λοιδορήσας ὑβριστικοῖς

λόγοις, εἰς τέλος καὶ τὴν ἐλεημοσύνην τοῦ ἀγίου Τάφου παρὰ πάντων ἀπέκοψε τῶν χριστιανῶν καὶ τὴν προαιρετικὴν προθυμίαν κατέσβεσε, καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀνοικεῖα δεινὰ αὐτοῖς προσέτριψεν ἀναιτίως, ἄτινα μαθόντες οὐκ ἐπιστεύσαμεν ὡς παράλογα καὶ ἔξω τοῦ δικαίου καὶ καθήκοντος· καὶ γὰρ οὐδεὶς ποτὲ τῶν ἀπάντων ἐτόλμησε τοὺς περιγηγῆτας πατέρας τοῦ ἀγίου Τάφου παρεμποδίσαι λαμβάνειν παρὰ τῶν αὐθαιρέτως δίδοναι ἐλεημοσύνην εὐλαβουμένων καὶ θελόντων χριστιανῶν· διότι ἐξαιρέτου προσκυνήματος ὄντος τοῦ Ζωοδόχου Τάφου τοῦ Κυρίου ἡμῶν, πάντες ὀφείλομεν οὐ μόνον τὰ πλήθη τῶν χριστιανῶν, ἀλλὰ καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ οἱ πατριάρχαι, καὶ μητροπολίται, ἀρχιεπίσκοποι τε καὶ ἐπίσκοποι, καὶ πᾶς ὁ ἱερατικὸς σύλλογος. Πῶς οὖν ἐξέσται τοῖς ἐξ ἰδίων ὀφείλουσιν φιλοτιμᾶν τὸν ἅγιον Τάφον, ἐμποδίζειν τὰ παρὰ τῶν ἄλλων, τὸ δὲ μετὰ τὸ ἀφιερῶσαι πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον τοὺς ἀποικομένους ἐν Κυρίῳ, ἀφιέρωμά τι ἢ ὑποστατικόν, ἢ ἄσπρα ἢ ἄλλ' ὅποιοι οὖν εἶδος; Εἶτα τῶν κληρονόμων κατακρατούντων καὶ ἰδιοποιουμένων τολμηρῶς τοιούτον, μὴ συνηγορεῖν καὶ βοηθεῖν τοῖς ἀγιοταφίταις, ἀλλὰ συναινεῖν καὶ συμπράττειν τοῖς ἱεροσύλοις, τοῦτο ποῖαν χώραν ἔξει τοῖς ἐπαγγελομένοις δικαιοσύνην καὶ εὐλάβειαν φέρειν πρὸς τὸν ἅγιον Τάφον; Μὴ, ἀδελφέ, μὴ, διὰ τὸν Κύριον; Πausάσθωσαν τὰ τοιαῦτα ἀπὸ τοῦ νῦν, οὐ γὰρ ἠκούσθησαν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, οὔτε ἐν τοῖς ἡμετέροις καιροῖς γίνεσθαι συμφέρι, ὡς ἀπάσης καταγνώσεως καὶ κατακρίσεως ἄξια, καθὼς ὡς σοφὸς τὰ πλείω καλῶς οἶδας, καὶ οὐδὲν σὲ λανθάνει. Εἶπομεν οὖν ἀνωτέρω ὡς ἔχομεν εἰς αὐτὰς ἀμφιβολίαν, πλήν, ἐὰν οὕτως ἔχωσιν, ὡς οἱ ἀγιοταφῖται διίσχυρίζονται, ἀδελφικῇ προτροπῇ ποθοῦμεν, καὶ παρακινοῦμεν αὐτὴν, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι, ἵνα παύσωσιν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐκλείψωσιν ἐκ μέσου τὰ τοιαῦτα ἐμπαθῆ παράλογα· διὰ δὲ προμηθείας καὶ συνεργείας τῆς σῆς ἱερότητος, ὡς ποιμένος κατὰ τόπον καὶ ἀρχιερέως, πάλιν οἱ ἀγιοταφῖται πατέρες, ἔχωσι τὴν προτέραν αὐτῶν ἐλευθερίαν, καὶ ἄδειαν τοῦ ἐπισκέπτεσθαι τὴν ἑαυτῶν διακονίαν, καὶ συνάγειν καὶ παραλαμβάνειν ἀκωλύτως παρὰ τῶν χριστιανῶν, τὰ τε ἀφιερούμενα πάντα καὶ τὴν ἐλεημοσύνην, ἣν ἀγαθῇ προαιρέσει καὶ θελήσει παρέχουσι, καθὼς καὶ ἐνταῦθα τῇ Κωνσταντινουπόλει, καὶ ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις καὶ πανταχοῦ τὴν αὐτὴν ἔχουσιν ἐλευθερίαν καὶ ἄδειαν. Ἐπιτιμήσεις δὲ καὶ τῷ ἐπισκόπῳ σου Ταλαντίου μηκέτι αὐθαδιάζειν καὶ ποιεῖν ἀναιδῶς τοσαύτην περιφρόνησιν καὶ κατασχύνην τοῖς ἀγιοταφίταις, ἣν οὐδεὶς ἄλλως προπετῆσαι οὕτω διέγνωσται. Πατριαρχικῶ γὰρ θρόνῳ καὶ οὗτοι ὑπουργοῦσι καὶ ὑπόκεινται, καὶ ἐπαξίως τιμῆς καὶ εὐλαβείας ὅ,τι πλείστης. Οὐκοῦν δυσωποῦμεν ὅπως διοικήσῃ ὡς σοφὸς

οὕτως τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· ἡ δὲ χάρις τοῦ Θεοῦ εἶη μετὰ τῆς σῆς
ιερότητος :

Ἰουνίῳ.

τῷ 1710. Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 605 χειρογράφου τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Φαναρίῳ
Ἀγιοταφικοῦ Μοναστηρίου.

ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΕΜΙΟΥ

ΔΗ΄.

Ἰερεμίας ἐλέω Θεοῦ κτλ.

† Ἰερώτατοι μητροπολίται, οἵ τε Ἀθηνῶν, Θηβῶν καὶ ὁ Εὐρίπου,
ὁ μὲν ὑπέρτιμος καὶ ἔξαρχος πάσης Ἑλλάδος, ὁ δὲ πάσης Βειωτίας, ὁ
δὲ πάσης Εὐβοίας, καὶ θεοφιλέστατοι ἐπίσκοποι ὅ, τε Ταλαντίου καὶ
Διαυλίας, ὁ Σκύρου, ὁ Σάλωνος, ὁ Μεδενίτζης, καὶ ὁ Σκιάθου, καὶ
Σκοπέλου, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, καὶ
ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῶν αὐτῶν ἐπαρχιῶν, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς μετὰ
πάντων τῶν ὑποκειμένων αὐτοῖς χωρίων, χρήσιμοι ἄρχοντες καὶ γέρον-
τες, καὶ λοιποὶ χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν μετριό-
τητος, χάρις εἶη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ· εὐχὴ δέ, εὐλογία καὶ συγ-
χώρησις παρ' ἡμῶν.

Ὁ πλούσιος ἐν ἐλέω Θεὸς διὰ στόματος τοῦ θεοπάτορος Δαυὶδ,
ἔλεον, εἶπε, θέλω καὶ οὐ θυσίαν, σημαίνων τὴν συνήθη θυσίαν τοῦ πα-
λαιοῦ νόμου, καθότι ἐμελλε τῇ προαιωνίῳ βουλῇ, ποιῆσαι μέγα ἔλεος εἰς
τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις, ὡς περ καὶ ἐποίησε, γεν-
νηθεὶς ἐκ τῆς ἀγίας Παρθένου τέλειος ἄνθρωπος, ὁ πρὸ τῶν αἰώνων τέ-
λειος ὑπάρχων Θεός, ὅστις διὰ τὴν κοινὴν τῶν ἀνθρώπων σωτηρίαν
ὑπέμεινε τὰς πολλὰς ἐκείνας ὕβρεις, τοὺς ἐμπαιγμούς, καὶ τὰς μάστι-
γας, ὑπὸ τῶν ἀχαρίστων Ἰουδαίων, καὶ τέλος πάντων ἔπαθε καὶ τὸν
σταυρικὸν θάνατον, θυσίαν ἑαυτὸν προσαγαγὼν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, διὰ
μέσου τοῦ ὁποίου πάθους, ἠλευθέρωσεν ἡμᾶς ἐκ τῆς δουλείας τῶν ἐχθρῶν,
καὶ τοῦ θανάτου, καὶ μᾶς ἀποκατέστησεν υἱοὺς φωτός, καὶ ἀθανάτους
μὲ τὴν θεϊκὴν αὐτοῦ χάριν καὶ δύναμιν· καὶ λοιπὸν ἐπειδὴ ἐμελλε νὰ
κάμῃ εἰς ἡμᾶς τὸ τοσοῦτον ἔλεος, διὰ τοῦτο προεῖπε διὰ μέσου τοῦ
προφήτου, ὅτι ζητεῖ καὶ ἀπὸ λόγου μας τὸ ὁμοιον, κατὰ δύναμιν ἔλεος,
θέλωντας τοιοῦτοτροπως νὰ εἴμεσθαι καὶ ἡμεῖς εὐκολοκίνητοι εἰς τὴν
ἐνέργειαν τοῦ ἐλέους μιμούμενοι τὴν θεανδρικὴν του πολιτείαν, τὴν
ὁποίαν ἀκολουθήσαντες τοσοῦτοι ἅγιοι, οἱ μὲν διὰ μαρτυρίου θυσίαν

ἑαυτοὺς προσέφερον τῷ Θεῷ, οἱ δὲ ζῶντες, καὶ νεκρωθέντες τῆς αὐτῆς
δόξης ἠξιώθησαν, οἱ περισσότεροι δέ, καθὼς ὁ καιρὸς ἐκάλεσε, μὲ ἰλαρὰν
προαίρεσιν τὰ ὑπάρχοντα, καὶ πλοῦτη τους ὡς τινὰς ἀπαρχὰς τῶν πό-
νων τους προσέφερον ἀντὶ ἑαυτῶν δῶρα τῷ Θεῷ εὐπρόσδεκτα, καὶ τοῦτα
ὅλα τὰ ἔκαμαν δι' ἀγάπην ἐκείνου, ὅπου ἐποίησε τὸ μέγα ἔλεος μεθ'
ἡμῶν· τὰ ὁποῖα ἐλογίσθησαν θυσίαι καθαρὰ καὶ πλήρη πνευματικῆς
εὐωδίας ἐνώπιον Κυρίου. Θυσία γὰρ ὄντως τῷ Θεῷ τὸ συντετριμμένον
πνεῦμα, ἀπὸ τοῦ τοιοῦτου καὶ γὰρ ἀναβλύζει πᾶν εἶδος οἰκτιρμῶν καὶ
ἐλέους. Ὡστε, εὐλογημένα τέκνα τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας,
ἠξέυρετε ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὅλοι οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ ἔχετε
τὸ χρέος ἀπαραίτητον νὰ κινήσῃτε εὐκόλως μὲ προθυμίαν εἰς τὴν τοιαύτην
ἐλεημοσύνην, εὐεργετοῦντες ἐκείνους, ὅπου εὐρίσκονται εἰς ἀνάγκην καὶ
στενοχωρίαν, μὲ ἐλπίδα καλὴν διὰ νὰ τὰ εὐρῆτε αἰώνια καὶ παντοτεινὰ
εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, καθὼς ὁ Κύριος ἐν Εὐαγγελίοις μᾶς ἐβεβαίωσε. Καὶ
ἂν καλὰ τοῦτο τὸ ψυχοσωτήριον ἔργον τοῦ ἐλέους συμφέρει νὰ γίνῃ πρὸς
πάντας τοὺς δεομένους ἀδιαφόρως, ὡς ἂν ὅπου ἐξίλεσθαι τὸν Θεὸν καὶ
ἐξαλείφει ἀμαρτίας, πλὴν κατὰ τινὰ προτιμώτερον λόγον δίκαιον εἶναι
νὰ δίδεται συνεχέστερον πρὸς τὸν ἅγιον καὶ Ζωοδόχον τοῦ Κυρίου μας
Τάφον, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς ἡμῶν, εἰς ἐκεῖνο λέγομεν τὸ ἱερόν ἔδαφος
τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, ὅπου οἱ θεῖοι περιεπάτησαν πόδες, καὶ
τὰ φρικτὰ ἐτελέσθησαν μυστήρια, ὅθεν ἤρξατο τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα,
καὶ ἐξηπλώθη εἰς ὅλον τὸν κόσμον τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, ὡς ἂν ὅπου εἶναι
τὸ πρῶτον καὶ κοινὸν προσκύνημα πάντων τῶν ὀρθοδόξων τὸ ὁποῖον ἐξ
ἀρχαίων χρόνων εἶχε τὴν κυβέρνησιν του ἀπὸ τὰ πλούσια ἐλέη καὶ φιλο-
τιμήματα καὶ ἀφιερῶματα τῶν τότε ἀξιωματικῶν καὶ εὐσεβῶν προσώ-
πων, ἀφ' οὗ δὲ ἐταπεινώθη καὶ ἐδουλώθη τὸ γένος ἡμῶν, τῶν μὲν προ-
τέρων ἐκείνων πολλῶν εἰσοδημάτων ἐστερήθη, ὑπέπεσε δὲ ὑπὸ κάτω
πολλῶν καὶ μεγάλων ἐξόδων καὶ δοσιμάτων μὲ τὸ νὰ ἀπόμειναν ἐν μέσῳ
διαφόρων ἐθνῶν, καὶ ἔκτοτε μὴ ἔχων ἄλλην βοήθειαν, εἰ μὴ τὴν εὐλαβῆ
τῶν χριστιανῶν προμήθειαν, διοικεῖται καὶ σώζεται μέχρι τῆς σήμερον·
τὸ ὁποῖον εἶναι ἓνα ἀπόκρυφον μυστήριον τῆς τοῦ Θεοῦ φιλανθρώπου
προνοίας, διὰ νὰ προξενῆται σωτηρία εἰς τοὺς ποιοῦντας ἐλεημοσύνην
εἰς τὸν ἅγιον Τάφον, διότι προέγνωκεν ὁ Θεός, ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν πατρι-
αρχικὸν θρόνον τῶν Ἱεροσολύμων ἐμελλον συμβαίνειν πολλὰ ἀναγκαῖα
αἰτίαι διαφορῶν ἐξόδων καὶ ἤδη καθ' ἑκάστην αἰ ἀὐταὶ συμβαίνουσιν ἐξ
ἀλλεπαλλήλων ἀναγκῶν καὶ περιστάσεων, καὶ μάλιστα κατὰ τοῦτον
τὸν καιρὸν, ὅπου ἠυδόκησεν ὁ ἅγιος Θεὸς καὶ ἀνεκαινίσθη ὁ ἅγιος Τάφος
ἐνδοθεν καὶ ἐξωθεν ὅλος καὶ ὅλον τὸ ἀγιώτατον ἐκεῖνο Πατριαρχεῖον μὲ

τάς περιεχομένας ἐν αὐτῷ ἱεράς ἐκκλησίας, καθὼς μάρτυρες εἶναι οἱ ἀπερχόμενοι ἐκεῖσε θεοφιλεῖς προσκυνηταὶ ὡς αὐτόπται τῶν τοιούτων θαυμαστῶν οἰκοδομημάτων, τὰ ὅποια ὄλα ἑκατορθώθησαν πρῶτον μὲν μετὰ τὴν βοήθειαν, καὶ τὸ ἔλεος τοῦ ἁγίου Θεοῦ, δεύτερον δὲ μετὰ πολυάριθμα ἔξοδα, τὰ ὅποια μὴ δυνάμενος ὁ θρόνος νὰ τὰ καταπονέσῃ, ἠναγκάσθη ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης νὰ πέμψῃ πρὸς ὑμᾶς πάντας τὸν ἐπιφέροντα τὸ παρὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις, καὶ πνευματικοῖς πατράσι κύρ Εὐγένιον πρωτοσύγκελλον μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ, χάριν ἐλεημοσύνης, συνδρομῆς τε καὶ βοηθείας.

Τούτου χάριν γράφοντες, ἀποφαινόμεθα συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν, καὶ συλλειτουργῶν, καὶ λόγῳ πνευματικῆς χάριτος ἐντελλόμεθα πᾶσιν ὑμῖν, καὶ πατρικῶς διεγείρομεν καὶ σᾶς παρακινούμεν νὰ τὸν ἀποδεχθῆτε μετὰ ἀγάπης καὶ εὐλαθείας ὡς πρόσωπον πατριαρχικὸν ἐπιφέροντα καὶ ἀποστελλόμενον ἐξ αὐτοῦ τοῦ Ζωοδόχου Τάφου, ἔπειτα ὄλοι σας, καθὰ δυνάμει εἶχει ἕκαστος νὰ δείξετε προθύμως τὴν ἣν ἔχετε πίστιν καὶ ἀγάπην, καὶ ἐλπίδα πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, δίδοντες ἐλεημοσύνην πλουσίαν, ὁ μὲν σαραντάριον δηλαδή, ὁ δὲ πρόθειςιν, ὁ δὲ τεσσαρακονταλείτουργον, ὁ δὲ παρρησίαν, ἕτεροι δὲ πάλιν διαφόρων πραγμάτων ἀφιερῶματα, καὶ τὰ τῶν ἀποθανόντων ὀφιερώματα, ὅπου ζῶντες ἐκεῖνοι εἶχαν ἀφιερῶματα, καὶ οἱ μὲν ἔχοντες ἀπεκεῖνα ὅπου ὁ Κύριος τοὺς ἐχάρησε, νὰ δώσωσι καὶ αὐτοὶ μερίδιον τῷ ἁγίῳ Τάφῳ, οἱ δὲ μὴ ἔχοντες, λόγῳ καὶ προσπάθειᾳ ἄς βοηθήσουν. Δεκτὸν γὰρ καὶ τοῦτο τῷ Θεῷ, καὶ παντοίοις τρόποις νὰ συνδράμετε τὸν ῥηθέντα πρωτοσύγκελλον διότι ὄσσην εὐποιίαν κάμετε, βεβαιότατα θέλετε τὰ εὖρει πολλαπλάσια ἐν τῇ ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἐπειδὴ καὶ μετὰ πίστιν τὰ ἐδώκετε εἰς τὴν κάτω. Ἀκόμη καὶ τοῦ ἁγίου Τάφου, οὐ μόνον τὰ ἐξ ἀρχῆς διατεταγμένα εἰς τὰς ἐπαρχίας ταύτας ἀποφαινόμεθα νὰ περιάγουν κατὰ τὸ δίκαιον ἀναντιρρήτως, μηδενὸς ἐναντιουμένου ἱερωμένου ἢ λαϊκοῦ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰς πολιτείας καὶ χώρας ὅπου πρότερον δὲν ἦσαν κουτίαι, καὶ τῶρα οἱ χριστιανοὶ βούλονται ἀπὸ εὐλαθητικῆς τους προαίρεσιν νὰ βάλουν καὶ ταύτην τὴν ἄδειαν τὴν δίδομεν, πλὴν μετὰ εἰδῆσιν καὶ βουλήν καὶ τοῦ κατὰ τόπον ἀρχιερέως, χωρὶς νὰ ἀντιλέγῃ ἄλλος τις ἀνευλαβῆς, ὡσὰν ὅπου ὁ Κύριος ἀγαπᾷ νὰ ἐνεργοῦνται πανταχοῦ τὰ καλὰ ἔργα, διὰ νὰ δυνηθῇ ὁ ἀγιώτατος αὐτὸς τῶν Ἱεροσολύμων θρόνος μετὰ τὴν ἐλεημοσύνην καὶ προμήθειαν ὑμῶν νὰ κυβερνήσῃ τὰ χρέη καὶ ἀνάγκας του, ὅπου δὲν διαλείπουν.

Ἡμεῖς δὲ οἱ φρόνιμοι οἰκονόμοι, ὅπου μετὰ τὴν ἐλεημοσύνην ἀποκτᾶτε ἀπ' ἐδῶ τὸν ἀρραβῶνα τῆς οὐρανόου βασιλείας, ἔχετε ἀποκεείμενα τὰ ὄντως αἰώνια ἀγαθὰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀνταποδόσεως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἀξάνοντος καὶ πληθαίνοντος τὰ ὑπάρχοντα καὶ πλοῦτησας, εὐλογοῦντος τὰς ἐσόδους καὶ ἐξόδους ὑμῶν, καὶ διαφυλάττοντος ὑμᾶς ἀπὸ παντὸς κακοῦ, καὶ κινδύνου ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς ὑμῶν, οὐ ἢ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, καὶ ἢ παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

αψκα' ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ Ἰνδ. εδ' . *

* 1721. Ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 605 χειρογρ. τῆς βιβλιοθ. τοῦ ἐν Φαναρίῳ Κων/πόλεως Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ Δ. ΚΟΛΕΤΤΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΝ

ΛΘ'.

Πανιερώτατε καὶ σοφώτατε κύριε κύρ Χρῦσανθε.

Ἴδου πάλιν ὅπου ἐπαναστρέφω μετὰ τὸ παρὸν πρὸς τὴν ὑμετέραν πανιερότητα διὰ νὰ τὴν προσκυνήσω καὶ νὰν τῆς φιλήσω πανευλαβῶς τὸν κράσπεδον τῶν πανιέρων τῆς ἱματίων. Ἡ γλυκεῖα μνήμη τῆς ἀξιοπρεπεστάτης σας θεωρίας, καὶ τῶν λοιπῶν τῆς ἐξαισίων προτερημάτων, ὅπου βαθεῖα μοῦ ἐτυπώθη μέσα εἰς τὴν καρδίαν ἀφόντις ἔλαβα τὴν τύχην νὰ τὴν γνωρίσω, μετὰ θαρρύνει δειλὸν καὶ μετὰ παρακινεῖ ἀενάως, ἢ νὰ κηρύττω μετὰ τὴν γλῶσσαν τὰ πανένδοξά της μεγαλεῖα, ἢ καὶ νὰ τῆς χαρακτηρίζω μετὰ τὸν κάλαμον τὴν κατὰ χρέος εὐλαθητικὴν μου διάθεσιν, ὅπου τῆς ἐπαγγέλλομαι, καὶ νὰ ἔρχωμαι καμμίαν φοράν (κατὰ τὴν ἄδειαν δηλαδή ὅπου μοῦ δίδουσιν ἢ πολυμέριμναις πραγματείας) νὰν τῆς ζητῶ εὐχὴν καὶ εὐλογίαν καὶ νὰν τῆς εὐχῶμαι, εἰ καὶ ἀνάξιος, τὴν πᾶσαν εὐδαιμονίαν κατὰ τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον. Μετὰ τοῦτο εὐλογον μοῦ φαίνεται νὰν τῆς στείλω ὀκτώ βιβλιόπουλα, τὰ ὅποια ἐπεμελήθη εἰς τὸν τύπον καὶ τὰ ἐστόλισε μετὰ τὴν συνειθισμένην του εὐγλωττίαν ὁ συμπολίτης μου καὶ συγγενῆς ἐν ἱεροδιδασκάλοις Ἰωάννης Πατούσας. Εἰς τὰ τρία, ὅπου ἐτύπωσεν ἢ περιέφημος θεοσεβεία τοῦ ἐκλαμπροτάτου μας ἱππέως Βερνάρδου Μάκολα, θέλει διαβάσῃ μάλιστα τὴν θαυμαστὴν εὖρεσιν τῆς ἐν Πελοποννήσῳ ὑπεραγίας Δεσποίνης τῆς Σπηλαιώτισσας. Εἰς τὰ ἐπίλοιπα θέλει ἰδῆ τὴν προθυμίαν ὅπου ἔχουν οἱ ἀρχιερεῖς τῆς

Ῥώμης νὰ μὴν ἐνοχλῶνται ποσῶς τὰ ἐκκλησιαστικά μας σεβάσματα, ἱεραῖς τάξεις καὶ ἀκολουθίαις. Τὰ πρῶτα θέλει τὰ δεχθῆ ἄσπασίως ὡς φιλομητροπάρθενος, καὶ φιλαθηναῖος, τὰ δὲ τῆς δευτέρας τάξεως ὡς γενναῖος καὶ φιλαλήθης ὑπέρμαχος τῶν ἐκκλησιαστικῶν μας τελετῶν καὶ ἱεροπρεπῶν παραδόσεων, ὅλα δὲ ὡς μικρὸν σημεῖον τῆς μεγάλης μου πρὸς τὴν ἀρχιερωσύνην της εὐλαθείας.

Ἐδῶ δὲν λείπουν νὰ μοῦ ζητοῦσι κάποια ἀπ' αὐτὰ τὰ νεοτυπωμένα αὐτοῦ βιβλία· ἂν ἦτον τρόπος καὶ δυνατὸν νὰ ἐλάβαινα ὀλίγα, ἤθελα τὸ ἀριθμῆσαι ὡς εὐεργέτημα ἀνάμεσα εἰς τὰ μεγαλύτερα, ὅπου ἀξιώθηκα ἀπὸ τὴν δαφιλεστάτην σας καλοκαγαθίην.

Τέλος δὲ προσφέρωντάς της τὸν ἑμαυτὸν μου πανέτοιμον εἰς τὰ τίμια καὶ ποθεινά της προστάγματα μνέσκω ὑπογραφόμενος :

Θέλει τὰ μεράση αὐτὰ τὰ εἰσερχόμενά σοι βιβλία : οἷα ἡμῖν ὁ κύρ Ἰωάννης ὁ Δαμαλᾶς προσφέρει, ὡς διαλαμβάνουν αἱ ἀπανωγραφαὶ αὐτῶν.

Ἐνετίθηεν αψϚ' δικεμβρίου (·)

τῆς ὑμετέρας πανιερότητος πανευλαβῆς καὶ προθυμότητος δοῦλος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΟΛΕΤΤΗΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Δ. καὶ Λ. ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Μ'

Μακαριώτατε καὶ πανσεβάσμιε δέσποτα, τὴν ὀφειλομένην εὐλάβειαν καὶ προσκύνησιν.

Μὲ ἓνα της συστατικὸν γράμμα, γεγραμμένον κς' ἀπριλίου αψθ', μὲ ἐπαρακίνα ἢ πατριαρχικὴ σας φιλοστοργία καὶ εὐμένεια νὰ δεχθῶ πρεπόντως καὶ νὰ περιποιηθῶ τὸν ὀσιώτατον κύρ Ἀνθιμον πνευματικὸν καὶ πρωτοσύγκελλον τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου. Ἐγὼ δὲ ἄσπαστος μετὰ χαρᾶς τὸν ἱεράν της ἐπιστολήν, εὐχαρίστησα τὸν πανάγαθον Θεόν, ὅπου μοῦ ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ δείξω τὴν εὐλαθητικὴν μου διάθεσιν, ὅπου ἔχω πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, μὲ τὸ νὰ δεχθῶ φιλοφρόνως καὶ ἄσπασίως τὸν ἄνωθεν πνευματικὸν ὡς γνήσιόν της καὶ πιστὸν φίλον, ἀπὸ τὸν ὅποιον μανθάνωντας τὰ περὶ τὴν ὑγείαν της ἐχάρηκα κατὰ πολλὰ. Ὅμως ἔχωντας ἀνάγκην νὰ ἔλθω ἐδῶ εἰς τὴν Βενε-

τιαν δὲν ἐδυνήθηκα νὰ τοῦ παρασταθῶ ἐγὼ ἀτός μου διὰ πολὺν καιρὸν· μόνον ἐπαρακάλεσα τοὺς φίλους μου νὰ τὸν περιποιηθῶν ἀπὸ μέρους μου καθὼς ἔπρεπε, καὶ μετὰ τὸ Πάσχα γυρίζωντας ἐγὼ εἰς τὸν Μωρέαν, καθὼς ἐλπίζω εἰς τὸν Θεὸν μὲ τὴν δύναμιν τῶν ἁγίων σας εὐχῶν, θέλω κάμῃ τὸ κατὰ δύναμιν διὰ νὰ ἀπομείνη εἰς ὅλα εὐχαριστημένος. Καὶ κάμνωντας τέλος παρακαλῶ τὸν Κύριον νὰ τὴν διαφυλάττῃ μακρομερεύουσαν μὲ πᾶσαν εὐτυχίαν εἰς δόξαν καὶ ὠφέλειαν τοῦ γένους μας, καὶ ζητῶντας πανευλαβῶς τὴν εὐλογίαν της, ὑπογράφομαι.

Ἐπὶ Βενετιαν θ' Ἰανουαρίου αψια'

τῆς ὑμετέρας μακαριότητος προθυμότητος καὶ παραμικρὸς δοῦλος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

ΜΑ'

Μακαριώτατε καὶ θεοπροβλήτε δέσποτα εἰς κατὰ τὸν διπλοῦν ἀνθρώπον πανευδαίμων.

Ἐλαβον καὶ τρίτον εὐλαθητικὸν γράμμα τῆς ὑμετέρας μακαριότητος, γεγραμμένον μαίου ιδ', ἀπὸ τὸ ὅποιον ἔμαθον τώρα πρῶτον πῶς ἐλάβετε τὰ ὀκτώηχα, τὰ Ψαλτήρια καὶ δυσκοπότηρα ὅπου σᾶς ἔστειλα. Μοῦ φανερώνετε πῶς ἐλάβετε καὶ τὰ τρία μου γράμματα εἰς τὰ ὅποια σᾶς ἐδηλοποιοῦν τὴν γνώμην μου περὶ τῶν πέντε παρθένων· ὁμοίως καὶ ἢ μακαριότης σας, μοῦ παρασταίνετε καὶ εἰς τὰ τρία σας προσκυνητὰ γράμματα, πῶς δηλαδὴ σᾶς φαίνεται εὐλογώτερον καὶ σωτηριωδέστερον, μία τοιαύτη ἐλεημοσύνη νὰ διορισθῇ διὰ τοὺς πτωχοὺς τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ μὲ τὸ διάφορον νὰ πληρῶνωνται τόσα χαράτζια τὸν κάθε χρόνον ἀνθρώπων ἐνδεῶν, καὶ διὰ ἓνα τέτοιο ψυχικὸν νὰ μνημονεύωνται ἀεννάως τὰ ὀνόματα, ὅπου σας ἔγραψα, καὶ νὰ γίνωνται καὶ ἱεραὶ μυσταγωγίαι μὲ ἀρχιερέα, καὶ ὅπως τὸ διάφορον νὰ τρέχῃ πρὸς δέκα τὰ ἐκατόν. Ἐγὼ οὖν παρακινήμενος ἀπὸ τὴν σοφὴν καὶ συνετὴν σας παραίνεσιν, ἰδοῦ, ὅπου μεταβάλλω τὴν γνώμην μου, καὶ ὑποτάσσομαι κατὰ πάντα εἰς ἐκεῖνο, ὅπου ἢ μακαριότης σας γνωρίζει διὰ πλεον συμφέρον, ἀφίνωντας κάθε πρᾶγμα εἰς τὴν ἐξουσίαν τῆς μακαριότητός σας. Τοῦτο μόνον σᾶς παρακαλῶ νὰ γίνωνται ἕξ ἱεραὶ μυσταγωγίαι ἀπὸ τὸ αὐτὸ διάφορον αἰωνίως μὲ ἀρχιερέα, δηλαδὴ ἢ πρώτη εἰς τὰς 14 Σεπτεμβρίου, ἢ δευτέρα εἰς τὰς 21 Νοεμβρίου, ἢ τρίτη τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ἢ τετάρτη τοῦ δικαίου Λαζάρου, ἢ πέμτη τὸ σάββατον τῆς Πεντηκοστῆς, καὶ ἢ ἕκτη τῇ κυριακῇ τῶν Ἁγίων Πάντων, καὶ τὰ ὀνόματα ὅπου σᾶς ἔγραψα νὰ μνημονεύωνται εἰς κάθε μίαν. Τὰ δὲ ἑναπολει-

φθέντα, ὅπου μνήσκουσιν ἀπὸ τῆς ἄνω ἱερουργίας, νὰ μοιράζωνται εἰς πτωχοὺς ἱερεῖς τῆς Ἱερουσαλήμ καὶ εἰς πτωχοὺς καὶ ὄρφανὰ τῆς αὐτῆς θείας πόλεως. Σᾶς παρακαλῶ περιπλέον νὰ γράψετε εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ τῶν ἐπιτρόπων σας, νὰ τὰ βάλουν εἰς τὸν κώδικα, καὶ νὰ στείλουν τὰ γράμματα τῆς μακαριότητός σας νὰ τὰ ὑπογράψετε καὶ νὰ μᾶς τὰ στείλετε. Ὑποθέτωντας οὖν ταῦτα δίδω εἰδῆσιν τῆς μακαριότητος σας, πῶς τὴν στέλνω μὲ τὴν παροῦσαν μίαν γραφὴν ἀνοικτὴν νὰ λάβετε αὐτοῦ ἀπὸ τὸν Ἰσραὴλ καὶ Ἰσάχαρ Κονεγιάν τζεκίγια βενέτικα σωστὰ 333, ἧτοι τριακόσια τριάντα τρία, τὰ ὅποια ἐμέτρησα ἐδῶ τοῦ Signore Κυρίου Βερνάρδου Μάκολα καὶ στέλνω τὴν γραφὴν ἀνοικτὴν. Ὁ ἄνωθεν Signor Μάκολας γράφει καὶ τοῦ νέου Μπαΐλου καὶ τοῦ Ραγιονάτου του, ὅπου ἔρχονται τώρα αὐτοῦ, καὶ τοὺς ῥακομαντάρει τὰ αὐτὰ σολδιά νὰ δοθοῦν μὲ ποντουαλιτὰ ταῖς ὁποῖαις ἐπαράδωσα τοῦ ἐκλαμπροτάτου Signore Νικολάου Καραγιάννη διὰ νὰ ταῖς λάβετε, καὶ νὰ ἔχωμεν τιμίαν της. Ταῦτα καὶ δουλικῶς τὴν προσκυνῶ.

1723 ἰουλίου 21

ταπεινὸς δοῦλος τῆς μακαριότητος σας

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

MB'.

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατε αὐθέντη δέσποτα τὴν μακαριότητά σας δουλικῶς προσκυνῶ καὶ ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν της.

Τῆς ἀπερασμέναις ἔλαβα δύο εὐλαβητικαῖς της ὁμοιαῖς γραμμέναις ὅσας ταῖς 10 τοῦ νοεμβρίου τοῦ ἀπερασμένου καὶ ἐχαρήκαμεν ταῖς ὑγείαις σας· ἐκατάλαβα τὰ ὅσα ἐγράφετε καὶ ὑπερευχαριστῶ τὴν μακαριότητά σας. Ἐγράψατε προτῆτερα πῶς ἐλάβαμεν καὶ τὰ γράμμα[τα] ὅπου μᾶς ἐστείλατε ὅλα καὶ ἔμεινα εὐχαριστιμένος εἰς κάθε πρᾶγμα, καὶ ἡ χάρις τοῦ ἀγίου Τάφου νὰ μοῦ δώσῃ τὴν χάριν διὰ νὰ ἔλθω αὐτοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ σᾶς ἀπολαύσω διὰ νὰ λάβω τὴν εὐλογίαν της. Ἐκατάλαβα ὅπου μᾶς γράφετε ὅσας τῆς ἄνωθεν, γραμμένη ὅσας τῆς δέκα νοεμβρίου, πῶς ἔχετε νὰ μισέψετε διὰ τὴν Χίον καὶ πῶς διὰ τοῦ μισεμοῦ μου νὰ ἔχω ἀλόγη τὴν ὑπομονὴν ἔμαθα καὶ ἀπὸ τὸν κύρ Νικόλα Καραγιάννη πῶς νὰ ἐκοπιάσατε εἰς τὴν Σμύρνην, καὶ ὕστερα διὰ τὴν Χίο, καὶ ἐλπίζω ἕως τώρα νὰ ἐκοπιάσατε εἰς τὴν Χίο· ἀκαρτέρανα καμίαν σας εὐλαβητικὴν διὰ νὰ μάθω Θεοῦ θέλοντος, πότες ἔχετε γνώμην διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν· ὁ ἀδελφός μου ὁ κύρ Μπενάρδος δεύτερος ἀπὸ λόγου μου ἦλθε ἀπὸ τὴν πατρίδα ἐδῶ διὰ ὑπηρεσίαν του, καὶ ἂν εἶναι

ἀπὸ τὸν Θεόν, τὴν ἐρχομένην ἀνοιξιν εἰς ἐτέτοιον καιρὸν διὰ νὰ στείλω τὴν συμβίαν μου μὲ τὸν υἱόν μου Λεονάρδον, εἶναι τώρα 15 χρόνων, νὰν τοὺς ἐστείλω νὰ πᾶνε ὁμμαζή μὲ τὸν ἀδελφόν μου εἰς τὴν πατρίδα καὶ ἐγὼ ὕστερα θέλω πάγη· μὰ πρὶν νὰ πάγω εἰς τὴν πατρίδα, πρῶτον ἂν εἶναι ἀπὸ τὸν Θεόν νὰ ἔλθω αὐτοῦ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ λάβω τὴν εὐλογίαν σας καὶ ὕστερα πάω καὶ εἰς τὴν πατρίδα· ἐκεῖ ἔχω γνώμην ἂν εἶναι ἐκ Θεοῦ· ὡς τόσῳ πάλιν ἀκαρτερῶ καμίαν σας εὐλαβητικὴν νὰ μᾶς γράψετε μὲ πρῶτο τὰ πάντα καὶ πότες Θεοῦ θέλοντος μισέβετε διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ παρακαλῶ τὴν μακαριότητά σας νὰ ἔχωμεν πρῶτον κάθε εἰδῆσιν εἰς τὰ πάντα. Διὰ τὴν ὥρα μὴ ἔχοντας ἄλλο καὶ δουλικῶς προσκυνῶ τὴν μακαριότητά σας καὶ ἀσπάζομαι τὴν δεξιάν της, μένω ταπεινὸς δοῦλος σας

1728 μαΐου 4

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ

MG'.

Μακαριώτατε αὐθέντα καὶ δέσποτα.

Ἐτελείωσαν σὺν Θεῷ πρὸ ἤδη ἰκανῶν ἡμερῶν τὰ τε ἀντιμίνσια τὰ ἀρχιερατικά καὶ τὰ Συνταγματικά. Τὰ μὲν ἀντιμίνσια εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν πεντακόσια, τὰ δὲ Ἀρχιερατικά διακόσια, καὶ τὰ Συνταγματικά ὁμοίως διακόσια, σταλμένα εἰς τρία σεντούκια, τὰ ὅποια θέλετε λάβῃ ὅταν δι' εὐχῶν της φθάσῃ εἰς τὰ αὐτόθι ὁ σιὸρ Καπετάνιος Φρατζέσκος Κουβαρᾶς, ὅπου εἰς αὐτὸν τὰ ἐπαράδωσα καὶ εὐχαριστήθη νὰ τὰ πάρῃ χωρὶς ναῦλον, διὰ νὰ ἀξιωθῇ τῶν ἀγίων αὐτῆς εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν. Ἴδου ὅπου τῆς περικλείω καὶ τὴν πόλιτζαν δὲ κάρικο· μὲ τὴν πόσταν θέλω τῆς ἐξαποστείλῃ καθαρὸν λογαριασμὸν εἰς ὅλα τὰ ἔξοδα ὅπου ἔγιναν εἰς τελείωσιν τῶν αὐτῶν ἀντιμινσιῶν καὶ βιβλίων, καὶ ἐλπίζω πῶς θέλετε εὐχαριστηθῇ, ἐπειδὴ καὶ ἐπιμελήθηκα νὰ γίνωσιν ὅσον δυνατὸν εὐμορφα καὶ καλὰ διὰ νὰ τὴν εὐαρεστήσωσιν.

Λογιάζω νὰ ἐλάβετε ταῖς τρεῖς χιλιάδες διακόσια γρόσια, ὅπου εἰς δύο πόλιτζαις σᾶς ἐγκιράρισα κατὰ τὴν κδ' ἰαννουαρίου, καὶ θαυμάζω πῶς ἕως τώρα δὲν ἔλαβα εἰδῆσιν τῆς τούτων περιλαβῆς διὰ ἡσυχίαν μου.

Ταῦτα μὲν προσκυνητῶς, ἧς αἱ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι εἶησάν μοι ἐν βίῳ παντί.

Βενετία 1778 ἰουνίου πρώτη, ἔτει νέφ.

Τῆς ὑμετέρας μακαριότητος δοῦλος ταπεινὸς καὶ εὐπειθής

ΛΕΟΝΑΡΔΟΣ ΤΟΥ ΠΟΤΕ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗ

1) δηλ. 21 μαΐου.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΤΙΚΑ ΔΙΑΣΑΦΗΣΕΙΣ

Τῷ φιλιτάτῳ Δημητρίῳ Καμπούρογλου.

Προσαρτήσατε εἰς τὰ ἐκτυπούμενα βεβαίως ἔγγραφα, τὰ πρὸς ὑμᾶς σταλέντα, τὸν ἐπιστελλόμενον διὰ τὰ ὑμέτερα «Μνημεῖα» σήμερον φορητὸν τῶν χαρτίων, ὅσα διέσωσεν ἡ φιλογενῆς μέριμνα τῶν μοναχῶν καὶ τῶν πατριαρχῶν τῆς Ἀγίας Γῆς, καὶ ἀπεθησαύρισεν ἐν ταῖς καμάραις τοῦ ἐν Φαναρίῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀγιοταφικοῦ Μετοχίου. Εὐνοία τοῦ μακαριωτάτου πατριάρχου τῆς ἀγίας Σιών κ. Γερασίμου, συνδρομῶ δὲ προθυμία τοῦ ἐνταῦθα διαπρεποῦς ἐπιτρόπου τοῦ Παναγίου Τάφου πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου κ. Γερμανοῦ Ἀποστολάτου ἀνερευνῶ τὰ χειρόγραφα, ἐν οἷς εἰκάζω ὅτι δυνατὸν εὑρεθῆναι πληροφορίας περὶ Ἀθηνῶν. Εἴ τι δ' εὔρον, εἴ τι δ' εὔρησω ἐν τῷ μέλλοντι ὑμέτερον ἔσται. Βιώσας ἐν Ἀθήναις πρὸ δέκα καὶ τεσσάρων ἐτῶν ἐπὶ μῆνας ὀκτῶ καὶ πλέον, αἰσθάνομαι καθῆκον ὅπως ἐξοφλήσω πᾶν χρέος πρὸς τὴν φιλοξενήσασάν με πόλιν, ὅθεν καὶ κοπιῶ, γράφων καὶ ἐρευνῶν ἔτι, κατὰ τὸ ἐνόν, διότι τοῦτο καὶ ποθῶ, καὶ θέλω εἰλικρινῶς: cum desiant vires, tamen est laudanda voluntas.

Πέμπω λοιπὸν ἐν πρώτοις πρᾶξιν ἐκλογῆς μητροπολίτου Μάρκου Ἀδριανουπόλεως, μεταγραφεῖσαν ἐκ χειρογράφου κουβαρά, γραφέντος, ὡς φρονῶ, κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐν τοῖς αἰῶσι ΙΕ'—ΙΣ' ὑπὸ διαφόρων γραφῶν ἐπὶ χάρτου καὶ φέροντος ἀριθμὸν 160. Ἡ πρᾶξις τῆς ἐκλογῆς ἐγένετο τῷ ἀπὸ κοσμογονίας ἔτει 6973, ἥτοι ἀπὸ Χριστοῦ γεννήσεως 1465, χρησιμωτάτην δ' ἡμῖν θεωρῶ διότι μανθάνομεν ἀπ' αὐτῆς ὅτι κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παρεκάθητο ἐν τῇ συνόδῳ τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ μητροπολίτης τῆς Ἀθηνῶν ἀρκετὴ ἀπόδειξις ὧν προεῖπον, ὅτι δῆλον οὖν ἡ χειροτονία μητροπολιτῶν ὀρθοδόξων Ἀθηνῶν οὐδέποτε διεκόπη ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς πόλεως μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς ΙΣ' ἑκατονταετηρίδος, ὡς φρονεῖ ὁ κ. Νεροῦτσος. Τὸ πατριαρχικὸν καὶ συνοδικὸν τοῦτο γράμμα, γραφὲν ὑπὸ χειρὸς συγχρόνου ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμὸν 160 χειρογράφῳ, ἀναγράφω εἰς τὸν πατριάρχην Ἰωάσαφ Α' τὸν Κόκκαν, τὸν κατὰ τοὺς πατριαρχικοὺς ἐπιτόμους καταλόγους διαδεξάμενον ἐν τῷ θρόνῳ Σωφρόνιον Α' τὸν Συρόπουλον, ὅστις γνωστὸν¹ ὅτι διετέλει πα-

τριάρχης ἔτι κατὰ αὐγουστον τοῦ 1464, εἰ καὶ παρασιωπῶσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὰ Πάρια μάρμαρα τοῦ Παγκρατίου Δημάρου¹. Ἐν τῷ αὐτῷ χειρογράφῳ κουβαρά², φέρεται ἀμέσως μετὰ τὴν «Πρᾶξιν» τοῦ μητροπολίτου τῆς Ἀδριανουπόλεως³ Μάρκου, γράμμα τι γραφὲν μὲν κατὰ ἰούνιον τοῦ 1466, ὡς βλέπει τις⁴, ὑπὸ τινος πατριάρχου Κωνσταντιπόλεως πρὸς τοὺς κληρικοὺς τῆς μητροπόλεως Δέρκων καὶ τῆς ἐπισκοπῆς Μετρῶν, ἐπιτιμῶν δ' αὐτούς, ὅτι τοσοῦτου καιροῦ παραδραμόντος, οὐδέ τι τῶν χρηματικῶν δικαιωμάτων τῷ πατριάρχῃ ἔπεμψαν, οὔτε τὸ μνημόσυνον ἐποιοῦντο τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ κατὰ τὰς ἱεράς τελετάς· εἰκάζω ὅτι ὁ γράφων εἶχεν «ἐπιδόσεως λόγῳ» τὰς ἐπαρχίας ταύτας ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ διοίκησιν ἀθροίζων τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν, καὶ ὅτι οὗτος ἦν ὁ τοῦ Ἰωάσαφ διάδοχος Μάρκος Β' ὁ Ξυλοκαράβης, ἀνεληθὼν τὸν θρόνον ἐν μέσῳ κληρικῆς ἀταξίας, ἀτασθαλίας οἰκίστης, καὶ συγ-

¹) «Ἐκκλησιαστ. Ἀλήθεια», τόμ. Δ', σελ. 398

²) Κουβαράδες ὀνομάζω, κατὰ τοὺς πρὸ ἡμῶν, τὰ πολυσέλιδα ἐκεῖνα χειρόγραφα, ἐν οἷς περιέχονται ποικίλαι διατριβαὶ ἐξ ἀντιγραφῶν, ἀνευ εἰρμού καὶ συστήματος γεγραμμένα. Τοὺς ὀγκωδέστερους τῶν ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ κουβαράδων πλουτεῖ, καθ' ὅσον γινώσκω, ἡ ἐν Ἀγίῳ ὄρει Μονῇ τῶν Ἰδῆρων, ἐπιγεγραμμένους, τὸν μὲν «Ὠκεανόν», τὸν δὲ «Χάος».

³) Ἡ παλαιὰ συνήθεια οὕτως ἔγραφε, διὰ τοῦ ν, πλεονάζοντος, ὡς ἔγραφε καὶ Προύσης διὰ δύο σ, καὶ Ἀγγύρας, διὰ δύο γγ. Συνηθέστατα δὲ καὶ ἀμαθεῖς ἀντιγραφεῖς ἔγραφον Μήλου καὶ Κιμύλου, ἀντὶ Κιμώλου, καὶ Οἰκονίου Τυγάνων καὶ τὴν μητρόπολιν Ἰκονίου καὶ Τυάνων κτλ.

⁴) Ἴδου τὸ σπουδαιότατον διὰ τὴν πατριαρχικὴν ἱστορίαν τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἔγγραφο.

+ Οἱ ἐν τῇ ἀγιωτάτῃ τῆς Δέρκου μητροπόλει καὶ τῆς τῶν Μετρῶν ἐπισκοπῆς ἐντιμότατοι κληρικοί, κατὰ Πνεῦμα υἱοὶ τῆς ἡμῶν μετριότητος· χάρις ὑμῖν εἴη καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἔλεος. Τοσοῦτος παρέδραμε καιρὸς, καὶ οὐδεὶς αὐτόθεν παραγέγονε πρὸς ἡμᾶς ἐνταῦθα, ἀλλ' οὐδὲ γράψαντες ἀνηνέγκατε περὶ τινὸς ἐκκλησιαστικοῦ πράγματος ἢ δικαιώματος· διὰ τοῦτο ἀποστέλλομεν αὐτόθι τὸν παρόντα τιμιώτατον ἱερομόναχον κύρ Ἰωακείμ, τὸν ἀπὸ τοῦ κελλίου ἡμῶν, ἔξαρχον καὶ αὐτόθι, καὶ εἰς τοὺς Δέρκους, καὶ ἀλλαχοῦ, ὅπου ἂν ἦ δίκαιον τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ δότε πρὸς αὐτὸν ἐγγράφως καὶ ἐμμαρτύρως μετὰ βάρους ἀφορισμοῦ πᾶν ὅ,τι ἐνὶ δίκαιον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν κανονικῶν, καὶ ἀπὸ γαμικῶν συνοικεσίων, καὶ λοιπῶν ἄλλων· καὶ μνημονεύετε καὶ ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὀνομαστικῶς, κατὰ τὸν κανόνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Εἴ δέ τις στερήσει τι τῶν δικαίων, καὶ μάλιστα καταφρονήσας μὴ μνημονεῦθαι τοῦ ὀνόματος τῆς ἡμῶν μετριότητος. ἔσται ὑπὸ καθάρσει καὶ ἀφορισμὸν καὶ ἀνάθεμα, κατὰ τὸν ΙΓ' τῆς Α' καὶ Β' Συνόδου κανόνα, καὶ ΛΓ' τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, καὶ Ι' τὴν ἐν Καρθαγένῃ καὶ Γ' τῆς ἐν Γάγγρα Συνόδου· ἀλλ' ὑμεῖς ὡς τέκνα τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβεῖς ἱερεῖς, τηρεῖτε τὴν ὑμέτεραν κανονικὴν τάξιν καὶ ἀρχαίαν συνήθειαν· ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἔλεος, καὶ ἡ εὐχὴ ἡμῶν, καὶ πάντων τῶν ἁγίων, εἴη μεθ' ὑμῶν.

¹) Κ. Ν. Σάθα Μεσαιωνικὴ βιβλιοθήκη· τόμ. Γ', προλεγόμενα σελ. κς'. Μ. Ι. Γεδεῶν Πατριαρχ. πίνακες· σελ. 480.

χύσεως, ἣν ἐδημιούργησαν οἱ ἀνώτεροι λαϊκοὶ ὄφρικιάλοι τῆς πατριαρχικῆς αὐλῆς, οἱ λεγόμενοι κληρικοί, οἱ πρὸ μικροῦ διὰ τὰς ἀταξίας ταύτας, ἵνα μὴ τι χειρὸν εἴπωμεν, ἀναγκάσαντες τὸν Ἰωάσαφ ἵνα προβῆ εἰς αὐτοκτονίαν. Τὴν εἰκασίαν μου ὅτι τὸ γράμμα τοῦτο ἐπέμφθη ὑπὸ τοῦ Μάρκου Β' συμπληροῦ τρίτον ἔγγραφον, ὅπερ ᾧδε παρατίθημι¹, ὃν ἐπιστολὴ τοῦ πρώτου μετὰ τὴν ἄλωσιν σχολάρχου τῆς πατριαρχικῆς ἀκαδημίας Ματθαίου τοῦ Καμαριώτου, μένοντος ἐν Θεσσαλονίκῃ, πιθανῶς μετὰ τὸ 1466, γράφοντος δὲ πρὸς τὸν Μάρκον Β', ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν γενόμενον μετὰ τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου πτώσιν.

§

Τρία μετὰ τοῦτο πατριαρχικὰ γράμματα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν τῆς Ἀνδρου παροικίαν· τὸ πρῶτον ἀπελύθη ὑπὸ Τιμοθέου

¹) Τὸ γράμμα τοῦτο τοῦ Καμαριώτου ἔχει ᾧδε·

« Παναγιώτατε δέσποτα, καὶ οἰκουμενικὴ πατριάρχα, καὶ τοῦ κατ' Ἀχρίδα ποιμνίου ἐκ βασκανίας πρόεδρε· εἴη μοι ἔχειν τὴν μεγάλην ἀγιωσύνην σου κατὰ πάντα ὡς αὐτὴ ἂν εὐξαιτο περὶ ἑαυτῆς. Ζῶ καὶ αὐτὸς ἔτι, καὶ ἑκάστην οὐχ ἡμέραν μόνον ἀλλὰ καὶ ὥραν προϋφθαλμῶν τὸν θάνατον ἔχων, διὰ τὸν ἐνσκήψαντα ὀλεθριώτατον τῇ Θεσσαλονίκῃ λοιμόν· ὃς τῶν πρόποτε μνημονευομένων ὀξύτατος τε καὶ δεινότατος ὢν ἴσως μου[ος] παρήκμασεν ἤδη. πᾶσαν μετελθὼν ἡλικίαν, καὶ τῶν οἰκιῶν οὐκ ὀλίγας ἐκκενώσας τελείως· οὐπω δὲ τελείως ἔληξεν· ὅποτε δὲ λήξειεν, γένοιτο δὲ τάχιον, ὃ Κύριος οἶδεν· ἴσως δὲ καὶ [διὰ] τὸ μὴ πεπληρωκέναι ὃ ἐπηγγείλω, δηλαδή τὸ ἔγγυς που παραγενόμενον ἡμῶν ἡμᾶς πρὸς ἑαυτὸν μεταπέμψασθαι, ὃ λοιμός οὗτος ἐγένετο αἷτις δυοῖν θάτερον· ἢ καὶ ἀμφοτέρω φορηθέντ[ες]· καὶ τὸν αὐτὸν ἔγγυς γενέσθαι τοῦ ἐνοχλουμένου τόπου, καὶ τὸ ἡμᾶς ἀπὸ τοιοῦτου ἐν καιρῷ τοιοῦτω μεταπέμψασθαι τόπου μηκέτι συμβαίη τῶν ἀνηκέστων, ἀλλὰ δὴ ποτε καὶ συγγενέσθαι ἀλλήλοις ἡμᾶς, εἰ μὴ προαρπασθεῖν τοῦ βίου, καὶ κοινολογήσασθαι περὶ πολλῶν, ὡς γράφων ἔφησθα καὶ αὐτός· καὶ οὕτω κείσθω ἐπὶ σοὶ ὅποτε βούλοιο, διὰ τὸ ἡμῖν ἄδηλον εἶναι ὅποτε ταῖς Ἀχρίσιν ἐπιδημεῖς, μόνον μετὰ τὸ ἐλθεῖν, ὡς τελείως ἔληξεν ὁ λοιμός. Ἐπειδὴ ἵππος οὐκ ἔστι μοι, καλὸν ἂν εἴη, διὰ τὸ εὐχερέστερον, ἢ διὰ τινος ἐλθόντος αὐτόθεν πεμφθεῖν τι παρίππιον, ᾧ χρυσάμενος ἀφίξομαι, καὶ αὐθις ἀποκαταστήσαι τῷ πεπομφότι. Ἀλλὰ τὰ μὲν ἐπὶ τούτου εἴη ὡς ἔστι σοι δι' ἀποδοχῆς, μᾶλλον δὲ ὡς τῷ Θεῷ μέλλει φίλογε(;) εἶναι· ἐγὼ δὲ τὰ γράμματά σου δεξάμενος ἐκ μακροῦ, ὅμως οὐκ ἀπεκρινάμην ἐκ τῆς τοῦ λοιμοῦ αἰτίας, οὐ δυνάμενος τὸν διακονοῦντα εὑρεῖν, καὶ νῦν μόλις ἀποκρίνομαι, εὐρῶν τὸν παρόντα πατέρα τοῦ σὺν ἐμοὶ ὄντος παιδίου, ὅπερ καὶ αὐτὸ εἰς ἄδου πέταυρον σχεδὸν κατανεῖσαν ἀνεκομίσθη Θεοῦ χάριτι, καὶ ἔτι κείται νοσηλευόμενον. Σύγγνωθι οὖν ἀξιῶ τῆς ὑπερημερίας τῆς ἀκουσίου, καὶ γράφων ὅπερ σοι δι' ἀποδοχῆς, καὶ περὶ τοῦ καθαρτηρίου δέ, εἰ χρῆζεις αὐτοῦ, ἐτοίμου ὄντος ὅτε βούλοιο, εἰμὴ παρῆλθεν ἡ χρεία, διὰ τὸ ἀνεπιτήδειον τοῦ καιροῦ· ὃ γὰρ Βρανᾶς ἔχει σοι εὐνούστατα, καὶ ὃ αἰδεσιμώτατος ἐν μοναχοῖς κύρ Ἰωσήφ, καὶ εἰ βούλει, θαρροῦντως γράφε αὐτῷ. Αἱ ἅγια εὐχαὶ τῆς μεγάλης ἀγιωσύνης σου μεθ' ἡμῶν· Ἀμήν.

Νομίζων εἶναι σοι ἵππον γράφω οὕτως· εἰ δὲ ἵ[ππος] μὴ εἶεν, ἢ, ὄντος, ἄλλως οὐ βᾶδιον, δηλωθήτω μοι καιρός τε καὶ τόπος, καὶ ἵππος φροντισθήσεται μοι ἢ ὠνητός, ἢ μισθωτός.

ΜΑΤΘΑΙΟΣ ὁ ΚΑΜΑΡΙΩΤΗΣ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δούλος ἀχρεῖος.

Β' τοῦ ἀπὸ Παλαιῶν Πατρῶν, οὐχὶ καθ' ὃ ἔτος φαίνεται ἐκδοθέν, ἀλλὰ κατὰ τὴν ΙΑ' ἰνδικτιῶνα. Σπανίως, ἀγαπητέ, ἐν τοῖς ἐγγράφοις τῆς « Νομικῆς Συναγωγῆς » εὕρισκω γραφόμενα συνακριβῶς τὴν ἰνδικτιῶνα καὶ τὸ ἔτος· λόγου χάριν, ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν ἡμῶν γράφεται ἔτος 7120, μὴν ἰανουάριος, Ἰνδικτιῶν δὲ ΙΑ', ἐνῶ ὁ μὲν κύκλος τῶν ἰνδικτιῶνων ἤρξατο τῷ 1602 κατὰ Σεπτέμβριον, ὃ δὲ ἰανουάριος τοῦ 7120, ἦτοι 1612, ἐστὶν ὁ τῆς Ι' καὶ οὐχὶ ΙΑ' ἰνδικτιῶνος· ἄλλως, γνωστὸν ὅτι μετὰ τὸν ἰανουάριον τοῦ ἔτους τούτου ἐξελέγη πατριάρχης ὁ Τιμοθεός, καὶ λοιπὸν τὸ γράμμα ἀπελύθη κατὰ τὸ 7121 ἦτοι 1613. Ἐπανώρθου δὲ διὰ τούτου ὁ Τιμοθεός ἀκανόνιστόν τινα πράξιν τοῦ πρὸ αὐτοῦ πατριάρχου Νεοφύτου, αὐθαιρέτως καὶ ἐφ' ὕβρει τῶν ἱερῶν Κανόνων παύσαντος τὸν Ἀνδρου Βενιαμίν, καὶ τὸν ἐπίσκοπον τῆς Σκύρου Νεόφυτον λόγῳ μεταθέσεως εἰς Ἀνδρον μεταγαγόντος. Ἐκ τούτου τοῦ γράμματος φαίνεται ὅτι ἡ Ἀνδρος ἦν ἕως τότε ἐπισκοπὴ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν.

Ἄλλ' ὑμεῖς ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθητε πότε προήχθη εἰς ἀρχιεπισκοπὴν, καὶ εἴπερ ἀληθὲς ἐστὶν ὅτι Κύριλλος ὁ Λούκαρις προήγαγεν αὐτήν. Ἐσημείωσα ἀνωτέρω ὅτι τῇ 20 ἰουνίου 1619 ἐπίσκοπός τις Ἀνδρου¹ παρητήσατο τὴν ἐπισκοπὴν εἰς τὸν Ἀθηνῶν, μὴ δυνάμενος φέρειν τὰ βαρῆα χρεῖα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ταύτης παροικίας· τρίτον δὲ πατριαρχικὸν γράμμα τῶν ᾧδε δημοσιευομένων νῦν, ἀπολυθὲν ἐπὶ τῆς τρίτης πατριαρχείας Κυρίλλου τοῦ Λουκάρειος, ἀφορᾷ εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ Ἀνδρου Γρηγορίου, τέταρτον δέ, ἐστὶν ὑπόμνημα τῆς ἐκλογῆς Μακαρίου τοῦ τὸν Γρηγόριον διαδεξαμένου· ἀλλὰ τὸ μὲν ὑπόμνημα φέρει χρόνον ἐκδόσεως τὸν δεκέμβριον, τοῦ 1626, καὶ Ι' ἰνδικτιῶνα, ἢ δὲ καθαιρέσεις τὸ ἀπὸ κοσμογονίας ἔτος 7136 καὶ τὴν αὐτὴν ἰνδικτιῶνα· ἀλλ' ἢ Ι' ἰνδικτιῶν ἄρχεται κατὰ τὸν μῆνα Σεπτέμβριον τοῦ 1626, καὶ συνεπῶς τὸ ἔτος τὸ σημειούμενον ἐν τῷ τῆς ἐκλογῆς ὑπομνήματι ἐστὶν ὀρθότερον. Τοῦτο δὲ ὀρίζει τὸ μικρὸν χάος, ἐν ᾧ συμπίπτει ὁ προβιβασμὸς τῆς ἐπισκοπῆς Ἀνδρου εἰς ἀρχιεπισκοπικὴν, γενόμενος μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1619 — 1626, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπὸ Κυρίλλου τοῦ Λουκάρειος.

¹) Βλέπε ἀνωτέρω ἐν τοῖς ἐμοῖς προλεγομένοις, ὅπου τὴν λέξιν ἀρχιεπισκόπου ὡς ἐξ ὑστέρων γραφομένην, διόρθου, ἂν ἦ ἀνάγκη, ἐπίσκοπου. Εἰρήσθω ὅτι παρὰ Κ. Σάθα, Μεσαιων. βιβλίου. Γ'. σελ. 561, στίχῳ 9 ἐγράφη κακῶς Ταλαντίου, ἀντὶ Ἀνδρου· ἐσφαλμένως ὡσαύτως ἐπιγράφεται εἰς τὴν πατριαρχίαν τ. ὁ Κυρίλλου Λουκάρειος. Ἡ παρὰ Σάθα περὶληφθὴς τῶν ἐγγράφων τῆς « Νομικῆς Συναγωγῆς » ἐν πολλοῖς δεῖται διορθώσεως.

Αἱ λοιπαὶ τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν ἐπισκοπαὶ ἔμενον τοσαῦται τὸν ἀριθμόν, ὅσαι καὶ πρότερον ἦσαν, κατὰ τὰ πρῶτα δ' ἔτη τῆς ΙΗ' ἑκατονταετηρίδος ἀναφέρονται πέντε μόνον· 1) Ταλαντίου καὶ Διαυλείας· 2) Σκύρου· 3) Σάλωνος· 4) Μενδενίτζης· 5) Κορωνείας· περὶ δ' ἧς ἐρωτᾷτέ με Λεβαδείας ἀγνοῶ τί πρέπει 'να εἶπω, ἐφ' ὅσον ὁ κ. Νεροῦτσος προφυλάττεται 'να μὴ καταστήσῃ γνωστὰς ἡμῖν τὰς πηγὰς, ἀφ' ὧν ἠρύσατο τοσαύτας εἰδήσεις. Εἰρήσθω ὅτι ἔδει 'να μάθωμεν πόθεν γινώσκει ὅτι «λήγοντος τοῦ ΙΣ' αἰῶνος ἡ Δαυλίας ἐν Φωκίδι καὶ ἡ τοῦ Ταλαντίου ἐν Λοκρίδι» ἀπετέλουν δύο ἐπισκοπὰς, ἐνῶ γράμματα πατριαρχῶν πολλῶ προγενεστέρων ἀναφέρουσι τὰς δύο ταύτας ὡς μίαν· ὡσαύτως δὲ πόθεν ἔχει μαθὼν ὅτι μετὰ τὴν προβίβασιν τῆς ἐπισκοπῆς Ἀνδρου εἰς ἀρχιεπισκοπὴν «ἀντ' αὐτῆς ὑπεβλήθη τῇ μητροπόλει Ἀθηνῶν ἡ ἐπισκοπὴ Λεβαδείας»· ἔχει κώδικά τινα τοῦ Πατριαρχείου τῆς Ἀλεξανδρείας ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ, καθ' ὃν καὶ γράφει ταῦτα, ἡ ὀρμώμενος ἀπὸ τῶν παρὰ Κ. Σάθα ἐν Μεσαιωνικῇ βιβλιοθήκῃ» τόμ. Γ., σελ. 574 εἰκοτολογεῖ; Ἀλλὰ τὸ πατριαρχικὴ κυρώσει ἐμπεδούμενον γράμμα τοῦ Σωφρονίου Ἀθηνῶν ἔστι τοῦτο, ὅπερ κατωτέρω παρατίθεται, ἐξαγάγετε δ' ὑμεῖς ἐξ αὐτοῦ συμπέρασμα:

« Ἐπειδὴ ἡ ἱερὰ τῶν ἀρχιερέων σύνοδος ἀπεφάνητο κοινῇ γνώμῃ πῶς διαφερομένου μου μετὰ τοῦ κύρ Δανιήλ τοῦ ἱερωτάτου μου συναδέλφου, διὰ τὴν μητρόπολιν τῆς Ἀθήνας, καὶ διὰ τὰ χρέη αὐτῆς, τὰ ὅποια εἶναι ἀπάνω εἰς τὸν κύρ Δανιήλ, εἰς τρεῖς ἡμέρας, ἤγουν, τὴν πέμπτην, ὅπου ἔχει ὁ μῆνας ὀκτώ, νὰ ἔλθω νὰ δώσω τελείαν ἀπόκρισιν εἰς τὴν ἱερὰν σύνοδον, ἢ νὰ διορθώσω τὰ χρέη ὅλα νὰ τὰ δεχθῶ ἀπάνω μου, νὰ εὐγάλω ταῖς ὁμολογίαις του ἀπὸ τοὺς δανειστάς, καὶ τὰ χοτζέτια νὰ τὰ δίδω εἰς τὰς χεῖράς του καὶ νὰ τὸν ἀφήνω ἐλεύθερον, ἂν θέλω δυνηθῆ, καὶ νὰ στέρξω τὴν ἀπόφασιν ὅπου θέλουσι κάμη οἱ αἰρετοὶ κριταὶ διὰ τὴν ἀφορμὴν τῆς Λεβαδείας, τοῦ Σώλωνος, καὶ τῶν μερικῶν χρεῶν τῶν μικρῶν, καὶ νὰ μὴν εὐγῶ ἀπ' ἐκείνην, ἢ μὴ δυνομένου μου νὰ τελειώσω τὴν ἄνωθεν ὑπόσχεσιν, νὰ τοῦ δίδω πίστιν εὐαγγελικὴν καὶ ἔγγραφον ἐν τῷ παρόντι ἱερῷ κώδικι, καὶ ὀψέποτε τῇ ἡμέρᾳ τῆς πέμπτης παρεύω τὰς ἀποφάσεις ταύτας νὰ εἶμαι αὐτοκαθαίρετος καὶ ἀναπολόγητος.

Ἐν ἔτει αχλθ', μηνὶ αὐγούστῳ η', ἡμέρᾳ δευτέρᾳ Ἰνδικτιῶνος Ζ'.

† Ὁ μητροπολίτης Σωφρόνιος στέργῳ τὰ ἄνωθεν»

Παρασυνάπτω τοῖς πεμπομένοις, ὅπως ἐκδοθῶσι καὶ αὐταί, ἐπίστολας ἀναφερομένας εἰς τὸν Μελέτιον Ἀθηνῶν, τὸν ἐν τοῖς κάτω χρόνοις τὴν τοῦ Μιχαήλ Ἀκομινάτου καθέδραν κλείσαντα· ἀφ' ὧν πολλὰ καὶ καλὰ περὶ τε τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ ἐτέρων λογίων γνωστὰ γενήσονται.

Ταῦτα ἐν βίᾳ καὶ ὡς εἶπεῖν ἐκ τοῦ προχείρου γράφων, βεβαιῶ καὶ πάλιν τὴν ἐμὴν προθυμίαν ὑπὲρ συμπλήρωσεως τοῦ ὑμετέρου συγγράμματος. Εὐχῆς ἔργον ἦν ἂν εἶπερ εἶχομεν ὅμοιον περὶ Κωνσταντινουπόλεως. Περὶ δὲ τινῶν ὑμῶν ἐρωτήσεων περὶ Δωροθέου ἐξάρχου Ἀθηνῶν κτλ. πρὸς τὸ παρὸν οὐδὲν δύναμαι γράψαι σαφηνιστικόν· πιθανῶς ὁ Δωρόθεος οὗτος ἀποσταλλεὶς ὡς ἀπεσταλμένος πατριαρχικὸς εἰς Ἀθήνας, ἔμεινε διοικῶν τὴν μητρόπολιν ἐπιτροπικῶς. Ἀλλὰ ταῦτα γράφονται μοι πιθανῶς, ἢ δὲ Ἱστορία οὐδαμῶς ἀπαιτεῖ πιθανότητος πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν καὶ τῶν ἀγνοουμένων.

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως τῇ 15 ἀπριλίου 1891

Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚΛΟΓΗ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

τῷ 1465.

(Σχετικὸν ἔγγραφον).

ΜΔ'.

† Ἡ ἀγία τοῦ Χριστοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, κατὰ τὴν ἄνωθεν δοθεῖσαν αὐτῇ Χριστοῦ χάριτι ἀήττητον ἰσχύν τε καὶ δύναμιν, ἐπὶ τὸ λυσιτελέστερον αἰεὶ τὰ πάντα διοικονομουμένη, καὶ εἰς πάσας μὲν τὰς ἀπανταχοῦ εὐρισκομένας ἀγιωτάτας μητροπόλεις ἐπιμελῶς ἐνδείκνυται τὴν φροντίδα καὶ ἐπίσκεψιν, ὅπως ἂν αὐταὶ καλῶς καὶ κατὰ τὸν τοῦ Κυρίου νόμον διοικοῦντο καὶ διεξάγοιντο· τῶν δὲ γε καὶ πλείοσι τοῖς ἀπὸ Χριστοῦ καλουμένοις εὐθυνουσῶν καὶ ἐτέροις χρηστοῖς πλεονεκτήμασι τῶν ἄλλων διαφερουσῶν πολλῶ πλέον φροντίζει καὶ προμηθεύεται. Διὰ ταῦτα, καὶ τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Ἀνδριανουπόλεως τοῦ πρώην αὐτῇ εἰς προστάτην χρηματίσαντος χηρευσάσης, καὶ τοῦ γνησιῶς ἀρχιερατεύσειν ἐν αὐτῇ δεομένης, ἢ μετριότης ἡμῶν διὰ πολλῆς ἔσχε φροντίδος ἕτερον ἐγκαταστήσαι ἐν αὐτῇ ἀρχιερέα, εἰς τὸ ποιμαίνειν καλῶς καὶ κατὰ τὸν προσήκοντα λόγον τὸν ἐν αὐτῇ χριστώ-

νυμον τοῦ Κυρίου λαόν· ἐνθέν τοι, καὶ συνδιασκεψαμένης τῆς ἡμῶν μετριότητος τῇ καθ' ἡμᾶς ἱερᾷ καὶ θεῖα συνόδῳ τῶν καθευρεθέντων ἐνταῦθα ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, τοῦ τε Ἡρακλείου καὶ προέδρου τῶν ὑπερτίμων, τοῦ Σεβαστείας καὶ τὸν τόπον ἐπέχοντος τοῦ Ἀγκύρας, τοῦ Πισιδείας, τοῦ Ἀθηναίων, καὶ τοῦ Μελενίκου, καὶ ψήφων γενομένων κανονικῶς, ἐπεὶ ἐφάνη καὶ ἐξελέγη εἰς τὴν τοιαύτην τῆς Ἐκκλησίας χρεῖαν ὁ πρὶν τιμιώτατος ἐν ἱερομονάχοις κύριος Μάρκος ἐπιτήδειος καὶ ἀρμόδιος εἰς τὴν τῆς τοιαύτης μητροπόλεως προστασίαν, τοῦτον γνήσιον μητροπολίτην Ἀνδριανουπόλεως χειροτόνηκεν ἢ μετριότης ἡμῶν, τῇ ἐπικλήσει τοῦ παναγίου καὶ ζωαρχικοῦ Πνεύματος, καὶ προστατίην καὶ ποιμένα πνευματικὸν τοῦ ἐκεῖσε χριστωνύμου πληρώματος ἐγκατέστησεν. Ὀφείλει τοίνυν οὗτος ὁ εἰρημένος ἱερωτάτος μητροπολίτης Ἀνδριανουπόλεως, ὑπερτίμος καὶ ἑξάρχος Θράκης Αἰμιμόντου, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὸς ἀδελφὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ συλλειτουργὸς κύριος Μάρκος ἀπελθεῖν εἰς τήνδε τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ ἀγιωτάτην μητρόπολιν ἐπιλαβέσθαι αὐτῆς καὶ πάσης τῆς ἐνορίας αὐτῆς, καὶ πάντων προσόντων αὐτῇ ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς κτημάτων τε καὶ πραγμάτων, καὶ τῶν λοιπῶν δικαίων καὶ προνομίων, καὶ εἰσηγεῖσθαι καὶ διδάσκειν τὸν ἐν αὐτῇ χριστωνύμον τοῦ Κυρίου λαόν πάντα τὰ ψυχοφελῆ καὶ σωτήρια καὶ ἐνάγειν ἐπὶ τὸ βέλτιον ταῖς τε ἀφ' ἑαυτοῦ πνευματικαῖς εἰσηγήσεσι καὶ τῷ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματι, πᾶσι τὰ πάντα γινόμενος, κατὰ τὸν μακάριον ἀπόστολον, ἵνα πάντας ἢ τοὺς πλείονας κεδύσῃ καὶ παραδῷ τῷ Θεῷ λαόν περιούσιον, ἡγιασμένον ἔθνος, ἵνα καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν δοσμένων αὐτῷ παρὰ Θεοῦ παδίων εἰς τὴν τῶν οὐρανῶν εἰσέλθῃ βασιλείαν· πρὸς τούτοις ἔχει ἄδειαν ἱεουργεῖν ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς ἀκωλύτως μετὰ καὶ τῆς τοῦ ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, ἀναγνώστας σφραγίζειν ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς, ὑποδιακόνους καὶ διακόνους χειροτονεῖν καὶ εἰς πρεσβυτέρους προβιβάζειν, πνευματικὸς πατέρας ἐγναθιστᾶν, ἐπισκόπους χειροτονεῖν ἐν ταῖς ὑπὸ τὴν τοιαύτην ἀγιωτάτην μητρόπολιν τελοῦσαις ἐπισκοπαῖς, καὶ πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ποιεῖν ἀκωλύτως ὡς γνήσιος μητροπολίτης Ἀνδριανουπόλεως καὶ ὧν καὶ ὀνομαζόμενος, τηρῶν ἐν ἅπασι τοῖς ὑπ' αὐτοῦ πραγματοποιέοις τὴν κανονικὴν ἀκρίθειαν καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς τε καὶ νομικὰς παραδόσεις, ὡς λόγον ὀφείλων ὑπὲρ πάντων Θεῷ καὶ τῇ ἡμῶν μετριότητι· ὀφειλόντων καὶ πάντων τῶν εὐρισκομένων ἐν αὐτῇ καὶ πάσῃ τῇ ἐνορίᾳ αὐτῆς ἱερωμένων τε καὶ λαϊκῶν τὴν προσήκουσαν καὶ ὀφειλομένην ἀπονέμειν αὐτῷ τιμὴν καὶ αἰδῶ καὶ

ὑποταγὴν καὶ εὐπειθειαν, καὶ ὑπέκειν καὶ ὑποτάσσεσθαι αὐτῷ, καὶ ὑπακούειν ἐφ' οἷς ἂν λέγοι πρὸς αὐτοὺς ἀφορῶσιν εἰς ψυχικὴν αὐτῶν λυσιτέλειαν, καὶ στέργειν καὶ ἀγαπᾶν αὐτὸν ὡς ποιμένα πνευματικὸν καὶ διδάσκαλον· ἢ γὰρ πρὸς αὐτὸν τιμὴ καὶ εὐλάβεια εἰς τὴν ἡμῶν μετριότητα διαθήσεται καὶ δι' αὐτῆς εἰς Θεόν, οὐ τύπον σώζει ὁ ἀρχιερεὺς ἐπὶ γῆς· «ὁ ἀκούων, γὰρ φησὶν, ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς ἐμὲ ἀθετεῖ· ὁ δὲ ἐμὲ ἀθετῶν ἀθετεῖ τὸν πέμψαντά με*.» Εἰ δέ τις ἀντιλέγειν τολμήσει καὶ ἀντιπράττειν, ἢ κατὰ τι δι' ὄχλου γενέσθαι αὐτῷ εὐθύνην ὑποσιήσεται κανονικὴν παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος, ὡς αὐθάδης, καὶ ἀλαζῶν, καὶ ἀνυπότακτος, καὶ ἀθετητῆς τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Τούτου γὰρ χάριν καὶ ἢ παροῦσα συνοδικὴ πράξις τῆς ἡμῶν μετριότητος ἀπολυθεῖσα ἐπιδέδοται τῷ διαληφθέντι ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ [Ἀνδριανουπόλεως] ὑπερτίμῳ καὶ ἑξάρχῳ Θράκης Αἰμιμόντου κυρίῳ Μάρκῳ, ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ αὐτῆς ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ, δι' ἀσφάλειαν.

Ἐν ἔτει 5790.ᶜ. Ἰνδικτιῶνος ΙΓ'.

* ἄνω τῆς λέξεως ταύτης ἢ αὐτὴ χεὶρ ἔγραψεν: ἀποστειλαντά με.

ΓΡΑΜΜΑ ΑΘΩΩΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΔΡΟΥ ΒΕΝΙΑΜΙΝ

(1612 (i))

ΜΕ'.

Τιμόθεος ἐλέω Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ρώμης, καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης:

Εἰ καὶ ἄλλα πολλὰ προέβησαν καὶ ἐγένοντο ἀπερισκέπτως, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ πρὸ ἡμῶν πατριάρχου κύριου Νεοφύτου, ἀλλὰ μᾶλλον τῶν ἄλλων, τοῦτο τὸ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου Ἄνδρου ὑπερέχει· καὶ γὰρ αὐτοῦ τοῦ πτωχοῦ Βενιαμὶν ἀταράχως διάγοντος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, καὶ εἰρηνικοῦ ὄντος μετὰ τοῦ γέροντος αὐτοῦ ἱερωτάτου πρώην Ἀθηναίων κύριου Ἀνθίμου, ὁ πατριάρχης ἐκεῖνος κύριος Νεόφυτος, εὐρῶν τὸν ποτὲ Σκύρου, ὀνόματι καὶ αὐτὸν Νεόφυτον, ὀρεγόμενον καὶ διψῶντα τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης Ἄνδρου, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ φλωρία ὅσα ἠθέλησε, καὶ πρῶτον μὲν, μὴ οὔσης τελείας συνόδου ἀρχιερατικῆς, καθαίρεισιν κατὰ τοῦ Ἄνδρου κύριου Βενιαμὶν παρὰ κανόνας κατεψηφίσατο, καὶ ταῦτα ἀπόντος αὐτοῦ τε τοῦ ἐπισκόπου Βενιαμὶν, καὶ τοῦ ἱερωτάτου αὐτοῦ μητροπολίτου Ἀθηναίων, ἔπειτα δὲ δι' οἰκιοχείρου αὐτοῦ γράμματος, διεμήνυσε τῷ ἱε-

ρωτάτω αὐτῷ Ἀθηνῶν συναῖσαι τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόπους, εἰς τὸ ἀνα-
 πληρωθῆναι τὸν δωδέκατον ἀριθμὸν τῆς συνόδου καὶ βεβαιωθῆναι τὴν
 ἐκφωνηθεῖσαν καθαιρέσιν, καὶ εἶτα λόγῳ μεταθέσεως ἀποκαταστήσῃ
 αὐτὸν τὸν Σκύρου Νεόφυτον ἐπίσκοπον Ἄνδρου, ὡς ψηφισθέντα καὶ ἐκλε-
 γέντα δῆθεν παρ' αὐτοῦ, ὅπερ καὶ ἐγένετο, μὴ δυναμένου ἀντιπεῖν τοῦ
 μητροπολίτου αὐτοῦ Ἀθηνῶν, ὡς ἐπιστώθημεν ἐπὶ συνόδου ἀπὸ ζώσης
 φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐπειδὴ ἐκ τούτων πάντων ἐφάνη καὶ ἀπεδείχθη, ὅτι
 πάντα ταῦτα κακῶς καὶ παρὰ κανόνας ἐγένοντο, τούτου χάριν ἢ μετριό-
 τῃς ἡμῶν, γνώμῃ κοινῇ συνοδικῇ, τοῦ τε μακαριωτάτου καὶ σοφωτάτου
 πάπα καὶ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης κύρ Κυ-
 ρίλλου, καὶ τῶν παρατυχόντων ἱερωτάτων ἀρχιερέων, καὶ ὑπερτίμων,
 τῶν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῶν αὐτῆς ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, καὶ
 τῶν τιμιωτάτων καὶ λογιωτάτων κληρικῶν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ
 Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, τῶν καὶ γνώμας ἀρχιερατικὰς ἐχόντων, καὶ κατὰ
 Πνεῦμα υἱῶν ἀγαπητῶν αὐτῆς, γράφει καὶ ἀποφαίνεται ἐν ἀγίῳ Πνεύ-
 ματι, ἵνα ὁ μὲν θεοφιλέστατος κύρ Βενιαμίν, ὡς παρὰ κανόνας καθαιρε-
 θεῖς, εἶη συγκεχωρημένος, καὶ λελυμένος τῆς κατ' αὐτοῦ καθαιρέσεως,
 καὶ ἔχη τὸ ἐνεργοῦν τῆς ἀρχιερωσύνης αὐτοῦ, καὶ τὸν θρόνον τῆς ἐπισκο-
 πῆς, καὶ καλῆται, καὶ ὀνομάζεται γνήσιος καὶ καθολικὸς ἐπίσκοπος Ἄν-
 δρου, ὡς καὶ πρότερον, μενούσης ἀκύρου καὶ ἀνισχύρου τῆς ὅπως δῆ-
 ποτε ἐκφωνηθείσης καθαιρέσεως ὀφειλόντων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρ-
 χίᾳ αὐτοῦ εὐρισκομένων, ἐντιμοτάτων κληρικῶν, εὐλαβεστάτων ἱερέων,
 χρησιμωτάτων ἀρχόντων, καὶ παντὸς τοῦ χριστωγύμου λαοῦ, αὐτὸν καὶ
 μόνον τὸν Θεοφιλέστατον κύρ Βενιαμίν γινώσκειν γνήσιον, καὶ καθολικὸν
 ἐπίσκοπον Ἄνδρου, καὶ τιμᾶν, καὶ ἀγαπᾶν αὐτόν, καὶ πᾶσαν εὐπειθειαν
 καὶ ὑποταγὴν ἐπιδεικνύειν καὶ παρέχειν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμόνως, καὶ εὐ-
 πειθῶς, ἅπαντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτοῦ εἰσοδήματα, καὶ δικαιώματα,
 τὰ ἀπὸ τε κανονικῶν τῶν ἱερέων, συνοικεσίων, πανηγύρεων, ζητίας, καὶ
 τῶν λοιπῶν συνήθων τῷ τόπῳ, ἔχοντα καὶ ἄδειαν ἐκτελεῖν ἐν αὐτῇ ἅπαντα
 τὰ ἀρχιερατικὰ, καὶ χειροτονίας ποιεῖν, καὶ ἱεουργεῖν, μετὰ καὶ τῆς τοῦ
 ἱεροῦ συνθρόνου ἐγκαθιδρύσεως, κατὰ τὴν περίληψιν τῆς πράξεως ἑαυτοῦ,
 ὁ δὲ προρρηθεὶς ποτὲ Σκύρου Νεόφυτος, ὡς μηδεμίαν μετοχὴν ἔχων ἐν
 τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῇ Ἄνδρω, μακρὰν ἀπέχη ἀπ' αὐτῆς· ὅς δ' ἂν ἐξ αὐτῶν
 τῶν ἐπαρχιωτῶν αὐτοῦ, ἐναντίος φανῆ τούτῳ τῷ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ
 Ἄνδρου κύρ Βενιαμίν, καὶ σκάνδαλόν τι προξενήσῃ, ἢ ταραχὴν, ἢ οὐ
 πληρώσῃ πάντα τὰ ἐκκλησιαστικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, ἢ συνδράμῃ καὶ
 συμβοηθῇ αὐτῷ τῷ ποτὲ Σκύρου Νεοφύτῳ, ὁ τοιοῦτος, ἱερεὺς μὲν ὢν,
 ὡς ἄξιός καθαιρέσεως, ἀργὸς ἔστω πάσης ἱεροπραξίας, λαϊκὸς δέ, ἀφωρι-

σμένος ἀπὸ Θεοῦ παντοκράτορος, καὶ κατηραμένος, καὶ ἀσυγχώρητος, καὶ
 μετὰ θάνατον ἄλυτος, καὶ ἔξω τῆς Χριστοῦ Ἐκκλησίας· οὕτως ἀπεφάνθη
 συνοδικῶς, καὶ εἰς τὴν περὶ τούτου δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν. ἐγένετο καὶ
 τὸ παρὸν συνοδικὸν ἀθωώσεως γράμμα, καὶ ἐπεδόθη τῷ θεοφιλεστάτῳ
 αὐτῷ ἐπισκόπῳ Ἄνδρου κύρ Βενιαμίν.

Ἐν ἔτει ζρκ'. μηνὶ Ἰανουαρίῳ. Ἰνδικτιῶνος ΙΑ'.

ΚΑΘΑΙΡΕΣΙΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΔΡΟΥ

(1627 (·))

ΜΣΤ'.

*Κύριλλος, ἐλέφ Θεοῦ, ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, νέας Ῥώ-
 μης καὶ οἰκουμενικὸς πατριάρχης.*

Ἐπειδὴ οἱ ἀπὸ τῆς νήσου Ἄνδρου κληρικοί, ἱερεῖς, καὶ ἔγκριτοι,
 ὃ τε οἰκονόμος παπᾶ κύρ Γεώργιος, ὁ χαρτοφύλαξ παπᾶ κύρ Δημήτριος,
 ὁ δικαιοφύλαξ παπᾶ κύρ Νικόλαος, ὁ παπᾶ κύρ Ἀντώνιος, ὁ παπᾶ κύρ
 Γεώργιος, ὁ παπᾶ κύρ Κυριακὸς ὁ κύρ Νικόλαος Ζουριάρης, ὁ κύρ Ἰω-
 ἀννης Χαζάπης, ὁ κύρ Ἰακουμῆς Στέφανος, ὁ κύρ Δημήτρης Κατζου-
 ρίδης, ὁ κύρ Νικολός, ὁ Νικόλαος Γραστός, ὁ κύρ Λοΐζος Χαράς, ὁ (γγί-
 κας) Γκίκας Κακιότης, καὶ ἄλλοι πολλοὶ ἐνταῦθα ἀφικόμενοι χρείας αὐ-
 τῶν πολλῆς ἕνεκα ἀναγκαίας, καὶ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ διορθώσεως
 τῶν ἐκεῖσε συμβάντων, καὶ εἰρηνικῆς καταστάσεως, προσέδραμον καὶ ἐν
 τῷ ἱερῷ ἐκδικίῳ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃς Ἐκκλησίας, τῆς
 ἡμῶν μετριότητος συνοδικῶς προκαθημένης, καὶ τῇ ἀγανακτήσει καὶ
 καὶ δυσφορίᾳ, ἀνήνεγκον τὰ ὅσα περ ἐπράξατο κατὰ τόπον ὁ ἀρχιεπί-
 σκοπος αὐτῶν Γρηγόριος ἀδεῶς καὶ ἀνερυθριάστως, ἀδικίας φημί, οὐ
 τὰς τυχοῦσας, παρανομίας, ἀρπαγὰς, πλεονεξίας, ἱεροσυλίας, καὶ ἄλλα,
 ἃ οὐκ ἔξεστι τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ὡς καὶ ἄλλοτε πρὸς τὴν ἡμῶν μετριότητα
 τρανῶς ἐδηλώθη καὶ λέλεκται, καὶ τὸ χεῖριστον τὴν τῆς ἀσθενείας λώβην
 τὴν ἐν τῇ θείᾳ γραφῇ, ἱεράν νόσον καλουμένην, ἣν ἔχει ὁ αὐτὸς
 ἀρχιεπίσκοπος, ὡς ἐπὶ πᾶσιν ὀράται, σεσηπῶς ὢν ὑπ' αὐτῆς, καὶ τὰ
 μάλιστα ταλαιπωρούμενος· καὶ εἶπον ὅτι τ' ἀποτοῦδε οὐδέναν διαλέ-
 γεσθαι μετ' αὐτοῦ, καὶ ἀρχιερατικὴν τινα χρείαν ἐπωφελῆ λαμβάνειν,
 καὶ συναναστρέφεσθαι αὐτῷ, ὡς ἔθος τῷ χριστιανικῷ πληρώματι, ἢ καὶ
 τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀσπάζεσθαι, ρερυπωμένην οὖσαν καὶ ὄζουσαν ὑπὸ τῆς
 νόσου, καὶ εὐλογίαν καὶ ἀγιασμὸν δέχεσθαι, καὶ κατὰ τι ὄραν τὸ πρόσ-
 ωπον αὐτοῦ ἄτε βδελυρόν· καὶ ἐδεήθησαν μεγάλως ἀπαλλαγῆναι ἐξ

αὐτοῦ, καὶ ἤροντο εἰ δίκαιόν ἐστι, καὶ εὐλογον ἐν τοῖς ἱεροῖς κανόσι ἀρχιερατεῦσθαι ὑπὸ τοιοῦτου καθάρματος καὶ λελωθμένου· τούτου χάριν, ἡ μετριότης ἡμῶν, ὡς γρέος ἔχουσα ἀπαραίτητον, πόρρω ἀποσοβεῖν πάντα ἄτακτον καὶ φόγου ἄξιον, καὶ τὰ δέοντα χορηγεῖν, καὶ διδόναι τοῖς εὐσεβεῦσι, κατὰ τὰς διατάξεις τῶν ἱερῶν καὶ θείων ἀποστόλων, τὰ μὲν ἄλλα τοῦ ἀρχιεπισκόπου αὐτοῦ παρεῖδε, μηδὲν ἀποφήνασα, διὰ δὲ τὴν νόσον αὐτοῦ τῆς λώβης, ὡς καὶ οἰκείοις ὀφθαλμοῖς ἐθεάσατο μὴ εἶναι τοῦ λοιποῦ ἄξιον αὐτὸν ἀρχιερατεῦειν, ἢ τοῖς χριστιανοῖς συναναστρέφεσθαι, ὡς γέγραπται ἐν τῷ δεκάτῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ τῶν λευϊτικῶν, τὸν τὴν ἀσθένειαν ταύτην κεκτημένον, μακρὰν ἀπέχεσθαι τοῦ λαοῦ, καὶ ἐν ἐρημίᾳ περινοστεῖν τοῦ μὴ γίνεσθαι μετὰδοσις πρὸς αὐτοῖς τῆς νόσου, γράφει καὶ ἀποφαίνεται ἐν ἀγίῳ πνεύματι, γνώμη συνοδικῆ, ἵνα, ὁ αὐτὸς ἀρχιεπίσκοπος αὐτὸς Ἄνδρου Γρηγόριος ὡς μέτοχος γεγυνώς τῆς βδελυρᾶς ταύτης καὶ ἀνιάτου λώβης, εἴη καθηρημένος καὶ γεγυμνωμένος πάσης ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, καὶ μηδεμίαν ἀνάκλησιν ἔχη εἰς τὸν ἐξῆς χρόνον, καὶ ἔκπτωτος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς αὐτῆς Ἄνδρου καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτῆς εἰσοδημάτων καὶ δικαιωμάτων· χειροτονηθῆ δ' ἕτερος ἐν αὐτῇ τῇ ἐπαρχίᾳ νομίμως καὶ κανονικῶς· ἐπὶ γὰρ τούτῳ ἐγένετο καὶ ἡ παροῦσα αὐτοῦ καθαιρέσις καὶ κατεστρώθη καὶ ἐν τῷ παρόντι ἱερῷ κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας·

Ἐν ἔτει 'ζρλδ', μηνὶ δεκεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος Γ'.

ΕΚΛΟΓΗ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΝΔΡΟΥ

(1626)

ΜΖ'.

Ἐπειδὴ τῆς ἀγιωτάτης ἀρχιεπισκοπῆς Ἄνδρου, ἀπροστατεύτου μεινάσης, ἅτε τοῦ ἐν αὐτῇ ἀρχιερατεύοντος Γρηγορίου, καθαιρέσει νομίμῳ καὶ εὐλόγῳ καθυποβληθέντος, καθὰ φαίνεται καταντικρὺ τὰ αὐτὸν τοῦ εἶναι καὶ λέγεσθαι τοῦ λοιποῦ ἀρχιερέα κωλύοντα, τούτου χάριν, προσταξεί τοῦ παναγιωτάτου καὶ σοφωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, κυρίου, κυρίου Κυρίλλου, συνήχθημεν ἡμεῖς οἱ παρευρεθέντες ἀρχιερεῖς ἐν τῷ πατριαρχείῳ, ἐν τῷ ναῷ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, καὶ ψήφους κανονικῶς θέντες, ἐξελεξάμεθα, πρῶτον μὲν τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις, καὶ πνευματικοῖς κύρ Μακάριον· ἔπειτα τὸν ὀσιώτατον ἐν ἱερομονάχοις καὶ πνευματικοῖς κύρ Τι-

μόθειον, τὸν ἐν Ταταοῦλα, καὶ τρίτον τὸν εὐλαβέστατον ἐν ἱερεῦσι καὶ πρωτοσύγκελλον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας κύρ Ἀντώνιον τὸν ἀπὸ Χίου. Ὅθεν καὶ εἰς δήλωσιν κατεστρώθη ἐν τῷ παρόντι κώδικι τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ διηνεκῆ μνήμην.

Ἐν ἔτει 1626 δεκεμβρίῳ 19. Ἰνδικτιῶνος Γ'.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ Α. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ καὶ Α. ΣΠΙΑΝΟΥ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ ΧΡΥΣΑΝΘΟΝ

ΜΗ'.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχει τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ καὶ ἡμετέρῳ αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ προσκύνησιν δουλικὴν ἐκ κέντρον ψυχῆς ἀπονέμομεν.

Παῦλος ὁ μέγας τοῦ Κυρίου ἀπόστολος, μακαριότατε, καὶ σοφώτατε ἡμῶν αὐθέντα καὶ δέσποτα, ὁ αἰθέριος ἄνθρωπος, ἡ οὐρανομήκης ψυχὴ, βουλόμενος τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας, παροίκους καὶ παρεπιδήμους εἶναι ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ, καὶ εἰς οὐρανὸν ἀποβλέπειν, ἀποφαίνεται ἐν τῇ πρὸς Ἑβραίους αὐτοῦ ἐπιστολῇ, (Ἑβρ. ιγ 14.) λέγων «οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν, ἀλλὰ τὴν μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν». Ἐμπης γε καὶ ὁ παρῶν οὗτος κόσμος, ἡ πρόσκαιρος ἡμῶν κατοικία, τοῖς εὐφρονοῦσιν οὐ σμικρὰς θεογνωσίας πρόξενος γίνεται· «ἐκ γὰρ μέγεθους καλλονῆς, καὶ κτισμάτων ἀναλόγως ὁ γενεσιουργὸς αὐτῶν θεωρεῖται», ὁ σοφὸς φησὶ Σολομών, (Σοφ. ιγ. 5) διότι ποῖος εἶναι ἐκεῖνος, ὅποῖος στοχαζόμενος τὰ πλάτη τῆς οἰκουμένης, τὰ ὑψηλότατα ὄρη, τὰς κοιλάδας καὶ τὰς νάπας, τὰ ποτάμια ρεῖθρα, τὰ ἀτλαντικὰ πελάγη, τὴν μεσόγειον θάλασσαν, τὰς διαφόρους νήσους, τὰς σατραπείας τῆς οἰκουμένης, τὰ βασιλεία τῶν αὐτοκρατόρων, καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν ἅπασαν τὴν περίγειον λῆξιν, τὴν πρόσκαιρον κατοικίαν τῶν ἀπογόνων τοῦ Ἀδάμ, δὲν ἤθελεν ὑμνήσῃ τὸν ποιητὴν; δὲν ἤθελε δοξάσῃ τὸν πλάστην; καὶ οἶονεὶ ἐνθουσιαστικὸς δὲν ἤθελεν εἰπῆ με τὸν προφήτην Δαβὶδ, ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας;

Τοῦτον λοιπὸν τὸν περίγειον καὶ αἰσθητὸν κόσμον ἔκαμεν ἡ μεγαλῶνυμος σοφία τοῦ Πατρὸς, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ μέγας καὶ σοφὸς ἀρχιτέκτων, ὅχι πρὸς ἐπίδειξιν, διὰ τὴν φανερώσῃ δηλαδὴ τὴν

σοφίαν του, ἢ τὴν παντοδύναμόν του ἰσχύν, ἀλλ' ὅσον ἦτον ἀρκετὸν καὶ ἱκανὸν εἰς κατοικίαν σύμμετρον, καὶ ἀπόλαυσιν τοῦ ἀνθρώπου· διότι ἀνίσως ἤθελε κάμη πρὸς ἐπίδειξιν τῆς σοφίας τυχὸν τῆς κατ' αὐτόν, ἢ ἐνδοξότητος, ἢ μεγαλοπρεπείας, ἢ θελες εἰδῆ μυρίους ἀνθ' ἑνὸς κόσμου· μᾶλλον δὲ οὐδὲ οἶος ὁ νῦν ὀρώμενος, ἀλλὰ τινὰς ξένους, ὑπερφυεῖς, καὶ ποικίλους, καὶ ὑπὲρ νόησιν, καὶ ἀπειράκις ἀπείρως ἀπ' ἀλλήλων διαφέροντας, καὶ τούτους αὐθωρόν, καὶ μόνη ῥοπή τοῦ οἰκείου θελήματος. Ἐκαμε λοιπὸν τὸν παρόντα κόσμον ὄχι πρὸς ἐπίδειξιν, ὡς εἴρηται, ἀλλ' ὅσον ἦτον ἀρκετὸν εἰς πρόσκαιρον κατοικίαν τοῦ Ἀδάμ, καὶ τῶν ἐξ αὐτοῦ γεννησομένων, ὅθεν καὶ κοσμοπολίτης ὁ ἄνθρωπος λέγεται.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ὁ παρὼν οὗτος κόσμος πρόσκαιρος κατοικία τοῦ ἀνθρώπου ἔστι καὶ λέγεται, ἄπρεπον εἶναι εἰς τὸν κοσμοπολίτην ἄνθρωπον νὰ εἶναι μωρὸς καὶ μάταιος παντελῶς, καὶ μάλιστα παράφρων, ὅπου νὰ μὴν ἠξεύρη μῆτε τὰς πύλας τῆς πόλεως ταύτης, μῆτε τὰς ὁδοὺς, μῆτε τὰς πλατείας, μῆτε τοὺς στενωπούς, μῆτε τὰ περίφημα καὶ ἐξάκουστα παλάτια, καὶ τὰ παραπλήσια· τί αἰσχροτέρον τῷ ἀνθρώπῳ, νὰ ὀνομάζεται κοσμοπολίτης, καὶ ἔπειτα νὰ μὴν ἠξεύρη τὰς εἰσόδους καὶ ἐξόδους τῆς πόλεως, τὰς πηγὰς, τοὺς κήπους, τοὺς παρθεῖσους, καὶ εἴτι ἄλλο ἀξιόλογον ἤθελεν εἶσται εἰς αὐτήν, καὶ θαύματος ἄξιον;

Διὰ τοῦτο καὶ πολλοὶ οὐ μόνον ἀπὸ τοὺς παλαιούς οἶός ἐστιν Ὅμηρος, Ἀναξίμανδρος, Ἡρόδοτος, Σκύλαξ, Δικαίαρχος, Ἀρτεμίδωρος, Στράβων, Πτολεμαῖος καὶ οἱ λοιποὶ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς νεωτέρους, ἔβαλον σκοπὸν διὰ μεγάλων ἐξόδων καὶ ὁδοιποριῶν νὰ ἐγνωρίσουν τὰ μέρη, καὶ τὰ βασίλεια τοῦ παρόντος κόσμου, καὶ νὰ ἀφήσωσιν εἰς τοὺς μεταγενεστέρους οἶόν τι πολύτιμον δῶρον τὴν Γεωγραφίαν. Ἐπειδὴ δι' αὐτῆς ἄνευ ἐξόδων, ἄνευ κινδύνων ἐν τῇ γῇ καὶ θαλάσῃ περιερχόμεθα ἅπασαν τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, θεωροῦμεν τὴν ἕκτασιν τοῦ ὠκεανοῦ, διαβαίνομεν τὰς ἐπαρχίας τῶν αὐτοκρατόρων, στοχαζόμεθα τὰ πέρατα καὶ τοὺς ὄρους αὐτῶν, γινώσκομεν τὰς πηγὰς καὶ τὰς ἐκβολὰς τῶν ποταμῶν, περιπολεύομεν τὰς πόλεις τόσον τὰς παλαιὰς ὅσον καὶ τὰς νέας, βλέπομεν τὰς κωμοπόλεις, τὰ κάστρα, τὰ πολίχνια, καὶ εἴτι ἄλλο εἶναι καὶ ἀκούεται· διακρίνομεν τὰ ἀκρωτήρια, τοὺς λιμένας, τοὺς πορθμούς, τοὺς κόλπους, τοὺς αἰγιαλοὺς καὶ πάντα τὰ περὶ τὴν θάλασσαν· ἀναβαίνομεν εἰς τὰ ὄρη, καὶ κατοπτεύομεν τὰς κοιλάδας, τοὺς δρυμούς, τὰς ὑπωρείας, καὶ τὰ παραπλήσια.

Κατὰ μίμησιν λοιπὸν τῶν παλαιῶν τούτων καὶ νέων γεωγράφων ἠθέλησε καὶ ὁ μακαρίτης κύρ Μελέτιος, ἀνὴρ φιλόπονος ὡς εἴτις ἄλλος καὶ ἀγχίνους καὶ πολυμαθῆς νὰ συνθέσῃ γεωγραφικὴν βίβλον εἰς ὠφέ-

λειαν καὶ τιμὴν τοῦ ἡμετέρου γένους τῶν ὀρθοδόξων, ἵνα μὴ ἐξ οὗ, καὶ δι' οὗ πᾶσα ἐπιστήμη καὶ μάθησις, εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τοῦ παρόντος κόσμου ἐφηπλώθῃ, ἄμοιρον ἐκ τῆς τοιαύτης χρηστομαθείας καὶ γνώσεως· καὶ δὴ Θεοῦ συμβοηθοῦντος, εἰς τέλος ἦλθε τῆς ἐφέσεως, Γεωγραφίαν ἐκτολυπέυσας ἀπάσης τῆς περιγείου λήξεως, ἢ ὅποια διὰ νὰ εἶναι χρήσιμος εἰς ὅλους τοῦ ἡμετέρου γένους σοφούς τε καὶ ἀσόφους, δι' αὐτὸ τοῦτο, καὶ κατὰ τὴν κοινὴν τοῦ ἡμετέρου γένους διάλεκτον αὐτὴν συνεγράψατο.

Ἄλλ' ἐπειδὴ, μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα, ἐν μόνον οὐκ ἠξιώθη ἀποπληρῶσαι, νὰ τὴν ἀφιέρωσῃ δηλαδὴ εἰς τὸ ὕψος τῆς ὑμετέρης πανσόφου μακαριότητος, ὅπερ ἡμῖν συνοῦσιν αὐτῷ πολλάκις ἔλεγεν, ἔστωντας καὶ νὰ ἀνέβῃ, Θεοῦ καλέσαντος, ἀπὸ τὰ φθαρτὰ εἰς τὰ ἀφθαρτα, ἡμεῖς οἱ σοὶ δοῦλοι, τῷ λόγῳ τῆς κληρονομίας, ἀνεψιοὶ ἐκείνου τυγχάνοντες, ἀποπληροῦμεν, καὶ ἀφιερώνομεν αὐτὴν τῇ ὑμετέρᾳ θεοσόφῳ καὶ πανσόφῳ μακαριότητι· τίνι γὰρ ἄλλῳ ἔπρεπεν ἀφιερωθῆναι τὰ τοῦ σοφοῦ Μελετίου συγγράμματα; εἰ μὴ τῷ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ· τὰ τῶν μουσῶν, τῇ χαριστάτῃ μούσῃ, τὰ τοῦ λογίου, τῷ λογιωτάτῳ, τὰ τῆς ἐμπειρίας, τῷ ἐμπειρικωτάτῳ, τὰ τῆς πολυμαθείας, τῷ πολυμαθεστάτῳ, τὰ τῶν σπουδῶν, τῷ σπουδχιωτάτῳ, τὰ τῶν πόλεων, τῷ περὶ πάσης πόλεως φροντίζοντι.

Ἄλλως τε, μακαριώτατε δέσποτα, ἐπειδὴ ἡ παροῦσα βίβλος γεωγραφικὴ ὑπάρχει σφαῖρα, ἢ δὲ σφαῖρα κατὰ τοὺς μαθηματικούς ἐν τινι κέντρῳ ὀφείλει ἐρείδεσθαι, ὅπερ ἐστὶ τὸ μέσον, καὶ κατὰ τοῦτο ἄρα τῇ ὑμετέρᾳ ἀνήκει μακαριότητι, ἢ ὅποια πατριαρχεύουσα ἐν τῇ ἀγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ, ἐνθα τὸ ὑπερφυεῖς τοῦ Θεοῦ λόγον καὶ σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὠκονομήθη μυστήριον, καὶ ἐξ αὐτῆς ὡς ἐκ κέντρου καὶ μέσου τῆς γῆς, ἐφ' ἅπασαν τὴν ὑφ' ἡλίον ἢ σωτηρία ἐξῆλθεν, εὐλόγως καὶ κέντρον οὐ μαθηματικόν, ἀλλὰ μυστικὸν ῥηθῆναι δύναται.

ὑπὸ τὴν πατριαρχικὴν λοιπὸν πορφύραν τῆς ὑμετέρας πανσόφου μακαριότητος καταφεύγουσα ἢ παροῦσα Γεωγραφικὴ βίβλος τοῦ μακαρίτου Μελετίου, δὲν φοβᾶται οὔτε τὴν ὑλακὴν τῶν ἐχθρῶν, οὔτε τὰ δήγματα τῶν συκοφαντῶν. Ἀλλὰ καὶ εἴ τις ἕτερος Ζωῖλος ἀναστῆ, ὅς δὴ ὁ μηρομάστιξ λέγεται, ἐπισκώπτων τὰ τοῦ μακαρίτου Μελετίου, τῇ πατριαρχικῇ ῥάβδῳ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἐκδιωχθεὶς, εἰς κενὸν κοπιάσει. Ταῦτα μὲν δουλικῶς καὶ μετ' εὐλαβοῦς προσκυνήσεως γράφομεν τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι· αἱ δὲ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαὶ εἶησαν οὐ μόνον ἡμῖν, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι ποδηγέτιδες εἰς ἔργα σωτηριώδη, ἀμήν.

Ἀπὸ Ἰωαννίνων κατὰ τὸ αψις'. ἔτος τὸ σωτήριον Νοεμβρίου α'.

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπεστάτης καὶ σοφωτάτης
μακαριότητος Ἐλάχιστοι δοῦλοι

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ἱερέως ὁ ἐξ Ἰωαννίνων ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΠΑΝΟΣ
ὁ ἐξ Ἰωαννίνων

ΜΘ'.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κύρ Χρυσάνθῳ, τῷ ἡμετέρῳ αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ προσκύνησιν δουλικήν.

Ἐσκοτισμένοις ἡμῖν ἔτι οὖσιν τῇ νεφέλῃ τῆς ἀθυμίας διὰ τὸν θάνατον καὶ τὴν ἀφ' ἡμῶν ἀποδημίαν τοῦ μακαρίτου κύρ Μελετίου ἁγίου Ἀθηνῶν καὶ ἡμετέρου θείου, ἐνήστραψεν ἡ φωτιστικὴ τῶντι ἐπιστολὴ τῆς ὑμετέρας πανσόφου μακαριότητος, καὶ δίκην ἡλιακῆς ἀκτίνος τὴν νεφέλην τῆς ἀθυμίας διασκεδάσασα, ἐπέπλησεν ἡμῶν τὰς ψυχὰς ἁγιασμοῦ, φωτοφανείας, καὶ χάριτος τοῦ ἁγίου ζωοδόχου τάφου, ἐν ᾧ κατέδου ὁ νοητὸς ἥλιος τῆς δικαιοσύνης Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, οὐτινος ἡ πολυωρία ἐπέβίβασεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ καὶ ἀποστολικῷ θρόνῳ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, τὴν ὑμετέραν μακαριότητα δικαίᾳ πλάστιγγι· ἅτε δὴ ὀρθοδοξία ὑπερλάμπουσαν, σοφία τῇ ἱερᾷ καὶ τῇ θύραθεν ὑπεραυγάζουσαν, καὶ τῇ πατρικῇ στοργῇ κατὰ Παῦλον τὸν μέγαν πάντας προσδεχομένην, καὶ πᾶσι προσιοῦσαν· ἀμέλειτοι καὶ ἡμεῖς οἱ ταπεινοὶ δοῦλοι τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἀξιοθέντες ἐν ἀπολαύσει γενέσθαι τῶν πανσόφων καὶ μεγαλοπρεπῶν αὐτῆς γραμμάτων, πάλαι ἂν αὐθωρὸν τὴν αἴτησιν ὑμῶν ἐδεξάμεθα, καὶ τῷ ὑμετέρῳ ἐπιτρόπῳ κύρ Χρήστῳ Μπίτζινῳ ἐγράψαμεν ἀποδοῦναι τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι ἣν ἐξυφάνατο Ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν ὁ μακαρίτης κύρ Μελέτιος, εἴ γε μὴ κατεῖχεν ἡμᾶς ζῆλός τις ἱερός, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἔρωσ τῶν συγγραμμάτων τοῦ μακαρίτου ἡμῶν θείου· οὐτινος τὰ μὲν ἄλλα ἃ συνεγράψατο βιβλία, τό τε Ἀστρονομικὸν δηλονότι, καὶ Γεωγραφικὸν σώζεται παρ' ἡμῖν, ἅτινα καὶ ἀντιγραφῆς ἀξιώσαντες ἀποστελοῦμεν τῇ σοφωτάτῃ ὑμῶν μακαριότητι, εἴ γε αὐτὰ δι' ἐφέσεως ἔχει. Μόνη δὲ αὕτη ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ὑπὲρ ἧς πολλάκις διενυκτεσεύσαμεν ἀντιγράφοντες καὶ μεταγράφοντες κατὰ τὰ προστάγματα τοῦ μακαρίτου, κινδυνεύει συναποδημῆσαι τῷ ἐξυφάναντι καὶ ἐκτολυπεύσαντι· καὶ γὰρ συνεκτείνετο μέχρι τοῦ χιλιοστοῦ ἐπτακοσιοστοῦ σωτηρίου ἔτους· ὥστε δυοῖν θάτερον, ἢ ὅτι ἀποδεξάμενοι ἡμεῖς τὴν ρηθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν καὶ ἀντιγραφῆς ἀξιώσαντες ἀναπέμφωμεν τῷ ὕψει τῆς ὑμετέρας μακαριότητος μετὰ τῆς προσηκούσης ἀφιέρωσεως, ἀποπληροῦντες ἃ οὐκ ἔφθασε ποιῆσαι ὁ μακαρίτης κύρ Μελέτιος· ἢ ὅτι ἀντιγράψασα ταυτην ἡ ὑμετέρα μακαριότης καταπέμφει ἡμῖν, οἷόν τινα υἷόν ἐν γήρατι τοῦ μακαρίτου Μελετίου, ὄντινα

ἡμεῖς ἐνιδόντες ἐνστερνισόμεθα καὶ ὑπερφιλήσομεν, καὶ τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι καὶ πατρικῇ στοργῇ πολλάς τὰς χάριτας ὁμολογήσομεν, καὶ ὑπὲρ αὐτῆς γλωτταν καὶ κάλαμον ἐν ὄσῳ ζῶμεν συγκινήσομεν· εἰ δὲ παρὰ ταῦτα καὶ τρίτον τι ἀρέσκει τῇ σοφωτάτῃ σου ψυχῇ καὶ ἡμῖν πάντως ἀρέσει· οὐ γὰρ ἐμάθομεν ἀντιτείνειν τοῖς πατρᾷσιν, οὐδὲ παρὰ τὰ προσταττόμενα ποιεῖν· σύγγνωθι ἡμῖν, μακαριώτατε δέσποτα, διὰ τὸ ὑπερήμερον καὶ βραδύ τοῦ παρόντος γράμματος, φιλογώνιον καὶ γὰρ ἀγαπήσαντες βίον οὐ γινώσκομεν τοὺς ἀφ' ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐρχομένους, ὅθεν καὶ βραδύτερον τοῦ προσήκοντος τὸ παρὸν ἐπιστέλλεται εἰς προσκύνησιν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος· ἧς τινος αἱ ἅγιοι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἶψαν ἡμῖν ποδηγέτιδες εἰς ἔργα σωτηριώδη· ἀμήν.

Ἄπο Ἰωαννίνων κατὰ τὸ αἴψι' ἔτος τὸ σωτήριον, Ὀκτωβρίου κη'.

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεπεστάτης μακαριότητος ἐλάχιστοι δοῦλοι

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερεὺς ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ἱερέως

ἐλάχιστος δοῦλος

ΑΛΕΞΙΟΣ ΣΠΑΝΟΣ

Σημ. Ἐν ὑποσημειώσει ὑπάρχει ἡ ἐξῆς διασάφησις ἐπὶ τοῦ χειρογράφου.

« Οὗτοι πρῶτοι ἐξάδελφοι, καὶ ἀδελφιδεῖς ἀπὸ ἀδελφᾶς τοῦ μακαρίτου Μελετίου, ὧν ὁ μὲν ἱερεὺς καὶ 6^{ος} διδάσκαλος τῆς (λείπει) σχολῆς, ὁ δὲ πραγματευτῆς σπουδαῖος καὶ μουσικός ».

Ν'.

Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τῆν ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ, Χρυσάνθῳ. τῷ ἡμετέρῳ αὐθέντῃ καὶ δεσπότῃ προσκύνησιν δουλικήν ἐκ κέντρου ψυχῆς ἀπονέμω, ἀσπαζόμενος πανευλαβῶς τὴν μακαρίαν αὐτοῦ δεξιάν.

† Διὰ τοῦ παρὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος ἑναγχος πεμφθέντος τῷ ἐντιμοτάτῳ ἄρχοντι κυρίῳ κύρ Πάνῳ Καραϊωάννη, καὶ ἐπιτρόπῳ τῆς ὑμετέρας σχολῆς, πατριαρχικοῦ γράμματος δεξάμενος τὴν εὐλογίαν καὶ τὸν παρὰ τοῦ ζωοδόχου Τάφου ἁγιασμόν, χάριτας ἀπίρους ὁμολογῶ τῇ ὑμετέρᾳ πανσόφῳ μακαριότητι· τοῦτο μὲν δι' ἣν παρέχει εὐλογίαν, ἡμῖν τοῖς σοῖς δούλοις· τοῦτο δέ, ὅτι καὶ οὐκ ἀπαξιοῖ ἀμέτως, καὶ ἐμμέσως γράφειν πρὸς με τὸν εὐτελεῆ αὐτῆς δοῦλον, καὶ ζητεῖν παρ' αὐτοῦ τὰ φιλοπονηθέντα τῷ μακαρίτῃ Μελετίῳ βιβλία· ὅπερ ἐστὶν ἐμφανῶς φιλοστόργου καὶ πατρικῆς τεκμήριον διαθέσεως, οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ

λιφοχρίστου και έναρέτου ψυχῆς γνώρισμα· διά τοι τοῦτο κάγω οὐκ έναρκτησα αὐτοσχεδίως γράψαι τῇ ὑμετέρᾳ πανσόφῳ μακαριότητι, τοῦ καιροῦ μὴ συγχωροῦντος διὰ τὸ σύντομον, και δοῦναι ἀπόκρισιν περὶ ὧν ἂν αὐτὴ ζητεῖ βιβλίων. Γινωσκέτω τοίνυν ἡ ὑμετέρα μακαριότης, ὅτι ἀφ' οὗ ἐδεξάμην τὸ παρ' αὐτῆς ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως πρὸς με πεμπόμενον γράμμα, παρέδωκα εἰς ἀντιγραφὴν τὸ γεωγραφικὸν τοῦ μακαρίτου κυρ Μελετίου, ὀξυγράφῳ και καλλιγράφῳ σπουδαίῳ· ὅστις και εὕρισκεται ἤδη περίπου τὰ τέλη τῆς βίβλου, ἣτις πέρας λαβοῦσα, ἤζεται πάντως μικρὸν ὅσον τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, μετὰ τῶν προσηκόντων αὐτῇ συστατικῶν· ἡ δὲ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία ἐχθὲς και πρῶην ἀφίκετο πρὸς ἡμᾶς, και τοι ἔλλειπῆς οὔσα διὰ τὴν ἔλλειψιν τινῶν τετραδίων, ἀλλὰ γὰρ σωζομένων παρ' ἡμῖν τῶν πρωτοτύπων, λήψεται τὸ προσῆκον αὐτῆς τέλος, και οὕτω μετὰ ἀφιερωτικῆς ἐπιστολῆς τῇ ὑμετέρᾳ πανσόφῳ μακαριότητι ἐλεύσεται και αὕτη εἰς προσκύνησιν αὐτῆς, ὡς ὑποσχόμεθα. Περὶ δὲ τοῦ Ἀστρονομικοῦ, εἰ και εὕρησει αὐτὸ ἡ ὑμετέρα μακαριότης ζητοῦσα παρὰ τῷ λογιωτάτῳ ἀρχιδιακόνῳ τοῦ ἀγίου Λαρίσσης κυρ Ἰακώβῳ τῷ Κυπρίῳ, μέντοι γε, ἐπειδὴ ὁ μακαρίτης κυρ Μελέτιος και ἄλλο πολλῶ ἐντελέστερον τοῦ ῥηθέντος συνεγράψατο, και τῇ βιβλιοθήκῃ τῶν Ἰωαννίνων ἐναπέθετο, ἵνα φυλάττηται, εἰ ἀρεστὸν δόξει τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, ἀντιγραφὴν και τοῦτο ἀφίξεται εἰς προσκύνησιν τῆς ὑμετέρας μακαριότητος· ἵνα ὁ μακαρίτης Μελέτιος οὐ μόνον ζῶν, ἀλλὰ και μετὰ θάνατον ὑπέκει τοῖς ὑμέτεροις προστάγμασιν. Ἡ δὲ Συμφωνία ἢ Συστοιχία τῆς Παλαιᾶς και Νέας Θείας Γραφῆς, φιλοπονηθεῖσα τῷ λογιωτάτῳ ἐν ἱερεῦσι διδασκάλῳ κυρίῳ Γεωργίῳ τῷ Σουγδουρῆ, ἐν πολλοῖς ἔτεσι, διὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, καιροῦ προσφόρου καλοῦντος, ἐπὶ ἀνζητηθῆ παρ' αὐτῆς, ἐλεύσεται και αὕτη ὅπου ἂν ἡ ὑμετέρα μακαριότης. Ταῦτα μὲν δουλικῶς τῇ ὑμετέρᾳ γράφω μακαριότητι, αἱ δὲ ἅγιοι και θεοπειθεῖς αὐτῆς εὐχαι εἴησαν μοι τῷ σῷ δούλῳ ἐν βίῳ παντί· ἀμήν.

Ἀπὸ Ἰωαννίνων κατὰ τὸ αψις ἔτος τὸ Σωτήριον Ὀκτωβρίου η'.

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῖς μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερεὺς

ΝΑ'.

Τῷ μακαριωτάτῳ και σοφωτάτῳ πατριάρχῃ τῆς ἀγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ, και πάσης Παλαιστίνης, κυρίῳ, κυρίῳ Χρυσάνθῳ προσκύνησιν δουλικὴν δλοψύχως ἀπονέμω.

† Τοῦ ἡλίου εἰς τὸν ὑπὲρ γῆς ὀρίζοντα πλησιάζοντος, μακαριώτατε δέσποτα, και τὰς ἀκρωρείας διαυγάζοντος, οὐ μόνον τὸ σκότος ὑποχωρεῖ-

τῆς νυκτός, ἀλλὰ και τὸ ταύτης ψύχος νάρκην ἐμποιοῦν τοῖς τῶν ἀνθρώπων σώμασιν, ἀποσκεδάννυται, και οἱ ἄνθρωποι τῷ ἡλιακῷ φωτὶ διεγειρόμενοι, προθυμότερον τῶν οἰκείων ἔργων ἐφάπτονται· τοῦτ' αὐτὸ φαίνεται νὰ ἐσυνέβη κάμοι, σοφώτατέ μοι αὐθέντα και δέσποτα, ἐπειδὴ, περιερχομένης τῆς ὑμετέρας πανσόφου μακαριότητος τοὺς θετταλικούς κάμπους, και εἰς Λάρισσαν παραγενομένης και τινὰ τρόπον δίκην ἡλίου πλησιαζούσης εἰς τὴν ἡμετέραν παροικίαν, ἀνέτειλαν αἱ φωτιστικαὶ και θερμαντικαὶ αὐτῆς ἀκτῖνες (οὕτω γὰρ ἐγὼ καλῶ τὰ παρ' αὐτῆς πρὸς με πεμπόμενα γράμματα) και τοῦτο μὲν φωτίσασαι διὰ τῶν μακαρίων της εὐχῶν, τοῦ τε δὲ και θερμάσασαι διὰ τῆς ἀποστολῆς τῶν ἐξέδων, προθυμότερόν με πεποιήκασιν εἰς τὰ προσταττόμενα παρ' αὐτῆς περὶ τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Γεωγραφικῆς βίβλου τοῦ μακαρίτου Μελετίου.

Λοιπόν, μακαριώτατε δέσποτα, διὰ νὰ ἀντιγραφῆ ταχύτερον ἡ ῥηθεῖσα βίβλος, τὴν ἔλυσαι και ἔδωσα τὰ μήπω ἀντιγραφέντα τετράδια εἰς ἕξ ταχυγράφους, οἱ ὅποιοι ἀγκαλὰ και δὲν εἶναι και τόσον καλλιγράφοι, ὅμως μετέχουσι σπουδῆς και ἐγὼ ἀναγινώσκοντος ἐτέρου παραβάλλω τὰ ἀντιγραφθέντα εἰς τὸ πρωτότυπον ἕνεκεν διορθώσεως· ὅθεν ἐλπίζω σὺν Θεῷ, ἂν μὴ τι ἐναντίον ἀκολουθήσῃ, εἰς τὰς ἐπομένας δύο ἐβδομάδας, νὰ ἀποπληρωθῇ ἅπασα ἡ βίβλος, και νὰ πεμφθῆ εἰς προσκύνησιν τῆς μεγαλοπρεποῦς ὑμῶν μακαριότητος. Τούτου γεγονότος, λήψομαι ἀνά χειρας και τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, ἡ ὁποία διορθωθεῖσα σὺν Θεῷ, και ἀποπληρωθεῖσα ὡς εἰκός, θέλει πεμφθῆ και αὕτη εἰς προσκύνησιν σας, κατὰ τὴν ἡμετέραν ὑπόσχεσιν, συντροφιασμένη μὲ ἐκείνην ὁποῦ ἤξιώθη ἀντιγραφῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει, και ἐπέμφθη παρὰ τῆς ὑμετέρας μακαριότητος εἰς χειρας μου, οὐ μόνον δὲ ἀλλὰ πεμφθήσεται σὺν αὐτῇ και ὅπερ ζητεῖτε δεύτερον ἀστρονομικὸν τοῦ μακαρίτου Μελετίου, ἐντελέστερον ὄν τοῦ προτέρου.

Ἐσημειώνετε πρὸς τούτοις, μακαριώτατε δέσποτα, ὅτι ἔχετε σκόκον νὰ τυπώσητε και τινὰς ὁμιλίας εἰς βοήθειαν τῶν ἱεροκηρύκων, ἔργον πατριαρχικὸν και ἅγιον, και πρέπον τοῖς νυμφοστόλοις τῆς Ἐκκλησίας· διὰ τοῦτο διδω εἶδησιν τῇ ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ μακαριότητι, ὅτι εὕρισκονται παρ' ἐμοὶ ὑπομνήματα εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον ἅγιον Εὐαγγέλιον, ἐν ὁμιλίαις τρισὶ πρὸς ταῖς πενήντα, τὰς ὁποίας μετωχετευσάμην ἐκ τῆς Λατινίδος φωνῆς ἐπὶ τὴν Ἑλληνίδα διάλεκτον αὐτοσχεδίως, και οὕτω εἰσὶν ἀπηκριβωμένοι εἰς τὸ ἑλληνικόν· πλήν, μακαριώτατε δέσποτα, παρ' ἐμοὶ κριτῆ, ἔχουσι νοήματα εὐμορφα, ὑψηλὰ και θεολογικά και ἠθικὸν τύπον εὐμορφον, ὁποῦ ἂν εὕρωσι και ψυχὴν ἀσώτου ἰσχύουσι νὰ τὴν μεταφέρωσιν εἰς θεῖαν ἀλλοίωσιν, εἰς τόσον ὁποῦ νὰ εἰπῆ τινὰς

τὸ τοῦ ψαλμωδοῦ, « αὕτη ἡ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου »· τὰ ῥηθέντα ὑπομνήματα εἶναι ἀνώνυμα· καὶ λέγουσι τινὲς τῶν Λατίνων ὅτι νὰ εἶναι τοῦ Χρυσοῤῥήμονος· πλὴν ὡς εἶπον μοῦ φαίνονται ἔγκριτα, καὶ τελειώνωντάς τα τὰ στέλνω εἰς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα νὰ τὰ εἶδῃ, καὶ νὰ τὰ δοκιμάσῃ καὶ ὡς ἤθελε τῆς φανῆ, ἄς κάμῃ.

Ἔλαβον καὶ διὰ χειρὸς τοῦ ἐντιμοτάτου ἄρχοντος κύρ Πάνου Καραϊωάννου τὰ εἴκοσι φλωρία βενέτικα καὶ εἶμαι τῶρα πλούσιος εἰς τὸ νὰ ἐξοδιάζω διὰ τὰ προστάγματά της, καὶ νὰ κυβερνηθῶ καὶ ἐγώ· ὁ κύριος νὰ σᾶς διαφυλάττῃ καὶ νὰ σᾶς περισκέπη, μακαριώτατε δέσποτα, ἔστωντας καὶ νὰ ἐλεῆτε καὶ τοὺς πτωχοὺς σπουδαίους, οἱ ὅποιοι φιλογώνιον ἀσπασάμενοι βίον, δὲν εὐποροῦσι μῆτε τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα. Περὶ τῆς παλαιᾶς καὶ νέας Ἡπείρου τοιαύτη τις διαφορὰ εὐρίσκεται παρὰ τοῖς ξυγγραφεῦσιν· οἱ ὅποιοι τὴν μὲν παλαιάν οὕτως ὀρίζουσι, νὰ εἶναι δηλαδὴ ἐκείνη ἡ ἐπαρχία ἡ ὁποία πρὸς ἀνατολὰς μὲν ὀρίζεται μὲ τὸν Ἄχελῶν, ἧτοι τὸ Ἀσπροπόταμον, πρὸς δυσμὰς μὲ τὰ Κεραύνια ὄρη, ἧτοι τῆς Χειμάρας τὰ βουνά, πρὸς ἄρκτον μὲ τὸν Πῆνδον, τούτέστι τοῦ Μετζόβου τὰ βουνά καὶ πρὸς μεσημβρίαν μὲ τὴν νῆσον τῶν Κορρῶν τῆς Ζακύνθου, τῆς Κεφαλληνίας, τῆς Ἰθάκης καὶ ἄλλων μικρῶν. Ἡ δὲ νέα Ἡπειρος ἀρχίζει ἀπὸ τὰ ῥηθέντα Κεραύνια ὄρη, καὶ ὑπάγει ἐκεῖθεν πρὸς δυσμὰς, ἐμπεριλαμβάνουσα τὴν Ἀλβανίαν ἢ Ἀρβανιτίαν, τὸ Δουρῤῥάτζο ἢ Δυρράχιον, ὅπερ καὶ Ἐπίδαμνος ἐκαλεῖτο· τὴν Κρόϊαν, τὴν Ἀπολλωνίαν, τὸν Αὐλῶνα καὶ ἄλλας τοιαύτας χώρας ὅπου κατοικοῦνται τανῦν ὑπ' Ἀλβανιτῶν.

Ἐρώτησα τὸν ἄρχοντα κύρ Πάνον διὰ τὰ βιβλία ὅπου ἐστείλετε εἰς αὐτὸν ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ μοῦ εἶπεν ὅτι τὰ ἐδέχθη, καὶ ἔγραψε καὶ ἀπόκρισιν πρὸς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα· μοῦ ἔταξε νὰ δώσῃ καὶ εἰς ἐμέ ἕνα, διὰ νὰ ὁμολογῶ χάριτα τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι· πρόσταξέ με, μακαριώτατε δέσποτα, εἰς ὅ, τι ὀρίζετε, καὶ θέλετε μὲ ἔχει πρόθυμον δουλευτὴν εἰς τὰ προστάγματά της.

171στ, νοεμβρίου ζ'. ἀπὸ Ἰωαννίνων

Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῦς μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερεὺς

Δέσποτα μακαριώτατε πάλιν τὴν ξαναπροσκυνῶ, μὲ τὸ νὰ ἦλθεν σήμερον ὁ πεζοδρόμος, τὸ μὲν βιβλίον ὅλον πλὴν δύο τετραδίων ἀντεγράφη, ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ μὴν ἐδιορθώθη ἀκόμη ὅλον, δὲν τῆς τὸ ἔστειλα ἀλλὰ μόνον αὐτὰ τὰ δώδεκα τέτραδα· τὰ λοιπὰ εἶναι δις τόσα καὶ περισσότερα καὶ ἀπεδιορθώνωντάς τα τὰ στέλνω ἢ εἰς Λάρισσαν ἢ ὅπου

καὶ ἂν ἦστε· διὰ τὰ ἄλλα τεσσαράκοντα γρόσια ὅπου ἐστείλετε, αὔριον τὰ λαμβάνω ἀναμφιβόλως, καὶ ὁ Κύριος νὰ σᾶς πολυετῆ ὅπου μὲ ἐγνοιάζεσθε· σύγνωθί μοι βιαίως γράφοντι.

Νοεμβρίου 10

NB'.

Μακαριώτατε καὶ σοφώτατέ μοι αὐθέντα καὶ δέσποτα πατριάρχα τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ καὶ πάσης Παλαιστίνης κύριε, κύριε Χρῦσανθε.

† Τὸ ὕψος τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῦς καὶ σοφωτάτης μακαριότητος δουλικῶς προσκυνῶ καὶ πανευλαβῶς ἀσπάζομαι τὴν μακαρίαν καὶ ἁγίαν τῆς δεξιάν.

Εὐλόγως ἐν ἧ παροικοῦμεν Ἡπειρος τοῖς ἀρχαίοις προσηγόρευται, μακαριώτατε καὶ σοφώτατε δέσποτα· ἔστι γὰρ οἷόν τις ἀπέραστος ἐσχάτια ἀνθρώποις σοφοῖς καὶ ἁγίοις· ἐπειδὴ οὔτε καθ' ὄν χρόνον οἱ Ἀπόστολοι, οἱ ἐργάται καὶ γεηπόνοι τοῦ Εὐαγγελίου, διήρχοντο τὴν οἰκουμένην, σπείροντες ἐν αὐτῇ τὸν σπόρον τῆς πίστεως ἐπλησίασέ τις εἰς τὰ Ἰωάννινα, οὔτ' ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις ὁ ὀπαδὸς ἐκείνων καὶ συνέκδημος, τρισκαιδέκατος ἀπόστολος Χρῦσανθος, πάνυ, ὁ τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλήμ πατριάρχης, ἡ χρυσῆ τῷ ὄντι περιστερά, ἧς τινος ψαλμικῶς αἱ πτέρυγες περιηργυρωμέναι, καὶ τὰ μετὰφρενα αὐτῆς ἐν χλωρότητι χρυσοῦ· ἀλλὰ διελθὼν τὰς πόλεις τῆς Θράκης καὶ Θετταλίας, εὐαγγελιζόμενος ἐν αὐταῖς τὸν λόγον τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ παραγενόμενος ἐν τῇ Τρίκῃ περὶ τὸ σύνορον οὔση τῆς Ἡπείρου, οὐ διέβη τὸν Πῆνδον, ὅστις τοῦ Μετζόβου τὰ βουνά, κατὰ τὴν κοινὴν γλῶτταν καλεῖται, ἵνα παραγένηται καὶ τοῖς Ἰωαννίνοις· ἀλλὰ παλίνδρομος ἐπὶ τὰ ἐξ ὧν τὴν πορείαν ἐποιήσατο ἀνῆλθεν, ἔρημα ἀφείς τῆς πατριαρχικῆς αὐτοῦ εὐλογίας τε καὶ διδασκαλίας τὰ Ἰωάννινα. Προσηκόντως ἄρα ἐθρήνησε καὶ θρηνεῖ τό γε νῦν εἶναι τὰ Ἰωάννινα, καὶ ὅσοι Μουσῶν τρόφιμοι παροικοῦσιν ἐν αὐτοῖς· ἀλλ' ἐπειδὴ πατριαρχικὴ καὶ ἀποστολικὴ νοθεσία ὑπάρχει, τὸ ἐξαγοράζεσθαι τὸν καιρὸν, ὅτι αἱ ἡμέραι πονηραὶ εἰσίν, ἢ τινι πειθαρχήσασα καὶ ἡ ὑμετέρα μακαριότης, τὴν πορείαν ἀνεχαίτισεν, ἄς ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς παρηγορίαν, καὶ εἴπωμεν, ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν οὕτω καὶ ἐγένετο· καὶ ταῦτα μὲν οἷόν τις μονωδία ἔστω ὡς ὑπὸ πολλῶν παρ' ἐμοῦ τοῦ σοῦ δούλου.

Περὶ δὲ τῆς ἀποπληρώσεως τῆς ἀντιγραφῆς τῆς Γεωγραφικῆς βίβλου τοῦ μακαρίτου Μελετίου, γινωσκέτω ἡ ὑμετέρα μακαριότης ὅτι ἔλαβε τέλος κατὰ τὴν η'. τοῦ παρελθόντος μηνός· ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ μὴν ἦσαν

ἔτοιμοι πραγματευταὶ ὅπου νὰ ἔρχωνται εἰς Ἀδριανούπολιν ἔμειναν ἄχρι τῆς σήμερον τὰ ἀπογραφθέντα τετράδια· ἅτινα καὶ ἐνεχείρισα τῷ ἐντιμωτάτῳ ἄρχοντι κύρ Πάνῳ Καραϊωάννη ὃς καὶ ἀσφαλίσάμενος αὐτὰ ἀκριβῶς, ἐνεχείρησε τῷ παρόντι κύρ Ἀναστασίῳ Μάρκῳ, γαμβρῷ ὄντι ἐπ' ἀνεψιᾶ τοῦ μακαρίτου κύρ Μελετίου· οὗτος ἄρα ἐγχειρίσει αὐτὰ τῇ ὑμετέρᾳ σοφωτάτῃ μακαριότητι.

Περιέχουσι τοίνυν τὰ ἤδη πεμπόμενα τετράδια ἀκόλας (οὕτω) 166, αἱ πᾶσαι παρεβλήθησαν καὶ τῷ πρωτοτύπῳ, διορθωθεῖσαι ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοὶ ἀκριβῶς, ἀλλὰ μετ' ἀγανακτήσεως διὰ τὴν ψευδογραφίαν τῶν ἀντιγραφῶν· προσετέθησαν ἤδη εἰς αὐτὰς καὶ ἕτεραι 28, ἡ ὁποίαις περιέχουσιν ἐν εἴδει πίνακος κατὰ τὴν τάξιν τῶν στοιχείων, τὰς ἐπισημοτέρας πόλεις, ποταμούς, χώρας καὶ τὰ παραπλήσια ὅπου εἶναι γεγραμμένα ἔξωθεν εἰς τὸ περιθώριον, διὰ νὰ γραφῶσι μὲ τοὺς ἀριθμούς τῶν σελίδων εἰς ῥαυτέραν εὐρεσιν τῶν ζητούντων εὐρεῖν τὰ τοιαῦτα ἐν τῇ βίβλῳ.

Μακαριώτατε δέσποτα, τὰ τετράδια τῆς Γεωγραφικῆς βίβλου ὅπου ἔστειλα πρότερον εἰς τὴν ὑμετέραν μακαριότητα, διὰ νὰ μὴ φανῶσιν ἀκέφαλα, ἔγραψα αὐτοσχεδίως καὶ βιαίως τὴν εἰς αὐτὴν ἀφιέρωσιν· ὥστε ἀναγκάζοντος τοῦ πεζοδρόμου, δὲν ἐπρόφθασα νὰ στοχασθῶ καὶ δεύτερον τὰ γραφθέντα· ἰδοὺ λοιπὸν ὅπου ἔγραψα καὶ δεύτερον σχέδιον, ὃπερ ἐχέτω τὸ κύρος, ἐν ᾧ προσετέθησαν καὶ τινὰ ἐπιγράμματα, τόσον εἰς προσκύνησιν τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῦς μακαριότητος, ὅσον καὶ εἰς μνήμην τοῦ μακαρίτου κύρ Μελετίου. Ἐπομένως ἐπιμεληθήσομαι νὰ λάβῃ τὴν προσήκουσαν ἐπιδιόρθωσιν καὶ ἀντιγραφὴν, καὶ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία· τὴν ὁποίαν μετερχόμενος ἀφ' ὧν ἡμερῶν ἠλευθέρωμαι τῆς διορθώσεως τῶν γεωγραφικῶν τετραδίων, εὐρον καὶ τινὰ ἀτελῆ, καὶ μὴ τὴν προσήκουσαν ἔχοντα ἀκριβείαν κατὰ τόσον τακτικόν· τοῦδε δὲ συνέβη, μὲ τὸ νὰ μὴν ἔφθασεν ὁ μακαρίτης, νὰ δευτεροθεωρήσῃ τὰ γραφθέντα καὶ νὰ δώσῃ τὴν πρέπουσαν εἰδοποίησιν εἰς τὰ συναχθέντα. Ὅθεν πειράσομαι, Θεὸν ἔχων συμβοηθοῦντά μοι, διὰ τῶν μακαρίων καὶ ἁγίων σας εὐχῶν, νὰ εἰδοποιήσω ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοὶ τὴν ὕλην ταύτην τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας· ὃπερ οὐκ ἔφθασεν ὁ μακαρίτης ἀποπληρῶσαι, διὰ τὴν μετάβασιν ἐκ τῶν προσκαιρῶν, ἐπὶ τὰ ἄφθαρτα.

Τούτου χάριν ἔκρινα, νὰ τὴν ἀντιγράψω πρῶτον ἰδιοχείρως (ὃπερ καὶ ποιῶ) καὶ μετὰ προσοχῆς ἀπειπῶν εἰς τὴν ἀτελογραφίαν τῶν καλλιγράφων μὲν, ἀλλὰ ψευδογράφων, ὃπερ γενήσεται σὺν Θεῷ ταχέως καὶ ἐπιμελῶς καὶ πέμψω τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι ἢν ἀντιγράψω ἤδη, εἰ φανῇ αὐτῇ ἀρεστόν, καὶ ἤδεται τῇ ἡμετέρᾳ κακογραφίᾳ, ἢ ἐκδώσω αὐτὴν ἀντιγραφθῆναι ὑφ' ἑτέρου· πλὴν εἴτε οὕτως, εἴτε ἄλλως, ἐλεύσεται

καὶ αὕτη εἰς προσκύνησίν σας μετὰ τῶν προσηκόντων αὐτῇ, κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν, συνεπιφέρουσα καὶ τὸ ἀστρονομικόν. Ταῦτα μὲν δουλικῶς καὶ πανευλαβῶς γράφω τόγε νῦν ἔχον τῇ ὑμετέρᾳ μακαριότητι, ἧς τινος αἱ μακάριαι καὶ θεοπειθεῖς εὐχαὶ εἴησάν μοι φυλακτήριον ἐν βίῳ παντί· ἀμήν.

Ἐκ τῶν Ἰωαννίνων κατὰ τὸ ἀφιστ'. ἔτος τὸ Σωτήριον Ἰαννουαρίου α.
Τῆς ὑμετέρας μεγαλοπρεποῦς μακαριότητος ἐλάχιστος δοῦλος

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ἱερεὺς ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ἱερέως.

Δεσπότη, λαμβάνωντας τὰ ἤδη πεμπόμενα τέτραδα, παρακαλῶ, προστάξατε νὰ γραφθῇ πρὸς με ἡ εἴδησις τῆς ἀποδοχῆς, διὰ νὰ ἐορτάσω τὰ τῆς ἀφιξείως, καὶ πάλιν εἰς τὸ ἐξῆς προστάξετέ με εἰς ὅ, τι ὀρίζητε.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

- Ἐν σελ. 4, στίχ. 20, πρέπει ἵνα τελῆ κόμμα, παρὰ τῆ λέξει «φιλαργυρία», πρὸς εὐδωσιν τῆς φράσεως.
- » » 5. » 3, ἀντὶ «χειροτονεῖται», γρ. *χειροτονοῦνται*.
- » » 8, » 28, ἀντὶ «ἀρχιεπισκόπου», γρ. *ἐπισκόπου*.
- » » 10, » 6, ἀντὶ 1671, γρ. 1675.
- » » 14, » 24, μετὰ τὴν λέξιν «ἀγνώριστα» πρόσθετος εἰς ἐμέ.
- » » 17, ἐν τέλει τοῦ ἐγγράφου πρόσθετος τὴν υποσημείωσιν ὅτι «οἱ 5 πρῶτοι στίχοι αὐτοῦ ἐξεδόθησαν ὑπὸ Μελετίου Ἀθηναίων ὡς ἀνήκοντες εἰς ὑπόμνημα ἐκλογῆς τοῦ πατριάρχου Νεοφύτου». *Ἐκκλησιαστ. Ἱστορ.* τόμ. Γ'. σελ. 403.
- » » 22, » 8, ἀνάγνωθι: *ἱερομονάχοις*.
- » » 32, ἡ χρονολογία τοῦ β'. ἐγγράφου: *Ἀναγνώρισις σκευοφύλακος Σκύρου*, διορθωτέα εἰς 1634, ὡς ἐστὶ δῆλον καὶ ἐκ τῆς ὑπογραφῆς.
- » » 47, καὶ ἐξῆς, ἐνιαχοῦ κακῶς γραφεῖσιν διορθωτέον τὴν λέξιν πρωτοσύγγελο διὰ τοῦ γκ καὶ λλ.
- » » 48, καὶ 52, ἐν τῇ ἐπιγραφῇ διόρθου ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ.
- » » 89, διόρθου τὴν ὑπογραφὴν εἰς ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΟΣ.

NOGELIO